

DURER (ALBRECHT). Alberti Dureri clarissimi pictoris et Geometrae de Sym(m)etria partium in rectis formis hu(m)anorum corporum libri in latinum conversi (by J. Camerarius).

Fol. 81b: Norimbergae excudebatur opus aestate Anni A Christo servatore genito M.D.xxxij. In aedib. viduae Durerianae.

Folio, Gothic types, with Greek pass., (81) ll., (1) bl. l. with sign. {A-E 6 P 4, G-O 6}; xylographic monogram on title-page; 80 full-length woodcut human figures and numerous other diagrams; contemp. MS. marg. note. Fine, large copy.

For the widow of Durer, Noremburg, 1532.

FIRST LATIN EDITION of parts 1 and 2 of Herinn sind begriffen vier Bucher von menschlicher proportion durch A. D...Nuremberg, 1528.
Campbell-Dodgson, I, p. 265.

BOUND WITH

DURER (ALBRECHT). Clariss. Pictoris et Geometrae Alberti Dureri de varietate figurarum et flexuris partium ac gestib. imaginum, libri duo, qui priorib. de symmetria quondam editis nunc primum in latinum conversi accesserunt. Anno M.D.XXXiiiij.

Fol. 59b: Finitum opus Anno a salutifero partu. 1534. 9. Cal. Decemb. Impensis viduae Durerianae per Hieronymum Formschneyder Norinbergae.

Folio, Gothic types with Greek pass., (59) ll., (1) bl.l. (cut away), with sign. (a-k 6); folios, sign. a 2 and 3; l 5 and 6 and f 1 and 2 remain connected and folded together as extended plates; 60 full-length woodcut human figures, extended and other woodcut figures; a fine large copy in calf, gilt, int. gilt dent., g.e.

Hier. Formschneyder for the widow of Durer, Noremburg, 1534.

FIRST LATIN EDITION of parts 3 and 4 of the original German work.

Campbell Dodgson, I, 265: "A continuation of the last, being a translation of Bks 3 & 4 of the original German edition, with the same cuts."

Frank-Choulant, Hist. and Bibl. of Anatomic Illustration, p. 145: "...These two volumes contain the complete translation of the original German edition, by Joachim Camerarius senior....the woodcuts are prints from the original blocks....This work...is technically interesting because it contains the first attempts to represent shades and shadows in wood engraving by means of crosshatching."

Albrecht Durer, painter and engraver, born Nuremberg, 1471; died 1528.

MEMORANDUM

W

MEMORANDUM FOR THE RECORD

MEMORANDUM FOR THE RECORD

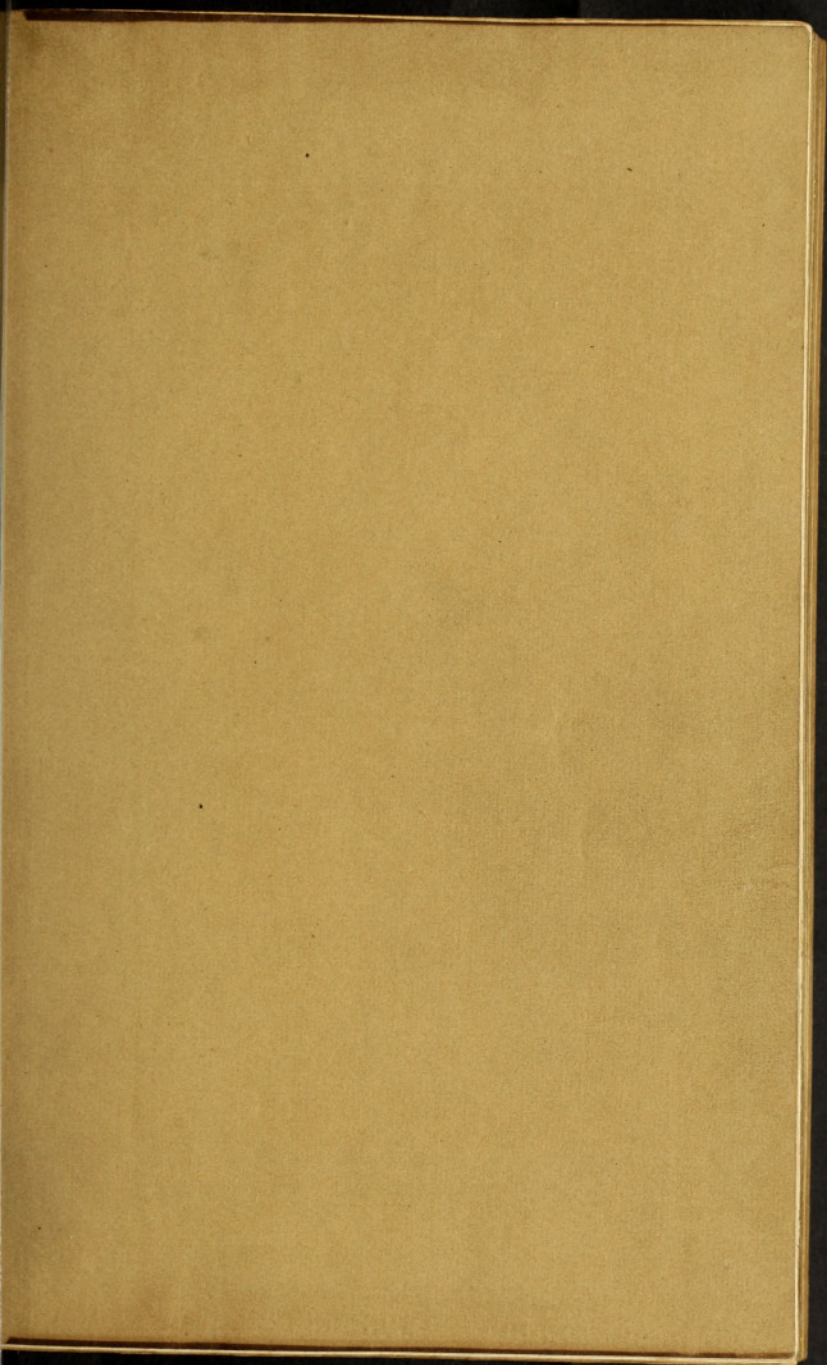
MEMORANDUM

MEMORANDUM FOR THE RECORD

MEMORANDUM FOR THE RECORD

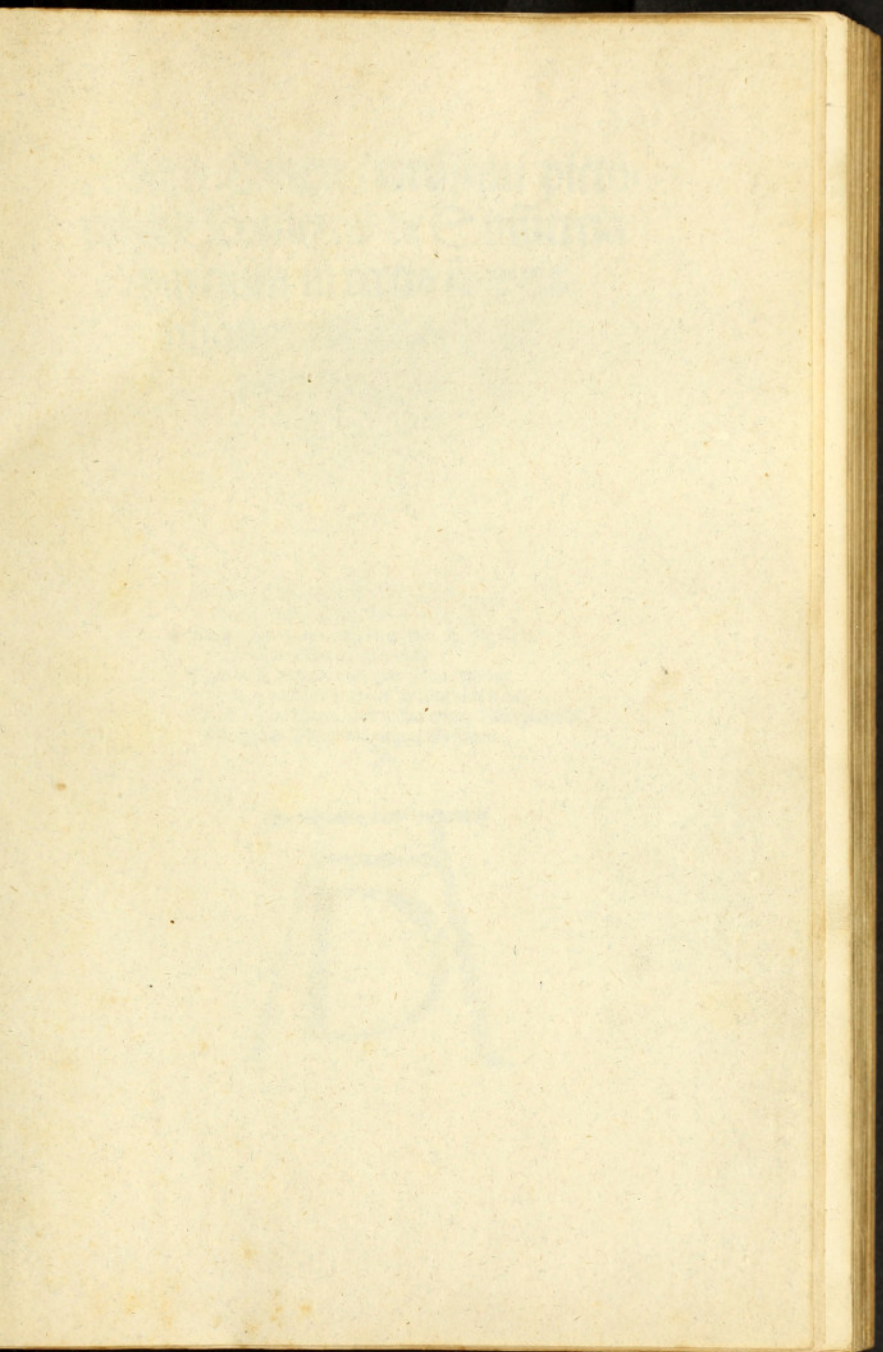
MEMORANDUM FOR THE RECORD

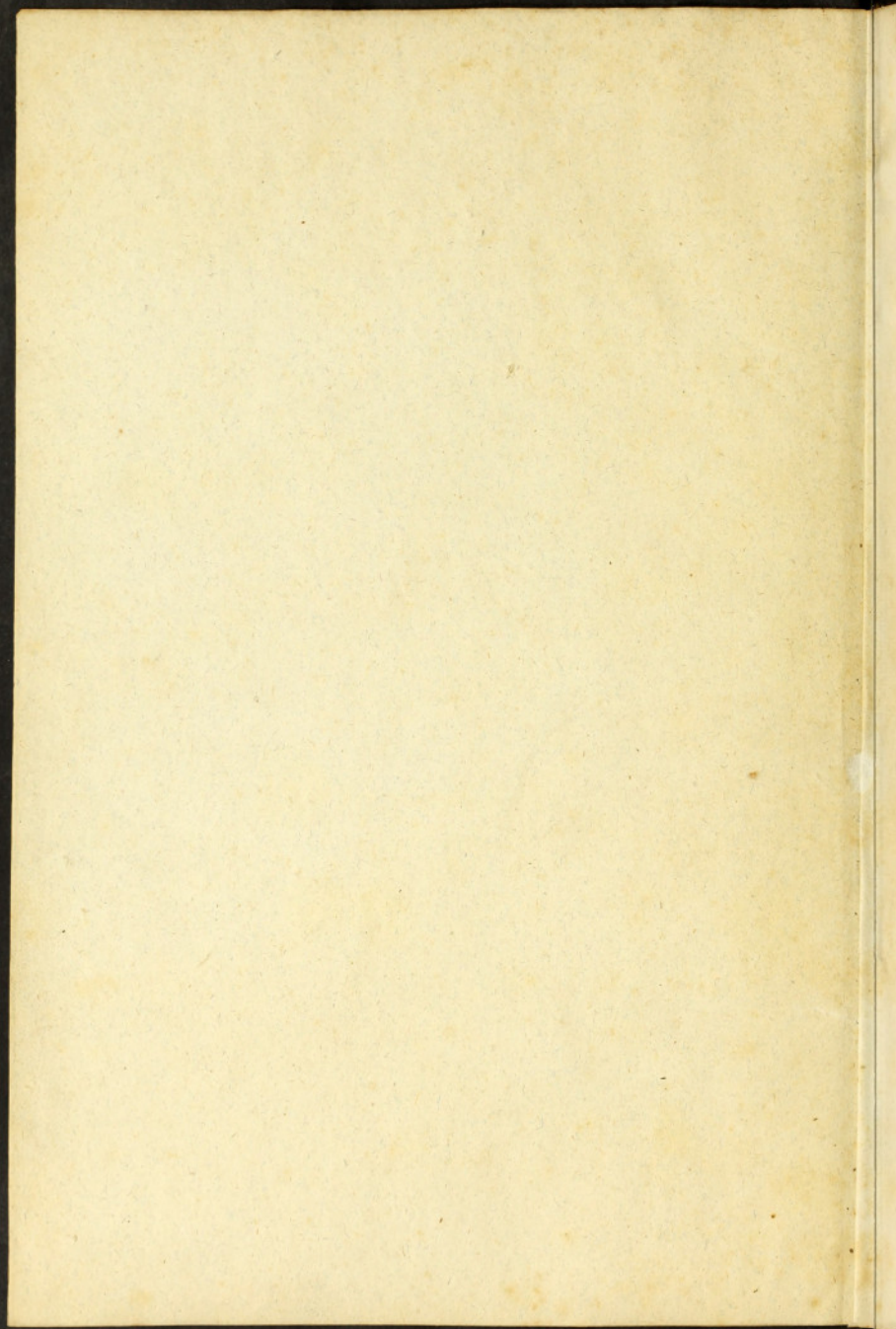
MEMORANDUM FOR THE RECORD

75812

45813

Alberti Dureri clarissimi picto-
ris et Geometrae de Symetria
partium in rectis formis
hūanorum corporum
Libri in latinum
conuersi.

Lectori.

Ei qui forte leges Germanice audacia dexterae
Scripta per ausonios currere iussa sonos
Da veniam erratis, neq; enim non esse ueremur,
Et nouitate tibi conalietur opus
Nam labor exemplo caruit nec signa priorum
Vlla pedum per quae nos gradetemur erant
Ei qua tamen namq; haud nostra omnia dāno, placebūt
Scripta tuus decorans augeat ista fauor.

Jo.

AD

**Cautum est D. Caroli. B. Imper. Rom. edicto Ne cui
Alberti Dürci scripta vel in hoc genere vel Geometrico-
rum elementorum, vel thesismatica, typis impune
excudere excusa ne venditare liceat,
contra facientib. multa dicta
quae in diplomate priuilegij continetur.**

AD

Aequis et Studiosis bonarum artium Lectorib:

Si quid de pictura hoc loco dicendum durissem, Non tam laudibus illam q̄ deplora-
 tione fieri celebraturus. Cui enim vestrum ignota esse possunt laudans: artis encomia.
 Ne vero et florentis amissionem, et repululantis neglectioem, quis daturus vitio sit ac
 non arbitraturus potius debuisse dolore et lacrimis psequi? Sed mihi consilium nō fuit
 de arte nunc quidem verba facere, de artifice autore huius libri, deq; opera nostra, necessi-
 tate quadam non nihil disputaturo. Ac illum quidem confido virtute meritisq; immo-
 tuisse, non sūce modo patriæ sed exteris etiam nationib. Satisq; intelligo non expectare
 laudes ipsius nostra præconia, præsertim cum eximia opera sempiterna gloria auctum
 ornatumq; relinquunt. Conueniens tamen iudicauimus, cum quod illius inuenta ede-
 remus, tum quod occasio data esset mandandi litteris præclari viri nobisq; amiff. vitā
 ac mores, pertere quæ partim sermonib. aliorum partim præsentis de ipso cognouisse-
 mus habitura prædicationem aliquam dexteritatis et ingenii singularis et artificis et ho-
 minis, atq; etiam allatura voluptatis nonnihil legentib. Albertum nostrum e panonia
 oriundum accepimus. Sed cuius maiores in Germaniam cōmigrarint. De origine igitur
 et natalib. illius copiosæ orationi locus non erit. Qui et si fuero honesti, ab eo tamen
 maiorem splendorem accepisse constat quam tribuisse. Dederat huic natura corpus com-
 positione et statura conspicuum, aptum q; animo specioso quæ cōtineret, ve iusticiæ suæ
 quam solet extollere Hippocrates et tam in hoc nō oblitā fuerit, quæ vt ridicule animato
 simicæ ridiculum quoq; corpus tenuit, ita præclaris mentib. conuenientia corpora circum-
 dare consuevit. Erat caput arguam, oculi micantes, natus honestus et quem greci
 τρεπάρωνος vocant, pectus cū collum, pectus amplum, castigatus venter, femora neruo
 sa, crura stabilia. Sed digitis nihil dirisses vidisse elegantius. Sermonis autem tanta
 suauitas atq; is lepor, vt nihil esset audientib. magis contrariū q̄ finis. Litterarum quib-
 dem studia non attigerat, sed quæ illis tamen traduntur, max. naturalium et mathe-
 maticarum rerum scientiæ, fere didicerat. Eaq; is præcipua vt intelligebat et re explicare
 nouerat, ita et oratione sciebat declarare. Testatur hoc scripta eius Geometrica, in quib.
 quid de illa scientia possit requiri, quatenus quidem tractandam sibi iudicauit, nō video.
 Ferebatur autem magno quodam ardore animi ad omnem honestatem morum et vice
 complectendam, quam ita præstitit vt vir optimus merito haberetur. Nō tamen erat aut
 tristi seueritate aut grauitate odiosa, quin etiam quicquid ad suauitatem hilaritatemq;
 facere putatur neq; ab honesto nec recto alienum, et ipse per ætatem nō neglexerat, et pro-
 babat etiā fener, cuiusmodi sunt gymnastico et Musice reliquæ. Sed præ cæteris cū
 ad picturam natura finyerat, quare et illius studium totis virib. complexus, et vbiq; gen-
 tium laudatorum pictorum opera, et rationum illorum cognoscendi, et imitandi quæ
 probasset cura tenebat. Inter quæ et max. regum ac principum ipsiusq; adeo Maximi-
 niani et huius nepotis Caroli ABB, et benignitatem expertus et fauorem confes-
 cutus est, affectus ab illis non aspernando salario. Sed vbi iam habuit illius manus, vt
 ita loquar, maturitatem, tum max. de operib. intelligeres ingenium sublimē et virtutis
 amans. talia enim omnia faciebat grandia et laudabilis argumenti. Erant encomia
 Maximiniani, etat et historice astronomice opera immortalia de quib. quæ memorauit

estimare licebit, ut alia non dicam, quorum est nullum quod non vel ex veterib. aliquis, vel nostra cetate quacuq; in gente picto: suum dici optaturus videtur. Est autem nulla profecto certior neq; verior naturæ viciniorq; indicatio quam quæ ab operibus sit quæ quisq; pro artificio suo effecit. Duorum duo genera quo reliquis longius præstant et quæ si ex ipsius naturæ officina procedunt, hoc in eo quod diximus magis possunt pollentq;. Ea sunt quæ *mirabilia* et *nomina* vocantur, id est representate rerum similitudine vel oratione vel manu. Duorum illa proprie poetica nominantur, hæc nescio an generalem appellationem habeant, sed quadrifariam fere intelliguntur, statuarum picture. Scalpturæ et plasticæ. Nunc vero de pictura loquamur ut propositum fert quæq; ipsa inter quatuor illa laudatiss. est, et ab aliquo græcorum poetice vocatis nuncupata. Tales igitur esse pictores prorsus quales ipsorum opera sint vere arbitrabimur, non secus ac potestas. *Hygnetorum* pinxisse ampliora omnia, *Paufona* minora tradunt. Quis non ex hoc intelligit et solum fuisse ingenio altiore, et hunc humiliorē *Martialis* negat se *Maronem* quidem, sed *Marsum* tamen futurum si *Moecenatem* sortitus sit, de quo ipse videtur. Nam illud nemo sperauerit, qui modo eius legerit versus egregios in eo genere in quo epigrammata insunt, sed quib. non solum infirmæ ad maiora vires verum aliena ab illis quoq; omnia produntur, paraq; etiam sæda et deformia. Qua propter non possum sine risu recordari *catullianæ* sententiæ huius, castum esse decere pium poetam, ipsum versiculos nihil necesse esse. Et quod ille aliter probare voluit mores distare a carmine suo. Sed poetas nunc dimittamus. Quot autē fuerit, ac potius quis non fuit pictorum inq; omnium qui non declararet operibus naturam suam. Non iam veterum mentionem faciam, nostrorum temporum exemplis contentus. Cui autem obscurum est non paucos laudem et admirationem vulgi quæ fuisse obsecitate pingendi, dum quæ non nisi occulte, fieri honeste nequeant, immo quæ ne occulte quidem facta nefario sedere et probro vacent, tabulis expressa publicarunt, hos ne pudicos quisq; crederet, quorum mens et dextra talia fuerit molita. Vidimus etiam multorum minutulas et bene sane coloratas picturas quib. quidem non nihil ingenui et gnauitatis declararet magistri, sed ars requireretur. Hoc igitur loco optime admirabimur *Albertum* sanctimonie et pudoris diligentiss. custodem, et granditate picturarum proferentem se conscium nimirum sibi virium suarum, sic tamen ut ex minorib. quoq; operib. ipsius sperni nihil debeat. In quibus nullam lineam inuenias ductam temere aut peruerse, nullum superuacuum punctum. Quid ego de manus constantia et certitudine loquar. *Jurares* regula normaue aut circino prescripta quem nullo adiumento vel penicillo vel sæpe calamo aut penna deducebat, ingenti cum admiratione spectantium. Quid memorem qua dextræ cum animi conceptibus congruentia, sæpe in chartas statim calamo aut penna figuras quarumcumq; rerum coniecerit, siue ut ipsi loquuntur, collocarit. In quo hoc profecto legentib. incredibile futurum prospicio, distantiss. non solum argumenti sed et corporum partes instituisse unumq;, quæ coniunctæ ita inter se conuenirent, ut aptius fieri nihil potuisset. Nimirum ita mens artificis singularis instructa omni conatione et intelligentia veritatis consensusq; inter se partium, ipsa moderabatur ac regerat manum, iubebatq; sibi absq; ullis adminiculis fidere. Similis erat promptitudo peniculum tenentis, quo minutiss. quæq; in limbo tabel laue perscribebat, nulla designatione præmissa, sic ut non culpa modo posset nihil, sed

laudem etiam omnia summam inuenirent. Maxime admirabile fuit hoc laudatiff. pic-
torib. quib. in illa re versatio plurimum difficultas non effe ignota. Hoc loco nõ possum
silencio prætere quod inter hunc et Joannem Bellinum accidit. Erat is venetice, inqz
italia tota huius artis fama excellens. quo cum Albertus venisset facileqz cum illo se con-
iunxisset, atqz, vti fit, munice operum iam osientationes existerent, admirante Alberto
candide et magni faciëte Bellini omnia, Bellinus et ipse ingenuè cum alia, tñ pilorum
subtilitatem præcipue in Alberti operibus comprobauit. forte accidit, vt de arte inter se col-
loquerentur, quib. sermoneb. finitis, facies ne inquit Bellinus, Alberte benigne et gratifi-
cadere in renon magna amico. senties inquit Albertus si quidem quod præstare valeam
a me petieris. Tum Bellin⁹ cupio a te ferre, inquit, dono vnum e penicillis tuis quib. ca-
pillamenta de ducere soles. Ibi albertus nihil moratus cum plurimos similes altiorum et
qualib. bellinus quoqz videretur, protulisset, eligere iussit qui maxime placeret, nisi auferre
mallet vniuersos. Sed Bellin⁹ falli se ratus, non enim hos, inquit, aiebam, sed quib. cri-
nes et pilos unico ductu complusculos exprimeret consueuisti, quos sparfilos et latiusculo
differimine esse oportet. Aliter enim in max. sepe longitudine tanta æquabilitas seruum
et distantie seruari nequeat. Non aliis inquit Albertus qz his vtor, quod vt tibi probem
sicut contempler, et arrepto vno ex propositis penicillo, longiss. et sterulos crines quales
mulierum maxime sunt, constantiss. ordine et ratione inspicat et stupente Bellino pro-
dixit, qui postea multis confessus fuit, nullius mortalium sermone, eius rei quam ocu-
lis vidisset, fidem sibi facere potuisse. Tribuit hoc idem illi ingenitate spectabili Andree
as Mantegna qui Mantuce floruit reuocando ad sinceritatem quandã et legè picurã,
quã quidem prim⁹ laudem meruit, dum dissectas et fractas statuas eruit et in exemplum
artis proponit. Cuius quidem sunt omnia dura et rigida scilicet manu non assuefacta se-
qui animi intelligentiam et promptitudinem. Et ed illis nihil putatur in arte melius neqz
perfectius. Is ergo cū Mantuce decumberet et Albertum in Italia esse audiuisset, cura
uit cederet ad se accessi. Instruendus facilitatem eius et certitudinem manus rerum cog-
nitione et arte. Nõ enim raro in sermoneb. familiarib. questus fuerat quod vel sibi nõ con-
tigisset illa, aut Alberto scientia sua. Nihil moratus albertus poshabitis reb. omnib. vbi
nuntium accepit statim iuueni se accurrit, sed prius decesserat Andreas qz Mantuam
potuisset peruenire, neqz que qz dicere solebat in vita sibi tristius accessisse. Quãvis enim
Albertus summus esset tamen aliquid animo suo magno et excelso supra concupiscebatur
semper. Nos viri barbaram imaginem, ita vt diximus, in linco statim ipso penicillo mil-
lis ante dispositis, vt assuet delinicationib. ab eo expressam quasi atomi spectauimus.
Nili sunt barbæ ferme cubitales, ita exquisitæ et solerter ducti, ita vbiqz discrimine et mos-
do simili, vt quo quis melius artè intelligeret, hoc magis cum admiraretur, tum incredib. b-
le duceret in illis effingendis nulla alia ope manum adiutam fuisse. Ceterum nulla
spurcities nullum dedecus in ipsius operib. erat, resurgentib. scilicet talia omnia castiss.
mi animi cogitationib. Dignum tali successu artificem. Jam expressiones viuentium
vultuum, quæ contrafacta nunc vocant, quam similes consuebat, qz infallibiles, qz ve-
ras? Quæ omnia eo consequatur quod ad artem et rationem vsum reuocarat, inagno
tam hactenus et inauditam pictoribus nostratibus saltem. Quis enim illorum fuit, qui
operis sui quo maximam quoqz famam adeptus esset, rationè explicare posset, vt magis

Bellini

Mantegna

scientia quam casu laudem inuenisse crederetur. Sed Alberto parata, certa inq; prosp-
 tu erant omnia, quod picturam in viam præceptionum induxerat et reuocarat ad rati-
 onem doctrinæ. Sine qua, vt Cicero scripsit, etiam si quid bene sit adiudicæ natura,
 Tamen id quia fortuito fit, semper paratum esse non potest. Hæc sibi ipsi primum cla-
 borauit. Mor, vt erat liberaliss, et candidiss, explicare in scriptis libris Et. ac doctissimo
 viro Iulialbaldo piramero aggressus est, cui et elegantiss, epistola illos dicitur, quam
 nos latine reddere intemerata illius natua quasi facie, cum supra vires nras esse sentis
 remus, intactâ reliquim. Sed priusq; absoluerè dnâ et correctâ edere, vt cupierat pos-
 set, mortie est creptus, placida illa quidem et optabili, sed profecto, nostro quidem iudicio,
 præmatura. Erat autem si quid omnium in illo viro quod vitij simile videretur, vnica
 infinita diligentia, et in se quoq; inquisitrix sæpe parum æqua. Hunc igitur mors ab-
 inceptâ editione operis sustulit, quam tamen consumarüt amici ex illius persequente,
 De qua nunc deinceps et de nostra versione pauca dicimus. Ipsum quidem opus geo-
 metrico quodam modo elaborari ab illo coeptum, paulo vt non perpolitū et exers un-
 ture literarum, rudiusculum videtur, sed hoc facile ipsius rei bonitate compensatur.
 Hoc ipse vt se elimante etiam latinum facere vellem, paucis ante q̄s fato suo fungeretur
 dieb⁹ a me petierat. Neq; ego grauatim deuleram illi operam et studiū meum. Sed hæc
 ei curam et elimandi operis facultatem quæ fert omnia mors abstulit. Postea amici nō
 solum precib, sed autoritate sua, cum opus edidissent, a me obtinuerunt, vt verendum in
 linguam latinam suscipere, hancq; operam receptam vāno Dārero nauarè mortuo,
 Equidem nō ignorabā quantum oneris suscipere in tractanda re nec satis mihi per-
 specta neq; in cuius tractatione haberem in lingua latina quicq; quod pro exemplo po-
 nere imitariq; possim. Non etiam fugiebat me, quanto difficilior esset occupatus alijs
 ordinarijs negocijs, videbam non posse me tantum diligentie et assiduitatis huic cōuersi-
 onī impendere, quantum et cuperè et ipsa mereretur. Sed quid agerem? Et mortui ami-
 ciss, mihi hōinis respectu, et amicorum illius cum voluntate erga me tum quasi quodā
 iure imperandi mihi, rapiebar contra omnes difficultates, ad ingredendum iter, neq;
 planum neq; expeditum mihi. Itaq; libris duob, totius voluminis tantum tribui quan-
 tum quidem potui ocij subtrahere occupationib, necessarijs meis, et conatus sum quemodo
 eunq; latine docere, de quib, ille in teutonica lingua optime præceperat. Cuius facti cō-
 fido me veniam apud vos bonos et studiosos artium facile inuicturum, quod neq; ego
 defendere aut velim aut possim quo minus audax videat. Sed non modo ignosci alicui
 bi audacie, verum succurri etiam oportere censeo. Quos si cognouero industriam et stu-
 dium hac in parte meum, gratū nobis fuisse, animabor et ad id quod reliquū est Alberti
 de pictura præceptionum latinū faciendū, non pauloq; hæc vt exquisitus ita et tam ope-
 rosus. Non autem expectabitis modo in hoc argumento scripta illius, sed etiam cum
 Geometrica tum tichismatica, in quibus vrbium munitiones, vt horum temporū ratio
 ferebat descripsit. Hæc autem fere sunt de quib, libros ille composuit. Nam quod audio
 quosdam in vulgus promittere, vel scriptis vel sermonib, suis, Libellum Alberti de sym-
 metria partū in æquorum corporibus, equidem miror, vnde post mortem illius allaturū
 sint, quæ viuus nunq; perferret. Eisi me clam non est, Albertum in hoc etiam genere
 rationem cepisse exquirere veritatis, neq; labor futurus mortui autore quā fuisse viuus.

Prothemer

anno 1510
 fulm 9 p 112
 1510
 1510
 1510
 1510

Et, quod maxime, contrarium esset/nihil mensurationum conficisse, verum quicquid fuerit effectum amississe scio quorundam perfidia, per quos factum sit ut commenta-
rii surripentur auctori, itaq; ille nunq; postea de integro voluit illam rem aggredi.
Neq; non suspicabatur vel potius compertum habebat, vnde in suos labores sui inuol-
lassent, sed opt. vir maluit dissimulare cum detrimento et dolore suo, q̄ in illis perseque-
dis mansuetudinis et lenitatis obliuisci. Huius igitur quicquid erit non patiemur in Al-
bertum auctorem conferti, futurum, vt apparet, illo tanto artifice indignum. Exierunt
etiam ante aliquot annos pauca de quadam charte teutonice, commendicatas et in con-
uenientes fere præceptiones illa de re continentes, de quib. in præsentia verba facere nõ
fert animus, sed nisi admodũ fallor, non semel penitus auctorem editionis. Ceterum
illa quorum fecimus paulo ante mentionem, quæ non modo quia editioni comparauit
ipse, sed etiam quia erimia sunt, facile probant Alberti esse, nõ paulo hinc, vt arbi-
tror, q̄ aliunde meliora accipietis. Non quod sint apud nos paratioris ab eruditione et doc-
trina q̄ alibi sed quia in officina illius hæc interpretatæ, et inter chartarũ ^{autographorum}
augmenta et correctiones exemplorumq; varietates, quasi in luce multorum versantur,
quæ alijs quamuis doctis, obscura videri necesse est. Ostendit hoc Geometricus illius
liber, quæ iam doctiss. vir in manibus habet emissurus ppedit ornatior et explicationem
q̄ nunc legitur multipliciter, nõ enim minus viginti sex ^{graphorum} seu figurarum addi-
tionem habebit, correctiones autem vel castigaciones priorum innumerabiles ita ipse res
legens emissa iam in vulgus meliora locupletioraq; reddiderat, et quasi diuinans se iterũ
non editurum, præscripserat quid publicaturis de scriptura deq; figuris faciendum esset,
neq; nõ etiam in teutonica lingua, vt ab auctore est volumen confectum, vbi primum pos-
terimus, curabimus typis excudendum. Hæc æquum fuerit vobis accepta esse, referentib.
hanc gratiam et auctoris singularis viri ardentiss. studijs ad publicam aliquid utilitatem
conferendi, inuentionum suarum, et nostris laborib. ac cupiditati, illa quæ vni dũtaxat
nationi scripta videntur, propagandi in omnes.

In libros *συμμετρίας* Alberti Düreri *ἰσοπέδων* ad Cristophorum Colerum B. E. et doctiss.

Cum tuo max. impulsu hos libros Alberti cariss. tibi amicorum, transferendos in linguam latinā suscepissem, cōueniens visum fuit, de tota cōuersione nostra rationem tibi reddere, vt et tuo iudicio commendaretur lectorib. et ego quasi te duce huius editionis viam minus timide ingrederer. Cum igitur intellexissem nostrā operam, quam in trās ferendo sumpsissemus, tibi non displicere, placuit illas rationum quasi tabulas hoc loco exponere, vt a te quæ gessissem comprobata ostenderem, fieretq; hoc modo speciosius opus. Allaturum etiam non nihil hoc veritatis lectorib. sperabā, cōmunicacione quadam animi et cogitationum nostrarum, Quib. si quid hac in parte gratæ a nobis opere nauatum fuerit, id omne tibi v. cl. debebunt referre æternum, qui non modo autor mihi criteus, sed etiam impulsor.

Cristophoro Colero B. Eof.

Cum tuo suasu vertendi Dürerianos libros de pictura preuinciam ceperim, quid in toto opere max. appellandis reb. secuti essemus, placuit exponere tibi ante editionem de tua sententia vel retenturi illa vel mutaturi.

Quod autor exquisiuit in apertis et concinnis corporib. effingendis q̄ longe quæ pariter a quib. distare deberēt, Duce elegans et venusta membrorum compositio pulcritudo est, ideo nos interpretantes titulum, Symmetriam in his libris doceri prænotauimus. Hæc picturæ dedit, vt Pinnus ait, Pinnus parrafius, vsurpauit autem plurimum Euphranor, qui et volumina de ipsa cōposuit. Latini nomen eius habere negat nos tamen interpretentur cōmensuram cōmensurationē. Atq; ita arte, quæ naturā sequitur, ratio vestigatur qua quicq; tale fiat in exprimēdis rerum formis, quale re vera fuisse. Dime- tendarum autem partium in corporib. cum duplex sit via, vna altitudinis, altera latitudinis, vt scis, hanc bifariam accepimus, Nam quum in obliquis etiam imaginib. vt in plano notarentur, satis intellectum iri putabam hanc densitatis esse si ad soliditatem corporis respectum esset. Eodem pertinet et quā profunditatem vocant cum a dextris partib. retro quasi ceditur vt in obliquo capite, verbi gratia, ab oculis ad aures. Altitudinis quidē ratio longitudinis est. Sed in pede seu calce peculiariter cōsiderauimus. Nam ille trāsuersus longus est, ita obliquo designatio datur perpendiculariter altitudinis. Neq; te fugiat si quando nominentur a nobis simpliciter partes illarum initia seu sumitates accipiendas, sicut fere adiecimus, cum non fuerit vt opinor necesse, alicubi etiā superuacua. Nobis tamen vt in alieno opere non nimum audendum duximus. Quis autem requirit cum simpliciter dicatur summi adiectionem, præsertim hac voce facta e summo capite, nisi fallo? Ceterum cum autor curiosa pene diligentia exquisiuerit partium in corpore humano nomina, quo mēsuraciones certiores essent, quibusdam etiā noua imposuerit, confido fore vt studiosi versionis vel hac in parte difficultatem intelligāt. Nam reliqua prætereo quæ et ipsa nō possunt facilia videri fuisse, cum in hoc genere quod imitaremur,

anti quorum certaret nihil. Conquisiuius autem et nos non mediocri cura neq; modico tempore nomina quibus latine reddere Düreriana possemus, quæ q̄ apposita sint, non nos quidē præfari decuerit, sed legentium erit iudicium. Quæ velim tu qualia sint perpendas, cui si satisfecero bona erit et de aliorum iudicationib; spes. Duos tamen equum fuerit, ut arbitror, errorum etiam nobis cum tali voluntate gratiam libenter facere, atq; hæc nostra emendantes ipsos aliquid melius proferre, quod quidem non solum non offendet nos, sed etiam voluptatem cum utilitate nobis asseret. Ne quid autem dissimularem, subiecimus appellationes partium in humano corpore latinæ, quibus addidimus teutonice Düreri, et perspicere quid e quo fecissemus.

Partium humani corporis nomina quarum in his Libris mentio fit.

Scapulae graeci vocant *ἄσπληνα*. intelligenda est capitis summitas pro qua veteres verticem posuerunt. Die schaytel.
Vertex ubi in media calua capilli girantur. Der hinderst wirbel.
Occiput et occipitium. Hinden der kopff ob dem genick.
Radices capilli. Harwachs. Accipiuntur autem supra frontem et tempora.
Frons. Die siem.
Supercilia. Augpraen.
Palpebrae. Augschedel.
Nasus. Die nase.
Nares. Naslöcher.
Bucca. munde. Sic enim visum in ore nominare coniunctionem labiorum, id est, ut graeci vocant, *ἑνωμασίου* vel *ἑνωσίου*
Genae siue mala. Item buccae. Die packen.
Tempora. Neben das haubt.
Collum. gula. guttur. ceruix. Der hals.
Scapulae. Schultersclafsch.
Humeri. Achsel. Ibidemq; notantur extare humeri ossa, id est capita inserta *τὰ ἄσπληνα* id est acetabulis. Die achselbain.
Jugula et iuguli. Halsgrüblein. Intelligenda autem est ἡ σφαγή, id est lacuna in medijs iugulis. Jugulum etiam latini dicere.
Pectus Die prüste.
Alae siue Axillae hieshen. Notantur autem in aduerso et auerso corpore.
Mamas. prüste. Papillae. die tütlein.
Infra mamas. vndem prüsten. Ibidemq; nominatur alicubi imus thorax.
Iumbi. latera. sub costis. ubi praecingimur. Einetus. die waychen.
Sinus corarum, quod supra illas concauitates extat, in quas corae caput inseritur quae sunt *κόιλαι* id est acetabula. Graeci vocant plane ἰσθμια. Der hufst art.
Summum femur seu coxa. der hufst ende. Alicubi coxendices diximus. Quas tamen fere

posuimus pro capitib. coræ. id est die peyn in hufen.

Alnus End des pauchs.

Verenda. pudenda. pubes die scham. huc pertinet glans et serotum et virgula et testicu-
li. Sed in mulierib. initium pubis diximus. pro nature initio id est $\chi\epsilon\iota\mu\alpha\tau\omicron\varsigma$. et imam
pubem ubi desinere id tamen non nusquam interpretantes. his verbis. ubi corpus bifidum
sit. Den spaldt des weybs.

Extremæ nates. Vnd des hindern. Femur das ober peyn.

Femur sulci. Einpiefung des peins.

Supra genu. Ob dem knie. Supra genu interius. poplites.

Medium genu. In der mitte. Infra ipsum Vnder dem knie.

Cura. waden. Est et illa notata. media et ima. Itemque exterius et interius.

Tibia. Schinpein.

Tali. Die knorren. gemini et ipsi interius et exterius.

Mons pedis siue conuersus pes. Des fuers ris.

Plantæ. Die solen. Calcem diximus den fuers. Calcaneum die ferssen.

Brachium. Arm. Humeri. achsel. Ale ächsen. Musculi id est tori die mauße.

Nexus cubiti qui grecis est $\alpha\gamma\kappa\lambda\upsilon\pi\iota$. ubi cubitus in obliquum flectitur der einpoggen.

Junctura manus grecis $\kappa\alpha\tau\omega\omicron\varsigma$. Das gelenck der hand.

Manus hand. Palma die offen hand. Digni. finger vnd zehen.

Articuli Gelenck.

Hæc sunt de quibus quasi referre ad te volumus. que tu diligenter. v. cl. considerabis. et
voluntatem erga nos studiaque nostra tuam conseruabis.

Jo. Ea. Du.

H. Cobanus Hessus hæc
quoq; Dürero
faciebat.

Nunc noua nobilibus symmetrica ductæ parergis
Plurima in triguo codice lector habes
Ducæ dum forte leges, simul hoc quoq; forte notabis
Pictoris tantum non habuisse manus
Omnia iudicio certo cognouit, et acri
Ingenio, nihil hunc quod latuisset erat
Sive mathematicas res esset agenda per artes
Nemo hoc iudicio dexteriore fuit.
Sive forent aptis cingendæ moenibus vrbes
Düreri potuit pingere docta manus.
Nec tantum pinxit, docuit quoq; qualia bello
Cæpe etiam clari non potuerunt duces.
Non tamen illius hic locus est describere laudes
Quas alio scriptas carmine vulgus habet.
Tu modo Düreri decora immortalia lector
Qui sapiis criminij muneris instar habe.
Illius et patriæ grates age Noridos vrbi
Tradita per quam sunt hæc monumenta tibi.

Et hæc.

Quanta fuerunt monumenta reliquerit artis Apelles
Restantur varijs veraq; scripta locis
Illius at nullum superest quod dicere possis
Artificis pictum nobilis esse manu
Fallo: an Hæc tiam Dürero fama futura est
Et poterunt tanti facta perire viri?
Non equidem credo quoniam quæ perdidit illum
Hunc eadem ratio viuere posse facit.
Viuere non poterat quæ plurima scripsi Apelles
Quod calamo tantum scripta fuerit leui
Nos nitido plures conscribimus cere libellos.
Quos sati series perdere nulla queat.

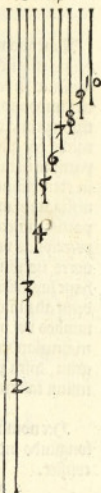
Pauca ut credibile est exempla reliquit Apelles.
Perdere quæ potuit quælibet hora nocens.
Nos damus eriguo tot milia tempore, quot nec
Per tres vlla manus scribat Olimpiades.
Hæc michi nullo alios Dârcum posse per annos
Vivere conditio spem facit esse ratam
Quamuis arte sua sibi iam monumenta parari
Quæ sine digna libris ne morentur erant.
Namq; quis hoc melius pingendi calluit artem?
Quis fuit ingenio promptior atq; manu?
Omnib. ille prior fuit. omnes ille reliquit,
Quiq; coeui aderant quiq; fuere prius.
Sicut in hunc mihi scripta docent, Epicedia, veris
Facta magis tanti laudib. apta viri.

Alberti Dureri clariss: pictoris et Geometrice
de Symmetria liber
primus.

De picturis humanam effigiem hanc ratione sequitur. In profu-
tam regulam quæ effigiem quam facere vis longitudine sua excedat,
lineam ducto, eius cuius picturam esse placuit altitudinis. Sic ut lineæ
prim^o punctus verticem, extremus calcem describat, preque diuersitate
formarum, ut illas longas aut breues in animo cõcepisti, singulis suas
lineas accommodato, easdemq; singulatum partitor. Quare quoties
cunq; in sequentibus partium numeros audies, eos petendos scias, ex
statura totius altitudinis a vertice ad calcem vsq; ei^o cuius effigies insti-
tuta sit, cuius vnica illa lineæ diligentia summa distinguenda est, quæ
distinctio perueniat a duab^{us} partibus ad partes aut quinquaginta, aut
centum aut quocunq; tandem partib: vsus sit. Eas partes omnes suis
numeris notatas ad illam longam in regula ductam lineam referes,
sic ut cum eius primo siue initiali puncto consentiant, deinceps vti o pro
sua quæq; diuersitate discrepent, ut necesse est. Atq; hæc via pauciorib^{us}
numeris longiores partes notabuntur et contra pluribus breuiores, sicut
autem de tota lōgitudine, dimidium lineæ. 2. pars tertia. 3. pars quarta
4. atq; ita consequenter. Quas etiam ipsas hæc modo notatas partes si
res poposcerit vltcrius pro tuo arbitrio, dimidiato in alios siue pares siue
impares numeros Nam qui aliq; rem accurate metiri cupit, dum vna
certa partitione comprehendere omnia nequit, necessitate ad partium
cõminutionem defertur. Quod a me factum postea apparebit sepe enim
duplices sepe triplices numeros collocatos videtis / magnos / medios /
pares / impares, quibus pror: ad veritatem rei pertingere posse visus sum
Ceterum numerorum eorum qui a me designati sunt, compositio,
mutari et pro alterius ingenio aliter vsurpari poterit. Vt autem omnia
quæ et dicta hæcenus a nobis sunt et postea dicentur melius intelligen-
tur. Illam regulam cum suis partib: et partium notis quomodo facere
docui hic appingam, ante enim omnia huius rectitudinem cõstare ex
tet absq; quo immensus labor et temporis iusinitas, vix omnium parti-
um nominatas lōgitudines in totius longitudinis statura a vertice ad
calcem vsq; perquestura videatur.

23

Regula
Dureri

¶ Nota

Nunc quomodo institutam effigiem metiri possis ostendam. Sit autem verbi causa prima effigies virilis depingenda hominis bene habitus et agrestis cuius statura caput septimae sit partis / Lineam rectam transversam ducito, in eam perpendiculares lineas tres imponito, eius spacii cuius effigiem futuram proposuisti. Harum autem linearum trium prima oblique imaginem tribuet, altera aduersae, Tertia, auersae. His lineis parallelis haec quo dixi modo dispositis, Mensuram adhibeto altitudinis membrorum id est partium notabilium a summo capite usque ad imam plantam. Eaque ratione animaduertes in exemplis nos per lineas perpendiculares transversas equaliter siue directe ductis, peruestigatam membrorum altitudinem, siusque numeris distincta notasse, ubique ad mensuram partis, numero adiecto quo intuenti statim innotesceret totius huiusmodi rationis certitudo, praecipuas vero transversarum linearum has inuenies / saepe tamen plures saepe pauiores, nominari. Primo et summo loco verticem, pro: infra hanc lineam fronti locus, Infra hanc supercilios, in inferiore, naso, in hac etiam inferiore, mento, Atque haec pacto descenditur ad summos humeros, ad iugula, ad pectus, alas, scapulas, mamas, infra mamas, lumbos ubi incingimur, umbilicum, sinus coxarum, coxendices, alium, pubem, extremitatem glandem, extremas nates, feminum sulcos, supra genu, supra poplites, medium genu, infra poplites, innum surae exterioris, innum surae interioris, montem pedis, innum talis exterioris, plantam.

Haec nomina suo loco in exemplis perpendicularibus lineis addemus quibus membrorum longitudo indicetur, Quo huius rationis quam in toto opere secutus sum euidentia consistat.

His sic ordinatis ita longitudinem membrorum metieris.

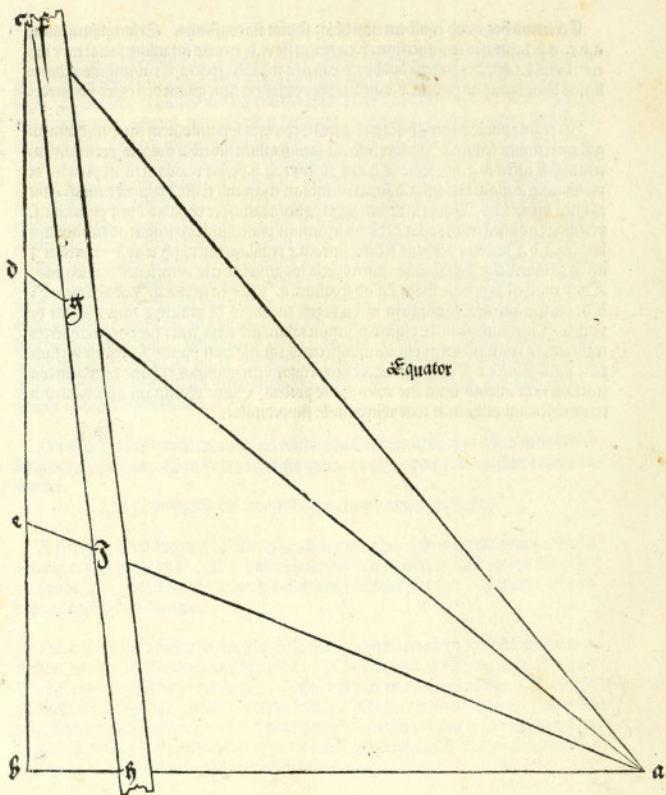
A sinu capite quod bregma dicitur usque ad medium iuguli summitatem una pars est decima et una undecima Ad summos humeros due partes. 11 Ad innum mentum una pars. 7 Summitas verticis media est inter sinu caput et frontem A mento usque ad radices capilli una decima.

Hanc si paritatis fueris in tria aequalia spacia, primam frontem, secundum oculos et nasum, tertium os et mentum designabis. A iugulo usque ad summum pectus una. 30 Sub alas una. 13. Ad mamas una. 10. Infra mamas una. 8. lumbos due. 11. A lumbis ad umbilicum una. 40 sinus coxarum una. 30 Inas coxendices una. 10 Pudenda una. 8 extremitatem glandem, una. 6 Inas nates una decima et una. 11 Ab imis natis usque ubi femina quasi sulcantur id est ad medium femur una. 18 A planta ad innum talum una. 28 A planta ad montem pedis una. 20.

Atque ita corporis longitudines dimensus ad innum usque femur, superest vi genu quoque suo loco collocetur. Quod ubi factum erit de tota corporis statura tres inaequales mensuras eriscent. Nempe a summitate medij Iuguli ad innum usque femur una et longis, ab imo femore ad medium usque genu, altera et quidem minus longa a medio genu ad imam usque tibiam tertia et breuis: Superiora enim membra quod in homine obseruatu per est facile longiora et firmitiora esse consuevere. Corpus quod nomen saepe audis, accipe ex partibus compositam et aptam longitudinem, compositam motionis. Nunc ad illas tres mentiones redeo, eas scito inter se certa proportione conuenire oportere, sic ut qua proportione corporis longitudo congruat cum longitudine coxae, ductaratione a summo femore ad genu medium, ea proportione haec cum tibia comparetur.

Ceterum hoc, quod eundem non ubiq; sequor: ita constitues. Triangulum ducto a. b. c. a. b. latus esto transversum. b. c. rectum sic ut. b. rectum angulum faciat moy rectum latus. h. c. diuides punctus duobus. d. e. in tria cequalia spacia. Et ab angulo. a. duces lineas duas rectas ad puncta. d. e. quibus proportionem eam quam dixi crues hoc modo.

In regula duob; punctis designabis totius corporis longitudinem inter medium iugulum et iunum femur. Similiter inferius iunum talum sub tibia notabis, punctum autem iuguli ascribes. f. iuni femoris. g. iuni autem tali. h. postea regulam sic applicabis ut punctum. g. tangat lineam. a. d. supra memorati trianguli, et istud punctum neutiq; a dicta linea dimouebis. Regulam tamen super ea linea tanq; per versabis dum punctum. f. pertingat ad lineam trianguli. a. c. et dum infimum punctum. h. pertingat ad transversam lineam. a. b. Quib; ita perfectis secabit lineam. a. e. regulam inter. g. h. et ad. d. punctum. I ascribes inueniesq; designatas cum corporis longitudine tres mensiones analogicas. Quae enim est proportio spacti. f. g. ad spatium. g. I. ea est a spatio. g. I. ad spatium. I. h. de puncto autem. f. similitatem medij iuguli intelliges, de puncto. g. iunum femur de puncto. I. medium genu de puncto. h. iunum talum sub tibia, inter haec animaduertes regulam ad triangulum applicatam inspectendam esse cum puncto. f. sursum versus recte stans latus. e. b. Talcm triangulu licet cequatozem nomines, et hanc rationem contrariam cum aliquid inuertere voles facere poteris. Sane plurimam ad multarum rerum effectum utilitatem recte usurpantib; suppeditabit.

Post hac deinceps peruenitur ad brachij mensuram ita vt subieciamus
 Ab humero enim vbi illius caput ad iugulum annectitur ad cubitum vsq; duce .ij.
 Ceterum ab humero ad imos musculos vna .jo.
 A cubito ad extremos vsq; digitos vna .4.
 Ab extremis digitis retro ad extremam manum vna .jo. Et si in vnam .9. product
 non est inconcinnum si cui forte ita libeat.

Atq; ita sese habet omnium membrorum altitudinis mensura. Nunc latitudinem de
transuersis lineis ductis per obliqua effigici membra, indicabimus.

Caput per verticem supra sinciput diducet
in vnam nonam

Per frontem inam .14 et .15.

Per palpebras vnam .7

Per nasum vnam .8

Per mentum ac sinum collum similiter
.8. vnam.

Per collum ipsum vnam .12

Per Jugula vnam .9

Per summum pectus duas .13

Per alas vnam .6

Per mammas vnam similiter .6

Infra mammas vnam .12 vnamq; .12

Per lumbos vbi precipimus vnam simili
ter .12 et .13.

Per sinus coxarum vnam .6

Per femur finium siue coxendicem perq;

alium ac nates vnam .11. et .12

Per pubem similiter vnam .11 et .12

Per summa femina sub natis vna .7

Per media femina vnam .14 et .15

Supra genu vnam .10

Per medium genu vnam .12

Infra genu vnam item .12

Per mediam suram vbi latif: est vnam
20. et .21.

Per inam suram vnam .12

Per talum vbi cum calce tibia connectitur
vnam .13

Podem ipsum siue calcaneum ad vnam .6
produces.

Post hec brachium obliquum per partes
suas ita densabis

Humerum duab: .21

Sub alis vna .13

Nexum cubiti vna .18

Musculos cubiti vna .18

Iuncturam manus vna .32

Ipsam manum sic dependentem vna .30.

Ceterum in exemplis brachiorum mensu
ra sepe ratim a corporibus demonstrabitur

quo planior res minusq; inuoluta sit

Ac nunc deinceps de latitudine aduerso
rum membrorum singulatim percipiemus.

Capitis per verticem latitudo sit vna .10.

Per frontem vna .8

Per palpebras vna .9

Per aures vna .8

Per nasum vna .10

Ipsius sub mento colli latitudo vnam .12
habeat

Per jugula vna .5

Per pectus tres .10

Intra alas spatium vnam .5 habeat

Intra mammas duas .15

Per lumbos vnam .5

Per sinus coxarum vnam .9 et duas .19

Per femur vnam .4.

Vbi et coxendices notabuntur distantes
quidem inter se vna .6

Per pubem vnam .4

Per sub ipsis statim natis femur duas .17.

Per medium femur vna .10

Hoc loco illum quas, vt diximus sulcum
id est interius notabis.

Supra genu vnam .12

Per genu vnam .14

Sub genu duas .26

Per mediam suram vna .22 et vnam .24.

Per inam surae interioris vnam .14

Per tibiā supra talum vnam .27

Per talos vnam .22

Ipsium per extremos digitos pedem dilata
tis in vnam .15

Iam brachium deinceps huius forme ita
describes

Per alas vna .18 erit

Supra cubiti nexum vna .21

Infra vna .16.

Per cubitum ante iuncturam manus vna

25 palmam ipsam explanabis vna 15
Postremo ad tertiam lineam effigiem
auerfam per scapulas, id est intra alas,
latam facies, vna 4.

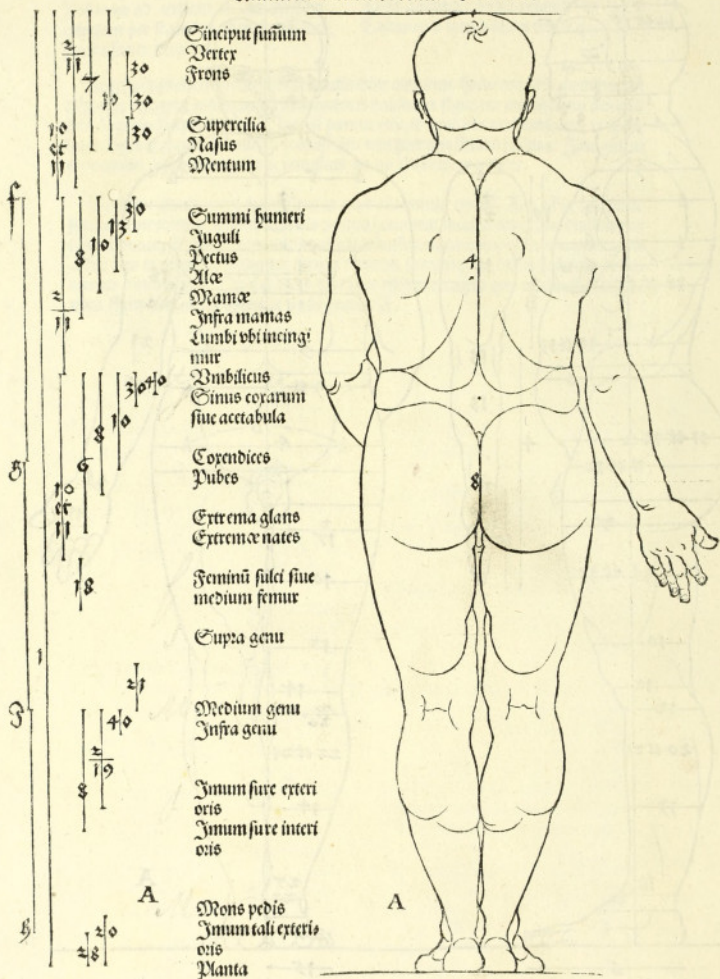
Ipsam podicem intra nates fissum de sig,
nabis altitudine vnius octauae
Calcaneum latum facies vna 24.

Atq; hac ratione et via altitudine et latitudine omnium huius corporis membrorum
tripliciter descripta, consequenter delineationis habitus et figuram inscribes pro tuo qui
dem ingenio q; apposuissimè Atq; est parum vtile, id quod libenter soleo facere, ut ille de
lineationes et figura secundum propositam viui hominis similis staturæ Imaginem
inducantur, ita cadent aptius ac venustius, quam si temere exarentur.

Equidem quam potui exactissime in exemplis omnia expressi Atq; est in hac parte
spectabile pre cæteris, quanto artificio natura hominem, quasi compactum duabus par
tibus fabricata sit, utq; in corendicis tanquam basin truncum impositum agglutinarit
Duo loco in exemplis diligenter circum ventrem sacrumq; os, talem habitum desig
nantes curauimus. Quæ quidem vt primæ effigiei exempla quo omnia sunt distine
tiora, signo licet aliquo notes vt verbi gratia, A.

Altitudines membrorum Virilium.

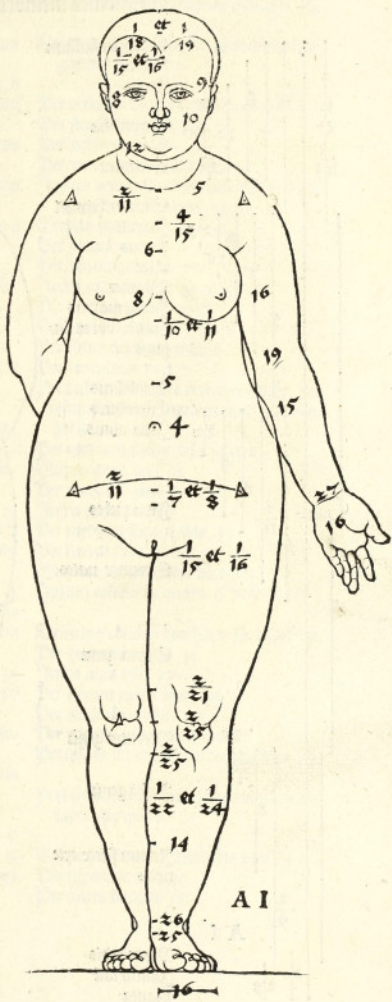
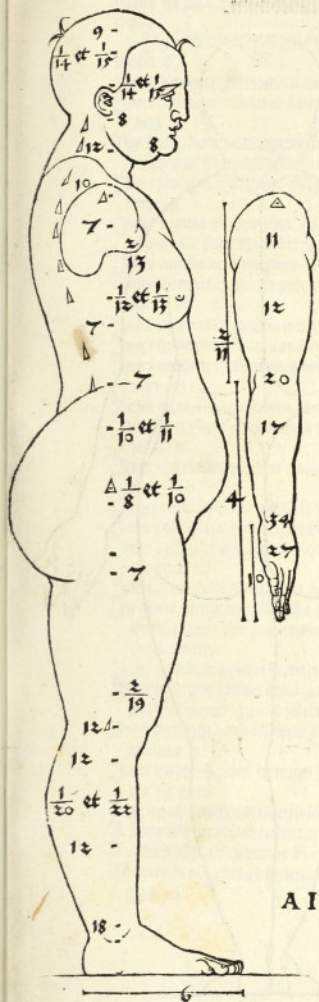

Post hæc describemus effigiem mulieris crassulæ valentulæ q; ac a greffis cuius forma sit superius demenstrate virilis max. consimilis, ponaturq; et huius altitudo ipsius capiti sum septem. Tegitur superius traditam rationem sequere, secundum quam etiam huius corporis partes dimetiare. Cæterum in exemplis placuit latitudinum lineas transierit, fas deinceps omittere, solosq; numeros illius latitudinis indices inscribere, notatis tamē loci s omnibus punctulis appositis, quod quidem ideo putavi faciendum, ut odium crebritatis in lineationibus vitaremus. Membra ergo talis muliebris corporis ad talem commensurationem formabis.

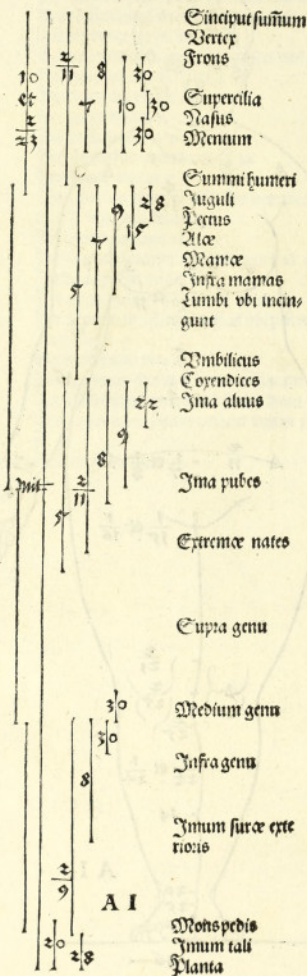
Inter sinaput et summos humeros esto vna decima et duæ vigesima tertie
Atq; hoc item et inter iugula duæ .11
Atq; hoc etiā inter et summū menti vna 7
Inter mentum et verticem vna 8
Inter mentum sursum et summam frontem vna 10
Quam quidem decimam diuides in partes æquales tris quarum summa habeat frontem, media nasum, oculos / aures, una buccam et mentum
Cæterum sub mento carnosum quasi palcat circum duces
Inter iugula et lumbos vna 5
Inter iugula et vsq; infra mamas vna 7
Inter iugula et papillas vna .9
Hæc q; ipsa inter et arillas vna 15
Hæc q; item inter et pectus vna 28
Hoc loco obseruabis alarū posteriores partes id est quæ a tergo sunt demissiores esse prioribus
Inter lumbos et vmbilicum vna 22
Inter lumbos et coxendices siue summum femur vna 9
Eosdem inter et imam aluum vna 8
Inter eosdem item et imam pubem duæ 11
Item inter eosdē et extremas nates vna 5
Inter plantam et conuexitatem pedis vna 20
Eam ipsam inter et talum exteriorē vna 28
Inter anum talum et medium genu duæ 9
De hac facies hæc, quo modo fieri per æquatore m solere ostendimus. Tum quidem genu paulo quam prius stabit inferi, sed tu sequare veramlibet rationem licet.
Inter medium genu et imam surā vna 8
Cæterum calesce longos facies vnam 6
Deinceps longitudinem brachij a summo humero vsq; ad cubitum erientes duab; 11
A cubito vsq; ad extremos digitos vna 4
Inde vero retro vsq; ad manus incuruā vna 10
Atq; ita designata mēbrorum altitudine, consequenter latitudinem notabis. Et quidem primum obliqui corporis hoc modo Caput obliquum per verticem addensabis vna 9
Cum verticem vel quam aliam partem nominino in exemplis fac ad illarum puncta respicias ita res tibi erit placita
Per frontem vna 14 et 15
Per supercilia similiter vna 14 et vna 15
Per nasum vna 8
Per mentum et ceruicem vna 12
Per iugula esto latitudo vnius 10
Per pectus id est supra mastas vnius. 7
Per arillas duarum 13
Per papillas vnius 12 et vnius 13
Per imas mamas vnius 7
Per lumbos id est infra costas vbi præcinq; vnius similiter 7
Per vmbilicum vnius 10 et vna 11
Per coxendices vnius 8 et 10
Ipsū statim sub natib; femur vnam 7. latum sit
Supra genu latitudo esto duarum 19
Per medium genu vna 12
Infra genu similiter 12 vna
Per mediam suram vna 20 et vna 22
Per imam suram vna 12
Per imam tibiam vna 18
Ac deinceps brachij latitudinē ita notabis
Per humeros ut sit vna 11
Per musculos vna 12
Per neruum cubiti vna 20

Per musculos cubiti vna 7
Per iuncturam manus vna 34
Per ipsam dependentem manum vna 27
Posita similiter latitudinem muliebris ad
uerse forme ita facies
Caput p verticem latum vnam 18 et vnā 19
Per frontem vnam 15 et 16
Per supercilia vnam 9
Per aures vnam 8
Per nasum vnam 10
Per gulam sub mento vnam 12
Per lagula vnam 5
Vbi subsunt humeri ossa siue acetabula
inter se distantia duas 11
Per pectus quatuor 15
Per summam mammam intra alas vnā 6
Infra papillas vnam 8
Per intas mammam vnam 10 et 11
Per lumbos id est infra costas vbi precin-
tunt vnam 5
Per umbilicum vna 4
Per summum humerum vnam 7 et vnam 8
Atq; ibidē intra coyendicos facies duas 11
Per femur iuxta imam pubem vnam 15
et 16
Supra genu duas 21

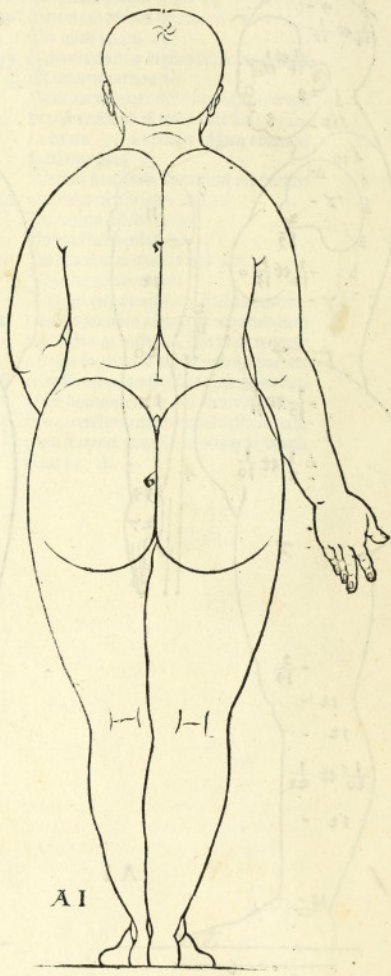
Per medium genu duas 25
Per mediam suram vnā 22 et vnam 24
Per imam suram vnam 14
Per imam tibiam vnam 26
Per talos vnam 25
Ipsam pedem p digitos dilatabis vna 16
Et calcaneum vna 28
Jam auersam muliebrē effigiem per qui-
dem scapulas id est intra alas latam faci-
es vnam . 5. in podice fissura obtinebit
spatium vnius 6
Verum brachium aduersum per humeri
musculos addensabis vna 16
Per nerum cubiti vna 19
Per musculos cubiti vna 15
Per iuncturam manus vna 27
Ipsam palmam vna 16
Atq; ita commensuratis omnibus partib;
corporis formam aptam ac conuenientem
delineabis ac inscribes Ita vt in exemplo
a nobis factitatum videre potes diligenter
erypsiss omnibus flexibus et congruis duc-
tibus delineationum pro loco vbiq; suo.
Sicq; confecta etiam muliebrē effigie exem-
plum similiter notabis veluti supra vt vers-
bi causa, A. Y.

Altitudines membrorum Muliebrum.

Incipit summum
 Vertex
 Frons
 Supercilia
 Nasus
 Mentum
 Summitus humeri
 Iuguli
 Pectus
 Uter
 Mamæ
 Infra mammas
 Lumbi ubi incant
 gunt
 Umbilicus
 Coccydices
 Ima alius
 Ima pubes
 Extremitates nates
 Supra genu
 Medium genu
 Infra genu
 Immun suræ exte
 rioris
 Mons pedis
 Immun tali
 Planta

Sequitur commensuratio membrorum virilis corporis, cuius altitudinis caput sit partis octauæ. Vbi simili via procedes, ita vt altitudinem membrorum infinitas isto modo.

Inter sinciput et iugula erit spacium vnius 6.

Inter sinciput et mentum inum vna 8

Inter inum mentum et summā frontem vna 10

Per hanc decimam faciem in tres partes diuides vt supra est ostensum.

Inter sinciput et lumbos vbi precingimur vna 3

Inter iugula et alas vna 14. ceterum a tergo alæ sunt demissiores

Inter iugula et mammas vna 10

Inter sinciput et vbi in pedes corpus finit diat vna 2

Inter lumbos et umbilicum vna 29

Inter lumbos et sinus coxarum vna 18

Inter eosdem et coxendices vna 20. et vna 18

Inter item illos et pubem duæ 13

Inter eas eosdem et extremas nates vna 10 et 11

Inter extremas nates et inum scrotum vna 40

Indeq; etiā usq; ad mediū femur vna 15

Inter plantā et exteriorem talum vna 27

Inter talum et vbi pes conuectus fieri incipit vna 21

Interq; eundem et mediū genu vna 4

In genu etiā constituendo superius demonstratam per æquatorem rationem sequi poteris

Inter mediū genu et supra genu vna 30

Inter mediū genu et infra genu vna 30 atq; his partib; genu includetur.

Inter mediū genu et inum suræ exteriōris vna 9

Inter mediū genu et inum suræ interio- ris 15 et 16

Atq; ita ad brachium transibis.

A summo humero ad cubitum usq; vna 5

A cubito usq; ad extremos digitos vna 4

Ab extremis digitis ad iuncturam manus vna 10

Deinceps obliquæ formæ latitudinem ag- grediere hoc modo.

Per verticem latam caput facies vna 10

Per supercilia facies vna 8

Per nasum vna 9

Per mentum et collum vna 10

Ipsium vero infra mentum collū vna 16 et paulo inferius vna 14

Corpus per iugula vna 12

Per pecus vna 7

Per mammas vna 7

Infra mammas vna 14 et 15

Per lumbos vna 16 et 17

Per umbilicum vna 17 et 18

Per sinus coxarum vna 8

Per coxendices vna 7

Per pubem seu nates et femur duab; 15 ipsum sub natib; femur in vna 9 adden- sabis.

Per mediū femur vna 19 et 20

Supra genu vna 14

Per mediū genu vna 15

Infra genu vna 16

Per mediam suram vna 13

Per inam suram vna 17

Supra montem pedis vna 24

Ipsium calcem in vnam 6 produces.

Deinceps obliquū brachium sic dilatabis

Per humerum vna 13

Infra alas vna 17

Per nexum cubiti vna 24

Per musculos cubiti 22

Per manus iuncturam vna 10

Per ipsam ita manū pendentem vna 34

Post hæc aduersæ formæ latitudinem no- tabis. isto modo.

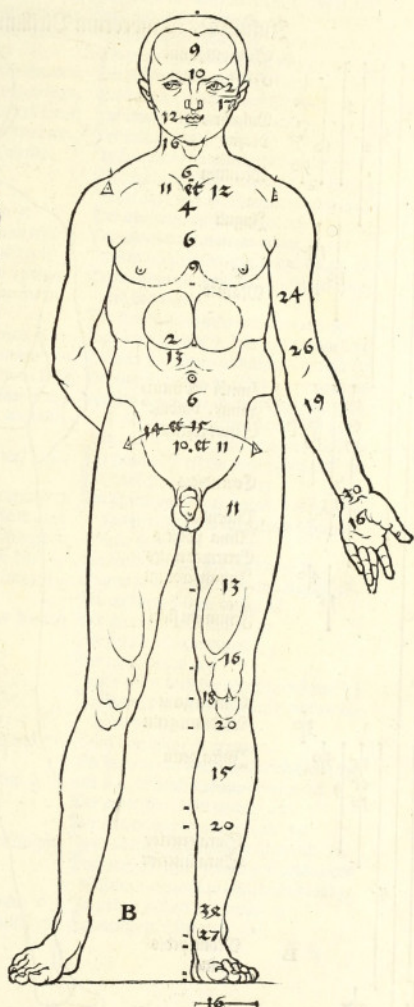
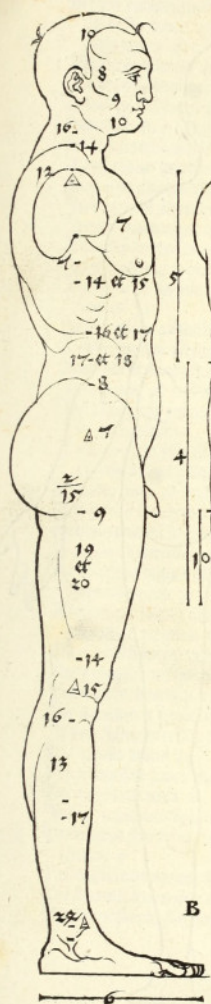
Caput per frontem dilatabis vna 9

Per supercilia vna 10

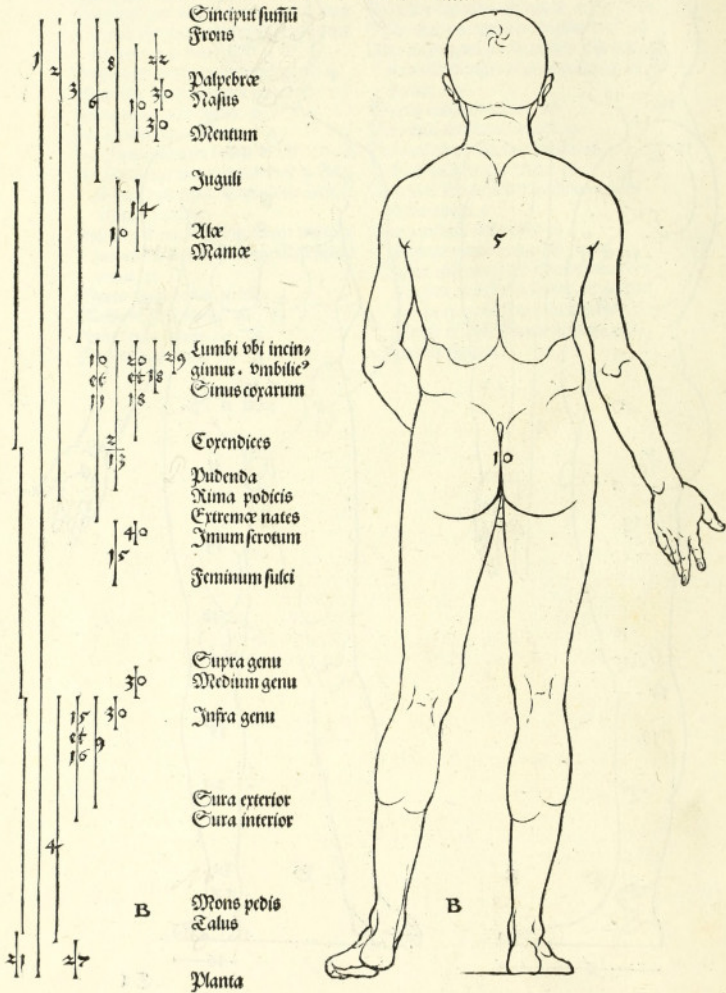
Per aures duabus 17

Per nasum vna 12
Ipsi colli sub mento latitudo erit vni⁹ 16
Truncum per iugula latum facies vna
serta . ibiqz inter humeroru ossa pars
erit vna 11 et vna 12
Pectus humerosqz facies latos vnam 4
Spacium intra alas erit vnius 6
Intra mammas vnius 9
Per lumbos duarum 13
Per sinus coxarum vnius 6
Per si^mimum femur vnius. 10 et 11. Atqz
ibidem distabunt. Coxendices inter se
vnius 14 et 15
Ipsum sub natib: statim femur vnius 11
latitudine facies, medium id est sulcos
vnius 13
Supra genu vnius 16 erit.
Medium genu vnius 18
Infra genu vnius 20
Media sura vnius 15

Ima sura vnius 20
Ima tibia vnius 34
Per talos latitudo erit vnius 27
Pedis vero per extremos digitos vni⁹ 16
Atqz ita pergens ad brachium, per mus-
culos illud infra alas addensabis in
vnam 24
Supra cubitum vnam 26
Per cubiti musculos vnam 19
Per tuncturam manus vnam 16
Palme latitudo esto vnius 16
Acrsam formam per scapulas latam
facies vnam 5
Alma podicis erit vnius 10
Calcaneus patet una 28
Quibus obseruatis per cōmensurationes
effigiem exquisite describes. vt quidem
nos in exemplo facere studuimus.
Quod vt A. superius sic litera. B.
poteris signare.

Altitudines membrorum Virilium.

Huic virili formæ adijciemus, sicut ante quoq; fecimus consimilem muliebrem, cui⁹ sit item altitudinis Caput partis octauæ. Eam igitur ita institues.

A summitate capite vsq; ad iugula altitudo erit vnus 6

Atq; item inde ad imum mentū vnus 8

A mento sursum versum ad summitum frontis erit vni⁹. 10. Quam quidem decimā vni est supra ostensum in tria æqualia spacia diuisas quæ tribuuntur fronti, naso, mento.

A iugulis ad lumbos vnus 5

Atq; inde ad alas vnus 16

Itemq; inde ad mamas vnus 11

Indeq; etiam vsque infra mamas vni⁹ 9

A lumbis ad extremas nates vni⁹. 11 et 12

Indeq; ad imam pubem vnus 13 et 14

Atq; inde ad summitum femur siue coxam vnus 10

Indeq; etiam ad umbilicum vnus 40

A plāta sursum versum ad talum vni⁹ 30

Atq; inde item ad cōueritatē pedis vni⁹ 21

Itemq; inde ad mediū genu vnus 8 et 9

Vel sane genu per æquatorem impones, vt est traditum.

A medio genu vsq; supra genu vni⁹ 26. atq; ibi incipit genu erigere.

A medio genu ad imam suram vnus 8

Post hæc ad brachium accedes, sic vt inter humerū et cubitū lōgitudō sit vni⁹ partis 5

A cubito ad extremos vsq; digitos vni⁹ 4

Ab extremis digitis vsq; ad iuncturam manus vnus 10

Atq; ita per latitudinem obliquæ formæ muliebribus membra metieris.

Ea erit per frontem vnus 9

Per supercilia vnus 16 et 17

Per nasum duarum 19

Per mentum et ceruicem vnus 11

Ipsum sub mēto collū addēbis in vnā 17

Per iugula vnus 14

Per pectus siue supra mamas vnus 9

Per papillas vnus 8

Infra mamas vnus 9

Per lumbos siue infra costas vbi præcingūt vnus 9

Per umbilicum vnus 8

Per summitū femur siue coxam vnus 6

Per femur statim sub natis: duarum 17

Supra genu vnus 14

Per medium genu vnus 16

Per medium suram vnus 14

Per imam suram vnus 18

Per imam tibiam vnus 26

Per talos vnus 17

Ipse calcis lōgitudō erit vnus 7

Brachii autē p hūeros latum facies vnā 14

Infra alas vnā. 18. Supra cubitū vnā 26

Per musculos cubiti vnus 24

Per iuncturam manus vnā 40

Ipfam ita ppendentem manū vnā 36

Postea aduersæ formæ latitudinem exquiras hoc modo.

Per frontem latitudo erit duarum 19

Per supercilia vni⁹ 10. Per nasum vni⁹ 12

Collum sub mento addensabit in vnā 17

Per iugula vnus. 7. Vbi paulo inferius notabis acetabula humeri distantia inter se vna 7. Per pectus vnus 9 et 10

Infra alas vni⁹ 7. Infra papillas vni⁹ 10

Per lumbos id est vbi præcingunt vni⁹ 7

Per umbilicum duarum 11

Per summitum femur vnus 9 et 10. Vbi quidem impones cōpendices distantes inter se vna 7

Per femina infra pubem vnus 10

Supra genu vni⁹ 15. Per mediū genu 18

Per medium suram vnus 16

Per imam suram vnus 19

Per imam tibiam vnus 34

Per talos vnus 29

Infra talos id est per cōuerū pedē vni⁹ 31

Ipse quidem calcis erit per extremos digitos latitudo vnus 20

Eum brachium sic exquire.

Per humeri musculos latitudo habebit vnā 24. Supra cubitum vnā 28

Per musculos cubiti vnā 22

Per iuncturam manus vnā 34

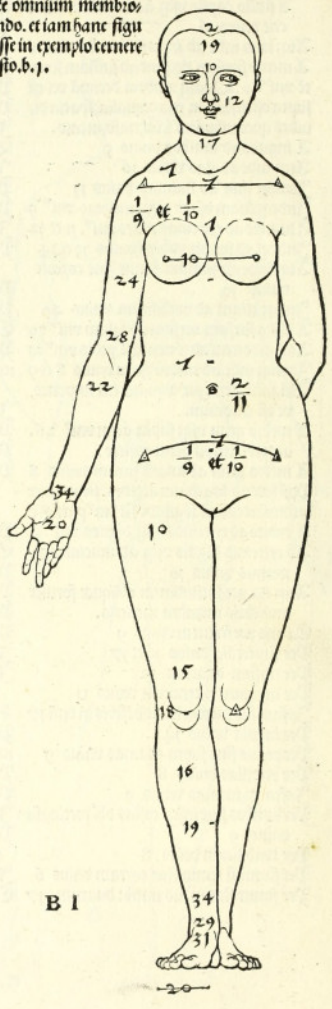
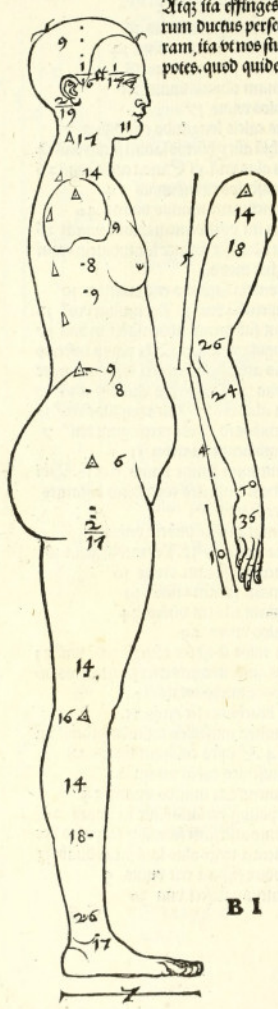
Ipse palma explanabitur in vnā 20

Postremo auersam formā p scapulas hoc est intra a tergo alas latā facies duab; 13

In podice fissura erit vnus 9

Calcaneus patecet vna 30

Atq; ita effinges apte omnium membro-
rum ductus persequendo. et iam hanc figu-
ram ita ut nos studuisse in exemplo cernere
potes. quod quidem estio. b. j.

B I

B I

Altitudines membrorum Muliebrium.

Capitulum summum

Frons

Palpebre

Nasus

Mentum

Juguli

Alte

Mentum

Infra mamas

Lumbi ubi incinguntur.

Umbilicus

Summū femur

Infra pubes

Extremæ nates

Supra genu

Medium genu

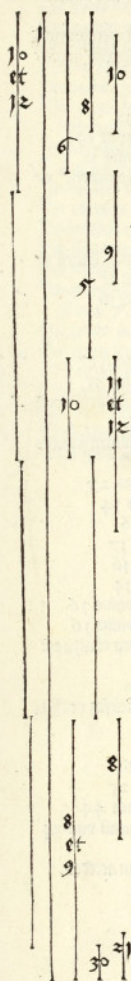
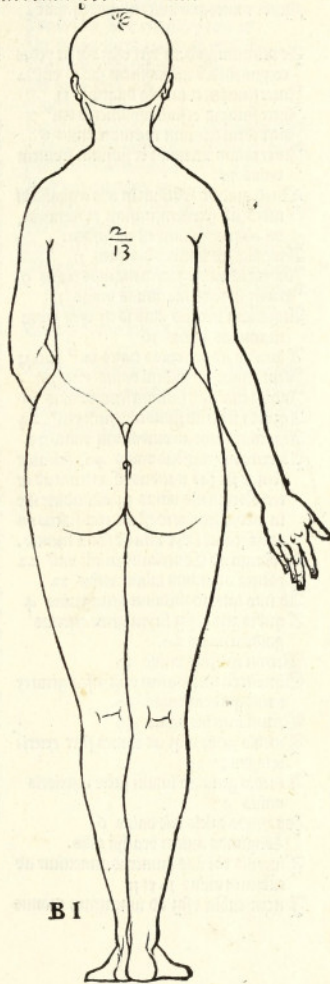
Infra genu

Infra furca

Mons pedis

Imus talus

Planta

Licet etiam has pror. descriptas effigies
alicubi mutas quo quidem modo sequit.

Ac primum quidem viri vsq; ubi in pedes
corpus findit altitudinem facies vni^o 2
Inter scinciput et iugula duarum 11
Inter scinciput et summos humeros vni^o 7
Inter idem et imum mentum vnius 8
Inter imum mentum et summam frontem
vnius 10
Quod quidem spatium in tria aequalia di
uides. ad frontem. nasum. et mentum.
vni aliquoties iam est ostensum.
A iugulis ad lumbos duarum 11
Indeq; item vsq; infra mammas vnius 9
Itemq; inde ad mammas vnius 11
Atq; etiam inde ad alas id est vsq; supra
mammas vnius 16
A lumbis ad extremas nates vni^o 12 et 13
Itemq; inde ad pubem vnius 17 et 18
Indeq; etiam ad summum femur vnius 10
Atq; inde item ad sinus coxarum vni^o 24
Atq; etiam inde ad umbilicum vnius 35
Ab extremis natibus vnius 40. sulcatur
femur ibi sub natibus. Ceterum ab ex
tremis natibus vnius 14 altitudine ille
in medio femine id est interioris sulcus no
tabit. cuius scepe iam est facta mentio.
Ad planta ad conuerſatis initium vni^o 22
A planta ad imum talum vnius 32
Ab imo talo ad medium genu vnius 4
A medio genu vsq; supra genu ceterius
quidem vnius 20
Perum interioris vnius 30
Similiter a medio genu vsq; infra genu ex
terioris quidem vnius 80.
Perum interioris vnius 40
A medio genu vsq; ad imum surc exteri
oris vnius 10
A medio genu ad imum surc interioris
vnius 9
Longitudo calcis erit vnius 6
Longitudo autem brachij talis.
A iugulis ubi illis humerus annectitur ad
cubitum vnius 10 et 11
A nexu cubiti vsq; ad iuncturam manus

vnius 7

A iunctura manus ad extremos digitos
vnius 10

Post haec latitudinem etiam membrorum
paulo diuersiore modo notabis. ac pris
mum obliquae formae.

Per frontem quidem vnius 10

Per supercilia vnius 17 et 18

Per nasum et tempora duarum 19

Per mentum et ceruicem vnius 10

Ipsi^o sub mento colli latitudo erit vni^o 17

Per humeros vnius 15

Per iugula vnius 12

Per pectus vnius 8

Per alas id est supra mammas duarum 15

Per mammas duarum item 15

Infra mammas vnius 15 et 16

Per lumbos duarum 19

Per umbilicum vnius 9

Per sinus coxarum vnius 16 et 17

Per summum femur duarum 15

Ipsium sub natibus femur latum esto vna
19 et 20

Per medium femur id est sulcum feminis
vnius 10

Supra genu exterioris vnius 27

Supra genu interioris vnius 14

Per medium genu vnius 16

Infra genu exterioris vnius 17

Infra genu interioris vnius 16

Per mediam suram vnius 14

Per imum surc exterioris vnius 16

Per imum surc interioris vnius 16

Per imam tibiam id est supra conuerſitate
pedis vnius 26

Per conuerſitatem vnius 20

Sum brachium resumens. faciesq; per hus
meros latum vnam 14

Infra alas vnam 19

Per nexum cubiti vnam 26

Per musculos cubiti vnam 25

Per iuncturam manus vnam 44

Ipsam ita dependentem manum vna 34

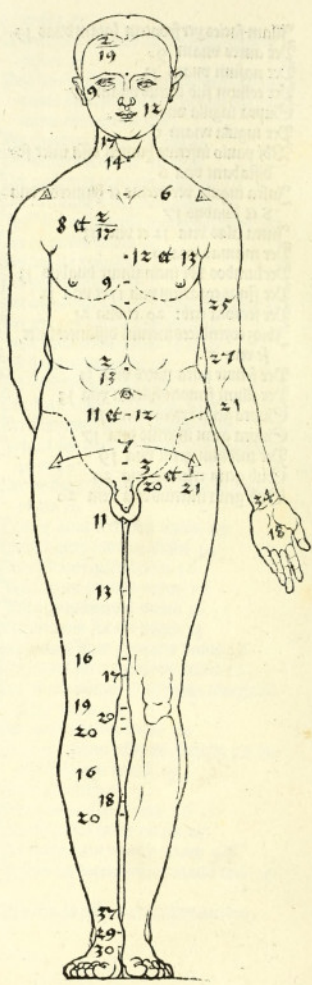
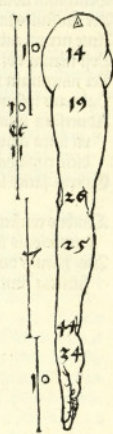
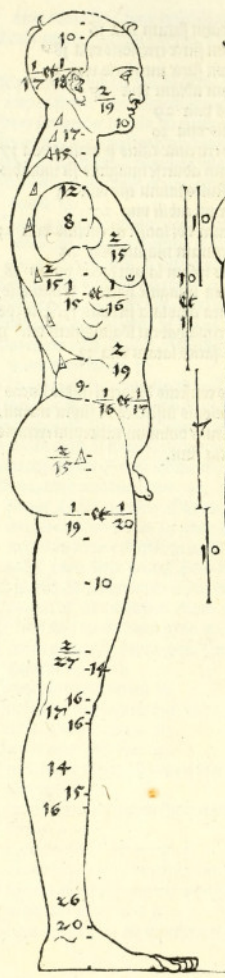
Atq; ita ad effigie aduersam accedes.

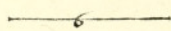
Illam facies per frontem latam duas 19
Per aures vnam 9
Per nasum vnam 12
Per collum sub mento vnam 17
Supra iugula vnam 14
Per iugula vnam 6
Vbi paulo inferius humeri ossa inter se
distabant vna 6
Intra iugula per pectus et humeros vna
8 et duabus 17
Intra alas vna 12 et vna 13
Per mamas vna 9
Per lumbos vbi incingimur duabus 13
Per sinus corarum vna 11 et vna 12
Per femora trib: 20 et vna 21
Ibiq; coxendices inerunt distantes inter
se vna 7.
Per femur infra nates vna 11
Per illum femoris sulcum vna 13
Supra genu exterius vna 16
Supra genu interius vna 17
Per medium genu vna 19
Sub genu exterius vna 20
Sub genu interius vna item 20

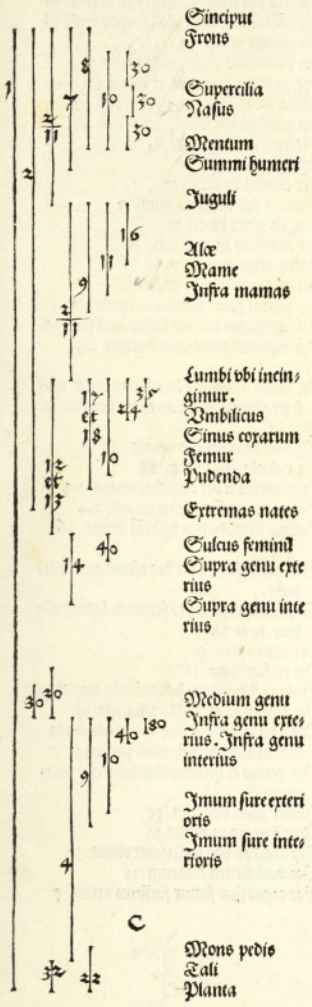
Per medium suram vna 16
Per imum surae exteriois vna 18
Per imum surae interioris vna 20
Per imam tibiam vna 37
Per talos vna 29
Sub talis vna 30
Latitudo extremitatis calcis p digitos vna 17
Brachium aduersae imaginis sic mutabis
Per musculos latum esto vna 25
Ante nerum cubiti vna 27
Post nerum vbi latiss: est cubitus vna 21
Per iuncturam manus vna 34
Palmam ipsam latam facies vnam 18
Aduersam imaginē hacten^o demutabis,
vbi intra alas lata sit duas 11. Atq; po
dicis rima habeat lōgitudinem vni^o 11
Calcem facies latam vna 33

Quibus confectis diligenti studio lineas
formationis inscribes vt supra monui.
Atq; harum omnium rationum exemplo
subiecta sunt.

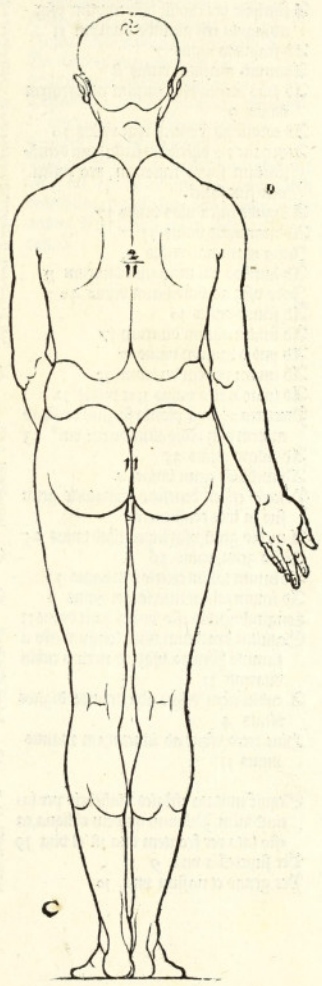

C

Cinciput
 Frons
 Supercilia
 Nasus
 Mentum
 Summi humeri
 Juguli
 Axæ
 Mame
 Infra mamas
 Lumbi ubi incit
 gimus.
 Umbilicus
 Sinus coxarum
 Femur
 Pudenda
 Extremas nates
 Sulcus femini
 Supra genu exte
 rius
 Supra genu inte
 rius
 Medium genu
 Infra genu exte
 rius. Infra genu
 interius
 Innum sure exteri
 oris
 Innum sure inte
 rioris
 Mons pedis
 Tali
 Planta

Eod muliebreffigiem ita mutabis.
A fincipite vbi capilli difcernuntur vſq;
ad iugula erit altitudo duarum 11
Ad ſcapulas vnus 7
Abdimum mentum vnus 8
Ab imo mento vſq; furſum ad verticem
vnus 9
Ab eodem ad frontem vſq; vnus 10
Atq; hanc 10 diſtribues ſecundum demō-
ſtratam ſupra rationem, pro poſteu-
oſo ſiue faciei.
A ugnlis infra alas vnus 17
Ad mammas vnus 11
Infra mammas vnus 9
Ad lumbos vbi incingunt duarum 11
Inde vſq; ad vmbilicum vnus 40
Ad ſinur vnus 10
Ad imam alium duarum 17
Ad pubis initium vnus 7
Ad imam pnbem duarum 13
Ad imas nates vnus 11 et vnus 12
Præterea ab ima planta furſum verſū ad
mōtem vſq; pedis altitudo erit vni⁹ 23
Ad talum vnus 35
Ad medium genu vnus 4
Poteris etiam beneficio æquateris genu
ſuo in loco conſtituere.
A medio genu vſq; ſupra illud vnus 25
Infra genu vnus 36
Ad imum talum exteriorem vnus 11
Ad imum talum interiore vnus 9
Longitudo pedis eſto vnus 12 et vnus 13
ſequitur brachium illud longum eſto a
ſummo humero vſq; ad nexum cubiti
duarum 11
A cubiti nexu vſque ad extremos digitos
vnus 4
Hinc retro vſque ad iuncturam manus
vnus 11
ſequit̄ mutata effigies muliebris per la-
titudinem. Primum quidem obliqua, ea
eſto lata per frontem vna 18 et vna 19
Per ſupercilia vna 9
Per genas et naſum vna 10

Per mentum et gulam vna 11
Collum ſub mento latum eſto vnam 18
Per ſummas ſcapulas eſto latitudo vni⁹ 16
Per iugula vnus 14
Per mammas vnus 18 et vnus 19
Per papillas vnus 16 et vnus 17
Infra mammas vnus 18 et vnus 19
Per lumbos vbi incingunt vnus 9
Per vmbilicum vnus 8
Per femora vnus 6
Per alium duarum 13
Femoris ſub natibus vnus 9
ſupra genu vnus 13
Per medium genu vnus 16
Infra genu vnus 17
Per mediam furam vnus 16
Per inum furæ interioris vnus 17
Tibiam ſupra calcem facies lata vna 26
Per montem pedis vna ducitur 24

Oblique imaginis brachium aliter quā
ſupra demonſtratum eſt ita licet facias.

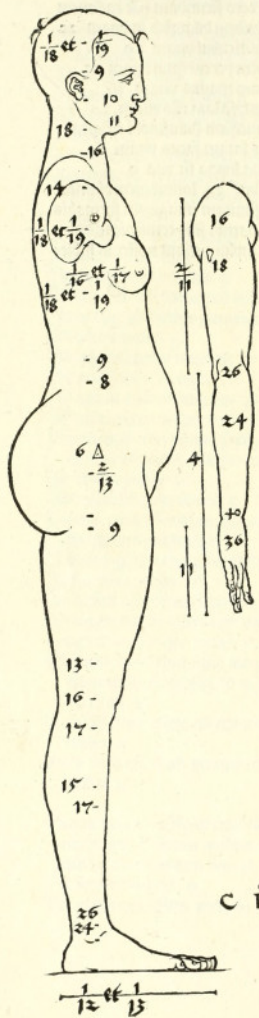
Sub alis latum eſto vnam 18
In cubiti nexu vnam 26
Proxiue hunc per cubitum vnam 24
Per manus iuncturam vnam 24
Palma latitudinem habeat vnus 36

Eod aduerſe formæ hec oſcendatur mu-
tatio.
Caput aduerſum per frontem latum eſto
vna 19 et 20
Per aures vna 9
Per naſum vna 12
Gulam ſub mento dilatabis in vnam 18
Per ſummas ſcapulas vna eſto 19
Oſſa humerorum ſiue acetabula iuxta
iugula inter ſe diſiuncta ſine vna 7
Per pectus et humeros latitudo eſto dua-
rum 6
Infra alas duarum 15
Infra mammas vnus 10
Per lumbos vbi incingunt vnus 7
Per vmbilicum duarum 11
Per coxas ſiue femur ſumum vnus 5

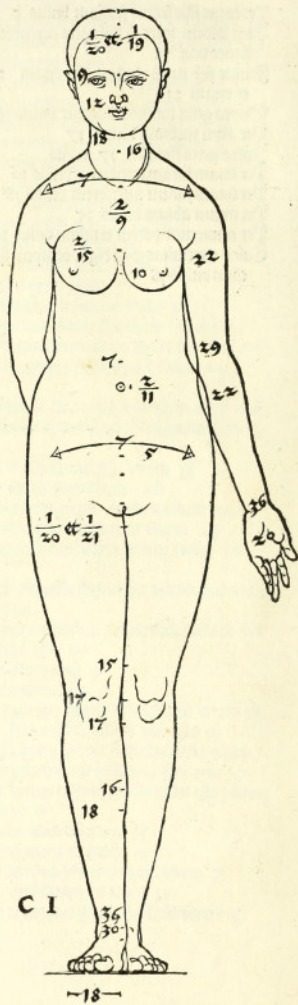
Per coxas siue femur suūm vnius 5
 Atq; ibidem inter se distantes coxendices
 facies vna 7
 Femur sub natib: latum esto vnam 20
 et vnam 21
 Supra genu latitudo ducatur vnius 15
 Per genu medium vnius 17
 Infra genu similiter 17 vnius
 Per imam suram exteriorem vnius 16
 Per imam tibiam vnius 35
 Per conuexum pedem et talum vnius 30
 Calcis extremitas id est digiti occupent spa
 cium vnius 18

Brachium vero secundum hęc rationem
 sub alis quidem dilatabis in vnam 22
 Supra nerum cubiti vnam 29
 Infra eundem per cubitum vnam 22
 Per iuncturam manus vnam 36
 Sed manus ipsa lata esto vnam 20
 Postremo auersam huiusmodi effigiem
 intra alas latam facies vnam 6
 Podicis rima longa sit vna 9
 Calcaneus vni⁹ 34 latitudinem obtineat
 Atq; ita institutam imaginem forgnabis
 omnibus in partib: suis conuenienti deline
 atione. Exemplum etiam nostrum subie
 ctimus.

D

ci

CI

$\frac{2}{11}$ 1
 7
 8
 9
 10
 $\frac{30}{30}$
 $\frac{30}{30}$

Cincipue ubi est
 capilli discretio
 Vertex
 Frons
 Supercilia
 Nasus
 Mentum
 Emicæ scapulae
 Juguli

$\frac{2}{11}$ 9
 11
 17

Alae
 Mammae
 Infra mamas

$\frac{4}{10}$
 $\frac{11}{13}$
 $\frac{12}{12}$
 7
 10

Lumbi ubi incin-
 gunt
 Umbilicus
 Cuiusmodi femur
 siue coxa
 Inna alius
 Summa pubes
 Inna pubes
 Extremæ nates

$\frac{2}{5}$
 $\frac{3}{6}$
 9
 4

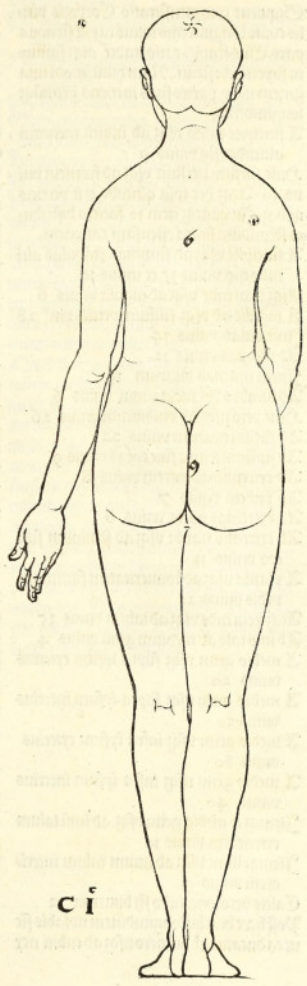
Supra genu
 Medium genu
 Infra genu
 Innum siue exteri
 oris
 Innum siue inte-
 rioris

$\frac{3}{5}$ 23

Conuersus pes
 Inna tibia
 Planta.

ci

ci

37

Sequitur commensuratio Corporis viri-
lis cuius longitudo inis totius caput sit nona
pars. Cuius similis ratio tradet atq; sumus
in superiorib; scitati. Nam huiusmodi ima-
ginem ita p partes suas metieris primūq;
longitudinis.

A sinapitee suntio vsq; ad innum mentum
alauo esto vnus 9

Hinc sursum uersum vsq; ad frontem vni-
us 10 Atq; hec ipsa altitudo erit verticis
quoq; 1 In hancq; item 10 faciem distribu-
es secundum supra ostensam rationem.

A sinapitee vsq; ad summas scapulas alti-
tudo esto vnus 15 et unius 16

Atq; item inde vsq; ad iugula vnus 6

A iugulis ad vsq; summitum pectus vni^o 28

Infra alas vnus 14

Ad mamas vnus 12

Infra mamas duarum 19

Ad lumbos vbi incingimur vnus 6

Hinc vero vsq; ad umbilicum vnus 26

Ad sinus coxarum vnus 22

Ad summitum femur siue coxas vnus 9

Ad extremum uentrem vnus 8

Ad pubem vnus 7

Ad extremas nates vnus 6

Ab extremis natib; vsq; ad feminum sul-
cos vnus 11

A planta usq; ad conueritatem summam
pedis vnus 23

Atq; item inde vsq; ad talum vnus 35

Ab ino talo ad medium genu vnus 4

A medio genu vsq; supra ipsum exterius
vnus 20

A medio genu usq; supra ipsum interius
vnus 30

A medio genu vsq; infra ipsum exterius
vnus 80

A medio genu usq; infra ipsum interius
vnus 40

Itemq; a medio genu vsq; ad imū talum
exteriorem vnus 10

Itemq; illinc vsq; ad innum talum interi-
orem vnus 9

Calcis vero longitudo sit duarum 12

Post hec brachij longitudinem notabis sic
ut ea duatur ab humero usq; ad cubiti nec

um duarum 11

A nexu cubiti vsq; ad extremos digitos
vnus 4

Ab extremis digitis retro ad iuncturam
manus vnus 10

Designata autem partium altitudine la-
titudinem quoq; notabis. Primumq; obli-
quæ imaginis hec modo.

E apur per frontem latum esto vnus 12

Per supercilia vnus 9

Per nasum vnus 10

Per gulam et mentum ducto duas 23

Per collum sub mento vnus 18

Per summas scapulas vnus 17

Per iugula vnus 12

Per summum pectus vnus 8

Iuxta alas vnus 15 et vnus 16

Per mamas vnus 8

Infra mamas vnus 16 et vnus 17

Per lumbos vbi incingimur vnus 18 et
vnus 19

Per umbilicum vnus 18 et vnus 20

Per sinus coxarum vnus 18 et vnus 19

Per coxas siue summitum femur vnus 15 et
vnus 16

Per extremum uentrem et nates vnus 8

Per pubem vnus 16 et vnus 17

Ipsum femur sub natib; vnus 10 habeat
latitudinem

Atq; inferius per sulcum vnus 11

Supra genu exterius latitudo sit vni^o 15

Supra genu interius duarum 31

Per medium genu vnus 18

Infra genu exterius vnus 19

Infra genu interius vnus 18

Per mediam suram vnus 15

Per inam suram exterius vnus 16

Interius vnus 18

Imce tibie vnus 28

Per montem pedis vnus 24

Sequitur descriptio brachij obliquæ ima-
ginis

Per humeros brachium latū facito vnā 15

Sub alis vnus 20

Per nexum cubiti vnus 26

Supra illum vnus 25

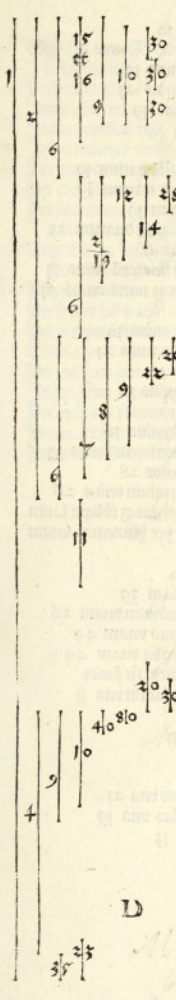
Per manus iuncturam vnus 48

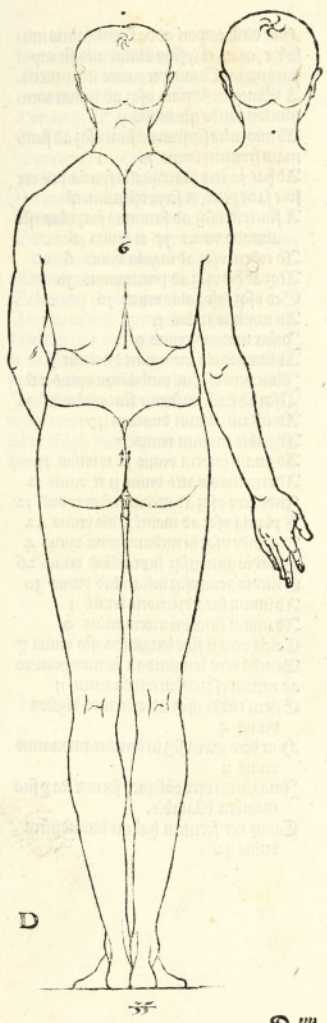
Ipsa palma dilatetur in vnā 38
Seco aduersæ imaginis latitudines se no-
tabis
Per frontem vniūs 11
Pauloq; inferius vniūs 10
Per Supercilia vniūs 11
Per aures vniūs 18 et vniūs 19
Per nasum vniūs 12
Per collum sub mento vniūs 18
Per summas scapulas vniūs 16
Per iugula vniūs 6
Sub quib; ossa humeri inter se distabunt
duabus 13
Per pect' et humeros latitudo esto duanā 9
Intra alas vniūs 7
Intra mamas vniūs 9
Per lumbos ubi incingimur vniūs 7
Per umbilicum vniūs 12 et duarum 25
Per sumas coxarum vniūs 12 et vni' 13
Per sumā femora seu coxas vniūs 10 et
vniūs 12
Atq; ibidem designentur coxendices di-
stantes inter se vna 15 et vna 16
Femur sub natibus habebit latitudinem
vniūs 12
Vdemq; per sulcum feminis vniūs 14
Supra genu ceterius latitudo erit vni' 18
Inferius vniūs 19
Medium genu vniūs 21
Infra genu ceterius vniūs item 21
Inferius vniūs 20
Per mediani suram vniūs 17
Per imam suram ceterius vniūs 19
Inferius vniūs 21

Per imā tibiā ubi est coactissima vni' 42
Per talos vniūs 33
Per digitos pedis id est extremam calcem
vniūs 19
His adiungatur latitudo brachij aduersæ
imaginis
Erit igitur illud sub alis latum vnā 26
Supra nexam cubiti vnā 31
Infra illum per cubitum vnā 22
Per iuncturam manus vnā 38
Per palmam vna duceatur 19
Postremo effigiem auersam intra alas in
vnā 6 dilatabis. Ipsum calcaneum
in vnā 35 Nime autē pedicis erit vna 11
Atq; his spacijs ita ut ostensum est punctis
numericisq; designatis femmam cōsequens
ter imaginis propostice congrua deline-
tionē exprimes. Cuius rei exemplum subie-
cimus notatum littera D.
Quod si forte caput huius effigiei maius-
culum et altiusculum facere collibitum tibi
facit, licet sumas totius longitudinis a ver-
tice vel quo rectius ut hoc in argumento lo-
quar, a sincipite vsq; ad plantam partem
octauam et secundum illā caput a mento
sursum eminentiusculum facias, reliquis
omnib' immutatis. Sic autem fiet vt ver-
ticis locus ea in altitudine inueniatur qua
erat prioris capitis sinciput. Conuenietq;
in obliqua effigie frontem supra supercilia
prominentiusculam describere. Atq; hoc
modo erit huius corporis tota longitudo
sepe octuplex caput. Quod et ipsum sub-
iectis exemplis declaratur.

Cinciput
 Frons
 Supercilia
 Nasus
 Mentum
 Emicæ scapulae
 Jugula
 Emium pectus
 Alae
 Mammae
 Infra mammas
 Lumbi ubi incin-
 guntur
 Umbilicus
 Sinus coarum
 Emum femur
 siue coxa
 Ima alius
 Pubes
 Extremitate nates
 Euleus feminis
 Supra genu exte-
 rius
 Supra genu inte-
 rius
 Medium genu
 Infra genu exte-
 rius
 Infra genu inte-
 rius
 Immum surae exte-
 rioris
 Immum surae inte-
 rioris
 Mons pedis
 Ima tibia
 Planta

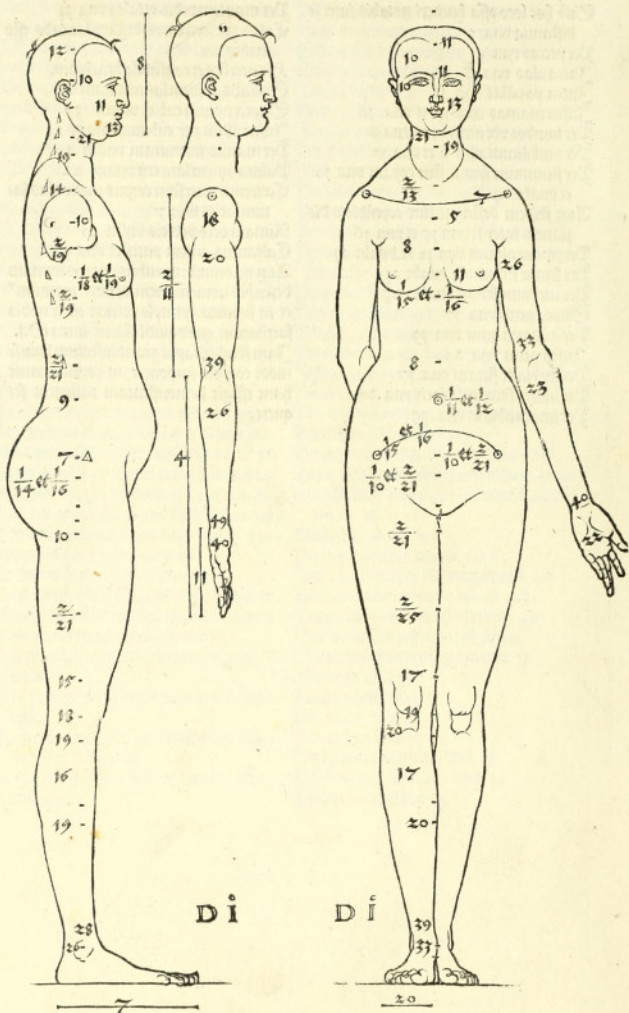

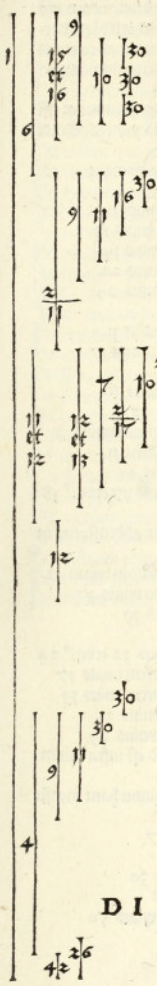
Hinc virili corpori addat̄ conueniens mi-
lubre, cuius et ipsius altitudinis sit caput
pars nona. Quam per partes ita metieris.
A Sincipite summo vsq; ad inum men-
tum longitudo esto vnus 9
Ab imo mēto sursum versus usq; ad sum-
mam frontem vnus 10
Ab hac 10 tria illa æqualia spacia pro ore
siue facie petes, vt sepe ostensum est.
A sincipite vsq; ad summam scapulas esto
alutudo vnus 15 et vnus 16
Ab eodem vsq; ad iugula vnus 6
Atq; ab his vsq; ad pectus vnus 30
Eed vsq; infra alas vnus 16
Ad mamas vnus 11
Infra mamas vnus 9
Ad lumbos vbi incingunt duarum 11
Illuc vero vsq; ad vmbilicum vnus 26
Vsq; ad summum femur siue corā vni⁹ 10
Ad imam aluum duarum 17
Ad pubis initium vnus 7
Ad imam pubem vnus 12 et vnus 13
Ad extremas nates vnus 11 et vnus 12
Vnde vtro vsq; ad medium femur vni⁹ 12
A planta vsq; ad montē pedis vnus 42
Atq; inde vsq; in medium genu vnus 4
E medio genu vsq; supra illud vnus 26
E medio genu vsq; infra illud vnus 30
Ad inum suræ exterioris vnus 11
Ad inum suræ interioris vnus 9
Calcis vero ipsius longitudo esto vnus 7
Brachij vero longitudo a summo humero
ad nexum vsq; cubiti erit duarum 11
E neru cubiti usq; ad extremos digitos
vnus 4
Hinc vero retro vsq; in iuncturam manus
vnus 11
Imaginem vero obliquæ formæ ita p sua
membra dilatabis.
Cavut per frontem habeat latitudinem
vnus 12

Per supercilia vnus 10
Per nasum vnus 11
Gula et mentum vnus 13
Collum sub mento vnus 21
Cūm scapulæ vnus 19
Iuguli vnus 14
Pectus vnus 10
Iuxta alas spatium sit duarum 19
Per papillas vnus 18 et vnus 19
Infra mamas duarum 19
Per lumbos vbi incingunt duarum 21
Per vmbilicum vnus 9
Per summum femur siue corā vnus 7
Per imam aluum perq; nates vnus 14
et vnus 16
Per femur sub natib; vnus 10
Per medium femur duarum 21
Supra genu vnus 15
Per medium genu vnus 18
Infra genu vnus 19
Per mediam suram vnus 16
Per imam suram interiozem vnus 19
Per imam tibiam vnus 28
Per montem pedis et talum vnus 26
Hisq; adicies brachij quoq; obliqui latitu-
dines illudq; facies per humerum latum
vnam 18
Cubitalis vnam 20
Per nexum cubiti vnam 39
Infra eundem per cubitum vnam 26
Per iuncturam manus vnam 49
Pasma autem occupabit vnam 40
Eed. diuersam effigiem sic facies
Summam frontem latam vna 11
Mediam vna 10
Per supercilia vna 11
Per aures vna 10
Per nasum vna 13
Per collum sub mento vna 21
Per summam scapulas vna 19
Per iugula duabus 13

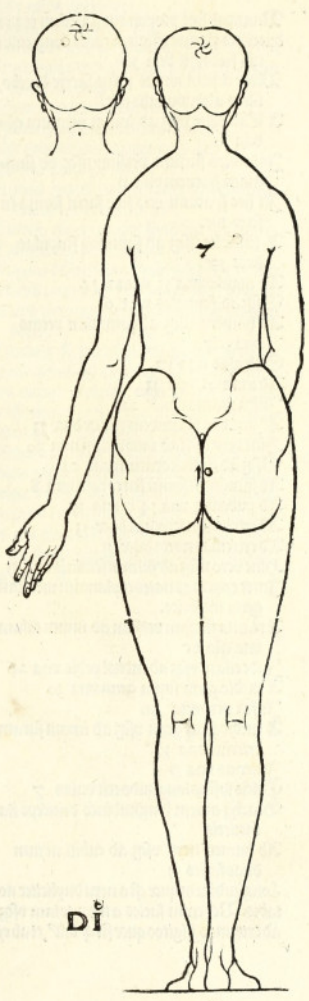
Sub hoc loco ossa humeri notabis inter se
distantia vna 7
Perpectus vna 5
Intra alas vna 8
Intra papillas vna 11
Intra mamas vna 15 et vna 16
Per lumbos ubi incingunt vna 8
Per umbilicum vna 11 et vna 12
Per summum femur siue coxam vna 10
et duab: 21
Atq; ibidem desingnentur coxendices dis-
santes inter se vna 15 et vna 16
Per imam alium vna 10 et duab: 21
Per femur sub natib: duab: 21
Per medium femur duab: 25
Supra genu vna 17
Per medium genu vna 19
Intra genu vna 20
Per mediam suram vna 17
Per imam surae interioris vna 20
Per imam tibiam vna 39

Per montempedis et talos vna 31
Calcis pae extremos digitos latitudo esto
vnius 20
His accedat et consimile brachium.
Sub alis quidem latum vnam 26
Supra nexum cubiti vnam 33
Intra illum per cubitum vnam 23
Per manus iuncturam vnam 40
Palma autem lata erit vnam 22
Ceterum auersum corpus intra alas las-
tum facies vna 7
Nimam vero podicis vnius 10
Calcaneus autem patefecit vna 37
Atq; ita omnib: membris notatis formam
describes conuenientem vt sepe monuim⁹
et in subiecto exemplo cernere est a nobis
factitatum, quod quide signet littera D. I.
Iam si lubet caput grandiusculum huius
modi corpori imponere, in proxima ante
hanc effigie demonstratam rationem ses-
quere.

Incipit ubi crines discernuntur
 Frons
 Supercilia
 Nasus
 Mentum
 Cūm scapulae
 Juguli
 Cūm pectus
 Alae
 Papillae
 Infra mamas
 Lumbi ubi incipiunt
 Umbilicus
 Cūm femur
 siue coxa
 Ina alius
 Intum pubis
 Ina pubes
 Extremitates nates
 Medium femur
 Supra genu
 Medium genu
 Infra genu
 Intum sure exte-
 rius
 Intum sure inte-
 rius
 Mens pedis
 Intum tali
 Planta

DI

DI^e

Unam ad huc proponam gracilem et pro
ducioris stature effigiem cuius longitudo
nis sit caput vna 10
Mirile autem corpus prius facere docebo
illius altitudo talis erit.
A Incipite vsq; ad inum mentum esto
vna 10
Inde vero sursum versum vsq; ad sum
mam frontem vna 11
In hoc spaciū oris siue faciei forma in
scribetur.
A sin. ipite vsq; ad summas scapulas
duce 17
Ad iugula vna 13 et vna 14
Vsq; ad humeros vna 6
Ab humeris vsq; ad summum pectus
vna 25
Sub alas vna 17
Ad mamas vna 13
Intra mamas duce 21
Ad lumbos ubi præcingimur duce 13
Hinc vero vsq; ad umbilicum vna 30
Vsq; ad sinus coxarum vna 21
Ad summum femur seu coxam vna 8
Ad pudenda vna 14 et vna 15
Ad extremum scrotum duce 13
Ad extremas nates duce 11
Hinc vero vsq; ad sulcum feminis vna 11
Inter extremas nates et plantam medium
genū impones.
A planta sursum versum ad inum talum
vna esto 35
Inde etiam vsq; ad montē pedis vna 26
A medio genu supra genu vna 30
Intra vero vna 40
A medio item genu vsq; ad imam suram
exterior vna 10
Interior vna 9
Calcis ipsius longitudo erit vnius 7
Brachij autem longitudines deinceps ita
metieris
Ab humeri nexu vsq; ad cubiti nexum
duas facies 11
Longitudinem quæ est a nexu dupliciter no
tabis. Vel enim facies a nexu totam vsq;
ad extremos digitos quæ sit 4 vni^o et ab ex

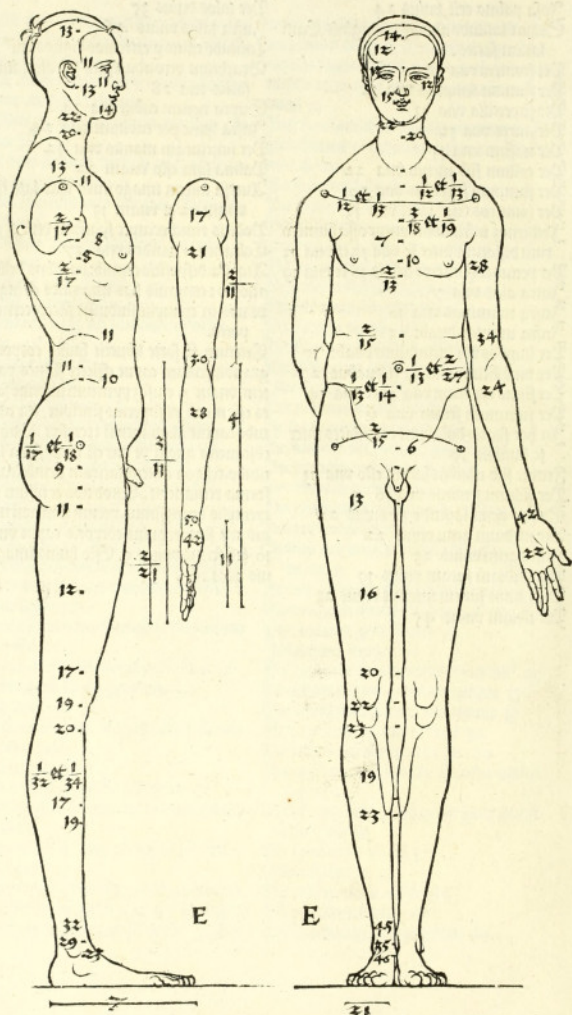
remis digitis retro vsq; ad iuncturam ma
nus vnam duces 11 Vel a nexu vsq; ad ex
tremos digitos duces 11 tres. et ab extremis
digitis retro vsq; ad iuncturam manus
duas 21
Post hæc latitudines quoq; primumq; effi
gici obliquæ notabis iuxta puncta altitudi
nis tali via.
Per frontem latitudo esto vnius 13
Per supercilia vnius 11
Per nasum et tempora vnius 11
Per buccam et ceruicem vnius 13
Per mentum et gulam vnius 14
Per collum sub mento vnius 22
Per summas scapulas vnius 20
Per iugula vnius 13
Per summos humeros vnius 11
Per summum pectus duarum 17
Iuxta alas vnius 8
Per mamas vnius similiter 8
Intra mamas duarum 17
Per lumbos ubi præcingimur vnius 11
Per umbilicum vnius itidem 11
Per sinus coxarum vnius 10
Per summum femur vnius 17 et vni^o 18
Per pudenda vnius 9
Ipsium sub natis; femur addensatur in
vnam 11
Femur medium id est sulcus in vnam 12
Supra genu esto latitudo vnius 17
Per medium genu vnius 19
Intra genu vnius 20
Per mediam suram vnius 32 et vni^o 34
Per imam suram exteriorē vnius 17
Per imam suram interiorē vnius 19
Supra montem pedis vnius 32
Per summum montem vnius 29
Per eundem medium id est infra talum
vnius 23
Brachium autem obliquum hanc mensu
ram habebit
Per humerum vnius 17
Sub alas vnius 21
Per nexum cubiti vnius 30
Supra illum vnius 28
Per iuncturam manus vnius 50

Ipsa palma erit vnus 24
Equet latitudo aduersæ imaginis. Eam
latam facies.
Per frontem vna 14
Per summa tempora vna 12
Per supercilia vna 13
Per aures vna 12
Per nasum vna 15
Per collum sub mento vna 22
Per summam scapulas vna 20
Per humeros vna 12 et vna 13
Ibidemq; infra notabuntur ossa humero-
rum distantia inter se vna 12 et vna 13
Per pectus et humeros tribus 18 et vna 19
Intra alas vna 7
Intra mammas vna 10
Intra mamas duab; 13
Per lumbos vbi incingimur duab; 15
Per umbilicum vna 13 et duabus 27
Per sinus coxarum vna 13 et vna 14
Per summum femur vna 6
In hoc spatio distabunt coxendices inter
se duabus 15
Femur sub natis latum esto vna 13
Per sulcum feminis vna 16
Supra genu latitudo sit vnus 20
Per medium genu vnus 22
Intra genu vnus 23
Per mediam suram vnus 19
Per imam suram interius vnus 23
Per tibiam vnus 45

Per talos vnus 35
Intra talos vnus 46
Latitudo calcis p. extremos digitos vni? 21
Brachium vero aduersum sub alis latum
facies vna 28
Supra neruum cubiti vna 34
Intra hunc per cubitum vna 24
Per iuncturam manus vna 42
Palma lata esto vnam 22
Auersa autem imago intra alas lata esto
vnam 12 et vnam 13
Podicis rima occupet spatium vni: 8 11
Calcaneum pandes vna 37
Atq; ita dispositis omnib; partibus deline-
ationib; congruis has imagines effinges
vt nos in exemplis studuisse sacre cernere
potes.
Ceterum si forte libertie huius corporis
grandiusculum caput efficitur sumes par-
tem vnam 9 cuiusq; punctum inferius faci-
es esse menti, et superius sinciput, ita alti-
tudo capitis aliquantulum excreset. Quam
cōsequetur quoq; vt par est maiuscula la-
titudo. reliqua autem facies in demonstrata
forma remanebit. Quod nos et ipsum in
exemplis expressimus. verum tum non ma-
gis erit stature huius corporis caput vni?
10 sed ferme vnus 9. Esto huius imagi-
nis nota. .E.

E

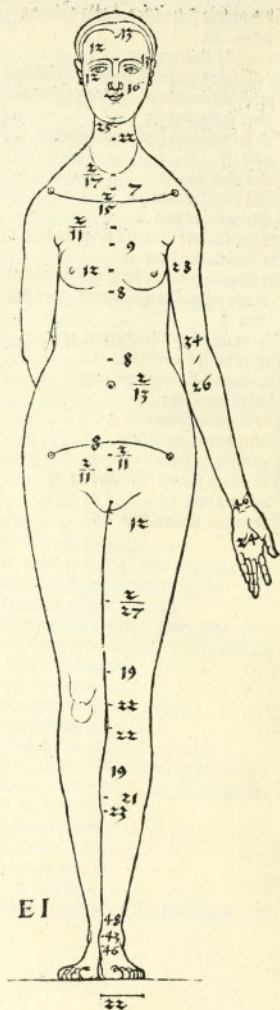
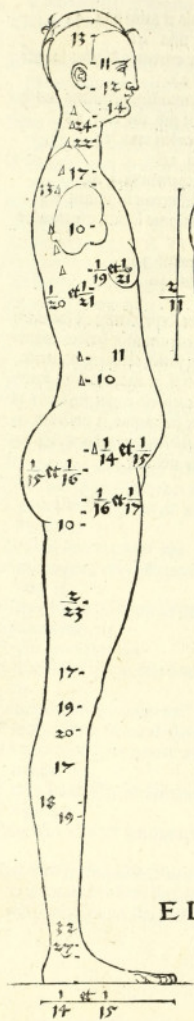
Consequenter erponam commensurationem muliebris corporis conuenientis descrip-
te imagini virili. Illius igitur altitudo erit talis.

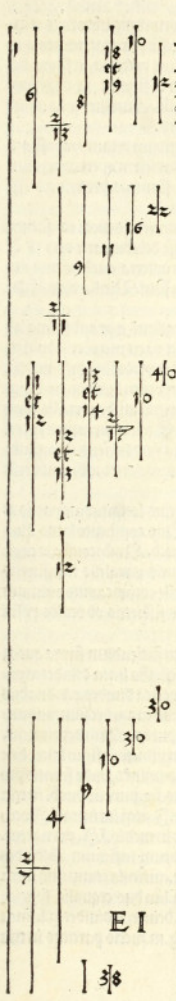
- A sincipite vbi crines discernunt vsq; ad
inum mentum vnius 10
Hinc vero vsq; ad summum frontē vni^o 12
Inq; hanc 12 facies vel positus totius oris
distribuetur. vt sepe est ostensum.
A sincipite vsq; ad illud quasi palear sub
mento vnius 18 et vnius 19
Ad summam scapulas vnius 8
Ad iugula duarum 13
Ad humeros vnius 6
Ad humeros ad summum pectus vni^o 22
Intra alas vnius 16
Ad papillas vnius 11
Intra mammam vnius 9
Ad lumbos vbi incingunt duarum 11
Hinc vero ad umbilicum vnius 40
Ad summum femur vnius 10
Ad inum alium due ducantur 17
Ad pubis initium vna 13 et vna 14
Ad imam pubem vna 12 et vna 13
Ad extremas nates vna 11 et vna 12
Hinc vero vsq; ad medium femur vna 12
A planta vsq; sursum ad medium gau-
due sunt 7
Vsq; ad inum talum vna 38
A medio gau vsq; ad montem pedis
vna 4
Vsq; ad imam suram interius vna 9
Exterius vna 10
Intra genu vna 30
A medio item genu vsq; supra illud vna
30
Longitudo autem calcis vni^o 14 et vni^o 15
Brachij autem longitudo hæc erit.
Ab humero vsq; ad nexum cubiti duce po-
nantur 11
A nexu cubiti vsq; ad extremos digitos
vna 4
Hinc vero retro ad iuncturam vna 11
Atq; ita disposita altitudine membrorum
et vbiq; notata locis suis, ipsa latitudi-
nis quoq; spatia signabis. Ac obli-
que primum imaginis.
Per frontem igitur esto latitudo vnius 13
Per supercilia vnius 11
Per nasum et supercilia vnius 12
Per gulam et mentum vnius 14
Collum sub mentofacies latum vna 24
Per summam scapulas vna erit 22
Per iugula vna 17
Per summos humeros vna 13
Per pectus vna 10
Per papillas vna 19 et vna 21
Intra mammam vna 20 et vna 21
Per lumbos vbi incingunt vna 11
Per umbilicum vna 10
Per summum femur seu coxam vna 14
et vna 15
Per inum alium vna 15 et vna 16
Per pubem summam et nates vna 16 et
vna 17
Femur sub natib; vna 10
Atq; ibidem inferius per sulcum duce 23
Supra genu vna 17
Per medium genu vna 19
Intra genu vna 20
Per mediam suram vna 17
Per imam suram exterius vna 18
Per imam suram interius vna 19
Per imam tibiam vna 32
Per conuerfum pedem et talos vna 27
Sed brachium tale erit. Per humerum
vnius 19 latitudine.
Sub alis vnius 23
Per nexum cubiti vnius 34
Supra illum vnius 30
Per iuncturam manus vnius 60
Palma quidem dilatabitur in vnam 45
Sequitur latitudines aduersè imaginis.
Per frontem esto vna 13
Per summa tempora vna 13
Per supercilia vna 13
Per aures vna 12
Per nasum vna 16
Collum sub mento latum esto vnam 25

Per summas scapulas ducatur latitudo
 vnius 22
 Per iugula duarum 17
 Per summos humeros vnius 7. Ibidemq;
 prope imponitur ossa humeri distantia
 inter se duabus 15
 Sed per pectus et humeros ducantur
 duæ 11
 Intra alas vna 9
 Intra papillas vna 12
 Intra mamas vna 8
 Per lumbos vbi incingunt vna similiter 8
 Per umbilicum duæ 13
 Per summum femur duæ 11. Ibidemq;
 prope distabunt Coxendices inter sese
 vna 8
 Per imam alium duæ erunt 11
 Per femur sub natib: vna 12
 Per feminis sulcum duæ 27
 Supra genu vna 19
 Per medium genu vna 22
 Infra genu tantundem
 Per mediam suram vna 19
 Per imam suram exterius vna 21
 Interius vna 23
 Per imam tibiam vna 48

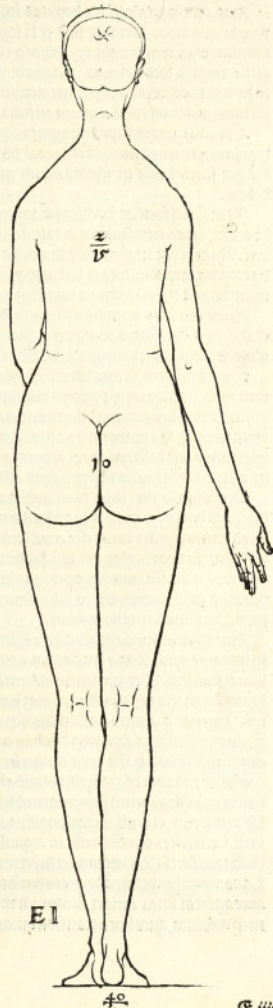
Per montem pedis et talos vna 43
 Inferius cutem vna 46
 Ipsius calcis per extremos digitos latitudo
 esto vnius 22
 Ad hanc autem imaginē pertinens brachii
 iam latum erit sub alis vna 28
 Supra nexum cubiti vna 34
 Infra hunc vna 26
 Per manus iuncturam vna 46
 Palma autem deducetur in vnam 24
 Auersæ vero imaginis latitudo intra alas
 erit duarum 15
 Rima podicis vnius 10
 Calcaneus vnius 40

Tum vero ut sæpe dictum est formam
 his notationib: circum inq; scribes conueniētem
 vnicuiq; faciei, obliquæ, aduersæ,
 auersæ. Quod si grandiusculum sacre
 volueris huius corporis caput, ita facies vt
 in virili corpore docuimus, et nostrum ex
 ephum quod subicimus indicat. Estq;
 huius imaginis nota E.7.

Incipit ubi crines discernunt
 Frons
 Supercilia
 Nasus
 Mentum
 Sub mento
 Cūm scapulae
 Humeri
 Juguli
 Pectus
 Alae
 Papillae
 Infra mamas

 Lumbi ubi incingunt
 Umbilicus

 Cūm femur seu coxa
 Ina alius
 Initium pubis
 Ina pubes
 Extremae nates

 Supra genu
 Medium genu
 Infra genu

 Ina sura exterior
 Ina sura interior

 Mons pedis
 Ina tibia
 Planta.

EI

EI

Has præscripta ratione depictas imagines in spina et aliorum membrorum com- pagib; quomodo flectende sũt, et si legendib; hæc prius notũ esse par erat, tamen quo illorum cognitione omnia expeditiora essent quæ a nobis fuissent præcepta, in supra des- pictis exempli loco obliquis imaginib; per spine longitudinem et flexum, in posteriore semper lati corporis quarta parte, notulis triangulis designauimus. Similiter et in aduer- sis imaginib; non nihil artuum circulis alicubi notatum cerne.

Quantũ autem supra imagines eque longas omnes secundum vnã propesitam regulam quo res minoris esset negotiũ dimensimus. Si quo tamen in opere componen- dæ hæc fuerint non est ignorandum graciliorum quarumq; staturas proliores esse debere.

Jam si viri forte ac foemine imagines vnũ seu potius conuenientis modi constituen- de erũnt, Linea quæ femine longitudinem metiatur breuior esse debet parte vna 18 q̃ viri. Nam si hæc negligetur maior viro femina appareret, propterea quod harum nus- da corpora carnosiuscula et habitiora, q̃ virorum delineanda sunt. Virilia vero q̃ illa compactiora et solida magis minusq; carnea.

Hanc vero tam remotam supra depictarum imaginum rationẽ, a grandissima ad exilis, eo p̃scriptimus, ut vnicuiq; facultas suppetere copiose et varie pro vi collibisset, aliquid institutum opus tractare. Qua de re in sequẽtib; a nobis verbosius disputabitur.

Supra quidem, vt intellectum est, quatuor humanorum corporum discrimina desig- nauimus. Nunc autem deinceps vnũ partis idest capitis et primũ quidem virilis com- positionem et lineamenta diligentius et exactius perquiremus. Equemur tamen sup- erem rationẽ, tantum modo ad longiorem regulam, quam in præ depictis imaginib; vsus sum hanc descriptionem exigam, propterea quod minuitiores partes indicande erũt cui rei regulæ breuitas obscuritatem allatura fuerat.

Proposita igitur virilis capitis obliqua figura ex corporis totius longitudine partis. 8 describes vndiq; æquale quadrilaterum, idest quadratum, Quo constituto latus illud quod nasum spectet facies esse, a. posterius, b. superius, c. inferius, d. Quib; confectis capis- tis vniuersas particulas per longitudinem diuideris easq; lineis parallelis transfuersis describes, quib; singulis appones suas litterarum notas, ita facile totius capitis omnium partium mensurationem colliges, sicut nos etiam in exemplis subiectis ob oculos posui- mus. Ratio autem talis inibitur.

Lineam transfuersam, e. duces a latere, d. remotã vna 10 sicut faciendum supra quoq; in imagine virili longa spaciõrum capitis sui octo, ostensum est. Ea linea diuidet capis- lum et frontem. Sed verticem altiore facies vna 3 inter, e. e. postea diuides, e. d. duabus lineis, f. g. in tria equalia spacia, atq; harum superior, f. supercilia tanget et summam au- res. Interior, g. innum nasum imasq; aures. Ibidemq; occiput in collum deprimetur. Deinceps diuides, e. f. punctis duob. in equalia tria spacia, et in puncto infimo duces line- am transfuersam, h. Ea linea tanget frontis initium supercilijs iminẽs, vnde frontis pro- curtus ad radicem vsq; capilli rotundabitur. Deinceps diuides, f. g. punctis duob. in tria spacia equalia quorum supremum abscondes linea transfuersa, I. atq; ita intra, f. I. ocu- lus includetur, et oculi vterq; angulus id est interior et exterior in medio, f. I. porrigetur. item, f. g. diuides punctis trib; in equalia spacia quatuor, quorum infimum abscondes linea transfuersa, k. Hæc tanget superius eminentiam narium, auricula etiam ima intra k. g. comprehendetur. Deinceps diuides, g. d. linea transfuersa, l. in duo equalia spacia, quæ quidem linea tanget summum mentum, sicut innum, d. deinceps diuides, g. l. linea m. p. medium, quæ linea transibit buccam mediam. Cumq; g. m. furcis partitus in tria

æqualia spacia, infimū occupabit labrum superius, reliqua duo dabuntur illi, quæ sub naso cernitur, quasi canniculæ. Cum autem fueris partitus. l. m. in duo æqualia spacia, vnum quod supra erit occupabit labrum inferius, alterum illam inter labrum et mentum quasi conuallē, quam nympham dicunt. Atq; ita habebis præcipuas partes capitū secundum altitudinem quæ supra quæq; infra visuntur notatas transuersis lineis, sequitur vt latitudinem densitate ve, siue, vt nostri loquuntur profunditatem capitis per suas partes ostendam. Quod quidem per lineas perpendicularares faciemus, profunditatem autem accipies, quicquid a priore parte, in qua nasus est retro deducitur.

Duo latera a. b. diuides perpendiculararib; lineis sex. n. o. p. q. r. s. in septem æqualia spacia. Linea. n. tanget pupulam oculorum et buccæ angulos. Sed anteriorem angulum oculorum vt nunc loquimur id est temporib; proximū terminabis in medio. n. o. Hec autē bifariam accipiuntur id est vtroq; versus, pro eo ac spectabit facies huc vel illuc.

Post hæc duces diagonion id est obliquā lineam inde vbi angulum facit transuersa e. et perpendicularis. n. ad angulum quem facit. a. f. et notabis litera. t. postea duces aliam obliquam ex angulo item. c. n. ad angulum quem faciunt. a. g. apponesq; notā. v. Per hanc lineam qdem. n. t. frons curuabit, p lineam vero. n. v. nasum figurabis. Jam qua transuersa. e. obliquam. n. t. fecit describes supra frontem radicem capilli. Deinceps duces inter perpendicularares. a. n. interq; transuersas. d. g. vnam perpendiculararem. x. quæ tanget labri superioris et menti extremitates. Deinceps diuides. n. x. intra transuersas. m. d. duabus perpendiculararib; in tria æqualia spacia, quarum linearum prior tanget inferioris labri extremitatem, posterior illam quam supra dicebam sub hoc labro quasi conuallē. Superflua deduces propomodum ad. o. sic vt media extumescant paulisper vltra transuersam. f. Intra vero perpendicularares. q. r. et transuersas. f. g. comprehendes aurem totā. Vnam tamē auriculam collocabis in spaciū dimidiatū priorē partem, quod est inter. q. r. et. f. g. venticem capitis pones intra. s. b. et. e. iuxta quidem huius spaciū partem tertiā eam quæ erit proximē. s. et item tertiā pro; transuersam. e. In transuersa. g. intra. s. b. in huius spaciū parte 4. pro; . s. caput in collum statues. His ita dispositis lineamenta obliqui capitis per istos linearum tanq; cancellos describes, sic vti summum caput tanq; a. inter. p. q. postremumq; . b. inter. h. f. sic quidem circumductum in hoc quadrilatero vsq; ad collum, quod porro et ipsum ad inferius latus perueniet.

Postea sinciput a summo ad frontem deduces, et consequenter hanc et nasum et buccam figurabis. Extremus nasus tanget. a. inter. f. g. Hoc modo totum caput in quadratum illud inclusum singula eius latera attinget. Cæterum maxillam sursum versus retroq; post aurem abduces, Et aures ac palpebras suis locis exprimes. Frontis autem totum ambitum subter radices capillorum et sinciput deduces per. e. intra. p. q. interius quidem ad mediā aurē vsq;. At gulam de linea. d. deorsum, intra. o. p. describes summo initio spaciū parte quarta pro; . o. collum autem si lubebit vel vnam 14. vel duas 27. latum facere poteris. Qui has res tractabis magna diligentia obseruato lineamento; duentis, quod qui neglexerit cito aliqua deformitate opus vitiabit, et si linearum supra demonstratarum iuncturæ et cancelli non longe aberrari patiuntur.

Hæc via obliqui capitis forma perquisita, sequitur vt aduersi eodem modo demonstremus, in quadrilaterum rectangulū et ipsum constituentes quod quidem erit altera pars sui longius æque altum quidem sed minus latum.

Lineas transuersas secundum eam rationem q̄ in obliqua facie secutus es, ordine pro duces per quadrilaterum propositum, ab. c. ad vsq;. d. iuxta dispositas litterarum notas.

De his lineis animaduertes summas lmasq; faciei partes. postea easdem perpendiculari-
larib; transcendes de quib; latitudo appareat.

Duas perpendicularares. a. b. adiunges vtrinq; transversis propositis, quæ inter sese
distant vna parte 30 Deinde hoc spatium diuides alijs perpendiculararib; quatuor. e. d. e. f.
equaliter. In medio. d. e. constitues sinciput intra transversas. c. e. Postea nasum sic in-
scribes vt narium eminentia attingat vtrinq; d. e. intra transversas. f. g. Buccæ vero
angulos adduces per transversam. m. ad. d. e. interq; eadẽ et mentum figurabis. At
oculos sic collocabis vt quatuor suis angulis pertingant ad. c. d. e. f. intra transversas. f. J.

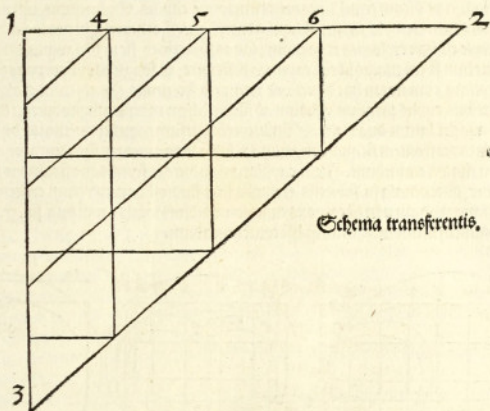
Post hæc diuides perpendicularares. a. c. et. f. b. duabus alijs perpendiculararib; g. h. p. mes-
dium. has duas lineas tangēt vtrinq; sinice genæ. per transversam. k. Læterum sus-
pencilæ desinent vtrinq; inter. g. e. et. f. h. sub transversa. f. Præterea diuides. a. g. et. h. b.
per medium duab; item perpendiculararib; i. k. Atq; his separabit quasi apertum æquor
frontis a radice capillorum vtrinq; inter transversas. c. f. Porro tempora has vtrinq; li-
neas transcendens sic vt dimidium aurum contegatur et subducatur conspectui, intra
transversas. f. g. At aures affirmabis verasq; inter. a. i. et. f. b. et transversas. f. g. ita vt
supra excedant perpendicularares. a. b. infra tendant ad perpendicularares. i. k.

His omnib; perfectis lineamenta addes sic vt ubi summum caput transversam c. tan-
gat intra perpendicularares. d. e. inde vtrinq; rotundetur. a. b. versus perpendicularares. et
transversam. h. indeq; ad aures iuxta transversam. f. vtrinq; inter medias. a. i. et. f. b.
Deinceps patenti frontem nec non maxillas duces per. g. h. perpendicularares et transuer-
sam. m. ac mento concludes. Itemq; ab. m. transversa collum deduces ad infimã trans-
uersam. d. et latum facies vna 35 vel paulo plus. Vno faciem, oculorum, nasi, buccæ
menti et aliarum partium expressione congruenter insignites.

Postremo venies ad tertium quadrilaterum rectangulum, inq; illo describes aures
sum caput. Quod secundum descriptionem et ambitum linearum capituli aduersi cypris
mee et verticem constitues loco suo quaq; infra parte caput rotundatur ibi apte et compo-
site in cœnecum collocabis.

Caput vero ista quam præscripsimus, ratione effectum, proiecturus sic vt illius partis
um omnium circumductus et fines ac superficies per transversas lineas appareant, velu-
ti si caput cuius picturam demonstravi cœra forte fictum, per aliquam transversarum
linearum quæ indicatæ sunt, amputaretur, iam qualis huius amputationis planities sus-
tura esset, sciretur, quod quidem verbo sibi vsitato pictores hodie in fundamentum depri-
mi vocant. Hoc igitur aggressurus triangulote instrues vti docebo, per quem, quoniam
id quod est propositum, in aliud transferrî mutariue poterit seruiata proportionis recti-
tudine, placuit transferentem nominare. Hunc ita parabis. triangulum cuius vnus
rectus sit angulus notabis, vt his numeris 1 2 2. Rectus autem omnino, vt dixi an-
gulus vnus erit, vt vsus quoquo versus esse possit, seu æqualia, siue inæqualia, longa
vel breuia latera contineat. Huius trianguli latus vnum quodlibet, nihil enim refert,
punctis discernes, vt verbi gratia, in præsentia, 4 5 6. Ex quibus æquedistantes lines
as ad alterum trianguli latus deduces quib; similiter et ipsum diuidatur, et cuius diuisio-
nis nouis punctis duces alias æque distantes in nondum diuisum latus reliquum, quo
facto et illius similiter diuisio facta erit.

Ex hoc schemate multarum rerum discrimina proferre poteris, quod prius subiecitimus delineatum, quam quomodo ad capitis depressionem quam diximus, accomodari possit, docere aggredemur.

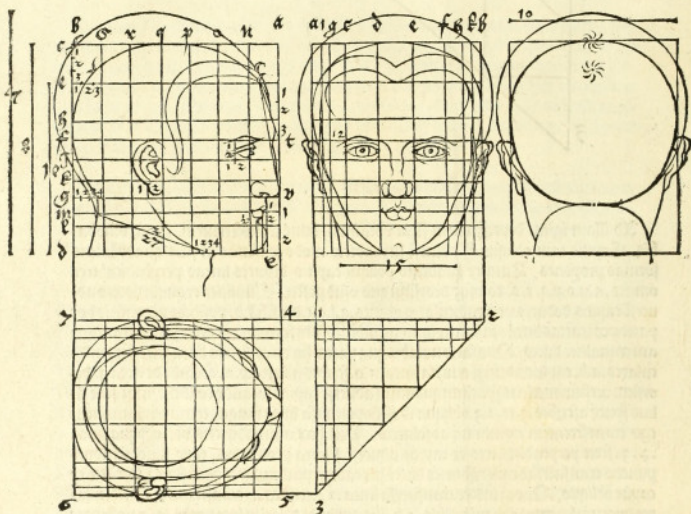

Schema transferentis.

Ad illam igitur depressionem sicut vocamus, hunc transferentem, sic accomodabis. Capitis tam obliqui quàm aduersi supradicto modo constructas in suis quadrilateris formas propones. Tum ex quadrato obliqui capitis deduces lineas perpendiculares omnes .a.n.o.p.q.r.s. eo usque deorsum quo usus posset. Similiter ex quadrilatero aduersi capitis deduces perpendiculares omnes .a.i.g.c.d.e.f.h.k.l. posthæc per omnes hoc pacto pro tractas lineas infra capitum memoratorum formas, transversam rectam lineam æqualiter duces. Duo facta notabis qua parte hæc transversa linea fecit perpendicularares .a.b. capitis aduersi et iuxta lineam .a. scribes .j. iuxta .b. 2. Deinde de nota .j. deorsum versus metieris spacium quantum aduersi capitis latitudo continet, inque sine illius spacii ascensibus .3. et .2.3. obliqua id est hypotenusa linea iunges, et triangulum quem ego transferentem nominavi absolueris. Post hæc animaduertes ubi obliqua linea .2.3. fecit perpendiculares ex capitis aduersi figura protractas, eque illius sectionis punctis transversas equedistantes duces per eas perpendiculares quæ sunt protracte ex capite obliquo. Duoque in loco transversa linea .2.3. et linea .3. transibunt perpendicularares duorum laterum obliqui capitis .a.b. illis appones priori in loco notas .4.5. posteriori vero .6.7. Hoc erit quadrilaterum oblongum, in qua comprehendetur capitis, quam dixi, depressio.

Qua confecta et notata numeris .4. 5. 6. 7. adminiculo præparati trianzuli, inducis lineis aduersi et obliqui capitis, id de inclusis quadrangulis quæ in illo cernes, indiscabitur quo omnium capitis partium quasi defecturæ cadant. Nam singula illa quadrangula minutiora suarum partium loca obtinebunt, veluti oculorum nasi, buccæ, menti, aurium, colli, et vt dicam semel, lineamentorum totius capitis. Subiecimus autem horum quoque omnium exempla, capitis obliqui, aduersi, auersi, et depressi, vt nos loqui diximus. Per quæ vale est hæc explorata et partium planas superficies, sic ut dixi, cognitæ habere.

Ceterum si cui magis libeat caput ita describere, vt longitudinis corporis totius sit pars septima, cum nos in hac depictione octauam fecerimus. Is cõseruatis alijs omnibus partibus, caput primum obliquum ad illam saltem mensuram producet et dilatabit. Collum faciet latum duas 27. Similiter et aduersum caput conuenienter distendetur vt spatium per frontem sit quasi duarum. iuxta vero aures rursus contrahetur, quæ et ipse iam magis eminebunt. Item capillorum radices et frontis quasi campus longius aperietur, quæ omnia in subiectis exemplis licet studiosi harum rerum contemplantur. Hanc tanorandum non est corporis cuius longitudinis totius caput vna sit. 7. ex quibus tam commensurationem, ne cui quæ esse contemendam.

Qua vero ratione carui in fundamentum deprimi debere docui, eadem totam imaginem siue rectam siue aliquo in gestu deprimeret poteris.

Nunc etiam palmam viri ualidi exactius per omnes suas particulas describā eamqz ita ut supra posui facio longā vna .10. Lineas duas transfuersas duces. c. d. et eas perpendiculari discludes cuius vnus .10. sit altitudo, et notæ. a. b. Itemqz altera perpendiculari mediocri spacio ab illa distanti. e. f. Tum. a. b. diuides punctulis seu signis. 18. in æqualia spacia .19. sed. e. f. ita collocabitur ut mediam transeat palmā, tendens ab extremitate medijs digiti vbi tangat. c. ad lineam. d. quæ manus cum cubito compagem id est carpon. findat. Deinceps ex puncto. i. produces transfuersam lineam. g. ea tanget extremum digiti cum qui est minimo proximus Græci vocant parameson. Deinceps scribes inter. 1. 2. medium punctum ex quo produces transfuersam. h. ea tanget extremitatem indicis. Deinceps ex puncto. 4. duces lineam transfuersam. Ica tanget extremitatem digiti minimi. postremo duces ex puncto. 7. transfuersam. l. ea tanget extremitatem pollicis.

Postea qz summitates digitorum notatas habueris imas quoqz illorum partes et qua si radices vnde e manu emascantur constitues. hoc modo. Ex puncto. 11. duces lineā transfuersam. l. ea transibit per lmos articulos indicis et medijs digiti, quorum postura in manu exæquata cernitur. Atqz ita fiet medijs digitus longior, quā inferior reliqua pars tota manus. Vbi vero lineam. l. perpendicularari. e. f. secuerit, illic inscribes. m. et circum vnū brachium impones in punctum. f. alterum in. n. Inde qz promouebis recta per manum a medio digito minimū versus, quatenus vsus indigebit. inqz huius lineæ sicut in scribes lmos articulos minimi digiti et proximi huic id est paramesi. Horum enim postura quam priorum demissior est. Post hoc duces ex signo. 14. lineam transfuersam. n. quæ per inferiorem pollicis articulum curret.

Itaqz emittas manus digitorumqz altitudines consequens erit ut articulorum omnium situs ordines hoc modo.

Ex signo. 10. lineam transfuersam duces. o. quæ pollicis articulum superiorem percurrat. Deinceps inter. h. Linea transfuersa medium indicis diuides, ea transibit per eius medium articulum. Ab hoc quantum supra digiti est id punctis. 6. distingues in æqualia spacia. 7. Tum e puncto. 3. transfuersam duces lineam, ea transibit per summum articulum indicis. Linea vero transfuersa. p. ducta e puncto. 6. transibit articulum medium digiti medijs. Item spacium inter. c. p. transfuersas, distingues in partes. 7. punctis. 6. æqualiter, et lineam transfuersam duces e puncto. 3. ea transibit articulum summum medijs digiti. Linea vero transfuersa. l. cernetur transfire medium articulum paramesi. Inde quantum supra huius digiti est. 8. punctis in. 9. æqualia spacia distingues, et ex puncto. 4. lineam transfuersam duces ea transibit summum articulum digiti eiusdem.

Digiti minimi longitudinem vel relinques ita ut secundum superiorem rationem cecidit, vel sane facies eam quæ est a medio articulo digiti medijs ad illius inum. Sed hanc longitudinem distingues punctis. 10. in æqualia spacia. 11. eqz puncto. 6. transfuersam duces, ea transibit medium articulum minimi digiti. Notz huius longitudinis spacium superiorum punctorum. 6. de integro punctis. 10. distingues in. 11. æqualia spacia. Et ex puncto. 8. duces transfuersam ea per digiti minimi articulum summum transibit. Inter hæc fac animaduertas qui numeri quoqz mensuræ, assumantur et perpendicularari. a. b. quæ ut ex alijs minoribus: spacijs.

Quoniam altitudinem facies singulorum digitorum eam, quæ habeat dimidium eius spacij quod a sui digiti extremitate est vsqz ad primum id est summum articulum.

Præterea aduertendum, ab utraqz medijs digiti parte digitorum fissuram in manus media longitudine inuenti, sed eam quæ inter minimū et hinc proximum est aliquanto inferius, hæc etiam inferius eam quæ est pollicis.

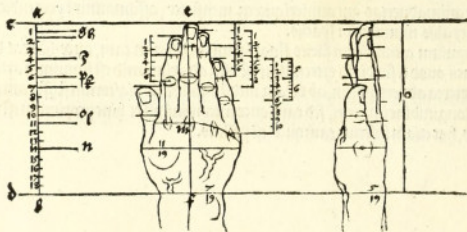
Vbi vero iam manus illiusq; partium altitudinem constitueris, latitudinem quoq; deinceps perquires. Ceterum: rationem quam supra in imaginum picturis sequendam proposui, nempe vti primo loco figuræ obliquæ habitudo vestigaretur, eam hoc loco rei proprietate seruata tenere non poteris. Itaq; priore loco palmæ explicatæ quæ oblique stature non est latitudines, per suas partes dispones hoc modo. Palmam per iuncturam vbi cum brachio committitur facies in transversa. d. latam septem. 19. eius longitudinis quæ est in spacio. a. b. Palmam vero per transversam. m. facies vndecim. 19. huiusmodi parib: Nam per pollicis articulum latiss: esse debebit. Ceterum eam latitudinem man⁹ quæ sit ab extremo indice per lineam transversam. l. perq; imos digitorum articulos, eius cuius supra facta est mentio circinationis fragmentum versus iuxta radicem minimi digiti, eam in q; latitudinem indicis longitudine metieris. Medium digitum qui longiss: est, in la sua parte latum facies vna. 5. parte propriæ longitudinis. Summa vero sui parte, eam latitudinem co:ctiore facies subducta vna. 4. Indicem inum tam latum facies quam medium digitum feceras. Summum vero paulo contractiore. Digitum minimum huicq; proximum singulos latos facies imos vna. 5. propriæ longitudinis, sed ab hac latitudine detrahes summis vnam. 4. pollicem medium vna. 3. suæ longitudinis dilatabis.

Digni in in manu ita infiri sunt: vt singulorum radices in eorum latitudinum media penetrent, quod ipsum in exemplis pariculis circulis notatum expressimus.

Considerandum, hoc loco nullum digitum in manu alteri similiter et conformem inueniri, quod cuius inquirenti facile apparebit. Etiam hoc animaduertendum, palmæ totius non esse directam extensionem sed iuxta minimi digiti hanc quasi extrahari.

His confectis etiam obliquæ manus latitudinem siue densitatem exquires, ea est per compaginem vbi cum brachio coniungitur lata quinq; 19. longitudinis. a. b. Per pollicis inum articulum et transversam. n. dimidium duces eius latitudinis quam palmæ explicatæ esse debere supra demonstrauimus. Tantum duces et iuxta volam per pulpulam. Sed quia illa parte manus in volam quasi concuatur intus conuergentib: imis partibus pollicis et minimi digiti, sit vt obliquæ manus tanta densitas non sit atq; appareat, et extremitate lineæ expriment. Per priorem articulum facies pollicem ita densum vti spaciū est minimi digiti a summo articulo sursum, sed in fastigio contrahes subducta ex hac densitate vna. 4. Rursus qua ad inferiorem articulum tendit bene crassulum facies digitorum omnium ea forme erit obliqua latitudo id est densitas, quam ostendimus in explicata palma. in articulis tantum alicubi hoc fallit.

Itaq; hoc modo notata manus longitudine, latitudine, et densitate consequenter formam illius in scriptis conuenienter lineis effingee, cuius rei exemplum a nobis subiectum vides. Quod si quis imitari uolet, ei magna censo diligentia alla laborandum nequid depræter neque in linearum ductib. deliret. Quandoquidē has congruenter depingere non vulgaris opere neq; ingnauæ manus est.

Nunc deinceps pedem siue calcem hominis validi exactius et perquisitius describā,
vt de manu feci, duca similiter ratione ad longitudinem corporis cuius caput inueniantur
vna. 8.

Huius igitur vna .6. pedi dabitur, qui dilatabitur in vnam. 7. Quod spatium in
vnum quadrilaterum includito, quod pro rei natura oblongum sit, Quod qua parte su-
periore sui erit longius ad eam a scribis notam .a. ad huc respondentem inferiorem lon-
giorem partem .b. laterum vero breviorum prius hoc est dextrum qua digiti spectant, sis-
gnato littera .c. posterius iuxta calcancum .d. In hoc quadrilaterum depingetur pes sic,
vti planus depressusq; positus omnia latera ipsius attingat. Huius autem quadrilateri
longitudinem diuides primum inter .c. d. lineis duabus. e. f. in æqualia spatia tria, ita vti
e. præponatur. Quo loco obseruandum quamuis litterarum notæ promissæ postice fue-
rint, tamen pueros censeo scribi semper, quarum uomina priora sint prolata. Atq; ita istis spa-
ciis dispositis. In primū inter .c. e. constituas digitos pedis. In mediū inter .e. f. quicquid
est pedis patentiū inter digitos et talos ubi sunt ossa et nerui. In postremū calcancum et
iuncturam curis cum pede. Postica diuides lineam .d. punctis sex. g. h. i. k. l. m. In septem
æqualia spatia, ceter puncto. g. rectam lineam duces ad lineam .c. ubiq; illa hanc attingit
scribas notam. n. Vbi uero scid erit perpendiculararem .f. scribes. o. Postica diuides .l. m. per
mediū puncto .p. ex quo puncto ducetur parallelus ad perpendiculararem .f. ubiq; eam attingit
scribit, eo puncto. q. Atq; inde mox ad .k. obliquam lineam duces. Postica punctum .r. collo-
cabis in medio latere .c. medium inter .a. b. ac mox .r. b. diuides duobus punctis. S. T. in
æqualia tria spatia. Postica diuides .b. c. punctis duobus .v. x. in tria æqualia spatia. Atq;
etiam diuides .e. f. lineis duabus. y. z. in æqualia tria spatia. Etiamq; diuides .f. d. punctis
duobus. st. ff. in æqualia tria spatia. Mox ubi lineam .g. uideris secantem lineam .c. ibi
a scribis notam. s. Postica ex puncto .h. duces transuersam lineam, ad lineam .f. Vbiq;
attingit a scribis .a. j. Postica diuides .r. s. punctis duobus. j. z. in tria æqualia spatia. Di-
uides etiā .x. e. duobus punctis. j. z. in tria æqualia spatia. Ac deinde diuides .f. d. punctis
quatuor. j. z. 3. 4. in quinque æqualia spatia. Etq; puncto. z. lineam duces perpendicularē
ad transuersam .h. a. j. ubiq; appones notam. b. i. Hoc loco sciendum, secundum hanc nos-
stram rationem breviorū linearum notas omnes reperiri inscriptas transuersæ lineæ .a.
Vnde deducantur et obliquæ aliquot vna. e. n. diagonios. Item vna. r. s. Itemq; vna
a puncto. z. inter .r. s. ad punctum. y. Item vna. t. 3. Itemq; vna. b. o. et ipsa diagonios.
Item vna. v. a. j. Postica duces a puncto .st. rectam lineam ad obliquam .f. q. ubiq; attingit
rit, a scribis .c. i. Postica circum pedem vni insigēs puncto .s. attingente altero punctū .n.
Hunc igitur in illo vt dictum est fixo in .s. circumages deorsum uersum ad obliquam vsq;
lineam .r. s. Atq; ita etiam num retento fixo pede illo circumages ueterius ad obli-
quam .t. 3. ad obliquam .b. o. Præterea eodem in loco fixo vno circum pede paululum ad
duces alterum vt attingat punctum .z. in linea .b. intra .x. e. atq; inde profus circum
ages vsq; ad obliquā .b. o. Deinceps adhuc quidem illum vnum pedem circum insirum
relinques puncto .s. uerum paululum diduces circum, uti pes alter tangat punctum .r.
atq; inde circumages deorsum uersum ad vsq; obliquam .t. 3. Atq; his curuis lineolis
digiti pedis illorumq; extremitates notabuntur. Duorū quidem imi articuli, et cū pede
iuncturæ ita disponentur, punctum stantes in linea .c. mediū inter obliquas .b. o. et .v. a. j.
Videmusq; collocabis digiti pedis qui minimo est proximus imū articulum. Postica cir-
cū vni pedem insigēs puncto .z. et alterum in istum iam factum punctum in linea .c.
Et fixo illo pede in .z. circumages hunc sursum uersum vsq; ad transuersam .g. n. ubiq;

illam e' cini circumactus pes attingerit, ibi locus erit articuli inferioris, digiti pedis maxime. *Not.* in sursum uersum hac modo ductam curuam lineam impositas puncta duo media intra obliquas. *S. p. E. 3. b. o.* Ibidemq; collocabis articulos imos digiti medij in pede, et eius qui est proximus maximo. Duorum loca in exemplo indicata circulis ob longulis subiecta cernis. Minimi digiti inum articulum puncto notabis posito super linea. e. medio inter transversam. b. et obliquam. v. a. j. Maximi autem digiti in pede in quo articuli duo insunt priorem partem animaduertes esse longiusculam. Digtos tres medios diuides per spacia quae sunt intra ipsorum articulos, ita ut inu' quodq; reliqua duo aequet longitudine sua. Ceterum summa horum spacia excedent vna. 4. media spacia, quod fit propter illam sub unguentis carnis quasi excrescentiam. Minimo digito iuxta inum articulum appones valentiusculum callum, et illius extremitate defines ad lineam. x. imant etiam partem huius facies q; reliquas longiusculam. Ungues singulos digitorum facies dimidio minus longos q; est eius partis spacium cui insunt. Post hoc circa unam pedem constitues in punctum. y. alteru' vero paulo supra iunctu' inu' articuli, digiti minimi super linea. e. Atq; ita hinc circumagens sursum uersum annotabis paruis lineolis, ubi pes in digitos fundi incipiat.

Ceterum retro a iquanto longius fissuræ formas, et quasi excavaiones abduces. Post hoc animaduertes lineam. f. attingere pedis supremam partem, ubi cruri agalutina tur nunc mouem vocant. Verum sectionis siue abscissionis, id est, plani hac in parte figura, inferius excedet lineam. f. duabus. 7. uersus lineam. 3. Postremo diuides. f. d. quatuor punctis, in tria aequalia spacia: Eter puncto. 2. duces rectam lineam perpendiculariter, ea attinet posticum iuxta calcem quem graeci tenonta vocant.

Atq; ita dispositis transuersis parallelis, perpendicularibus, item obliquis, diagonis et curuis lineis, quibus habitus ita proiecti in planum pedis describeretur: Consequenter exprimes figuram, tali quodam modo.

Digtum maximum ab linea. e. paululum supra lineam obliquam. e. n. extendes, sicuti illius inferior articulus prominet. *Not.* inflectes paululum in tra lineam obliquam e. n. Ac rursus, ubi illius superior articulus uerinq; prominet, reflectes sursum ad lineam. e. n. Inde recta produces illum, dum in praenotatam curuaturam includatur, in tra. n. r. Atq; totum retro duces super linea. r. s. vsq; eo ubi pes in digitos finditur.

Postea similiter in praescriptas suas digitos singulos curuaturas, intra pductas obli quas lineas includes. Quo loco obseruabis maximum digitem, non recta protendi in bene composito pede, ut in quibusdam inuenustis corporibus fit. Quod quo melius intelligeretur, sius digitoru' per illas obliquas lineas in exemplo descriptis, quibus digiti plus minusue deprimerecentur, pro co ac uenustas et ratio compaq; erigeret. Itaq; animaduertes inter maximum digitem, illiq; proximu' spacium relictum. Cum reliqui omnes ad minimum uertant, minimumsq; in aduersos nitatur, super obliqua linea. v. a. j. Cum autem minimum digitem longum facies vna tertia parte lineae. b. ducta mensura a puncto. e. ubi fiat illius inu' articulus.

Velim diligenter cognosceas et contemplere singulorum digitorum facies inter se distimiles, articulorumq; tubercules, et aliarum partium formas quas nominatim omnes dicere uossum nemo. Quare ad exemplum, ubi et debueret et potueret exprimi, te dimitto. Passim ab imo digito minimo retro uersus pedis, quasi excessum rotundabis ad angulum. b. n.

Pedis autem interiora lineameta duces peculiariter, deflexa ad lineam. y. Intra trans

aersas. a. et. n. g. et retro longe repanda ad lineam. f. intra q3. f. o. reflecta, usq; ad calc
 cancu. Eung; hinc incipies rotundare donec perungat ad lineam. d. et punctum. h. Unde
 porro calcanti in imparlem curuaturā deduces usq; ad obliquam. f. q. Et iuxta lineam. fi.
 sursum versus curuaturam inscribes. Sed a puncto. q. perges formare pedem, dum ad
 illum, quē dixi, quasi excessum perueniat, qui secundum minimum est digitum. ad. p. b.
 Plantam seu uestigium in exemplo animaduertes signatum certis quibusdam punctu
 lis. Jam pedis quasi cœsuræ ibi ubi cum calcæ cruris cōmittitur, siue ubi pes conuectus sit,
 intra utrumq; talum, in linea. fi. spaciū erit unius. 26. Infra vero talos unius. 37. Et
 illius quasi quam diximus, cœsuræ formam, produces ultra lineam. f. duabus. 2. versus
 lineam. 3. Talum etiā interioiem facies planiusculū, exteriorē acutiūsculū. Itemq;
 interiorē longiūscule distantem a calcaneo q̄ exteriorē. Ita erit illa intra tolum
 interiorē et pophitem, iuxta calcancum siue remonta concauitas planior et longior. q̄ ca
 quæ est inter hunc et interiorē. Post hæc in pedem illum, quasi singularem callum a
 linea. f. ad lineam. 3. quo fiat aspectu venustior, Illumq; etiam callum minimi digitū in
 scribes, per lineam. p. retroducens usq; ad dimidiatum spaciū quod est inter. p. et. 3. Inter
 hæc diligenter dabis operam, ne detortis lineamentis species deprauetur.

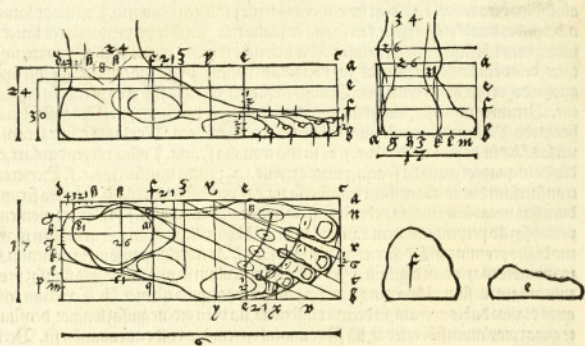
His ita perfectis, ne illas quidem quasi cœsuras, per. e. itemq; per. f. quales in plano
 appareāt, scorsim figuratas, proponere neglexi, quo melius nosira tota hæc ratio p. sp̄s
 eretur. Nam quo ego modo has duas præcisiones perscripsi: Co cœsuras omnū parti ū
 totius corporis uestiges licet, quam etiāq; informam cadant seu rectam siue obliquam.

Nunc uero deinceps pedem iacentem in planticæ, et quasi pressum extructuram, ut obs
 liquæ effigietur fiat, ita facies. Locum notabis, ut a me factum videbis in exemplo, supra
 spacio unius. 24. Ibi educes cy descripta forma secundū transserentē lineas. e. e. n. 3. f. d.
 et alia, quæ huc pertinebunt, ord. ne simili et modo superioris descriptionis. Has lineas
 perpendiculariter eductas, duabus transuersis claude: Ita spaciū quadrilaterū alte
 ra parte sui longius effeceris longitudine quidē ut dictum est, in superioris pedis forma,
 altitudine uero unius. 24. Atq; huic inscribes hanc pedis extructionem. Postmodolatus
 a. b. diuides duab⁹ transuersis. e. f. in spacia æqualia tria. Ita ille perpendicularis linee.
 indicabunt t. bi situs omnū partium pedis in longitudinem, et pote digitorum extremit
 rates, deinde articulos ac fissuras, mox unguium positus. Postremo totius pedis faciem,
 quomodo, ut dixi, quasi extruatur: Et illius cœsuram ubi tibia siue cruris in calcem desig
 natur. Verum transuersæ, altitudinem quæ est in hoc loco densitatis, tibi demonstrabunt
 hoc modo. Plantam siue uestigium in lineam. b. plane colloca. Mox latus. e. intra trans
 uersas. f. b. diu de punctis duobus. 1. 2. in tria æqualia spacia. Postea perpendicularē. e.
 diuide in quatuor: æqualia spacia, punctis tribus. 1. 2. 3. intra transuersas. e. f. Præterea
 transuersam ducto aliam intra transuersas. a. e. et perpendicularares. 3. d. Atq; ita scru
 dum has notas lineamenta pedis inscribo, ordiens ab angulo. a. f. producere montem
 pedis usq; ad perpendiculararem. e. in punctum. 2. Abhinc illam inferioris articuli in maxi
 mo digito prominentiā, deflectes ad transuersam. f. At inferius paulo iuxta punctum. f.
 terminabis maximum digitum. Sed inferiorē articulum in minimo digito illiusq; pro
 minentiam sursum obduces in quartam partem spaciū quod est inter. f. b. Cæterum reli
 quos digitos dabis eueram, ut deceter inscribas, ita ut in ordine quisq; longior, densitas
 te quoq; proximū sibi excedat, ita sit ut minimi extremitas valde attenuanda sit. Verū
 hinc circa interiorē articulum excessum, et quasi euagationē retro sane abduces ultra
 lineam. p. Jam illum alterum et singularem callum pedis, supra quidem ad transuers

fam. e. adduces: Infra vero adprimū ex tribus spacijs designatis intra transfuersas. f. b. Qua vero digito spectat, attigere debet angulum transfuersæ. f. et recte. 3. Calcancū autem versus, excedere rectam. s. intra transfuersam. e. f. Post hæc calcancum ita rotundis dabis vt in transfuersa. f. attingat per perpendicularē. d. Et supra adduces ad angulum qui efficit linea de puncto. 3. decidente in transfuersam. e. intra. f. d. in transfuersa. a. In dextrum tibiæ seu tenenta sursum educes. Talum externorem, id est qui apparet, duces a puncto. f. infra paulo lineam transfuersam, eam quæ sit media intra transfuersas. a. e. et supra quidem pedis montem, ac talum latitudo siue densitas erit vnus. 24. Tibiaq; describetur sursum a perpendiculari. f. vtrinq;. Calcanci autem formam in pede et sub talo produces profum deorsumq; a transfuersa. e.

Consequenter etiam auersū pedis descriptionem proponemus. Hic includetur et ipse in quadrilaterum congruum pedis altitudini siue densitati, itemq; latitudini, secundum transferentem vero lineæ et puncta induentur, quibus omnes pedis partes discernantur et declarantur. Sed in figuracione seruabitur situs diuersus talorum: interior enim erit elatior, exterior depressior. Latitudinem vero in monte per talos facies vnus. 26. per litem uero mediam intra transfuersas. a. e. vnus. 31. Verum tibiæ supra talos diductis in vnā. 34.

Simili ratione et aduersum pedem poteris exprimere. Quæ quidem omnia, ita ut a nobis præceptis sunt comprehensa studiuimus depicta quoq; omnibus lineamentis suis subicere oculis, cupientium hæc cognoscere, quo præceptis quasi lumen quoddam inseretur. Quantopere enim cognitionē exempla instruere possint, constat competūq; est.

Explicata etiam pedis ratione, in sequentibus caput muliebre exactius q̄ supra descri-
bam. Ingreddiar autem eam viam qua superius capitis virilis exactissime vestigauit.

Circū igitur in imaginibus altum te facere alicubi iussimus muliebre caput vna. 8.
Ita nunc quoq; facies, inq; hac exactione quantitatem accomodabis ad virilis capitis
accuratum modum. Nota autem res ita peragetur.

Quadrilatera tria collocabis, transcurrentis vsus admitticulo. Horum vnumquodq;
altitudinem habebit vnius. 8. Vnum etiam similem latitudinem, sicq; erit quadratū.
Reliquorum vtriusq; latitudinem facies vnius. 10. Quadratum dabitur obliquo capiti.
Et reliquis vnum aduerso, alterum auerso ascribetur. Vna vero latera litteris insignies,
dextrum quidē qua nasus osq; spectat litteræ. a. nota, sed sinistrum litteræ. b. Deinceps
lineis perpendicularib; alijs, intra. a. b. totam discernes capitis latitudinem, sicut vt. xix.
mus profunditatem, omnium partium quas ad aspectu ordiens retroq; quasi abiens,
notabis. Eas singulas appositis notis insignies, mensurationis autem numeri, erunt
particulæ et totius imaginis longitudine. Itaq; primam lineam. c. pones post. a. spacio
vnius. 80. Quam attinget pars ea supra frontē ubi capilli radices sunt, attingent etiam
extrema supercilia, quæ supra nasum non debent coniungi. Eandem attinget et superius
labrum. Deinceps aliam lineam pones. d. vna ab. a. 64. eam lineam extremæ palpe-
bræ tangant. Item labrum inferius, itemq; extremū mentum. Deinceps pones lineam
aliam. e. ab. a. vna. 76. Ad eam attinget illa supra palpebras quasi concavitas, et extre-
mitas pupillæ, item narium intima eminentia, angulusq; etiam buccæ, et ea quam dixi-
mus nympham. Deinceps pones aliam lineam. f. vna ab. a. 40. eam tangent oculorum
anguli iuxta tempora. Deinceps lineam pones aliam. g. vna ab. a. 32. eam tangēt inti-
ma supercilia iuxta tempora, et illi sub maxillis quasi recessus. Deinceps lineam po-
nes aliam. h. vna ab. a. 22. eam tanget extremum collum. Deinceps pones aliā lineam
i. vna ab. a. 14. eam tanget enascens auris. Deinceps pones aliam lineam. k. vna ab. a. 11
ad quam extrema auris pertinet, sed ima auricula intra hæc et. i. appendetur. Deinceps
pones aliam lineam. l. vna ab. a. 9. eam tanget capitis vertex et commissio occipitis cum
cervicē. Quam etiam hinc deorsum abduces. Postremo lineam. m. pones ab. a. duabus
.17. hæc definit medicæ cervicis extremitatem.

Deductis autem perpendicularib; omnibus, et notatis partib; quæ quas attingere de-
beant, consequenter altitudinē, id est caput supra ac infra discernes, quod fiet lineis trans-
uersis parallelis.

Quarum primam, quæ erit lateris superioris, facies. n. ad eam summum caput attinget.
vltimam, et lateris inferioris. y. facies. Deinceps duces transfersam. o. vna infra. n.
80. eam tanget vertex. Deinceps duces transfersam. p. vna ab. n. 30. eam tanget supra
frontem capillorum origo. Deinceps duces aliam lineam. q. vna ab. n. 16. eam summæ
palpebræ tangent. Item summæ aures, inq; eadē supercilia saccibūt, in medio sui partu
superius recuruentia. Deinceps aliam duces. t. mediam intra. q. y. eam tanget imus
nasus, et incidet in eandem, commissura cervicis cum occipitio. Deinceps aliam duces. r.
qua defecabitur suprema pars. z. et qualiter diuisi spatij quod est intra. q. t. eam tangent
palpebræ siue genæ inferiores. Sed angulum oculi vtrunq; itemq; pupillam in medio
constitues, intra. q. r. Deinceps lineam aliam duces. s. qua defecabitur infima pars. q.

cequaliter diuiffi fpacij intra .a.t. eam tangente summæ eminentie ille narium, et ima auricula. Deinceps diuide .t.r. linea .x. per medium, eam attinget summum mentum. Deinceps diuides .t.v. in tria æqualia fpacia, in quorum infimum ponas labrum fuperius, verū alijs duobus infcribes illam fub nafa quam dirimus quafi cannulam, a grecis phyltrum dici ingenio. Idem .v.x. diuides in partes duas, quarum fuperiori labrum includes inferi, inferiori dictam nympham illam intra labrum et mentum valliculam.

Post hæc obliquam duces diagonion ex angulo quem faciunt linee .c.p. ad angulum a.p. quam intra quidem .p.q. frons tranfcendet, nafus autem fubter defcendet intra .a.t.

His ita confectis, pro: conftitutum quadrilaterū aggrediere illud et ipfum infignes tranfcuerfis lineis iudicio tranferentis, et duorum quidem laterum longiorum vnum litera n. abis. a. alterum litera. b. Deinceps perpendicularares infcribes nouem, quib. totum illud fpacium intra .a.b. diuides in decem æqualia fpacia, hæc et ipfa totidem literarum notis difcrimetur, nempe. d.e.f.g.h.i.k.l.m. Deinceps diuides .a.d. et .m.b. alijs duabus lineis. c.n. vtraq; per medium.

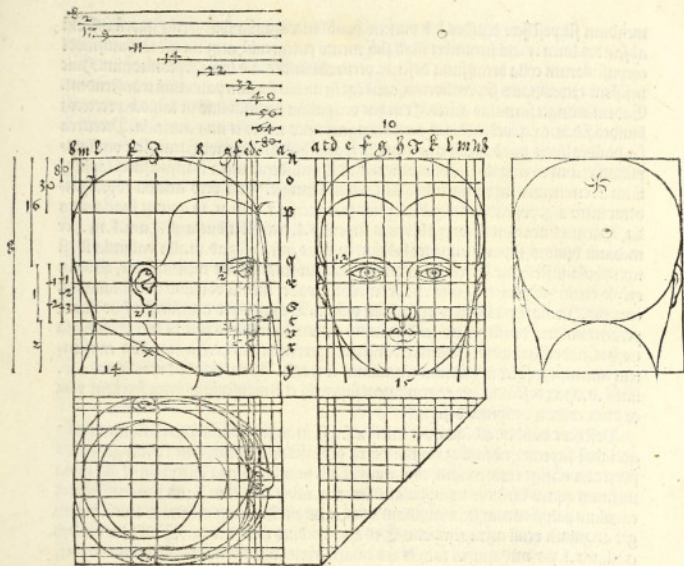
Atq; ita omnibus difpofitis et defignatis partib. faciei, in præparata quadrilatera formam confequenter exprimes, fed tenuiorib. lineamentis et quafi molliorib. minusq; validis q̄ fure viriliū imaginum. Primum obliquum caput ita deduces, vt fufum attingat lineam tranfcuerfam. n. iuxta perpendiculararem. N. veq; occiput incumbat in latus. b. intra .p.q. Tum deinceps infcribes, finciput, frontem, nafum, buccam, mentum, genas, aures, oculos, patentem frontem, fingula fuis ante notatis fedibus collum autem addens bis in vnam. 14.

Por effinges etiam aduerfum caput, fic vti summum mediam lineam. n. radat, tempora autem defcendant ad .a.b. latera, quibus vtrinq; applicentur intra .p.q. poftica deducetur maxillarum rotundatio ab perpendiculararib. c.n. Sub tranfcuerfa. r. dum in mento cocat. Ambræ aures exprimantur intra .a.c. et .n.b. et tranfcuerfas. q.s. Sed imæ auriculae deducantur hinc vltra. c. illinc vltra. n. porrigantur. Tum deinceps collū ab aurib. deducatur, ad inferius vſq; latus. p. ibidemq; latitudinem habeat vnus. 15. Poftea aperiatur frons vtrinq; intra perpendicularares. a.c. et .n.b. et tranfcuerfas. p.q. Radice autē capillorum defcribantur ex angulo. h.p. vtrinq; furfum in medio. p.o. tranfcuerfarum. Deu li fic imponantur vt angulos definiant linee. e.g. et .i.l. Supercilia in. f.k. tranfcendant media tranfcuerfam .g. et vtrinq; iuxta tempora definiant intra perpendicularares. d.e. et .l.m. Deinceps nafus infcribatur, fed narium eminentes vtrinq; quafi tubuli, cohibeantur a perpendiculararib. a. i. hinc et illinc, ad quas quidem anguli buccæ penitus attingent.

Post hæc, inq; illud, quod refat quadrilaterum, fimile ifti in quo aduerfum eft caput effectum, impones capitis auerfi figuram, et formationem. Atq; ita tandē ad illam projectionē in planum, et superficies fingularum altitudinis partium exquirendas accedes, ea profus via quā ingrediendū tibi effe fupra oftendimus, in tractatione capitis virilis.

Atq; hæc vniuerfa ea diligentia et attentione ftudii in exemplis pponere, vt fine fcriptura quoq; præceptionum facile intelligi a modo non penitus exordib. poffe confidam.

Exterum in exaltando muliebri capite, fequere quidem fupra in virili oftensam rationem, fed eam tamen moderare, pro eo ac debent minus grandia apparere huius fexus omnia.

- His imaginib: vtriusq; sexus adultorum corporū adijciam et tenelle id est infantilis
 ætatis corpusculi descripi onē. Cuius ratio erit superiorum similis. Nam ad effigies tres,
 vt ante ostendi, ita etiam hoc loco prope onendæ erunt longitudinis tres linee, quarū vna
 sit forme obliquæ, altera aduersæ, auersæ, tertia. His supra infraq; transversæ duce
 linee apponentur, quarum superioris nota est a. inferioris. 3. Atq; ita deinceps altitudi
 nes corpusculi transversis lineis discernuntur hoc modo Propositæ lineæ longitudinis
 cum spaciū occupent corpusculi a summo capite ad imam plantam, vt summi capitis
 sit. a. plantæ. 3. primum metere a summo capite, quod sinciput diximus, vnam. 4. ibiq;
 duces transversam vnam. b. hæc semidetimum collum a capite per iugula. Hoc spaciū
 includes in quadratum quo caput comprehendatur, quod placuit exactius per omnes
 suas partes describere priusq; ad alias mēsuraciones accedrem. Est autem huius qua
 drati latus rectum illud qua natus spectat siue prius, itidem. a. alterum siue posterius. b
 Exquires autem primum altitudines partium notatione transversarum, vt de superior
 ribus quoq; imaginib: præcepimus, ducesq; vna ab. a. transversa. 2. 4. transversam aliā,
 ea tanget summam extremitatq; frontem. Vno ab. a. vna. 16. ducetur transversa. c. ea
 transibit per capitis verticem. A qua vna. 6. ductio aliā transversam. d. quæ tanget
 inum mentum et commissuram occipiti cum cervice. Et ad hanc etiam exiuntescent
 summe scapulæ. Nam ita sit de circumductione colli, cum illud curvis lineolis expris

mendum sit. post hæc diuides. d. b. punctis duobus in æqualia spacia tria, quorum infimam abscondes linea. c. cui incumbet illud sub mento palearculū, atq; ita vides huiusmodi corpusculorum colla breuissima describi. præterea diuides. a. b. linea. f. per medium. Huic insistent extremitates superciliorum, eandemq; in medio sursum paululum transcendunt. Eadem attinget summam aures. Et in hac occipitium inclinabitur in latum. b. præterea diuides. f. d. linea. g. per medium, eam attingent imæ nares et ima auricula. Præterea f. g. diuides lineis duab. h. i. in tria æqualia spacia, harum superior h. transibit oculi pupillam et ambos angulos. Totus autem oculus includetur intra transfersas. f. i. ipsaq; linea. i. eminentes supra narium quasi tubulos tanget. Ima vero auricula cõpõrbenõ detur intra. i. g. postea diuides. g. d. quatuor transfersas. k. l. m. n. in quinq; spacia æqualia. Harum linearum. k. tanget labrum superius. l. transibit buccam. L. m. l. m. per medium diuides, supraq; impones labrum inferius infra vsq; ad. m. illa vallicula id est nymphula inscribetur. Ceterum in linea. l. occiput singulariter incuruabitur, quod in expleo certius cognosces. Linea. n. per medium vadet menti vbi illud quasi cauilum cernitur. Itemq; imas malas, et suum tollum. Deinceps per transfersas has lineas perpendiculares ducentur indices partium omnium latitudinis siue vt dixi, profunditatis hoc modo. In medio laterum. a. b. inscribes perpendicularæ. c. Ea transibit nascentem aurem, et insistet in medium trunculum corporis. Aliam deinde duces inter. a. c. lineam. d. Hæc descendet per extremitatem supercilij et tempusculum iuxta frontem, vsq; eo dum collum incipiens designet.

Post hæc diuides. a. d. quatuor lineis. e. f. g. h. in quinq; spacia æqualia. Linea. e. tanget labrum superius, nasum q; vbi illa supra depressulus cernitur. Linea. f. tanget cetera supercilia nasq; eminentiam, malarum etiam lunulam iuxta bucculam, et illa supra mentum quam diximus nymphulam. Linea. g. radet capillum supra frontem, itemq; cauilum palpebrarum, item pupillam oculi, et inum intumq; mentum. Linea. h. tanget angulum oculi iuxta tempora. Sed alter medius erit intra. g. f. Post hæc diuides a. c. linea. i. per medium, ea tanget extremam frontem, hanc nasus paululum excedet. Post hæc diuides. e. f. alia perpendicularari. l. d. per medium, ea tanget extremitatē labij inferioris et menti. Post hæc constituas ab. a. interuallo trium. 20. lineam. k. ea finietur auris, sed ima auricula describet in altera parte spacij inter. c. k. ea quoc quidē erit. c. proxima. præterea ponas ab. a. interuallo vnius. 5. lineam. l. Hæc attinget ad inum occiput vbi illud cum quasi subsidente ceruicē cõstituitur. Ceruix autem finietur in medio spacio k. l. postremo diuides. l. b. punctis tribus in æqualia spacia quatuor. quorum tertium designabit verticem. Atq; ita notatis omnibus partib. capitis in constituto quadrato, altitudinis dinum et latitudinum, priusq; eas expressas, subiciam reliquorum partium cõmensurationem huius siaturæ imagunculæ itemq; aduersæ auersæq; persquar.

Primū infra. b. vna. 60. summi notantur humeri.
 Sed ad suum pectus esto vna 16
 Sub alam vna 10
 Ad mamulas vna 9
 Infra easdem vna 7
 Ad humulos vbi incingimur vna 5
 Hinc vero vsq; ad vmbilicum 21
 Ad sinus cozarum vna 14

Ad summum femur vna 15
 Ad imam alium vna 6
 Ad virgulam vna 10 et vna 11
 Ad extremos testiculos duce 9
 Ad extremas nates vna 4
 Atq; hinc inferius vna 50. incipies femina corrugare. Nam ita est hæc cetis imperiter sarula. Postea iterum supra genu corrugabit, a natib. vna 18

Intra femur finium seu coram et planam
medium genu inscribes.

A medio genu vsq; ad imos talos inter
rius esto vna 26

Itemq; inde ad imam suram vna 9

A planta sursum vna. 20. esto locus finium
montis in pede. Brachium autem sic
describitur.

Ab humero vsq; ad nectum cubiti ducan-
tur duce 11

A nectum cubiti vsq; ad extremos digitos
vna 4

Hinc vero retro vsq; ad iuncturam manus
vna 9

Equant notaciones partium p latitudi-
nem obliquam imaginis, quæ sunt cras-
sities.

Per humeros sunt duce 15

Per summum pectus vna esto 6

Per mamulas duce 11

Infra easdem vna 11 et vna 12

Per lumbos ubi incingimur vna 6

Per umbilicum duce 11

Per sinus corarum vna 10 et vna 11

Per summum femur vna 9 et vna 10

Per imam aluum et nates vna 5

Per extremos testiculos vna 6

Ipsum femoris statim sub natib. densi-
tas esto vnus 7 et paulo inferius vni⁹
14 et vnus 15

Supra genu esto vnus 8

Per genu medium vnus 10

Infra genu vnus 11

Per mediam suram vnus 10

Per imam suram vnus 12

Supra montem pedis vnus 16

Calcis autem longitudo erit vni⁹ 13 et 14

Sed obliqui brachij partes sic dilatabun-
tur.

Per humeros esto vna 10

Sub ala vna 12

Per nectum cubiti vna 16

Per cubitum proxime nectum vna 15

Paulo vltimus vna 18

Paulo supra manum vna 23

Sed Palma addensabitur in vnam 21

Atq; ita omnib. partib. obliqui corporis
notatis, transibis ad locum aduersè ima-
ginis, eoz; deduces ex obliquo corpore per
transferentem omnes lineas longitudinis.
Atq; ita deinceps latitudines quoq; scruta-
bere. Ac primum quidem in capite cracii⁹
vestigabis constituto hic quoq; quadrilate-
ro, quod iam tamè quadratū esse desinet,
nam latitudo erit duarum. 9. atq; ita aliis
quanto breuiter quā longitudo. Hui⁹ quadri-
lateri altitudinis latera idest recta, notet li-
teris. p. b. Cum diuides perpendiculari linea
c. per mediu, quæ quidem transibit p sinu
pue, nasum, buccam et mentum. Postea
diuides. a. c. et. c. b. duab. lineis. d. e. utraq;
spatia per medium. Hæ duæ lineæ desini-
ent extrema supercilia iuxta tempora. itemq;
collum. Postea diuides. d. c. duab. lineis. f. g.
in tria æqualia spacia. Huc attingent an-
guli oculorum iuxta nasum, Eminentie
extremæ narium, anguli buccæ. atq; his
etiam mentum desinitur. post hæc diui-
des. a. d. lineis duab. h. i. in spacia æqualia
tria. Itemq; e. b. lineis eisdem. k. l. in totis
den æqualia spacia. Lineæ. h. l. latitudinē
faciei desinent in transversa. h. Auræ
quidem sic inscribentur, ut finem tenent
verinq; ad. a. b. Imæ vero auriculæ ut de-
cliuës cadat intra. h. l. Duæ perpendicularæ
i. k. tangent lunulas malarū. idest quasi
inflatas bucculas. Post hæc diuides. a. h.
itemq; l. b. utraq; in quinq; æqualia spa-
cia punctis quatuor. Et verinq; de duab.
punctis proximis. a. c. b. perpendicularæ
duas deduces. m. et. n. Hæ latitudinem
capitis desinent intra transversas. c. f.
frontis autem aperietur verinq; vltra. h. l.
intra. c. f. transversas. Supercilia verinq;
desinent intra. i. d. et. e. k. infra transuer-
sam. f.

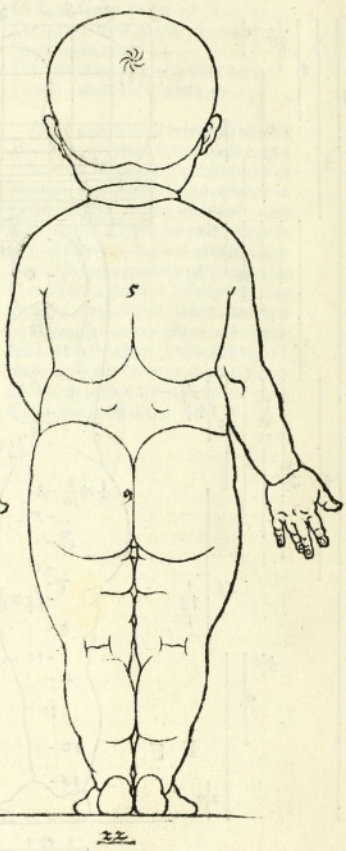
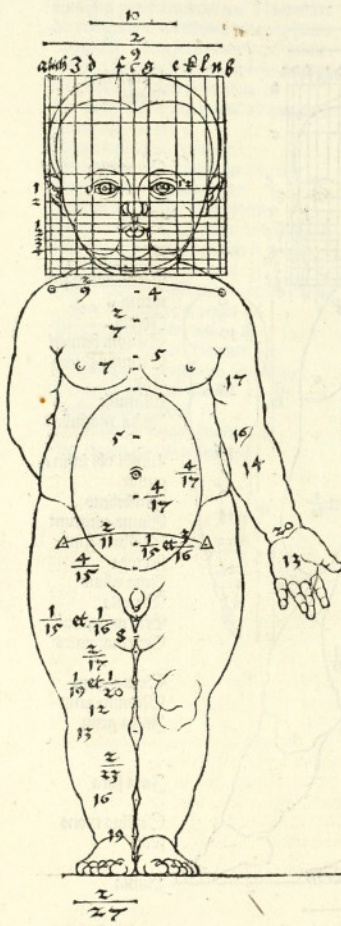
Atq; ita disposita et in hoc quadrilatero
 omnium partium notatione, progrediere
 ad vestigandes latitudines reliquas huius
 corpusculi. Idq; facies latum per hume-
 ros vna. 4. Atq; ibidem impones humeri
 ossa, distantia inter se duabus. 9
 Per suum pecc^o erit latitudo duarum. 7
 Intra alas vnus 5
 Intra manus vnus 7
 Per lumbos vbi incingimur vnus 5
 Per umbilicum quatuor 17
 Per sinus coxarum tantundem.
 Per coxam vni^o. 15 et trium. 16. Atq; ibi-
 dem distabit coxendices inter se duab^o 11
 Per imam alium quatuor 15
 Juxta extremos testiculos latitudo erit se-
 ptuor vnus 15 et vnus 16
 Per extremas nates vnus 8
 Per sulcum feminis duarum 17
 Supra genu vnus 19 et vnus 20
 Per genu medium vnus 12
 Infra genu vnus 13
 Per suram mediam duarum 23
 Per imam suram vnus 16

Per tibiam supra monticulū pedis vni^o 19
 Calcis autem per extremos digitos latitu-
 do erit duarum 27
 Brachium autem accommodabitur tale.
 Sub ala latum vnā 17
 Per nexum cubiti vnā 16
 Infra illum vnā 14
 Per iuncturam manus vnā 20
 Palma autem lata esto vna 13

Huius autem modi corpusculi tota lō-
 gitudo sit pars tertia longitudinis corpo-
 ris materni. Quo sicut prescriptum est
 dimenso, consequenter forma conueniens
 exprimi debebit, obliquo, aduersoq; atq;
 etiam auerso. Quemadmodum non im-
 nus, q̄ scriptura, atq; etiā aliquanto cul-
 dentius subiectis exemplis ostēdimus. Vbi
 et illi spine flexus et reliquorum artū
 um situs, sunt indicati. Ceterū auersum
 corpusculum extremas lineas easdem ha-
 bebūt quas aduersum. Intra alas vero la-
 titudo erit paulo diductior quam vnus. 5
 Sed rima pedicis obtinebit vnā 9
 Calcaneus patecet vna 22.

Alberty Dureri de Symmetria liber secundus.

Hic secundus liber commensurationum membrorum humani corporis continebit eandem quidem rem quam in superiori tractauimus, sed aliam viam ostendet qua ad conuenientes magnitudines partium in humano corpore perueniatur. Erit autem hæc aliquando exquisitor, paginarum mensuram perticula, et illius distinctionibus hoc modo.

Perticulam parabis cuius longitudo sit pars tertia totius stature cuius imaginem esse volueris, huius in præceptionibus nostris signum vel notam fecimus talem. — †

Hanc distingues in decem spatia equalia, quorum quidem unumquodque numerus dicatur et hoc signo notetur. — E

Deinceps numerum quem dixi partiere in decem itidem spatia equalia. Et horum sane unumquodque portio nominetur, habeaturque tale signum. — L

Harum postremo portionum unam diuides in equalia spatia tria, Quorum unumquodque appelletur frustulum et hoc signo intelligatur. — X

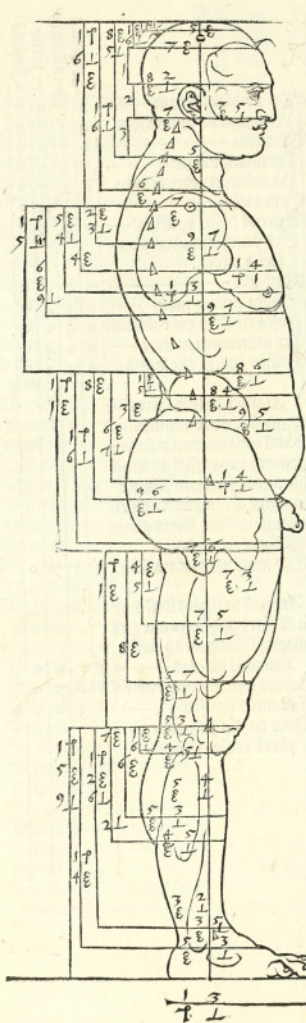
Hæc autem via sic incedes. Cum opus agredi volueris, habebis ad manum apertam tabellam. In qua quasi columulas rectis lineis quinq; duces, ita erunt columularum quæ dixi spatia quatuor. Illis sigulis sua signa ascribes. Primo quidem perticulae tale †. Secundo numeri ita E. Tertio portionis, sic. L. Quarto frustuli hæc modo. X. Cumque cæperis exquirere altitudines, latitudinesque ac crassities corporis per omnes partes suas et membra. Singulis illis prescriptis adde notis numerorum convenientem mensurationem inscriptam suo spacio, in quodcumque illa incidit, seu perticulae, siue numeri, siue portionis, siue frustuli. Si quod autem forte in spaciis nihil ceciderit, notabis ita. o. progredieris autem in commensurationibus ordine superius demonstrato. Lineasque tres pro portione longitudinis totius stature faciente imaginis. Quorum una deseruiat obliquo corpori, altera aduerso, tertia auerso. His super sumis appones subiectasque imis transuersas duas protractas lineas. Postea desines omnes partes altitudinis in obliquo primum corpore transuersis parallelis lineis, unde produces et in aduersum, quas res postulabit, nam altitudinis est simplex ratio.

Hæc uti ante quoque fecimus et faciemus obique, exemplis subiectis declarauimus. in quibus cernes singulis obliquis corporibus adiectas in margine longitudinum siue altitudinis mensuras extractas de singulis transuersis lineis indicibus, ut dictum est, illarum habebunt autem mensuræ signationes una queque suas, et illis quas memorauimus, perticulae, numeri, portionis, frustuli. Similiter videbis et latitudinum siue crassitudinis notata spatia. His igitur præmissis et explanatis pergam mensurarum rationem subijcere, precipiens usurpato modo, ac primum altitudinis.

	per p L	per n L	per n L	per n L
Eam facies affincipite ad				
verticem	0	5	0	
Ad frontem	0	1	6	0
Ad inum mentum	0	8	5	0
Ad iugula	1	0	6	0
Ad summam scapulas	1	1	6	0
Spagium quod inera sum-				
ma frontem erit et inum me-				
tum diuides lineis duabus in				
tria equalia spatia eorumqz				
supremo patentem fronte in-				
scribes medio nasum infimo				
buccam et mentum.				
A summis scapulis vsqz ad				
pectus	0	2	3	0
Ad alam auersam	0	4	0	0
Ad mamas	0	5	4	0
Infra eadem	0	6	9	0
Ad lumbos vbi precingimur	1	5	0	0
Hinc vero vsqz ad umbilicu	0	1	5	0
Ad sinus coxarum	0	3	0	0
Ad summū femur seu coxam	0	6	7	0
Ad verenda	0	8	0	0
Ad extremum scrotum	1	0	6	0
Ad extremas nates	1	1	0	0
Ab extremis natib. ad sulcum				
feminis	0	4	5	0
Supra genu	0	8	0	0
Ad medium genu	1	1	0	0
Hinc autem vsqz infra ganu	0	1	6	0
Ad imam suram exterius	0	6	0	0
Interius	0	7	2	0
Ad summum montem pedis	1	2	6	0
Ad inum talum exteriorem	1	4	0	0
Ad imam plantam	1	5	9	0
Sed calcis longitudo erit	1	0	3	0
Brachii autē ita permetietis				
Ab humero vsqz ad nexum				
cubiti	1	0	6	0
A nexu cubiti ad iuncturam				
manus	0	7	6	0
Atqz hinc vsqz ad extremos				
digitos	0	6	5	0
Verum latitudines siue den-				
sitates obliqui corporis ta-				
les facies.				
Per verticem	0	5	0	0
Per frontem	0	7	0	0
Per supercilia	0	8	2	0
Per nasum	0	7	5	0
Per labrum	0	7	0	0
Per mentum et ceruicem	0	7	0	0
Vbi quidē colli crassitudo erit	0	7	0	0
Per iugula	0	6	0	0
Per pectus	0	9	7	0
Juxta alam	1	0	4	0
Per mamas	1	0	3	0
Infra eadem	0	9	7	0
Per lumbos vbi incingimur	0	8	6	0
Per umbilicum	0	8	4	0
Per sinus coxarum	0	9	5	0
Per femur summū seu coxā	1	0	5	0
Per verenda	0	9	6	0
Juxta extremas nates crassi-				
tudo esto femoris	0	7	6	0
Proxime sub natibus	0	7	3	0
Juxta sulcum feminis	0	7	5	0
Supra genu	0	5	7	0
Per medium genu	0	5	3	0
Infra genu	0	4	5	0
Per mediam suram	0	5	4	0
Per imam suram exterius	0	5	3	0
Per imam surā interius	0	4	5	0
Per imam tibiā vbi coactiff. est	0	3	2	0
Per montem pedis	0	3	5	0
Per inum talum exteriorem	0	5	3	0
Sequitur brachii obliqui la-				
titudines.				
Hoc erit per humeros latum	0	5	5	0
Per musculos humeri	0	4	7	0
Per nexum cubiti	0	3	5	0
Per cubitum	0	3	6	0

	pericula	numeris	portio	frustula
	↓	↓	↓	↓
Der iuncturam manus	0	2	1	0
Palma aut addenscitur in	0	2	3	0
Post hoc iuxta propositam				
linearum sequentem, quam				
ferit aduersi imagini diri-				
mus notabis latitudinum spa-				
cia linearum hoc pacto.				
Caput per verticem habeat	0	5	5	0
Der frontem	0	7	2	0
Der tempora	0	7	8	0
Der supercilia	0	7	3	0
Der aures	0	8	0	0
Der nasum	0	6	0	0
Gulce autem esto latitudo	0	4	3	0
Der inum mentum	0	6	6	0
Der iugula	1	4	3	0
Der humeros	1	5	8	0
Atqz ibidem impones ossa hu-				
merorum distantia inter se	1	2	4	0
Der pectus	1	8	0	0
Intra alas	1	2	3	0
Intra mamas	0	8	2	0
Der lumbos ubi incinguntur	1	1	4	0
Der umbilicum	1	2	7	0
Der sinus coarum	1	2	8	0
Der sursum femur siue coxa	1	4	6	0
Atqz ibidem insigentur coxar-				
dices distates inter se	1	0	5	0
Der pubem	1	4	5	0
Femur sub natib.	0	6	7	0
Der sulcum feminis	0	6	0	0
Supra genu	0	4	6	0
Der medium genu	0	4	4	0
Infra genu	0	4	0	0

Der mediam suram	0	5	0	0
Der imam suram exterius	0	4	6	0
Interiorius	0	3	9	0
Der imam tibiam	0	2	2	0
Der montem pedis et talos	0	2	7	0
Infra talos	0	2	4	0
Extremi digiti patefcent	0	4	2	0
Sed brachium aduersum				
facies latum.				
Sub ala	0	3	5	0
Supra nerum cubiti	0	3	4	0
Infra eundem per cubitum	0	4	0	0
Der iuncturam manus	0	2	4	0
Palmae autem erit latitudo	0	4	3	0
Atqz ita omnib. partibus				
comensuratis conuenientem				
formam utriqz corpori inscribes,				
posteaqz progressus ad tertia				
lineam destinata auersae				
imagini, accomodabis illi ex-				
tremas easdem lineas quam				
auersae circumdedisti.				
Sed intra alas latam facies	1	3	7	0
Atqz tali in figura idest auer-				
sa cu sint demissiores alae qua				
in auersa, ideo pones a sursum.				
Humertis ad alas	0	5	0	0
Podicis autem rimae dabit	0	6	7	0
Calcaneus patefcent	0	3	0	0
Duce omnia subiecta exem-				
pla ob oculos ponent.				

Cuiusm sinciput
 Vertex
 Frons
 Supercilia
 Nasus

Mentum

Juguli
 Summi humeri
 Pectus

Alae auersae
 Mammae
 Infra mammas

Lumbi ubi incin-
 guntur
 Umbilicus
 Sinus coxarum

Cuiusm femur
 seu coxa
 Verenda

Extremū ferotum
 Extremoe natoe

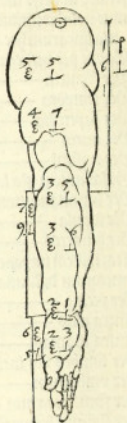
Culcus femuris

Supra genu

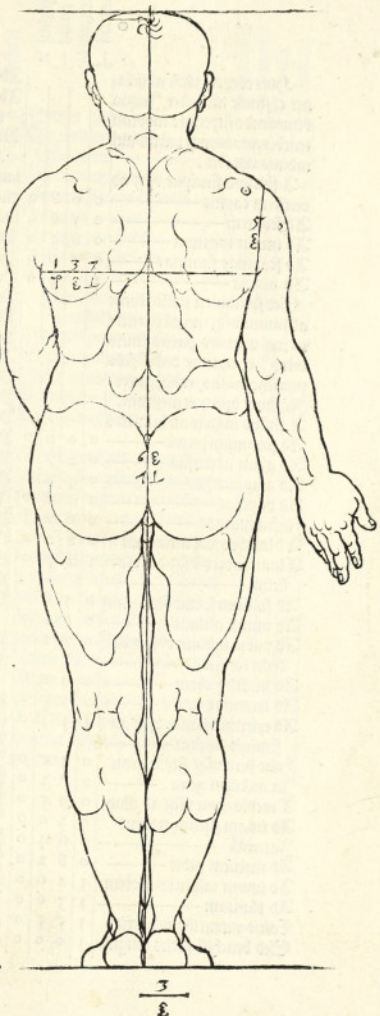
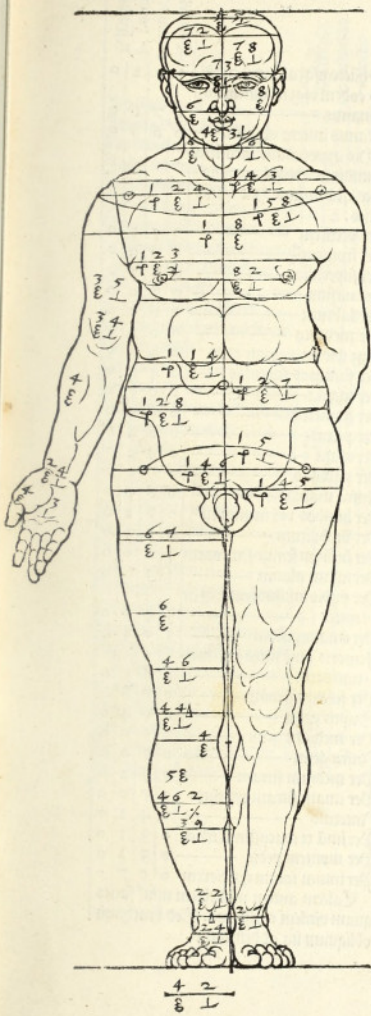
Medium genu
 Infra genu

Innum sure exteri
 oris
 Innum sure inter-
 rioris

Mons pedis
 Innum tali exte-
 rioris
 Planta

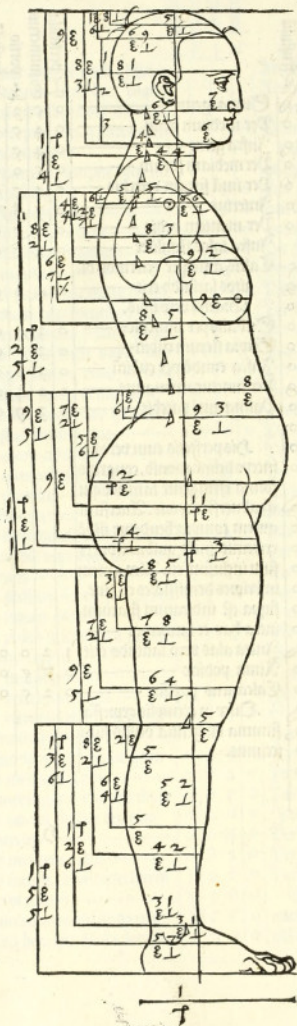
1 3
 T L

	verticilla	numerus	perio	frustula		verticilla	numerus	perio	frustula
	1	0	1	1		1	0	1	1
Hinc corpori virili adijcia- tur cōsimile muliebre. Inquo diminendo superiorē modum tenebis. primumq; partes altū tudinis notabis.					Ab hūero vsq; ad nexū cubiti Ab eodem vsq; in iuncturam manus	1	0	2	0
A summo sincipite vsq; ad verticem capitis	0	0	8	0	Manus autem obtineat His apponantur mensuræ latitudinis obliqui corporis quæ est densitas. Hæc igitur	0	7	6	0
Ad frontem	0	1	6	0	facies.	0	6	8	0
Ad inum mentum	0	8	3	0	Per verticem	0	5	3	0
Ad scapulas summas	0	9	0	0	Per frontem	0	6	9	0
Ad iugula	1	1	4	0	Per supercilia	0	8	1	0
Ed spaciū a sumō fronte ad inum vsq; mentū partire in tres æquales partes lineis duab; . Supreme dabit frōs proxime nasus. oculi. aures. Infimæ bucca et mentum.					Per nasum	0	7	0	0
A sumis iugulis ad humeros					Per labrum	0	6	5	0
Ad summum pectus	0	0	6	0	Per mentum	0	6	0	0
Ad alam aduersas	0	2	7	0	Atq; ibidem dabitur collo Per summas scapulas	0	4	0	0
Ad alas auersas	0	4	4	0	Per iugula	0	4	4	0
Ad papillas	0	4	8	0	Per humeros	0	5	6	0
Infra mamas	0	6	7	1	Per pectus	0	8	3	0
Ad lumbos ubi incingunt	0	8	2	0	Per alam	0	9	2	0
Ad lumbis vero vsq; ad umbi- licum	1	2	5	0	Per papillas	0	9	0	0
Ad sumū femur seu coram	0	1	6	0	Infra mamas	0	8	5	0
Ad inum alium	0	5	6	0	Per lumbos ubi incingunt	0	8	0	0
Ad pubis initium ubi sit bistu- dum corpus	0	7	2	0	Per umbilicū	0	9	3	0
Ad imam pubem	0	9	0	0	Per sumū femur seu coram	1	2	0	0
Ad extremas nates	0	9	5	0	Per imam alium	1	1	0	0
Ab extremis natis. vsq; ad femoris sulcum	1	1	1	0	Per pubis initium femurq; ac nates	1	4	0	0
Hinc vero vsq; supra genu	0	3	5	0	Per imam pubem	1	0	3	0
In mediū genu	0	7	2	0	Femoris autē iuxta extre- mas crit	0	8	5	0
A medio genu vsq; ad illud	0	9	5	0	Per sulcum feminis	0	7	8	0
Ad imam suram exterius	0	2	0	0	Supra genu	0	6	4	0
Interius	0	6	4	0	Per mediū genu	0	5	0	0
Ad montem pedis	0	8	2	0	Infra genu	0	5	0	0
Ad inum talum exteriorē	1	2	6	0	Per mediā suram	0	5	2	0
Ad plantam	1	3	6	0	Per imam suram exterius	0	5	0	0
Calcis autem lōgitudō crit	1	5	5	0	Interius	0	4	2	0
Ed brachiū facies longum	1	0	0	0	Per imā et coactissimā tibā	0	3	1	0
					Per montem pedis	0	3	1	0
					Per inum talum exteriorē	0	5	7	0
					Calcem autem muliebrē min ⁹ facies quam virilem crassulam. Ed brachium obliquum ita addensatur.				

	pericula ec numerus	portio L	frustula X		pericula ec numerus	portio L	frustula X
Per humerum	0	5	3	0	0	5	3
Per musculos humeri	0	4	5	0	0	4	5
Per cubiti necrum	0	3	2	0	0	4	5
Infra eundem	0	3	7	0	0	5	0
Paulo etiam inferius	0	2	7	0	0	4	5
Per iuncturam manus	0	2	0	0	0	3	8
Palmae autem mensura erit	0	2	4	0	0	2	5
Consequenter notabis et aduersi corporis latitudines.							
Per verticem esto	0	5	2	0	0	4	0
Per summam frontem	0	6	9	0	0	3	4
Per medietatē apertam frontē	0	7	5	0	0	3	0
Per supercilia	0	7	2	0	0	3	8
Per aures	0	8	0	0	0	2	4
Per nasum	0	5	6	0	0	3	9
Gulae sub mento latitudo erit	0	4	0	0	0		
Per summas scapulas	0	4	2	0			
Per iugula	1	1	0	0			
Per summos humeros	1	2	2	0			
Ibidemq; distabunt ossa humerorum inter sese	1	0	1	0			
Per pecc ^o et humeros	1	4	8	0			
Intra alas	0	9	6	0			
Intra papillas	0	7	2	0			
Per lumbos ubi praecingunt	1	0	2	0			
Per umbilicum	1	3	7	0			
Per summum femur seu coxā	1	5	2	0			
Atq; ibidem distabunt inter sese coxendices	1	1	1	0	1	2	0
Per imam alui	1	5	4	0	0	7	5
Per pubis initiū	1	5	6	0	0	2	5
Per imam pubē	0	7	6	0			
Per extremas nates similiter	0	7	6	0			
Per sulcum feminis	0	6	9	0			
Supra genu	0	5	3	0			
Per medium genu	0	4	5	0			
Infra genu	0	4	5	0			
Per mediam suram	0	5	0	0			
Per unā suram exterius	0	4	5	0			
Interiorius	0	3	8	0			
Per montem pedis	0	2	5	0			
Infra talos similiter	0	2	5	0			
Calcis autē per extremos digitos latitudo erit	0	4	0	0			
Brachij vero talis.							
Sub alis per musculos	0	3	4	0			
Supra necrum cubiti	0	3	0	0			
Infra eundē per cubitū	0	3	8	0			
Per iuncturam manus	0	2	4	0			
Palma autē patebit	0	3	9	0			
His perfectis tum vero deinceps delineationib; congruis forma effingetur tam obliqui q̄ aduersi corporis. Auersum autem comprehendetur ipsē extremis lineis, quibus aduersum inclusum est. Alae autem inferiores demissiores cū sint, supra est indicatum spacium intra has et humeros.							
Intra alas vero latitudo erit	1	2	0	0			
Xima podicis	0	7	5	0			
Calcaneus patefct	0	2	5	0			
Quae in exemplis expressa summa diligentia oculis subiecinus.							

Cinciput
 Vertex
 Frons
 Supercilia
 Nasus

Mentum
 Summe scapulae
 Juguli
 Summi humeri
 Pectus
 Alae aduersae

Papillae
 Infra mammas

Lumbi ubi incin-
 gunt
 Umbilicus

Summū femur
 seu coxa.
 Ima aluius
 Imitium pubis
 Ima pubes
 Extremitate nates

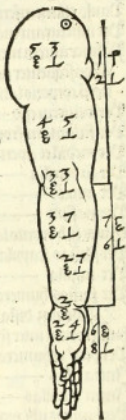
Eculus feminis

Supra genu

Medium genu
 Infra genu

Iimū surae exte-
 rioris
 Iimū surae inte-
 rioris

Mons pedis
 Iimū tali exteri-
 oris
 Planta

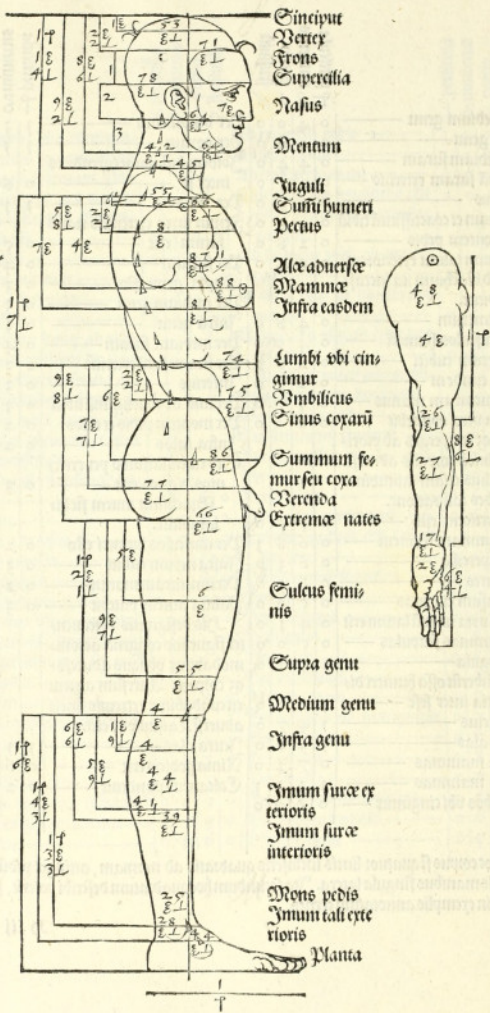

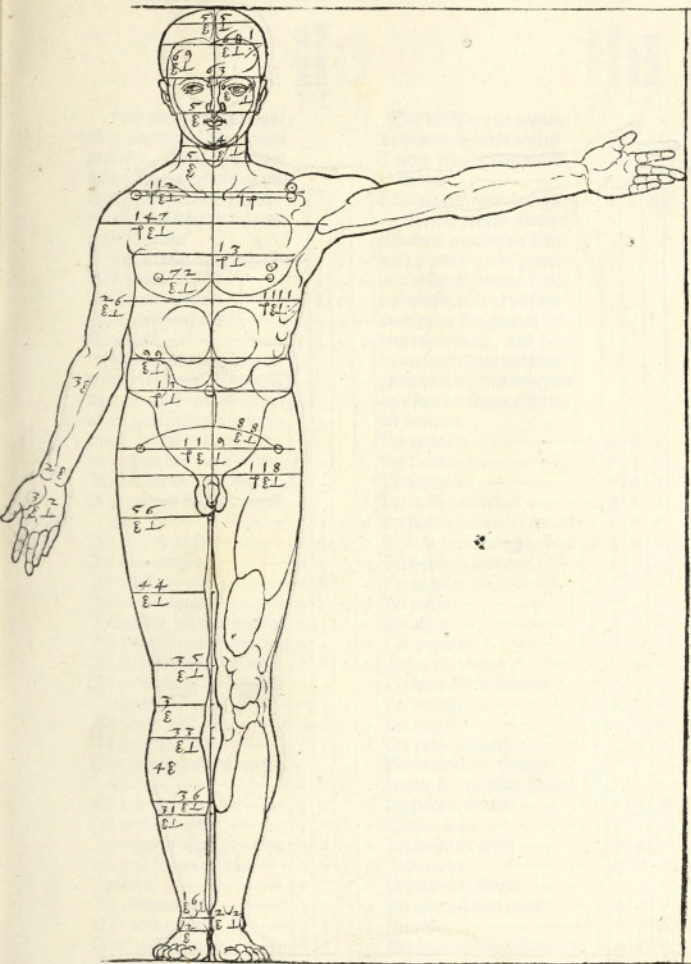

	pericula connumeris	pericula connumeris	pericula connumeris
Sequitur alia commen- suratio virilis corporis modo supra ostensa et seruat. Pri- mumq; longitudines metiere.			
A incipite vsq; ad verti- cem facies esse	0	1	0
Ad fr. ntem	0	2	2
Ad inum mentium	0	8	6
Ad summas scapulas	0	9	2
Ad iugula	1	1	4
A summa fronte ad vsq; inum mentium fient duabus lineis exualia tria spacia quo- rum vni inscribetur frons, al- teri nasus, oculi, aures. Ter- tio bucca ac mentum, postea perges mensurare.			
A summs iugulis ad hu- meros	0	0	6
Ad pectus	0	2	2
Ad alas aduersas	0	4	0
Ad alas auersas	0	5	0
Ad mammas	0	5	8
Infra eandem	0	7	0
Ad lumbos vbi incingimur	1	0	7
Hinc vero vsq; in vmbilicum	0	2	2
Ad femur summum seu coxā	0	6	0
Ad verēda	0	7	7
Ad extreimas nates	0	9	8
Hinc autem vsq; ad sulcum femins	0	5	0
Supra genu	0	9	7
In medio genu	1	2	1
E medio genu vsq; infra illud	0	1	9
Ad imam suram exterius	0	5	9
Interius	0	6	6
Ad montem pedis			
Ad imū talum	1	3	3
Ad imam plantam	1	4	3
Calcis autem longitudo erit Eod brachium sic mensu- rabitur.	1	0	0
Ab humero vsq; ad nexum cubiti	1	0	0
A nexu vsq; in iuncturam manus	0	8	6
A iunctura vsq; ad extremos digitos	0	6	4
Post hoc notabuntur eblis quæ latitudines, hoc modo.			
Per verticem esto	0	5	3
Per summam frontem	0	7	1
Per supercilia	0	7	8
Per nasum	0	7	0
Per labium	0	6	4
Per gulam et mentum	0	6	4
Collum quidem erit latum hoc loco	0	4	2
Per summas scapulas	0	4	5
Per iugula	0	5	5
Per humeros	0	6	6
Per pectus	0	8	0
Per alam	0	8	7
Per mammas	0	8	8
Infra eandem	0	8	1
Per lumbos vbi incingimur	0	7	4
Per vmbilicum	0	7	5
Per coxam	0	8	6
Per verēda	0	7	7
Femoris sub natis erit	0	6	6
Per sulcum femins	0	6	0
Supra genu	0	5	5

	per ticularia	numerus	per tio	fr actiua		per ticularia	numerus	per tio	fr actiua
	+	ε	1	×		+	ε	1	×
Per medium genu	0	4	0	0	Per ombilicum	1	3	0	0
Infra genu	0	4	0	0	Per coram	1	1	9	0
Per mediam suram	0	4	4	0	Ibidēq; distabunt coxendices inter se	0	8	8	0
Per imam suram exterius	0	4	1	0	Per verenda	1	1	8	0
Interius	0	3	9	0	Femur iuxta extremas nates latum erit	0	5	6	0
Per imam et coactissimā tibiā	0	2	5	0	Per sulcum	0	4	4	0
Per montem pedis	0	2	8	0	Supra genu esto	0	3	5	0
Per inimum talum exteriorē	0	4	4	0	Per medium genu	0	3	0	0
Sed brachium ita increas sabitur.					Infra genu	0	3	3	0
Per humerum	0	4	8	0	Per mediam suram	0	4	0	0
Per musculos humeri	0	4	0	0	Per imam surā exterius	0	3	6	0
Per neruū cubiti	0	2	6	0	Interius	0	3	1	0
Infra eundem	0	2	7	0	Per imam ac coactissimā tibiā	0	1	6	0
Per iuncturam manus	0	1	7	0	Per montem pedis et talos	0	2	2	0
Palma vero obinebit	0	2	0	0	Infra talos	0	2	0	0
Atq; ita perges ad proxi mam lineā corporis aduersi.					Sed calcis latitudo per extre mos digitos erit	0	3	5	0
Atq; illius etiam latitudines prescribes tali ratione.					Brachium autem sic dis latabitur.				
Per verticem esto	0	5	5	0	Per musculos humeri esto	0	2	6	0
Per summam frontem	0	6	8	1	Infra neruū cubiti	0	3	0	0
Per supercilia	0	6	3	0	Per iuncturam manus	0	2	0	0
Per aures	0	6	9	0	Palma autem patebit	0	3	2	0
Per nasum et genas	0	5	0	0	His designatis cōsequen ter figuratio congrua accom modabitur obliquo aduerso q; corpori. Auersum autem circundabitur extremis lineis aduersi. Latitudoq; erit.				
Collū iuxta mentū latum erit	0	4	1	0	Infra alas	1	1	5	0
Per summam scapulas	0	5	0	0	Alima podicis erit	0	6	3	0
Per iugula	1	1	2	0	Calcaneus pandetur	0	2	0	0
Ubi suberūt ossa humeri di stantia inter sese	1	0	0	0					
Per pectus	1	4	7	0					
Infra alas	1	3	0	0					
Infra mammas	0	7	2	0					
Infra mammas	1	1	1	1					
Per labios ubi cingimur	0	9	9	0					

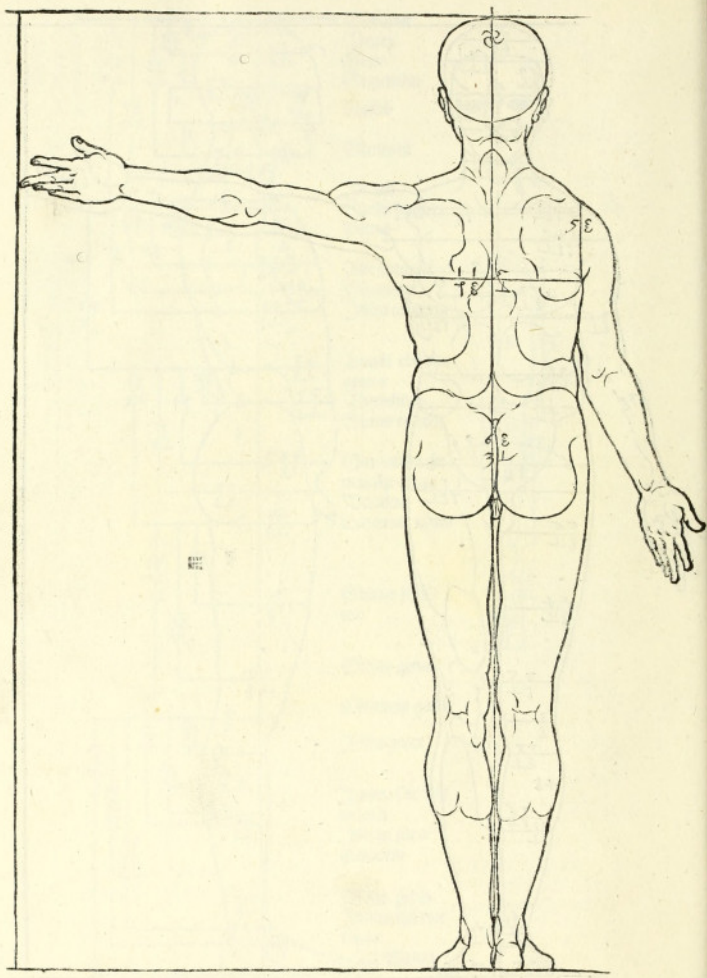
Hoc corpus si quatuor lineis inclusis quadratis ad normam, attinget pedibus, et
expassis manibus singula latera. Ita secundum hoc quadratum describi poterit, sicut et
ipsum in exemplis annotatum cernes.

35
E.L.

h iii

2
E

Hinc corpori virili in sequētibz adiungam conueniens muliebri. Quod quidem et ipsum simili ratiōe iuxta primam propositarum trium mensurarum per longitudinē metiere hoc pacto.

A sinapite vsqz ad verticē est
Ad frontem summā _____
Ad inum mentum _____
Ad finēs humeros _____
Ad iugula _____

Intra summam frontem et inum mentum designabis tria equalia spacia lineis duabus, horū supremo includes frontē, medio nasum, et oculos, infimo buccam et mentū. Atqz ita mensurare perges. A iugulis ad summū pectus est

Ad alas aduersas _____
Ad alas auersas _____
Ad papillas _____
Intra mammās _____
Ad lumbos vbi p̄cingunt _____
Hinc vero vsqz ad vmbilicū _____
Ad summū femur seu corā _____
Ad pubis initū vbi sit bifidū corpus _____
Ad imam pubē _____
Ad extremas nates _____

Sed hinc vsqz ad sulcum feminis _____
Supra genu _____
In medium genu _____
Hinc autem vsqz infra genu _____
Ad imam suram exteriū _____
Interiū _____
Ad montem pedis _____
Ad inum talum _____
Ad imam plantam _____
Longitudo autem calcis erit

verticula
numeris
partio
frustula
E
L
X

0	1	0	0
0	2	4	0
0	8	6	0
1	1	0	0
1	2	0	0
0	1	5	0
0	3	4	0
0	4	0	0
0	6	0	0
0	7	4	0
1	1	6	0
0	1	9	0
0	6	3	0
0	9	1	0
1	0	0	0
1	1	0	0
0	2	6	2
0	7	7	0
1	0	1	0
0	2	0	0
0	6	3	0
0	7	4	0
1	2	7	0
1	3	5	0
1	5	3	0
0	9	8	0

Sed brachium ita metiere

Ab humero in cubiti nerū est
E nerū vsqz in iuncuram manus _____

Emictura ad extremos digitos _____

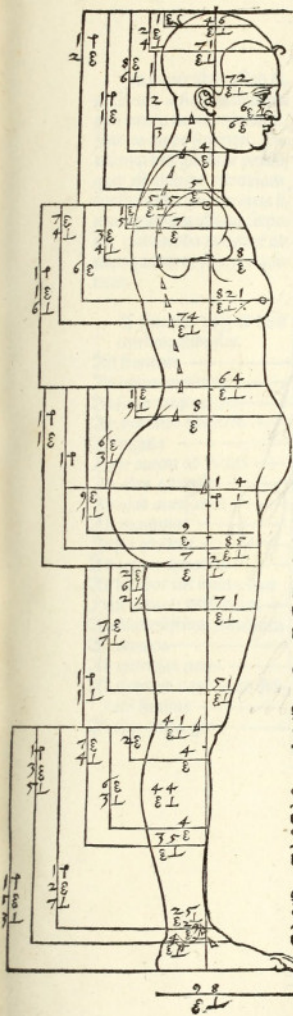
Atqz ita notatis partium altitudine transfuersis lineis iuxta primam quidē propositam oblique staturæ lineā, et aduersam et in aduersam et auersam ex illis quantū quidem requiretur, tum deinceps et latitudines notabunt, primumqz oblique imaginis quæ sunt densitates. Est igitur latitudo.

Per verticem _____
Per frontem _____
Per supercilia _____
Per nasum et ceruicē _____
Per supius labiū itqz ceruicē _____
Collum iuxta mentū habeat _____
Per summos humeros _____
Per iugula _____
Per pectus _____
Per alam _____
Per papillas _____
Intra mammās _____
Per lumbos vbi incingūt _____
Per vmbilicū _____
Per coram _____
Per pubis initium _____
Per imam pubem et nates _____
Femur sub natibus habeto _____
Per sulcum feminis _____
Supra genu _____
Per medium genu _____
Intra genu _____
Per mediam suram _____
Per imam suram exteriū _____
Interiū _____
Per imam et coactissimā tibiam _____

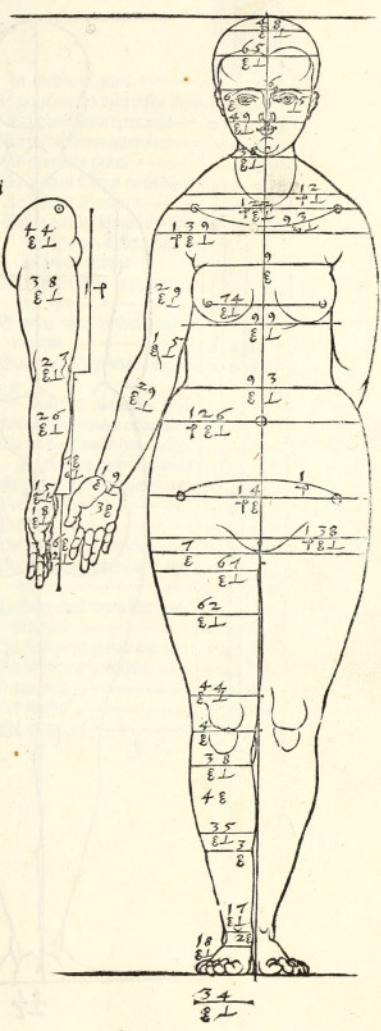
verticula
numeris
partio
frustula
E
L
X

1	0	0	0
0	7	6	0
0	6	2	0
0	4	6	0
0	7	1	0
0	7	2	0
0	6	5	0
0	6	0	0
0	4	0	0
0	5	0	0
0	5	5	0
0	7	0	0
0	8	0	0
0	8	2	1
0	7	4	0
0	6	4	0
0	8	0	0
1	0	4	0
0	9	0	0
0	8	5	0
0	7	2	0
0	7	1	0
0	5	1	0
0	4	1	0
0	4	0	0
0	4	4	0
0	3	5	0
0	2	5	0

	pericula	numerus	portio	frustula		pericula	numerus	portio	frustula
	0	1	2	3		0	1	2	3
Per montem pedis	0	2	9	0	Femur iuxta inam pubem la-				
Per talum inu crterius	0	4	4	0	tum erit	0	7	0	0
Brachij autē latitudo erit talis.					Idem iuxta extremas nates	0	6	7	0
Per humerum	0	4	4	0	Per sulcum feminis	0	6	2	0
Sub alis per musculos	0	3	8	0	Supra genu	0	4	4	0
Per ulnū cubiti	0	2	7	0	Per medium genu	0	4	0	0
Infra illum per cubitum	0	2	6	0	Infra genu	0	3	8	0
Per manus iuncturam	0	1	5	0	Per mediam suram	0	4	0	0
Palma autē habebit	0	1	8	0	Per inam surā ceterius	0	3	5	0
Post hæc iuxta secundam propositam lineam aduersæ imaginis latitudines sic describēs.					Internus	0	3	0	0
Per uerticē latitudo ducatur	0	4	8	0	Per inam et coarctissimā nōbis	0	1	7	0
Per frontē	0	6	5	0	Per tales	0	2	0	0
Per supercilia	0	6	0	0	Infra eosdem	0	1	8	0
Per aures	0	6	5	0	Calcis autem latitudo per extremos digitos erit	0	3	4	0
Per nasum et genas	0	4	9	0	Hic addātur brachij aduersæ latitudines.				
Collum iuxta inum mentum obtineat	0	3	8	0	Per musculos esto	0	2	9	0
Per summos humeros esto	1	0	2	0	Supra nexū cubiti	0	1	5	0
Per iugula	1	2	2	0	Infra eundem per cubitum	0	2	9	0
Atq; ibidem distabunt inter se humeri ossa	0	9	3	0	Per manus iuncturam	0	1	9	0
Per pectus et humeros	1	3	9	0	Palma autem cyplanabitur	0	3	0	0
Intra alas	0	9	0	0					
Intra papillas	0	7	4	0	His peractis figuratiōe huius etiam corporis notatiōibus accommodabis, sicut de cetero obliquā aduersamq; situram. Eod aduersam circa duces extremis aduersæ lineis. Ceterum spaciū altitudinis intra iugula et alas auctas, supra indicatum est. Eod latitudo intra alas erit	1	0	8	0
Infra mānas	0	9	9	0	Eod pedicis rima obtinebit	0	6	6	0
Per lumbos ubi incingūt	0	9	3	0	Calcaneus patebit	0	1	8	0
Per umbilicum	1	2	6	0					
Per summū femur seu coxam	1	4	0	0	Hæc omnia et ipsa ceteris plis subiectis cyplananimus.				
Atq; ibi inter se distabunt corendices in perpendiculari supra talum ceteriorum	1	0	0	0					
Supra pubem ubi sit corpus bifidum	1	3	8	0					

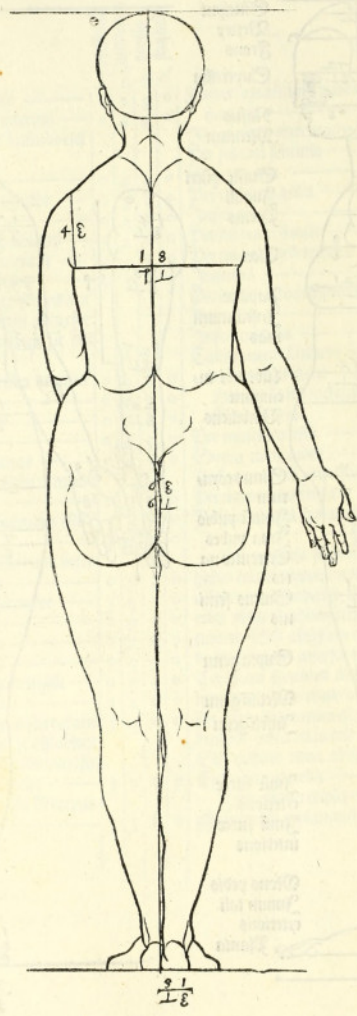

Cinciput
 Vertex
 Frons
 Supercilia
 Nasus
 Mentum
 Cuius hūeri
 Juguli
 Pectus
 Alae
 Papillae
 Infra mammas
 Labi ubi incingunt
 Umbilicus
 Sinus coxarum
 Intitū pubis
 Infra pubes
 Extremitates
 Culsus feminis
 Cupra genu
 Mediū genu
 Infra genu
 Intū surae exterioris
 Intū surae interioris
 Mens pedis
 Intum tali exterioris
 Planta

$\frac{22}{8L}$

$\frac{34}{8L}$

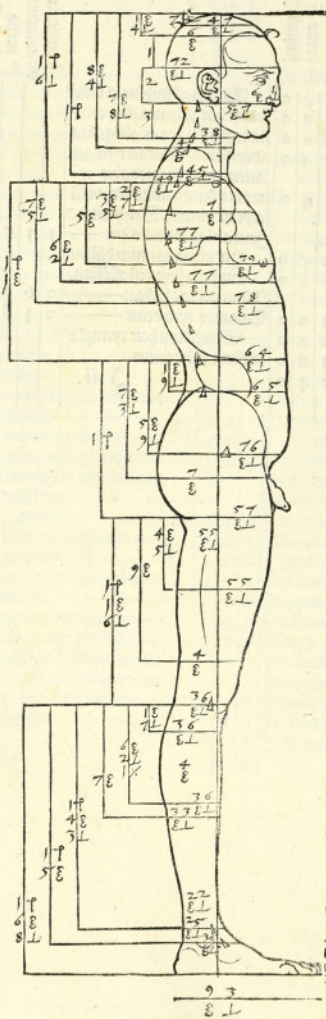
In sequentibus aliud di-
uersumq; a superioribus cor-
pus virile a nobis describetur.
seruato modo superiori. Pri-
mumq; de longitudine partium,
quæ est altitudo præcipiam,
conscribenda quidem iuxta li-
neam primam obliqui corpo-
ris, traducenda tamen et ad
alias quantum scilicet requi-
retur.

	verticula	numerus	positio	hustulâ
	†	—	†	×
Ad frontem	0	0	7	0
Ad inum mentum	0	1	4	0
Ad summâs scapulas	0	7	8	0
Ad summos humeros	0	8	4	0
Ad iugula	1	0	0	6
Hinc autem ad pectus	1	0	6	0
Ad alas aduersas	0	2	7	0
Ad alas auersas	0	3	5	0
Ad mammas	0	4	3	0
Infra easdem	0	5	0	0
Ad inum thoracem	0	6	2	0
Ad lumbos ubi incingimur	0	7	5	0
Hinc vero ad umbilicum	1	1	0	0
Ad summâ femur seu coxam	0	1	9	0
Ad ventera	0	5	9	0
Ad extremas nates	0	7	3	0
Ab extremis natis ad sub- cum feminis	1	0	0	0
Ad vsq; supra genu	0	4	5	0
	0	9	0	0

In in medium genu	1	1	6	0
E genu medio vsq; infra illud	0	1	7	0
Ad inum suræ exterioris	0	6	2	1
Ad inum suræ interioris	0	7	0	0
Ad montem pedis	1	4	3	0
Ad inum talum exteriorem	1	5	0	0
Ad imam plantam	1	6	8	0
Calcis autem longitudo crit	0	9	2	0
Brachium autem facies tali longitudine				
Ab humero vsq; ad nexum cu- biti esto	1	1	2	0
E nexu vsq; in iuncturam manus	0	8	0	0
E iunctura ad extremos digitos	0	6	5	0
Atq; ita altitudine desi- gnata requirentur et latitudi- nes ac densitates hoc modo.				
Caput oblique imaginis esto densum per verticem	0	4	7	0
Per frontem	0	6	0	0
Per supercilia	0	7	2	0
Per nasum et tempora	0	6	1	0
Per labium superius et cer- uicem	0	5	7	0
Collum autē iuxta mentum obtinat	0	3	8	0
Per summâs scapulas ducatur	0	4	0	0
Per summos humeros	0	4	5	0
Per iugula	0	4	9	0
Per pectus	0	7	0	0
Per alam	0	7	7	0

	pericula	humerus	perio	fronsilla		pericula	humerus	perio	fronsilla
	7	8	9	10		7	8	9	10
Per mammas	0	7	9	0	Per frontem medianam	0	6	2	0
Infra eandem	0	7	7	0	Per supercilia	0	6	0	0
Per innum thoracica	0	7	8	0	Per aures	0	6	4	0
Per lumbos ubi cingimur	0	6	4	0	Per nasum et genas	0	4	8	0
Per umbilicum	0	6	5	0	Collum iuxta mentum occupabit	0	3	7	0
Per coram	0	7	6	0	Per summas scapulas esto	0	4	2	0
Per uerenda	0	7	0	0	Per summos humeros	0	9	5	0
Femur sub natibus habeat	0	5	7	0	Per iugula	1	1	3	1
Radiusq; inferius	0	5	5	0	Ibidemq; ossa humerorum distabunt inter sese	0	9	6	0
Per sulcum feminis esto	0	5	5	0	Per pectus et humeros ducatur	1	4	0	0
Supra genu	0	4	0	0	Inter alas	0	9	7	0
Per medium genu	0	3	6	0	Intra mammas	0	6	5	0
Infra genu	0	3	6	0	Per innum thoracem	1	0	2	0
Per mediam suram	0	4	0	0	Per lumbos ubi incingunt	0	9	2	0
Per imam suram exterius	0	3	6	0	Per umbilicum	0	9	7	0
Interius	0	3	3	0	Et ceterum intra lumbos et umbilicum caro nonnihil quasi erumescens describitur, erigitur ibi latitudo	0	9	9	0
Per imam tibiā ubi fiet costae actissima	0	2	2	0	Per coram	1	8	0	1
Per montem pedis	0	2	5	0	Ibidemq; corendices distabunt inter se	0	7	9	0
Per imam talum exteriozem	0	3	6	0	Per uerēda latitudo signetur	1	0	7	0
Brachium autem sic ad describitur.					Femoris autē sub natibus	0	4	8	0
Per humeros	0	4	1	0	Per feminis sulcum	0	4	0	0
Sub alis per musculos	0	3	6	0	Supra genu	0	3	2	0
Per nexum cubiti	0	2	5	0	Per medium genu	0	3	0	0
Infra eandem per cubitum similiter	0	2	5	0	Infra genu	0	3	0	0
Per iuncturam manus	0	1	4	0	Per mediam suram	0	3	7	0
Palma autem obtinebit	0	1	7	0	Per imam suram exterius	0	3	2	0
Post haec describantur latitudines aduersi corporis.					Interius	0	2	8	0
Per verticem esto latitudo	0	4	5	0					
Per frontem	0	5	8	0					

Incipit
 Vertex
 Frons
 Supercilia
 Nasus

Mentum
 Summitas scapulae
 Cuius humeri
 Juguli
 Pectus
 Mammas
 Infra mamas
 Imus thorax

Lumbi ubi incipit
 umbilicus

Summitas femur, ea est coxa
 Verenda
 Extremitates nates

Sulcus feminis

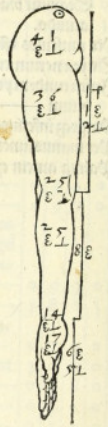
Supra genu

Medium genu

Infra genu

Ima sura exteriorius
 Interiorius

Mons pedis
 Ima talus exterior
 Planta

9 3
 E L

Hinc vero conueniens mu-
lier adiungatur. Cuius corpus
primum quidem ut alia ante,
per longitudinem metiare hoc
pacto.

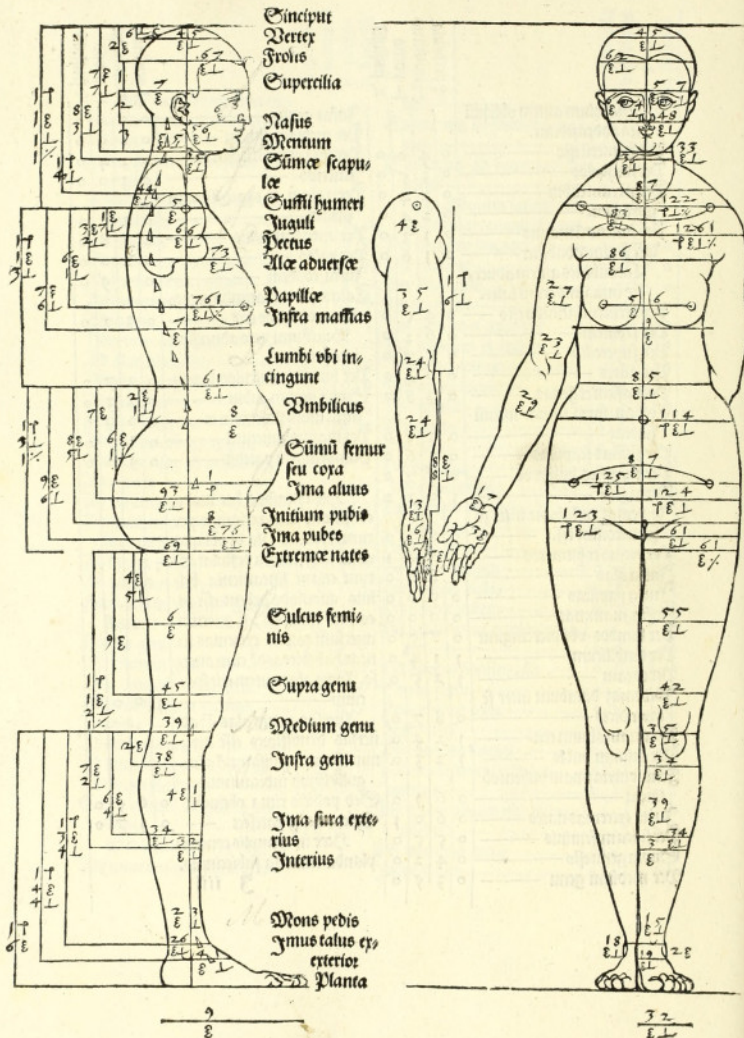
	pericula	humero	portio	frons
A finis incipite vsq; ad ver- tice[m] esto	0	0	6	0
Ad frontem	0	2	0	0
Ad inuam mentium	0	7	7	0
Ad summas scapulas	0	8	3	0
Ad summos humeros	1	0	4	0
Ad iugula	1	1	1	1
Hinc vero ad pectus	0	1	7	0
Ad alas aduersas	0	3	2	0
Ad alas auersas	0	4	0	0
Ad papillas	0	6	1	0
Infra mammas	0	7	6	0
Ad lumbos ubi incingunt	1	1	3	0
Ad lumbos vsq; ad umbilicum	0	2	1	0
Ad coram	0	6	1	0
Ad inuam alium	0	7	0	0
Ad initium pubis ubi corpus fundi incipit	0	8	5	0
Ad inuam pubem	0	9	6	0
Ad extremas nates	1	0	3	1
Hinc autem vsq; ad sulcum feminis	0	4	5	0
Cupra genu	0	9	0	0
Medium in genu	1	1	2	1
Hinc vero vsq; infra genu	0	2	0	0
Ad inuam suram exterius	0	6	4	0
Interior	0	7	2	0
Ad montem pedis	1	3	4	0
Ad inuam talem exteriorem	1	4	4	0
Ad inuam plantam	1	6	0	0
Calcis autem longitudo po- natur	0	9	0	0

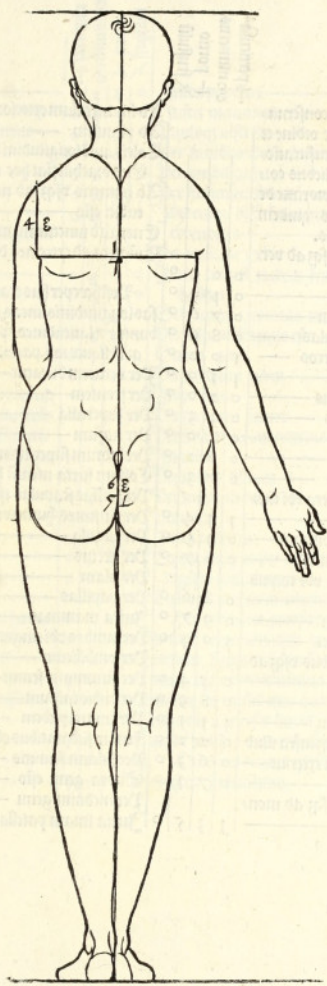
Et d. brachium erit tale.

Ab humero vsq; in nequm eius

	pericula	humero	portio	frons
biti	1	0	6	0
Eneru vsq; in iunctura[m] ma- nus	0	8	8	0
E iunctura ad extremos di- gitos	0	5	8	0
His addantur latitudines primu[m]q; corporis obliqui.				
Per verticem ducatur	0	4	5	0
Per frontem	0	6	7	0
Per supercilia	0	7	0	0
Per nasum	0	6	0	0
Per labium et ceruicem	0	5	6	0
Per mentum et collum	0	5	5	0
Idemq; collum occupabit	0	3	5	0
Per finis humeros	0	4	4	0
Per iugula	0	5	5	0
Per pectus	0	6	6	0
Per alam	0	7	3	0
Per papillas	0	7	6	1
Infra mammas	0	7	0	0
Per lumbos ubi incingunt	0	6	1	0
Per umbilicum	0	8	0	0
Per coram	1	0	0	0
Per inuam alium	0	9	3	0
Per initium pubis	0	8	0	0
Per inuam pubem	0	7	6	0
Per femur iuxta extremas na- tes	0	6	9	0
Per sulcum feminis esto	0	6	0	0
Cupra genu	0	4	5	0
Per medium genu	0	3	9	0
Infra illud	0	3	8	0
Per mediam suram	0	4	1	0
Per inuam suram exterius	0	3	4	0
Interior	0	3	2	0
Per inuam tibia[m] ubi est coa- ctissima	0	2	3	0
Per montem pedis	0	2	6	0
Infra talem	0	4	1	0

	per articula	per numeros	per partes	per frustula		per articula	per numeros	per partes	per frustula
Drachium autem obliquū ita addensēbitur.					Intra genu	0	3	4	0
Per humerū esō	0	4	0	0	Per mediam suram	0	3	9	0
Per musculos	0	3	5	0	Per imam suram exterius	0	3	4	0
Per necum cubiti	0	2	4	0	Interius	0	3	0	0
Intra hunc	0	2	4	0	Per imam et coactissimam				
Per iuncturā manus	0	1	3	0	tubiam	0	1	5	0
Ipse Palma dabitur	0	1	6	0	Per montem pedis	0	1	8	0
Latitudines autem aduersus se imaginis erunt tales.					Per talos	0	2	0	0
Per verticem latitudo esō	0	4	5	0	Intra eosdem	0	1	9	0
Per frontem	0	6	2	0	Calcis autem latitudo per ex- tremos digitos erit	0	3	2	0
Per supercilia	0	5	7	0	Drachium vero aduersum ita facies.				
Per aures	0	6	4	0	Per humeri musculos latum	0	2	7	0
Per nasum et genas	0	4	8	0	Supra necum cubiti	0	2	3	0
Collum iuxta unum mentū habet	0	3	3	0	Intra illum per cubitum	0	2	9	0
Per sintras scapulas	0	3	6	0	Per manus iuncturā	0	1	7	0
Per summos humeros	0	8	7	0	Palma autem patebit	0	3	0	0
Per iugula	1	0	2	2					
Ibidemq; distabunt inter se humerorum ossa	0	8	3	0	His omnibus hoc modo constituitis forma etiam corpo- rum exprimet, ita ut obliqua aduersaq; statura postulat. Et erunt etiam lineamenta bel- lula, quomodo debent esse in corpore muliebri. Ceterum auersum corpus extremas li- neas habebit easdē cum auersus. Intra alas autem erit spaci- cium	1	0	0	0
Per peccus et humeros	1	2	6	1	Auersas autem alas q̄ ad uersas demissiores esse dixi- mus. harumq; distantia a su- gulis supra indicauimus.	0	6	5	0
Intra alas	0	8	6	0	Ecd podicis rima obtinebit	0	1	7	0
Intra papillas	0	5	6	0	Calcaneusq; patecet				
Intra mammas	0	9	0	0					
Per lumbos ubi præcingunt	0	8	5	0	Hæc in exemplis contem- planda vniuersa subiecinus.				
Per umbilicum	1	1	4	0					
Per coram	1	2	5	0					
Ibidemq; distabunt inter se coxendices	0	8	7	0					
Per imam altum erit	1	2	4	0					
Per initium pubis	1	2	3	0					
Semur iuxta imam pubem ob- tineat	0	6	1	0					
Iuxta extremas nates	0	6	0	1					
Per sulcum feminis	0	5	5	0					
Supra genu esō	0	4	2	0					
Per medium genu	0	3	5	0					

$\frac{17}{8.1}$

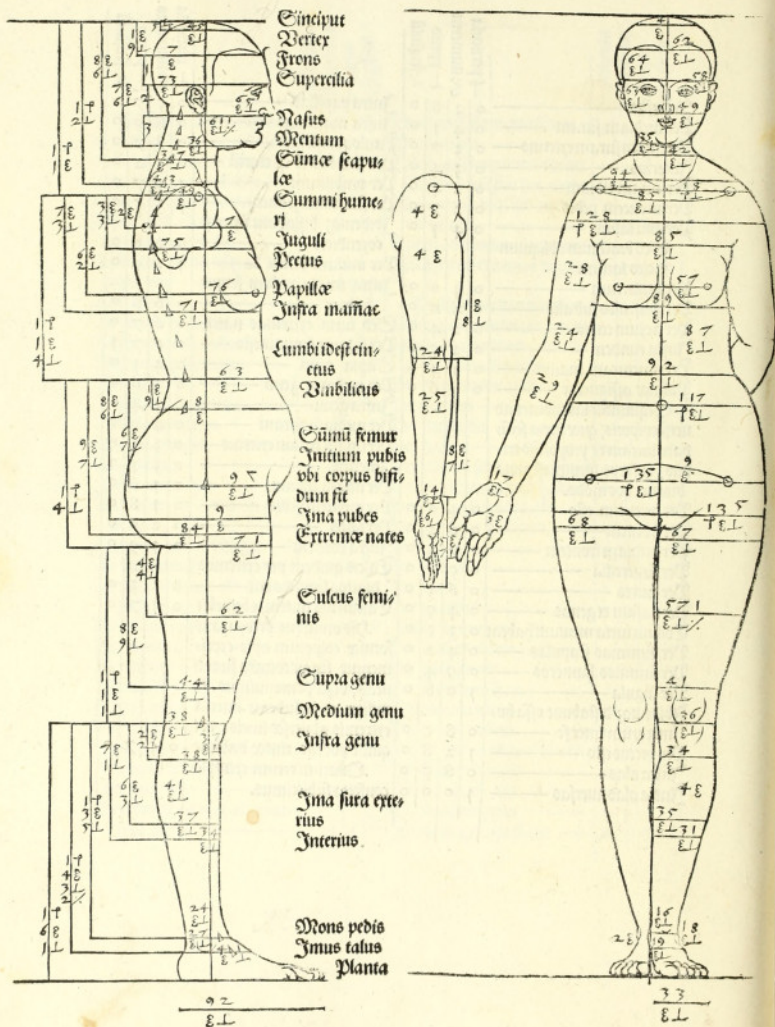
In sequentibus conferua-
to quidem superiore ordine et
modo aliam commensuratio-
nem exponam mulieribus cor-
poris, adiungendi proximè de
scripto virili. Cuius quidem
longitudo sit talis.
A sinapite finitio vsq; ad ver-
ticem esto ————— 0 0 5 0
Ad frontem ————— 0 1 9 0
Ad inum mentum ————— 0 7 6 0
Ad summam scapulas ————— 0 8 6 0
Ad summos humeros ————— 1 0 2 0
Ad iugula ————— 1 1 0 0
A iugulis ad pectus ————— 0 2 0 0
Ad alas aduersas ————— 0 3 3 0
Ad alas auersas ————— 0 4 0 0
Ad papillas ————— 0 6 2 0
Intra mammam ————— 0 7 3 0
Ad lumbos seu latera vbi cin-
gunt ————— 1 1 4 0
Hinc vero ad umbilicum ————— 0 1 9 0
Ad summum femur ————— 0 6 7 0
Ad pubis initium vbi corpus
fit bifidum ————— 0 8 6 0
Ad inam pubem ————— 0 9 7 0
Ad extremas nates ————— 1 0 4 0
Ad extremis natibus vsq; ad
sulcum feminis ————— 0 4 4 0
Supra genu ————— 0 8 9 0
Ad medium genu ————— 1 1 1 0
E medio genu vsq; intra illud
Ad inam suram exterius ————— 0 2 2 0
Interioris ————— 0 6 3 0
E medio genu vsq; ad men-
tem pedis ————— 1 3 5 0

particula
numerus
poco
frustula

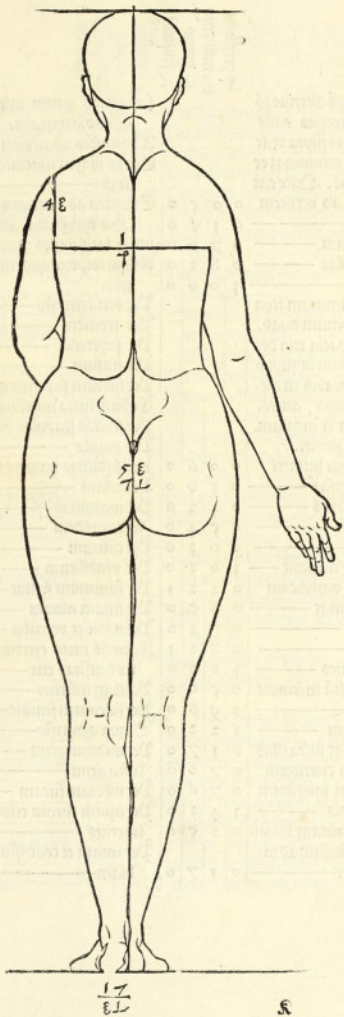
Ad inum talum exteriozem
Ad plantam
Calcis autē longitudini detur
Sed brachii fiat hoc modo.
Ab humeris vsq; ad necum
cubiti esto
Eneru ad iuncturam manus
E iunctura ad extremos digitos
Vest hoc per has transuer-
sas longitudinis lineas, nota-
buntur et latitudines, primi-
q; obliquè tali pacto.
Per verticem ducatur ————— 0 4 5 0
Per frontem ————— 0 7 3 0
Per supercilia ————— 0 7 3 0
Per nasum ————— 0 6 5 0
Per labrum superius et ceruicē
Collum iuxta mentiū habeat
Per summas scapulas esto ————— 0 3 7 0
Per summos humeros ————— 0 4 3 0
Per iugula ————— 0 4 9 0
Per pectus ————— 0 7 0 0
Per alam ————— 0 7 5 0
Per papillas ————— 0 7 6 0
Intra mammam ————— 0 7 1 0
Per lumbos vbi cingunt ————— 0 8 0 0
Per umbilicum ————— 0 8 3 0
Per summum femur ————— 0 9 7 0
Per pubis initium ————— 0 9 0 0
Per inam pubem ————— 0 8 4 0
Femur sub natibus obtinebit
Per sulcum feminis ————— 0 7 1 0
Supra genu esto ————— 0 4 4 0
Per medium genu ————— 0 3 8 0
Iuxta inam patellam ————— 0 3 7 0

particula
numerus
poco
frustula

	pericula	numeris	perito	frustula		pericula	numeris	perito	frustula
	l	l	l	l		l	l	l	l
Inferius	0	3	8	0	Intra papillas	0	5	7	0
Per mediam suram	0	4	1	0	Intra mannas	0	8	9	0
Per imam suram exterius	0	3	7	0	Pauloq; inferius	0	8	7	0
Inferius	0	3	4	0	Per lumbos id est cinctu	0	9	2	0
Per imam tibiam	0	2	4	0	Per umbilicum	1	1	7	0
Per montem pedis	0	2	7	0	Per summum femur	1	3	5	0
Per imu talum	0	4	1	0	Ibidemq; distabunt inter se				
Ced brachium obliquum					coxendices	0	9	0	0
facies latuum.					Per initium pubis	1	3	5	0
Per humerum	0	4	0	0	Juxta imam pubem femur				
Per musculos sub alis	0	4	0	0	habeat	0	6	8	0
Per necum cubiti	0	2	4	0	Ced iuxta extremas nates	0	6	7	0
Intra eundem	0	2	5	0	Per sulcum feminis esto	0	5	7	1
Per iuncturam manus	0	1	4	0	Supra genu	0	4	1	0
Palme assignetur	0	1	6	0	Per medium genu	0	3	6	0
Sequuntur latitudines ad					Intra genu	0	3	4	0
uersi corporis, quae iuxta secun-					Per mediam suram	0	4	0	0
dam lineam ex propositis tri-					Per imam suram exterius	0	3	5	0
bus, ut saepe dictum est, nota					Inferius	0	3	1	0
buntur hoc modo.					Per imam tibiam	0	1	6	0
Per verticem esto	0	4	0	0	Per montem pedis	0	1	8	0
Per frontem	0	6	2	0	Per talos	0	2	0	0
Per mediam frontem	0	6	4	0	Intra eosdem	0	1	9	0
Per supercilia	0	5	8	0	Calcis quidem per extremos				
Per aures	0	6	3	0	digitos latitudo erit	0	3	3	0
Per nasum et genas	0	4	9	0	Calcaneus autem obtinebit	0	1	7	0
Collum iuxta mentum habeat	0	3	5	0	His omnibus praeparatis				
Per summas scapulas	0	4	2	0	formae corporum apte expro-				
Per summos humeros	0	9	4	0	mentur, singulae iuxta suas li-				
Per iugula	1	0	8	0	neas, ut saepe monuimus. si-				
Ibidemq; distabunt ossa hu-					militer et includetur auersa				
merorum inter se	0	8	5	0	extremis aduersae lineis, ubi				
Per pectus esto	1	2	8	0	quidē podicis rimae dabitur	0	5	7	0
Intra alas	0	8	5	0	Quarum rerum exempla				
Intra alas auersas	1	0	0	0	conficta subieciimus.				

Nunc deinceps alterius est
mensurationis corpus virile
subijciam, firuans supra vsur
parum ordinem primunq; ex
ponens altitudinē. Quæ erit

a summo vsq; ad verticem
Ad frontem
Ad imam mentam
Ad sinuās scapulas
Ad iugula

Summiter summam fron
tem et imam mentam duab.
lineis equalia spacia tria des
signabis. Quorum in supre
mo frontem collocabis, in me
dio nasum, oculos, aures.
In summo buccam et mentam.

Atq; ita perges metiri.

A in oculis ad caput humeri

Intra alas aduersas

Intra alas auersas

Ad imam nas

Intra easdem

Ad lumbos idest cinctum

Hinc autem ad vmbilicam

Ad summum femur

Ad imam aliu

Ad verenda

Ad extremas nates

Hinc vero ad sulcū in femine

Supra genu

In medium genu

Emedio genu vsq; infra illud

Ad imam talum exteriorē

Ad imam talum interiorē

Ad montem pedis

Inde vsq; ad plantam imam

A planta vero sursum ad ta
lum exteriorē

per
verticalis
numerus
perno
l
supra

×

Longitudo autem calcis erit

Sed diachyralis.

Ab humero ad nerum cubiti

Enca vsq; in iuncturam ma
nus

Eniunctura ad extremos digitos

His designatis adiciant

aur et latitudines primunq;

obliqui corporis quæ est crassi
tudo.

Per verticem esto

Per frontem

Per supercilia

Per nasum

Per labrum superius et cruce

Collum iuxta mentum habeat

Per sinuās scapulas ducaur

Per iugula

Per summos humeros

Per alam

Per mammas

Intra easdem

Per cinctum

Per vmbilicam

Per summum femur

Per imam alium

Per nates et verenda

Femoris iuxta extremas na
tes densitas erit

Pauloq; inferius

Per sulcum in femine

Supra genu esto

Per medium genu

Intra genu

Per mediam suram

Per imam suram exteriorē

Interiorē

Per imam et coactissimam ti
biam

per
verticalis
numerus
perno
l
supra

×

0 9 4 0

1 0 6 0

0 9 3 1 0

0 6 1 0

0 4 5 0

0 6 2 0

0 6 8 0

0 6 3 0

0 5 8 0

0 3 7 0

0 4 0 0

0 4 6 0

0 5 7 0

0 7 7 0

0 7 6 0

0 7 5 0

0 6 0 0

0 6 2 0

0 7 5 0

0 7 0 0

0 6 8 0

0 5 6 0

0 5 4 0

0 5 4 0

0 3 8 0

0 3 3 0

0 3 2 0

0 3 8 0

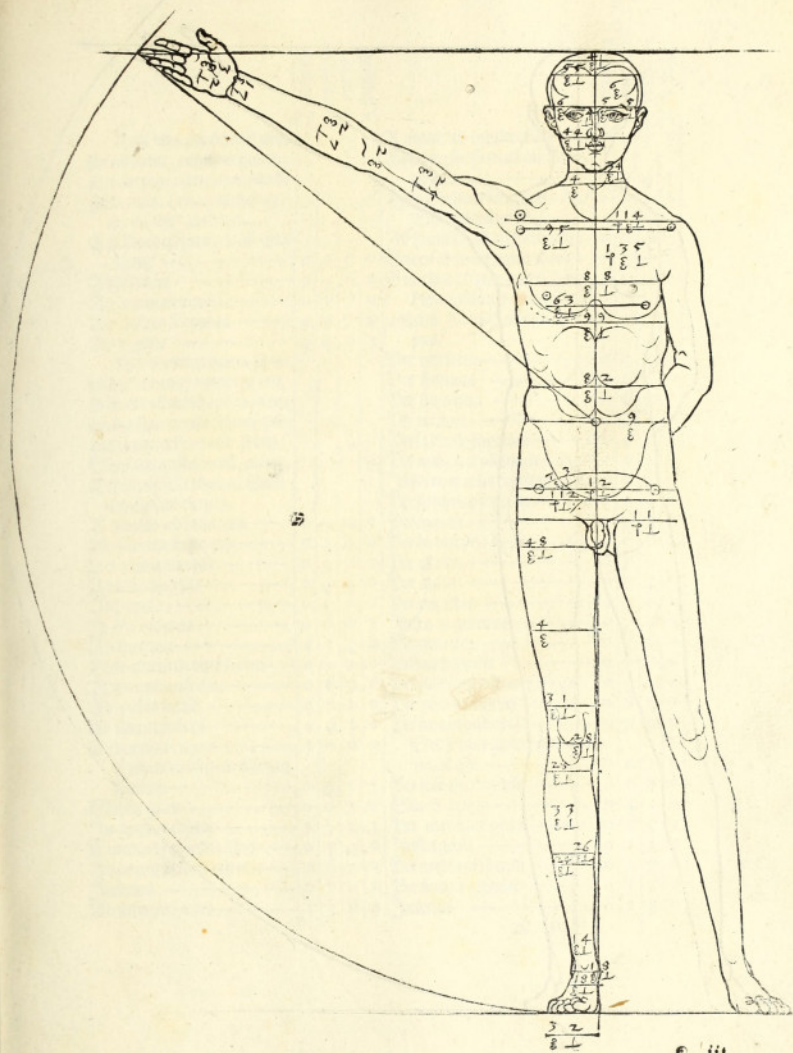
0 3 2 0

0 2 9 0

0 2 1 0

	pericula co numeris	portio I X	frustula		pericula co numeris	portio I X	frustula
Per montem	0	4	0	Supra genu esto	0	3	1
Per unum talum exterius	0	3	7	Per medium genu	0	2	8
His adiectis et brachij cras- situdinem.				Infra genu	0	2	8
Per humerum esto	0	4	1	Per mediam suram	0	3	3
Juxta alam demissiore qua tergum spectat.	0	3	6	Per imam suram exterius	0	2	6
Per nexum cubiti	0	2	1	Per imam suram interius	0	2	4
Infra eundem	0	2	5	Per imam et coactissimam ti- biam	0	1	4
Per iuncturam manus	0	1	3	Per montem pedis et talos	0	1	8
Sed palmæ dabitur	0	1	6	Infra talos	0	1	8
Equatur latitudines ad- uersi corporis.				Sed calcis per extremos digi- tos latitudo erit	0	3	2
Per verticem esto	0	4	1	Sum brachium facies lati.			
Per frontem summam	0	5	5	Per musculos humeri	0	2	5
Per mediam frontem	0	6	0	Supra nexum cubiti	0	2	0
Per supercilia	0	5	5	Infra eundem	0	2	7
Per aures	0	6	4	Per iuncturam manus	0	1	7
Per nasum et genas	0	4	4	Palma explanabitur	0	3	2
Collis autem iuxta imum mentum latitudo erit	0	3	4	Posthæc accurate viriles imagines obliquam aduers samq; suo quamq; loco effin- ges. Auersamq; includes ex- tremis aduersæ lineis. Et in- tra alas facies latam	1	0	2
Per summam scapulas	0	4	0	Sed alæ quantum a ius- gulis abesse debeant indica- tum est.			
Per iugula	1	1	4	Xima podicis obtinebit	0	5	5
Sed intra ossa humerorum spacium sit	0	9	5	Calcaneus vero	0	1	6
Per pectus esto	1	3	5				
Intra alas	0	8	8				
Intra mammas	0	6	3				
Infra mammas	0	9	9				
Per cinctum	0	8	2				
Per umbilicum	0	9	0				
Per summum femur	1	0	2				
Ibidemq; distabunt coxendis ces inter se	0	7	3				
Per imam aluum	1	0	1				
Per verenda	1	0	1				
Femur iuxta extremas nates habeat	0	4	8				
Per sulcum in femine	0	4	0				

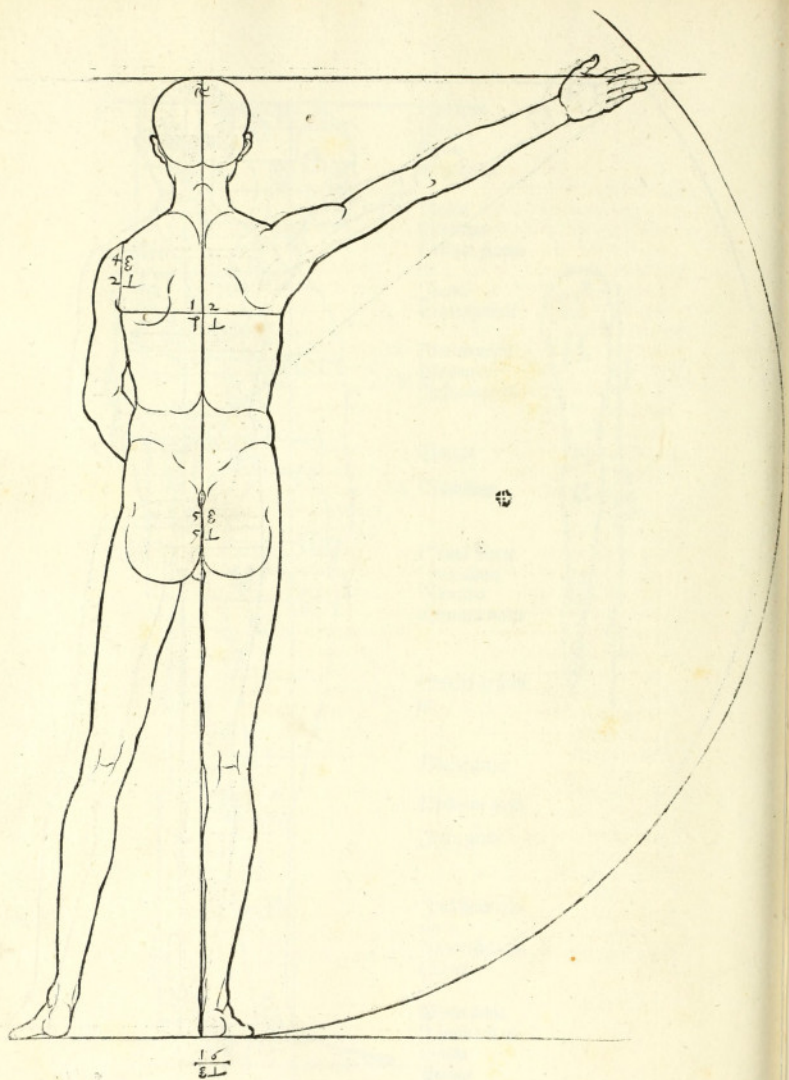

5

3 2
8 1

8 iii

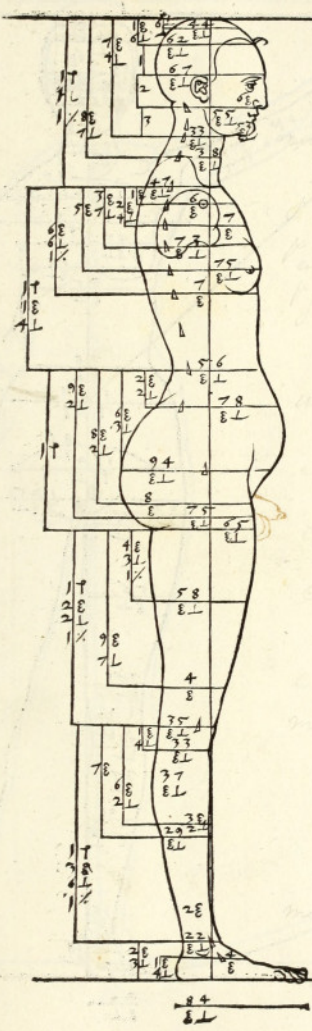

	pericula co. numerus	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Tali viro conformis mu- lier addatur, cuius corpus tri- sariam supra seruato modo de- scribentis. Longitudines igitur ita sese habebunt.											
A iustis id est iustis ad ver- ticem	0	0	6	0							
Ad frontem	0	1	6	0							
Ad inum mentum	0	7	7	0							
Ad summas scapulas	0	8	7	0							
Ad iugula	1	4	0	1							
Quod intra frontem sum- mam inuicem mentum erit, id diuides linee duabus in tres qualia spatia tria, quoru pri- mo comprehendatur frons, Secundo nasis, oculi, aures. Tertio mentu et bucca. Cum mensurare perges.											
A iugulis ad humeros	0	1	0	0							
Ad summum pectus	0	2	4	0							
Ad alas aduersas	0	3	7	0							
Ad alas auersas	0	4	4	0							
Ad papillas	0	5	0	0							
Intra mammas	0	6	6	1							
Ad cinctum	1	1	4	0							
Hinc autem in umbilicum	0	2	2	0							
Ad summum femur	0	6	3	0							
Ad pubis initium	0	8	2	0							
Ad imam pubem	0	9	2	0							
Ad extremas nates	1	0	0	0							
Hinc vero vsq; ad sulcum feminis	0	4	3	1							
Supra genu	0	9	7	0							
In genu medium	1	2	2	1							
In medio vsq; infra illud	0	1	4	0							
Ad imam suram exterius	0	6	2	0							
Interiorius	0	7	0	0							
Ad montem pedis	1	3	6	1							

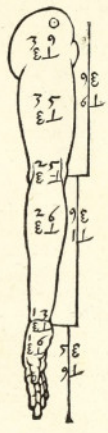
	pericula co. numerus	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
A monte ad imam plantam	0	2	3	0							
A planta sursum ad talum ex- terioriem	0	1	4	0							
Calcis autem longitudo erit	0	8	4	0							
Eed brachium sic facies.											
Ab humero ad nexum cubiti	0	9	6	0							
Eneru ad iuncturam manus	0	9	1	0							
E iunctura ad extremos digitos	0	5	9	0							
His constitutis latitudines											
adiicies, faciesq; obliqui cor- pus.											
Per verticem	0	4	4	0							
Per frontem	0	6	2	0							
Per supercilia	0	6	7	0							
Per nasum	0	6	0	0							
Per labrum superius	0	5	5	0							
Per collum et mentum	0	5	3	0							
Ibidemq; collo dabitur	0	3	3	0							
Per summas scapulas	0	3	8	0							
Per iugula	0	4	7	0							
Per humeros	0	6	0	0							
Per pectus	0	7	0	0							
Per alam	0	7	3	0							
Per papillas	0	7	5	0							
Intra mammas	0	7	0	0							
Per cinctum	0	5	6	0							
Per umbilicum	0	7	8	0							
Per summum femur et nates	0	9	4	1							
Per pubis initium	0	8	0	0							
Per imam pubem	0	7	5	0							
Eed femur iuxta extremas nates esto	0	6	5	0							
Per sulcum feminis	0	5	8	0							
Supra genu	0	4	0	0							
Per medium genu	0	3	5	0							
Intra genu	0	3	3	0							
Per mediam suram	0	3	7	0							
Per imam exterius	0	3	2	0							
Interiorius	0	2	9	0							

	pericula co numerus	porio L	frustulū X		pericula co numerus	porio L	frustulū X
Per imam tibiam ubi coarctissima est	0	2	0	Per extremas nates	0	6	1
Per pedis montem	0	2	2	Per sulcum feminis	0	5	6
Infra talos	0	4	0	Supra genu	0	3	7
Postea brachium obliquū ita addensibis.	0	4	0	Per medium genu	0	3	2
Per humerum esto	0	3	9	Infra genu	0	3	1
Per musculos	0	3	5	Per mediam suram	0	3	7
Per nexum cubiti	0	2	5	Per imam suram exterius	0	3	1
Infra eundem	0	2	6	Internus	0	2	9
Per manus iuncturam	0	1	3	Per tibiam	0	0	1
Sed palma obtinebit	0	1	6	Per montem pedis	0	1	7
Equuntur aduersæ latitudines.	0	1	6	Infra talos	0	1	8
Per verticem esto	0	4	2	Et calci per extremos digitos dabitur	0	2	9
Per summā frontem	0	5	4	Diachium autem ita fiet.			
Per mediam frontem	0	6	0	Per musculos humerus latus	0	2	5
Per supercilia	0	5	8	Supra nexum cubiti	0	2	0
Per aures	0	6	2	Infra eundem	0	2	6
Per nasium et genas	0	4	8	Per iuncturam manus	0	1	6
Collum iuxta innum mentū habeat	0	3	3	Palma aperietur	0	2	9
Per summas scapulas ducatur	0	3	7	His designationibus partium triplicis stature corporū muliebrum conuenientes suo cuiq; in loco figuras aecomodabis. Auersam etiam, quod sepe monuimus, circūscribes isdem, quas auersa habuerit, extremis lineis. Sed rima potius obtinebit	0	5	7
Per summos humeros	1	1	2	Et calcaneus	0	1	5
Ibidemq; distabunt correndices inter se	0	8	5				
Per pectus et humeros	1	3	0	Hoc corpus extensis pedibus et manibus sursum expressis, sicut umbilicum circū pedem fixeris, ita poteris circummagere ut extremitates digitorum manus et calcis, orbis circuli attingat. Sicut et ipsum in exemplis declarauimus.			
Sed per illas auersas	0	8	5				
Intra papillas	0	6	5				
Infra mammas	0	8	5				
Per cinctum	0	7	8				
Per umbilicum	1	1	0				
Per summum femur	1	1	9				
Ibidemq; correndices distabunt inter se	0	8	6				
Per pubis initium	1	2	5				
Per pubem imam	0	6	2				

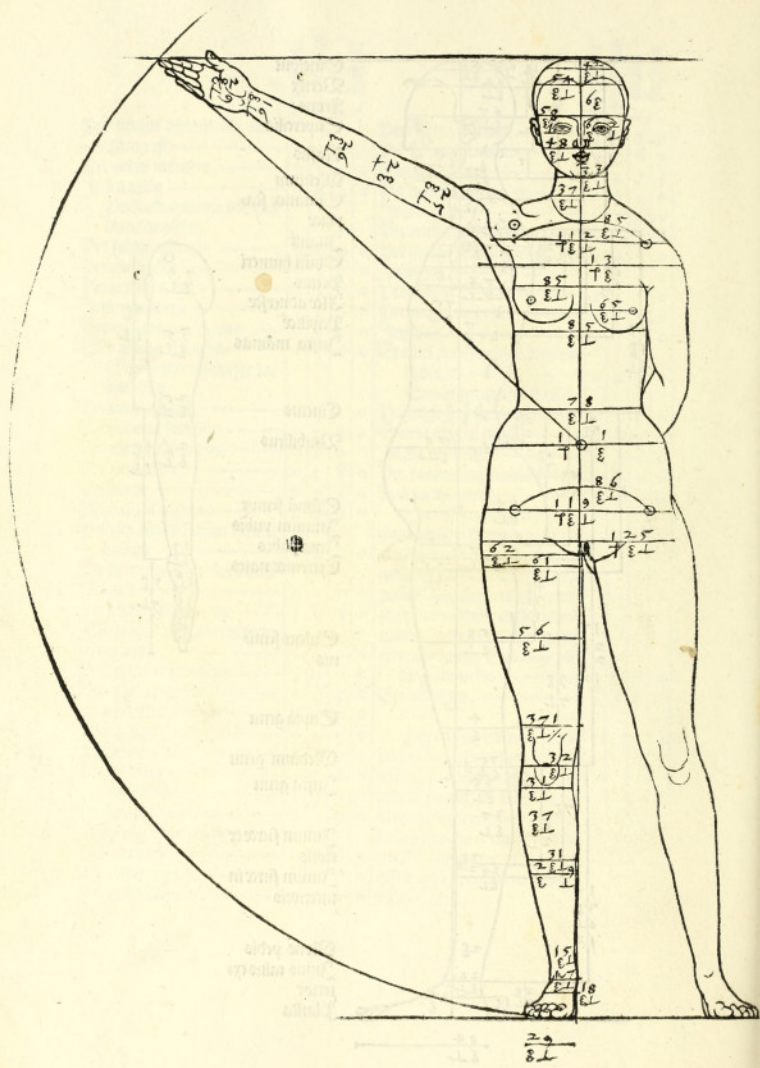

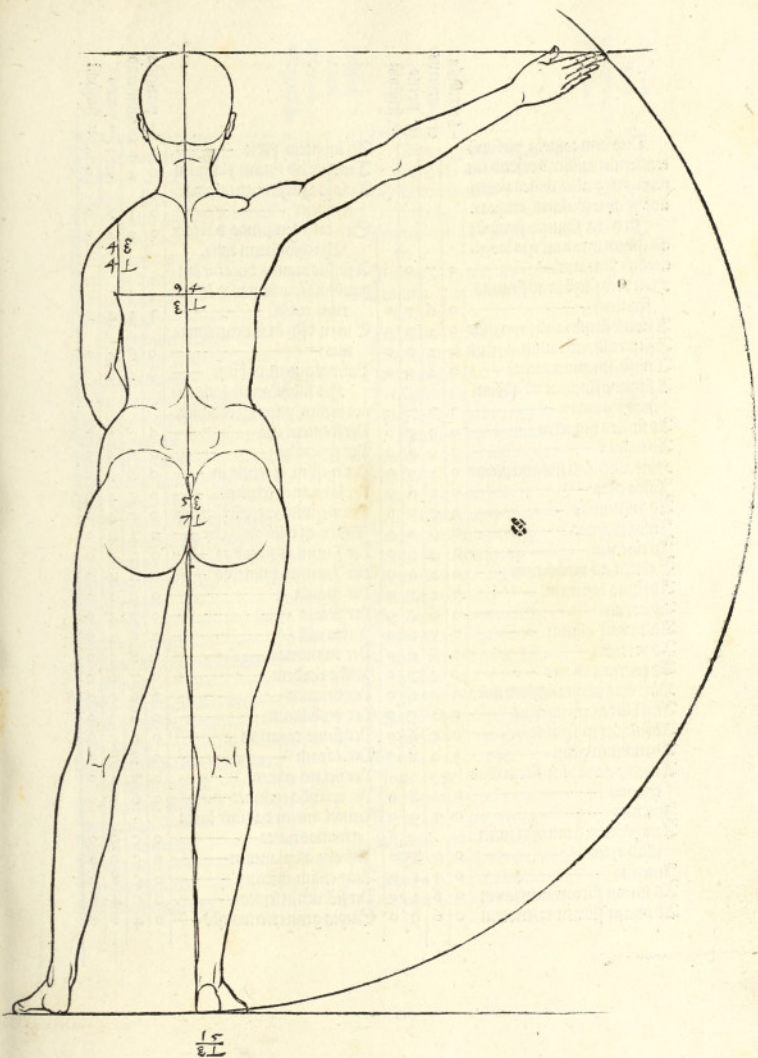

Cincipue
 Vertex
 Frons
 Supercilia
 Nasus
 Mentum
 Summa scap
 pulce
 Inquili
 Cuius humeri
 Pectus
 Alæ aduersæ
 Papillæ
 Infra mamas

 Cincus
 Umbilicus

 Cūmū femur
 Intum pubis
 Inna pubes
 Extremitate nates

 Culus femi
 nis

 Supra genu
 Medium genu
 Infra genu

 Intum suræ ex
 terioris
 Intum suræ in
 terioris

 Mons pedis
 Intus talus ex
 terior
 Planta

84
 8L

	pericula et numerus	pericula et numerus	pericula et numerus
Duo item corpora, viri vni et alterum mulieris describam primūq; altitudines partium, et ante consueui, crequar.			
In viri a summoincipite ad inuam mentam esto longi- tudinis spacium	0 7 0 0		
Hinc l. ro sursum ad summā frontem	0 6 0 0		
A fronte summa ad supercilia	0 2 0 0		
A supercilijs ad inuam nasum	0 2 0 0		
A naso ad inuam mentū	0 2 0 0		
A summoincipite itē ad sum- mas scapulas	0 7 7 0		
Ad finios humeros	0 9 5 0		
Ad iugula	1 0 4 0		
Hinc autem ad summū pectus	0 2 0 0		
Intra alas	0 3 6 0		
Ad mammas	0 5 0 0		
Intra mamas	0 6 0 0		
In cinctum	0 9 6 0		
E cinctu ad vmbilicum	0 2 0 0		
Ad sinus coxarum	0 2 7 0		
Ad coram	0 6 5 0		
Ad inuam alium	0 7 6 0		
Ad verenda	0 8 6 0		
Ad extremas nates	0 9 7 0		
Hinc vero aliquantulum infra	0 0 6 0		
Atq; hinc etiam inferius	0 2 5 0		
Ad sulcum in femine	0 5 6 0		
Ad medium genu	1 2 8 0		
A medio genu vsq; supra illud exterius	0 2 8 0		
Inferius	0 1 9 0		
A medio item genu vsq; infra illud exterius	0 0 7 0		
Inferius	0 1 5 0		
Ad inuam suram interiozem	0 6 2 0		
Ad inuam suram exteriorē	0 6 9 0		
Ad montem pedis			
A monte ad inuam plantam	1 4 7 0		
A planta sursum ad talum ex- teriorē	0 1 8 0		
Sed calci longitudo dabitur	0 9 0 0		
Brachio autem talis.			
A finis iugulis ducatur lon- gitudinis spacium vsq; in ne- rum cubiti	1 1 4 0		
E nexu vsq; in iuncturā ma- nus	0 8 5 0		
Palmarum autem dabitur	0 6 0 0		
His subiciantur latitudi- nes viriles, primūq; oblique.			
Per frontem esto	0 5 1 0		
Per supercilia	0 6 6 0		
Per nasum et ceruicem	0 6 0 0		
Per labium et ceruicem	0 5 4 0		
Per mentum et collū similiter	0 5 4 0		
Ibidemq; collū obtinebit	0 3 4 0		
Per summās scapulas	0 3 5 0		
Per summos humeros	0 4 4 0		
Per iugula	0 5 3 0		
Per pectus	0 7 4 0		
Iuxta alā	0 8 2 0		
Per mammas	0 8 3 0		
Intra easdem	0 7 6 0		
Per cinctum	0 6 5 0		
Per vmbilicum	0 6 3 0		
Per sinus coxarum	0 6 5 0		
Per coram	0 8 0 0		
Per inuam alium	0 7 2 0		
Per verenda et clunes	0 6 9 0		
Femori autem dabitur iuxta extremas nates	0 5 9 0		
Intraq; aliquantum	0 5 9 0		
Atq; etiam inferius	0 5 8 0		
Per sulcum in femine	0 5 4 0		
Supra genu exterius esto	0 4 0 0		

	pericula				pericula		
	co	numeris	portio		co	numeris	portio
	l	x	frustuli		l	x	frustuli
Interius	0	3	7	0	1	1	3
Per medium genu	0	3	5	0	0	8	5
Infra genu exterius	0	3	4	0	1	1	4
Interius similiter	0	3	4	0	1	1	3
Per mediam suram	0	4	0	0	0	5	5
Per imam suram exterius	0	3	7	0	0	5	1
Per imam suram interius	0	3	4	0	0	4	2
Per imam tibiam	0	2	1	0	0	3	2
Per montem pedis	0	2	4	0	0	3	2
Infra talos	0	4	0	0	0	2	9
Sequuntur brachij obli-							
quilatitudines siue densitates.							
Per humeros esto	0	4	5	0	0	2	9
Infra alam per musculos	0	3	3	0	0	2	9
Per nexum cubiti	0	2	4	0	0	2	9
Infra eundem	0	2	4	0	0	2	9
Pauloq; inferius	0	1	7	0	0	3	5
Per manus iuncturam	0	1	4	0	0	3	0
Sed palma obtinebit	0	1	5	0	0	2	8
Sum latitudines aduersae							
designentur hoc modo.							
Per summam frontem esto	0	5	1	0	0	1	4
Per frontem mediam	0	5	8	0	0	1	9
Per supercilia	0	5	5	0	0	1	9
Per aures	0	6	0	0	0	3	0
Per imum nasum	0	4	6	0	0	3	0
Collum iuxta imum mentum							
habeat	0	3	3	0	0	3	0
Per summam scapulas esto	0	4	0	0	0	3	0
Per summos humeros	0	9	2	0	0	2	5
Per iugula	1	2	4	0	0	2	1
Ibidemq; distabunt ossa hu-							
merorum inter se	0	9	7	0	0	3	0
Per pectus et humeros	1	4	4	0	0	2	2
Intra alas	1	0	2	0	0	1	6
Intra mammas	0	7	0	0	0	3	1
Per cinctum	0	9	0	0	0	3	1
Per umbilicum	1	0	2	0	0	3	1
Per sinus coxarum	1	0	0	0	0	3	1
Per coxam							
Ibidemq; distablt coxens							
dices inter se							
Per imam alium							
Per verenda							
Per femur iuxta extremas na-							
tes							
Infraq; aliquantum							
Pauloq; etiam inferius simi-							
liter							
Per sulcum in femine							
Supra genu exterius							
Interius similiter							
Per summum genu							
Per medium genu							
Tantumdem latitudinis							
habebunt et duo inferius no-							
tata spacia. Sed cum figura							
bitur corpus tum erunt hac in							
parte delineationes curuulce.							
Per mediam suram esto							
Iuxta suram exterius							
Iuxta suram interius							
Per imam tibiam							
Per talos et montem pedis							
Infra talos similiter							
Calcis per extremos digitos							
latitudo erit							
Sed brachium sic fiet.							
Brachij aduersi per musculos							
sub alis latitudo erit							
Supra cubiti nexum							
Infra eundem							
Pauloq; etiam inferius							
Per manus iuncturam							
Manus autem obtinebit							
Sum deinceps et multicibus							
corporeis commensurationem							
exequere faciesq; pimum altis							

tudines ita.
 A sincipite ad summum col-
 lum esto 0 7 0 0
 Hinc vero sursum vsq; ad sum-
 mam frontem 0 6 0 0
 A fronte summa ad supercilia
 A supercilijs ad imum nasum 0 2 0 0
 Hinc ad collum similiter 0 2 0 0
 Atq; inde mentū sursum
 paululum circumducendum
 erit.
 A sincipite ad summas sca-
 pulas 0 7 9 0
 Ad iugula 1 0 0 0
 A iugulis ad summum pectus
 Infra alas 0 3 7 0
 Ad papillas 0 5 5 0
 Infra mammas 0 7 0 0
 Ad lumbos ubi incingunt 1 1 2 0
 Hinc vero in umbilicum 0 1 5 0
 Ad summum femur 0 6 0 0
 Ad imam alium 0 7 0 0
 Ad pubis initium ubi corpus
 bifidum fit 0 8 8 0
 Ad imam pubem 0 9 6 0
 Ad extremas nates 1 0 4 0
 Ab extremis natis aliqua
 to inferius 0 2 3 0
 Ad sulcum feminis 0 4 3 0
 Supra genu 0 9 2 0
 Medium in genu 1 1 3 0
 E medio genu vsq; infra illud
 0 2 0 0
 Ad imam suram exterius
 Inferius 0 6 0 0
 Inferius 0 7 2 0
 Ad montem pedis 1 4 5 0
 Hinc vero ad imam plantam
 0 2 6 0
 A planta sursum ad talum ex-
 terioriem 0 1 8 0
 Longitudo calcis erit 0 8 5 0

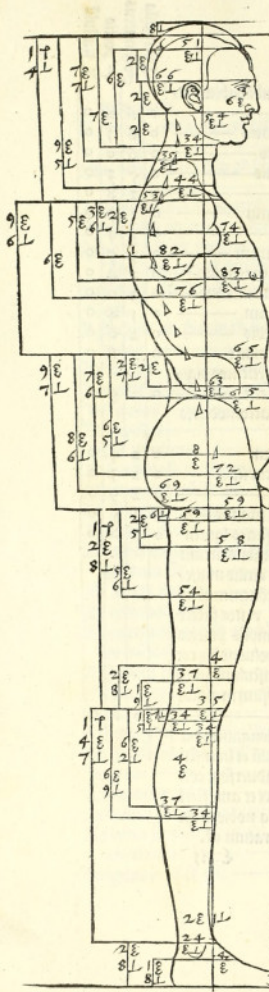
pericula
 numero
 perio
 1 x
 frustula

Brachium autē sic facies.
 Ab humeris quæ altitudinis
 gulem est ponatur vsq; ad
 nexum cubiti
 Eneq; vsq; in iuncturam ma-
 nus
 Spacium palina obtinebit
 Post has altitudinum no-
 tationes describes et latitudi-
 nes. Ex erunt obliqui corporis
 tales.
 Per frontem densum esto caput
 Per supercilia ponatur
 Per ceruicem et nasum
 Per labium et ceruicem
 Per mentum et collum simili-
 ter
 Eo ibidem collum obtinebit
 Per summas scapulas
 Per iugula
 Per pectus
 Iuxta alam
 Per papillas
 Infra mammas
 Per lumbos ubi incingunt
 Per umbilicum
 Per summum femur
 Per imam alium
 Per pubis initium
 Per imam pubem
 Per femur iuxta extremas na-
 tes
 Inferiusq; paulo
 Per sulcum in femine
 Supra genu
 Per medium genu
 Infra genu
 Per mediam suram
 Per imam suram exterius

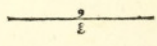
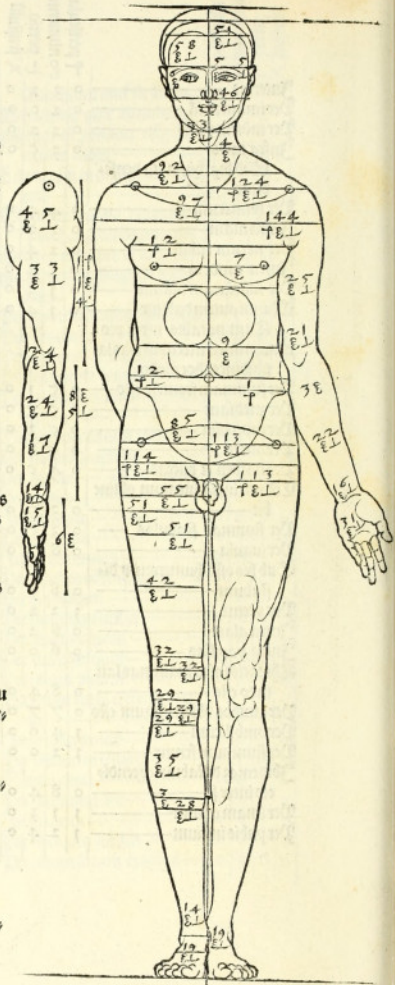
pericula
 numero
 perio
 1 x
 frustula

1	1	5	0
0	8	5	0
0	5	8	0
0	5	1	0
0	6	3	0
0	5	5	0
0	5	2	0
0	5	2	0
0	3	2	0
0	3	3	0
0	4	0	0
0	6	2	0
0	7	0	0
0	6	6	0
0	5	5	0
0	6	8	0
0	9	0	0
0	8	6	0
0	8	0	0
0	7	5	0
0	6	5	0
0	6	0	0
0	5	4	0
0	4	0	0
0	3	5	0
0	3	5	0
0	3	9	0
0	3	6	0

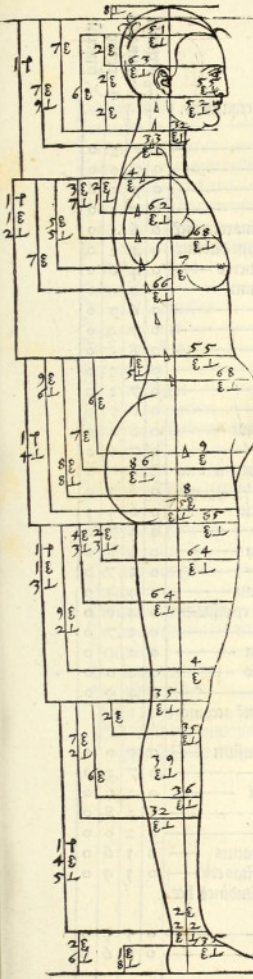
	periticia	numerus	periticia	numerus	periticia	numerus
	L	X	L	X	L	X
Interioris	0	3	2	0	Juxta imam pubē dabitur se-	
Per imam tibīa	0	2	0	0	mori	0 6 2 0
Per mōtem pedis	0	2	2	0	Per extremas nates	0 6 1 0
Infra talos	0	3	5	0	Pauloq; inferioris	0 6 0 0
Eed brachium ita dense					Per sulcū feminis	0 5 3 0
biur.					Supra genu	0 3 8 0
Per humerum	0	4	4	0	Per mediam genu	0 3 5 0
Infra alam	0	3	3	0	Infra genu	0 3 1 0
Per nerum cubiti	0	2	4	0	Per mediam suram	0 3 5 0
Infra eundem	0	2	4	0	Per imam suram exterioris	0 3 4 0
Per iuncturam manus	0	1	3	0	Per imam suram interioris	0 3 0 0
Manu autem dabitur	0	1	4	0	Per imam tibiam	0 1 4 0
Eum notabis iuxta pro-					Per montem pedis	0 2 6 0
ximam linea met aduersas la-					Infra talos similiter	0 2 6 0
titudines hoc modo.					Eed calcis per extremos digi-	
Per summam frontem esto	0	5	1	0	tos latitudo erit	0 2 9 0
Per mediam	0	5	7	0	Eum brachii accomodabis	
Per supercilia	0	5	3	0	huiusmodi.	
Per aures	0	5	8	0	Infra alas latum	0 2 4 0
Per nasum et buccas	0	4	5	0	Supra nerum cubiti	0 2 1 0
Collum iuxta mentum obtine-					Infra eundem	0 2 9 0
bit	0	3	0	0	Per iuncturam manus	0 1 5 0
Per summas scapulas	0	3	5	0	Eed palmam facies latam	0 2 8 0
Per iugula	0	8	7	0	His notationibus circum-	
Sub his ossa humero:um dis-					scribes figuram virilis multo-	
stabunt	0	8	5	0	busq; corporis cōuenientibus	
Per pectus	1	2	2	0	et aptis flexibus, ut nos facere	
Infra alas	0	8	2	0	studuisse in exemplis veteris	
Infra papillas	0	6	0	0	cernere. Eed si volueris his cor-	
Thoracis infra mammas lati-					poris caput manusculum impo-	
tudo esto	0	8	4	0	nerē, produces ipsum in altitu-	
Per lumbos ubi incingunt esto	0	7	7	0	dinis linea.	0 0 8 0
Per umbilicum	1	4	0	0	Atq; ita prolongatum pa-	
Per summum femur	1	2	0	0	riter et densiusculū et latiuscu-	
Ibidemq; distabunt coxendi-					lum in obliquo aduersoq; cor-	
ces inter se	0	8	4	0	pore facies, ita ut et ante fieri	
Per imam alium	1	1	3	0	debere ostendit et a nobis in ex-	
Per pubis initium	1	2	4	0	emplis demonstratum est.	

Caput
 Frons
 Supercilia
 Nasus
 Mentum
 Summae scapulae
 Sinus humeri
 Juguli
 Pectus
 Alae
 Ramus
 Infra has
 Lumbi ubi incingitur
 Umbilicus
 Sinus coarum
 Cuius femur
 Ina alius
 Derenda
 Extremitates
 Natus inferius
 Uterq; inferius
 Femoris sulcus
 Supra genu
 exterius
 Interius
 Medium genu
 Infra genu ex-
 terius
 Interius
 Ina sura exte-
 rius
 Interius
 Mons pedis
 Unus talus ex-
 terior
 Planta

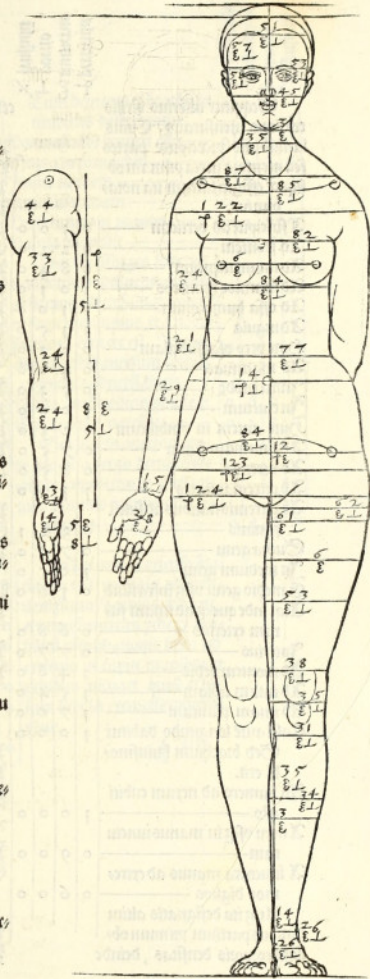

Incipit
 Frontis
 Supercilia
 Nasus
 Mentum
 Cūnce scapulae
 Juguli
 Pectus
 Alae
 Papillae
 Infra mamas
 Lumbi ubi curvatur
 Umbilicus
 Cūmū femur
 Ina alius
 Initium pubis
 ubi fit copus bifidum
 Ina pubes
 Extremitates nates
 Ibi demq; paulo inferius
 Cūctus in femine
 Supra genu
 Medium genu
 Infra genu
 Inmū surae exteriore
 Interioris
 Mons pedis
 Inmū talus exterior
 Interior
 Manta

8 5
 E L

2 9
 E L

Sequitur alterius virilis
corporis mensuratio. Cuius
latitudinis præcipue partes
seu membra iuxta primam ob-
liquæ effici lineam ita nota
buntur.

	pericula E	numerus L	portio X	hustulâ
À sinicipite ad verticem	0	1	0	0
Ad frontem	0	2	2	0
Ad imam mentum	0	8	4	0
Ad summos humeros	1	0	1	0
Ad ossa humerorum	1	1	0	0
Ad iugula	1	1	5	0
Hinc vero vsq; sub alam	0	2	1	0
Ad mammas	0	4	0	0
Infra eadem	0	5	3	0
In cinctum	1	0	0	0
Hinc autem in umbilicum	0	2	3	0
Ad summum femur	0	7	5	0
Ad verenda	0	8	5	0
Ad extremas nates	1	1	0	0
Ab extremis natis ad sulcû femoris	0	3	2	1
Supra genu	0	7	4	0
In medium genu	1	0	5	0
E medio genu vsq; infra illud	0	1	6	0
Atq; inde quoq; ad imam sur- ram exterius	0	6	8	0
Interius	0	7	7	0
Ad montem pedis	1	4	6	0
Ad imam tibiam	1	5	4	0
Ad imam plantam	1	7	0	0
Calci autè longitudo dabitur	1	0	0	0
Ed brachium huiusmodi di erit.				
Ad humero ad nerum cubiti esto	1	0	0	0
A neru vsq; in manus iunctu- ram	0	9	0	0
A iunctura manus ad extre- mos digitos	0	6	0	0
Atq; ita designatis altitu- dinibus partium primam ob- liquæ corporis densitas, deinde				

et latitudo aduersi exquiretur.

	pericula E	numerus L	portio X	hustulâ
Densitas ita.				
Per verticem esto	0	5	2	0
Per frontem	0	7	0	0
Per supercilia	0	7	5	0
Per nasum	0	7	0	0
Per labrum superius et ceruicè	0	6	2	0
Collo iuxta mentum dabitur	0	4	2	0
Per summos humeros	0	4	6	0
Per ossa humerorum	0	5	0	0
Per iugula	0	6	7	0
Per alam	0	7	9	0
Per mammas	0	8	5	0
Infra eadem	0	8	3	0
Per cinctum	0	7	3	0
Per umbilicum	0	6	7	0
Per summum femur	0	8	4	0
Per verenda	0	7	6	0
Per femur iuxta extremas na- tes	0	6	1	0
Per sulcum femoris	0	6	1	1
Supra genu	0	4	7	0
Per medium genu	0	3	8	0
Infra genu	0	3	7	0
Per mediam suram	0	4	4	0
Per imam suram exterius	0	4	0	0
Interius	0	3	7	0
Per imam tibiam	0	2	5	0
Per montem pedis	0	3	0	0
Infra talos	0	4	9	0
Brachium autè accomo- dabis tale.				
Per humerum densum	0	5	0	0
Per musculos	0	7	3	0
Per nerum cubiti	0	2	6	0
Infra eundem	0	2	8	0
Interiusq; etiam	0	2	0	0
Per iuncturam manus	0	1	6	0
Ed palmæ densitas erit	0	1	9	0
Aduersæ latitudines hæ- erunt.				
Per verticem esto	0	5	5	0
Per frontem	0	6	6	0

	pericula	numeris	partibus
Per supercilia	0	5	8
Per aures	0	6	7
Per nasum et buccas	0	4	8
Colla iuxta mentum dabitur	0	4	0
Per humeros humeros	1	0	0
Sed inter ossa humerorum re linquetur spacium	1	0	0
Per pectus et humeros iuxta iugula	1	5	0
Intra alas	1	0	0
Intra alas auersas	1	1	8
Intra manus	0	7	6
Intra manus	1	1	6
Per cinctum	0	9	6
Per umbilicum	1	0	0
Per sinus cozarum	1	1	7
Ibidemq; distabunt cozendis ces inter se	0	8	5
Per uerenda	1	1	9
Per femur iuxta extremas na tes	0	5	4
Per sulcum feminis	0	4	5
Supra genu	0	3	5
Per medium genu	0	3	1
Intra genu	0	3	0
Per mediam suram	0	3	8
Per imam suram exteri ^{us}	0	3	4
Int ^{er} ius	0	3	0
Per imam tibia ^m	0	1	6
Per montem pedis	0	2	0
Intra talos	0	2	2
Sed calcis per extremos di ^s gitos latitudo erit	0	3	9

Tum deinceps et brachylla
titudines describentur.

Atq; ita effinges scite con
uenientibus delineationibus
obliquum aduersumq; corpus
ut saepe monuimus, et a nobis
factitatu cernere est. Itemq;
circumdabis auersum corpus
extremis aduersi lineis.

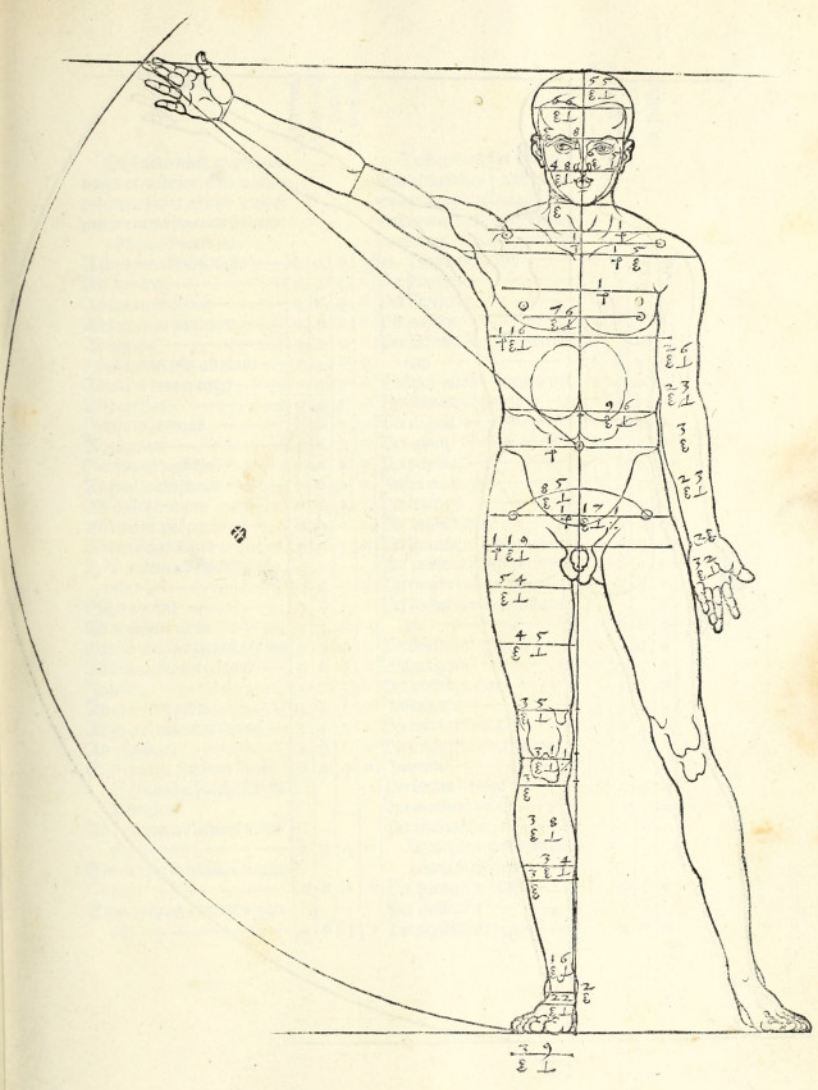
Alia autē pedicis obtineat
Calcaneusq; patefecit

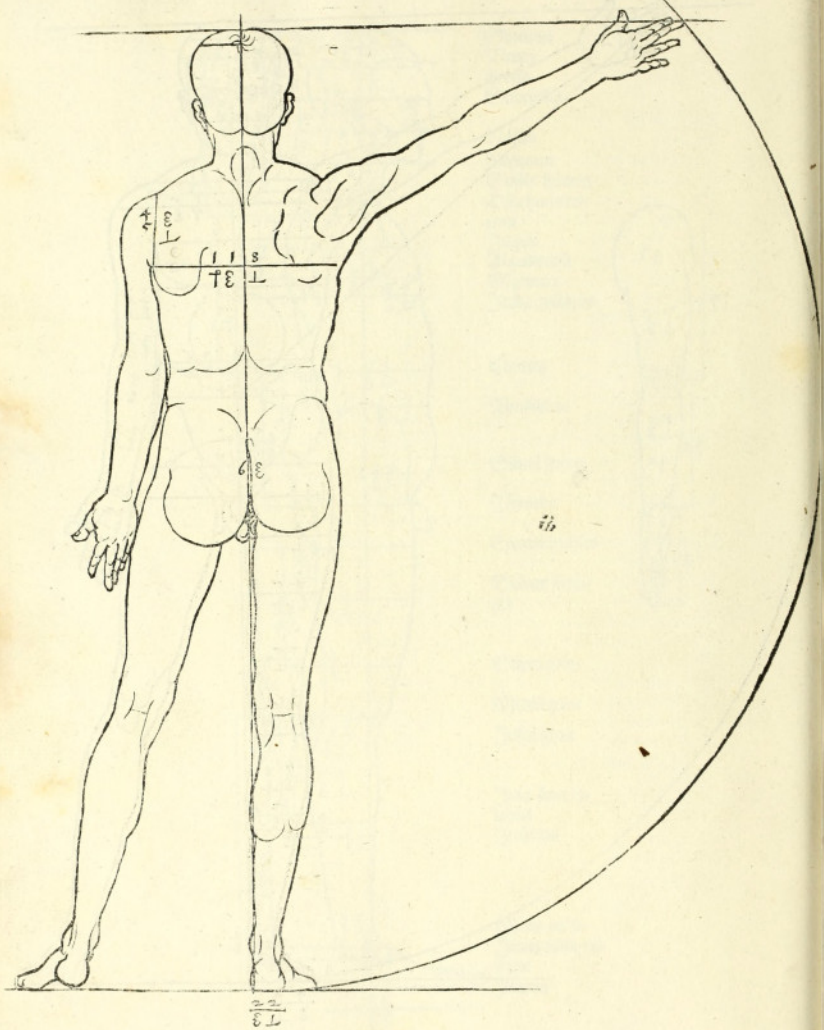
Sed alce in auerso corpo
re hoc est a tergo demittende
erit ut saepe diximus. Erit igit
ur a summis iugulis ad alas
auersas.

In hoc corpore extenso bra
chyo ut extremi digiti altitudi
nem summis capitis sequent
et imposito circini pede in um
brilicu rotundationis linea ad
extrema in capite manibus et
pedibus attinget, quod et ips
sum licet in exemplis contem
plere.

	pericula	numeris	partibus
Per musculos humeri esto	0	2	6
Supra nerum cubiti	0	2	3
Intra eundem	0	3	0
Inferiusq; etiam	0	2	3
Per iuncturam manus	0	2	0
Palma obtinebit	0	3	2
	0	6	0
	0	2	2
	0	4	5

Descriptio virili corpori ad
datur et muliebre. Cuius alti-
tudinem supra ostenso modo
metiere iuxta primam lineam
obliqui corporis ita.

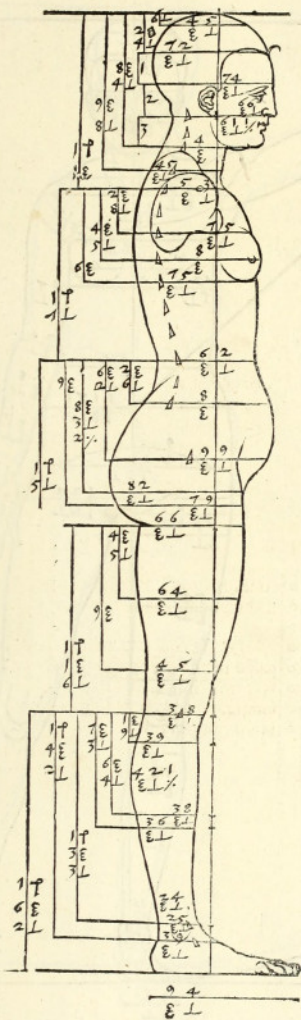
	pericula et numerus	perio 1	frustula 1
A sinapite ad verticē q̄sto	0	0	6
Ad frontem	0	2	4
Ad innum mentum	0	8	4
Ad summos humeros	0	9	8
Ad iugula	1	1	0
Hinc autem vsq; ad alam	0	2	8
Ad alam vero a tergo	0	3	7
Ad papillas	0	4	5
Intra mammās	0	6	0
Ad cinctum	1	0	7
E cinctu in umbilicū	0	2	6
Ad summum femur	0	6	2
Ad pubis initium	0	8	3
Ad imam pubem	0	9	0
Ad extremas nates	1	0	5
Hinc autem ad sulcum in fe- mine	0	4	5
Supra genu	0	9	0
Ad medium genu	1	1	6
E genu medio vsq; infra ipsum	0	1	9
Ad imam suram exterius	0	6	4
Interior	0	7	3
Ad montem pedis	1	3	3
Ad imam tibiā et talum	1	4	2
Ad plantam	1	6	2
Eed calcem longum facies	0	9	4
Sequuntur brachij longi- tudines.			
Ab humero ad nexum cubiti q̄sto	0	9	4
Exerū vsq; in manus iunctu- ram	0	8	4
E iunctura ad extremos digi- tos	0	6	1

Post notatas vt indicatce
sunt altitudines partium ap-
pones illis et densitatum et laz-
titudinum mensuras densitas
tes quidem obliqui corporis ta-

	pericula et numerus	perio 1	frustula 1
les. Per verticem q̄sto	0	4	5
Per frontem	0	7	2
Per supercilia	0	7	0
Per nasum	0	6	6
Per labium superius et ceru- icem	0	6	1
Collum iuxta mentum erit	0	4	0
Per summos humeros	0	4	5
Per iugula	0	5	3
Per alam	0	7	5
Per papillas	0	8	0
Intra mammās	0	7	5
Per cinctum	0	6	2
Per umbilicum	0	8	0
Per summum femur	0	9	9
Per pubis initium et clunes	0	8	2
Per imam pubem	0	7	9
Per femur iuxta extremas na- tes	0	6	6
Per sulcum in femine	0	6	4
Supra genu	0	4	5
Per medium genu	0	3	8
Intra genu	0	3	9
Per mediam suram	0	4	2
Per imam suram exterius	0	3	8
Interior	0	3	6
Per imam tibiā	0	2	4
Per montem pedis	0	2	5
Per imū talum	0	3	9
Brachium post hæc obli- quum ita facies.			
Per humerum densum	0	4	6
Per musculos	0	3	6
Per nerū cubiti	0	2	8

Incipit
 Vertex
 Frons
 Supercilia

Nasus
 Mentum
 Cūmi humeri
 Juguli
 Infra alas ad
 uersas
 Papillae
 Infra mamas

Cinctus

Umbilicus

Cūmi femur
 Pubis initium
 Ina pubes
 Extremitates nates

Culcus in femi
ne

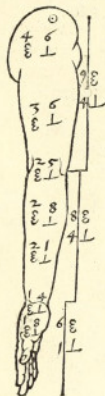
Supra genu

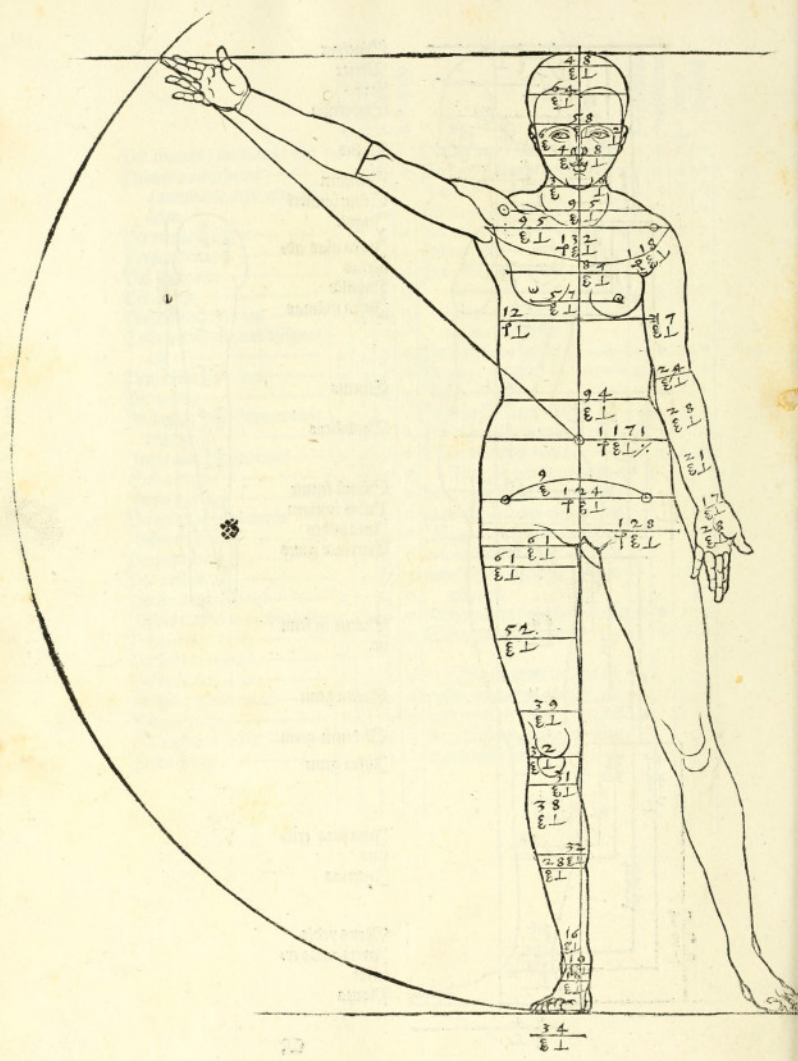
Medium genu

Infra genu

Ina fura exte
 rius
 Interius

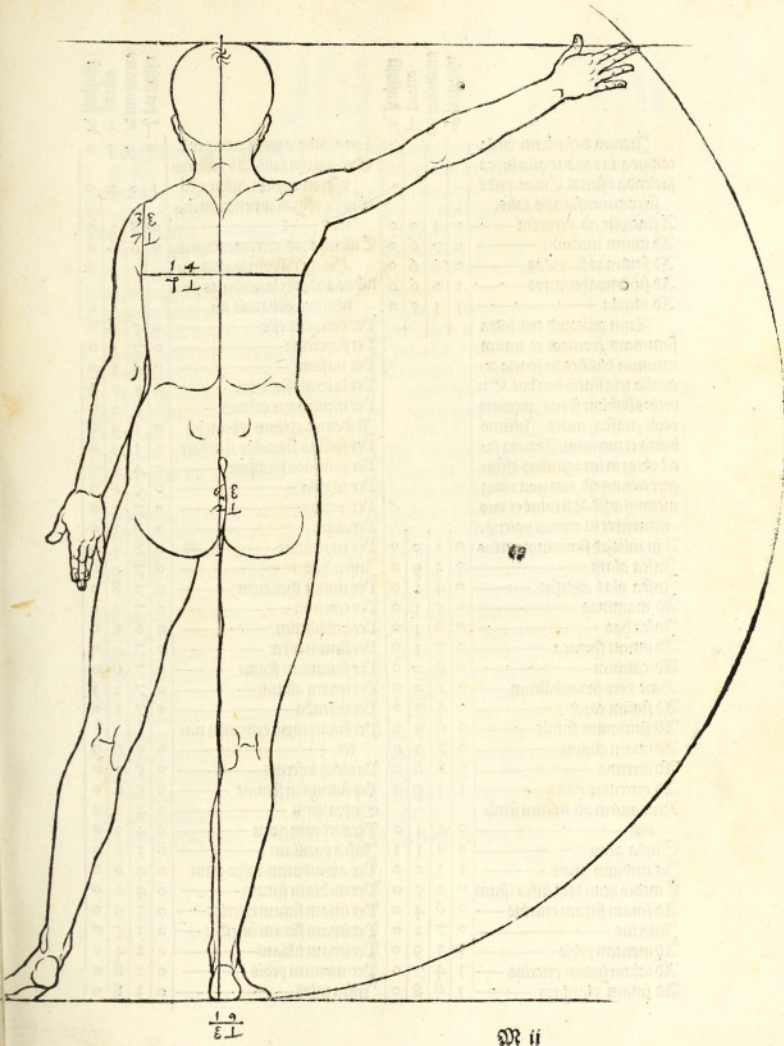
Mens pedis
 Inus talus ex
 terior
 Planta

72

34
E.L.

	Per verticila	co numeris	porio	h fustula		Per verticila	co numeris	porio	h fustula
	1	1	1	1		1	1	1	1
Iterum describam virile corpus qua ratione alia supra facienda ostendi. Cuius quidem sit commensuratio talis.					Longitudo autem calcis erit	0	9	5	0
A sinicipite ad verticem	0	1	0	0	Eed brachij talis. Ab humero vsq; in nexum cubiti esto	1	0	4	0
Ad inum mentum	0	7	6	0	Encu vsq; in iuncturam manuum	0	8	3	0
Ad summam scapulas	0	8	6	0	E iuctura ad extremos digitos	0	6	6	0
Ad surmos humeros	1	0	6	0	Hic ita dispositis altitudinibus addes et latitudines primumq; obliquas ita.				
Ad iugula	1	1	5	0	Per verticem esto	0	5	6	0
Sum quicquid erit intra summam frontem et inum mentum diuides in spacia tres qualia tria lineis duabus. Eupremo dabitur frons. proximo oculi, nasus, aures. In summo bucca et mentum. Atq; ita facit vbique in imaginibus effingere rectum est. nos non vbique meminimus. Tu tamen ex vno transferre in omnia poteris.					Per supercilia	0	7	1	0
A iugulis ad summum pectus	0	2	0	0	Per nasum	0	6	3	0
Infra alam	0	3	9	0	Per labium superius	0	5	5	0
Infra alas auersas	0	4	2	0	Per mentum et collum	0	5	2	0
Ad mammas	0	5	1	0	Idemq; collum obtinebit	0	3	9	0
Infra has	0	6	1	0	Per summam scapulas similiter	0	3	9	0
Ad inum thoraca	0	7	1	0	Per summum humeros	0	4	5	0
Ad cinctum	0	9	2	0	Per iugula	0	5	6	0
Hinc vero in umbilicum	0	2	9	0	Per pectus	0	7	3	0
Ad sinum coxæ	0	4	7	0	Per alam	0	8	3	0
Ad summum femur	0	6	9	0	Per manimas	0	8	4	0
Ad imam alium	0	7	9	0	Infra has	0	7	9	0
Ad verenda	0	8	6	0	Per inum thoracem	0	7	8	0
Ad extremas nates	1	1	5	0	Per cinctum	0	7	0	0
Hinc autem ad sulcum feminis					Per umbilicum	0	6	8	0
Supra genu	0	4	4	0	Per sinum coxæ	0	7	0	0
In medium genu	1	1	0	0	Per summum femur	0	7	6	0
E medio genu vsq; infra ipsum	0	2	5	0	Per imam alium	0	7	2	1
Ad imam suram exterius	0	6	4	0	Per verenda	0	7	3	0
Interius	0	7	2	0	Per femur iuxta extremas nates	0	5	8	0
Ad montem pedis	1	3	9	0	Pauloq; inferius	0	5	5	0
Ad talum inum exterius	1	4	7	0	Per sulcum in femine	0	5	6	0
Ad imam plantam	1	6	8	0	Supra genu	0	4	2	0
					Per medium genu	0	4	0	0
					Infra patellam	0	3	5	0
					Per altitudinem infra genu	0	4	0	0
					Per mediam suram	0	4	2	0
					Per imam suram exterius	0	3	9	0
					Per imam suram interius	0	3	5	0
					Per imam tibiam	0	2	4	0
					Per montem pedis	0	2	8	0
					Infra talos	0	3	8	0

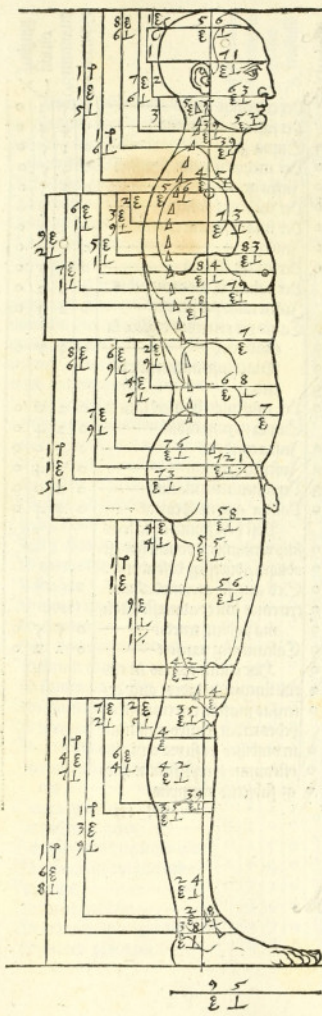
Brachium autem obliquū
sic fiet.

	o	5	o	o
Per humerum latum	o	5	o	o
Per alam a tergo	o	3	8	o
Per nexam cubiti	o	2	5	o
Infra eundem	o	2	6	o
Dauoq; etiam inferius	o	2	o	o
Per iuncturam manus	o	1	4	o
Sed palma obtinebit	o	1	7	o
Latitudines autem aduer- sae huiusmodi notabuntur.				
Per verticem esto	o	6	o	o
Per mediam frontem	o	6	6	o
Per supercilia	o	6	2	o
Per aures	o	6	8	o
Per nasum et buccas	o	5	2	o
Collo autem iuxta mentum datur	o	3	5	o
Per summam scapulas	o	4	o	o
Per summos humeros	1	o	7	o
Per iugula	1	3	4	o
Ibidemq; ossa humeroū di- stabit	1	o	8	o
Per pectus	1	5	2	o
Intra alas	1	o	4	o
Intra alas auersas	1	1	8	o
Infra mammas	1	o	9	o
Per cinctum	o	9	o	o
Per umbilicum	1	3	o	o
Per sinum coxae	1	o	7	o
Per summum femur	1	1	5	o
Ibidemq; distabit coxendi- ces inter se	o	8	5	o
Per imam alium	1	1	4	o
Per femur iuxta verenda	o	5	5	o

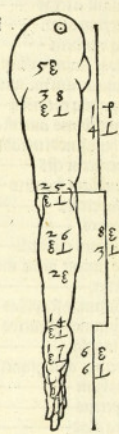
pericula
numeris
perio
frustula

Per extremas nates	o	5	3	o
Per sulcum in femine	o	4	4	o
Supra genu	o	3	5	o
Per medium genu similiter	o	3	5	o
Infra genu	o	3	1	o
Per mediam suram	o	3	8	o
Per imam suram exterius	o	3	2	o
Interius	o	3	o	o
Per imam tibiam	o	1	7	o
Per talum et montem pedis	o	2	2	o
Infra tales per pedem	o	2	1	o
Talcis per extremos digitos la- titudo esto	o	3	7	o
Brachium autem tale fa- cies.				
Per musculos humeri latum	o	2	6	o
Supra nexam cubiti	o	2	4	o
Infra eundem	o	3	o	o
Inferiusq; etiam	o	2	4	o
Per iuncturam manus	o	2	o	o
Palma autem obtineat	o	3	4	o
Post hæc forma apta locis suis virilium corporum hoc est obliqui aduersiq; describetur. Sed auerso accomodabunt extremæ lineæ aduersi. Et ri- ma podicis tenebit	o	5	5	o
Calcaneusq; patecet	o	2	2	o
Hoc etiam corpus in cir- culi lineam includes, quæ ex- tensas manus extremas iteq; pedes radat, centro constituto in umbilico, ut supra et in alijs ostendimus et expressimus quo- q; subiectis exemplis.				

pericula
numeris
perio
frustula

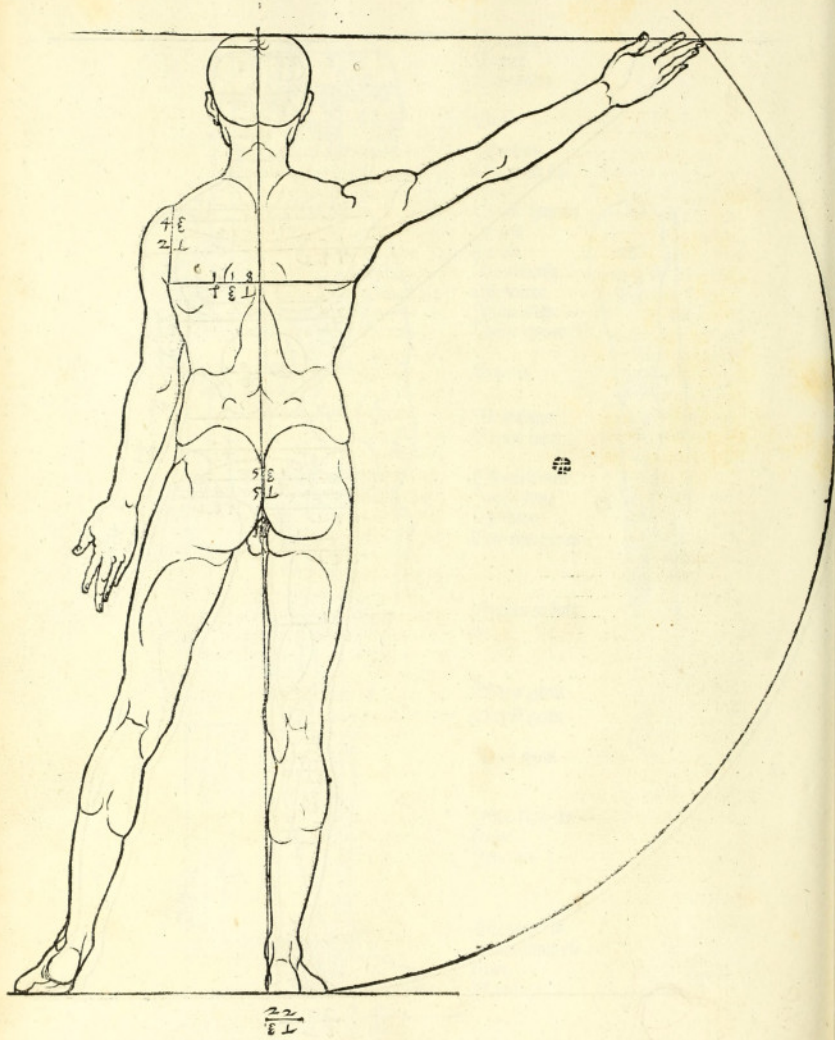

Cincipue
 Vertex
 Supercilla

 Nasus
 Mentum
 Summa scapulae
 Cunū humeri
 Juguli
 Ala aduersa
 Mammæ
 Infra illas
 Inus thorax

 Cinctus

 Umbilicus
 Sinus coxæ

 Cunū femur
 Ima alius
 Verenda
 Extremæ nates

 Culcus in femine

 Supra genu
 Mediū genu
 Infra genu

 Ima fura exteri
 Interior

 Mons pedis
 Latus inus exteri
 Exterior
 Planta

2 5
 E L

Describamus et muliebre
congruere staturae corpus. Et sic
igitur altitudo a sincipite.

	pericula co numeris	portio L	hustula X
Ad verticem	0	0	9
Ad frontem	0	1	8
Ad inam mentium	0	7	5
Ad summam scapulas	0	9	0
Ad iugula	1	1	0
Hinc vero ad finitios hume- ros	0	0	5
Ad pectus	0	2	8
Ad alam aduersam	0	3	7
Ad alam auersam	0	4	6
Ad papillas	0	5	6
Infra mammas	0	7	2
In cinctum	1	1	8
En cinctu in umbilicum	0	1	2
Ad summum femur	0	6	1
Ad inam aluum	0	7	0
Supra pubem	0	8	4
Ad pubis initium	0	9	5
Ad inam pubem	1	0	2
Ad extremas nates	1	1	1
Hinc ad fuleum in femine	1	3	8
Supra genu	0	7	9
Medium in genu	1	0	0
En medio genu usqz infra illud	0	1	0
Ad inam suram exterius	0	6	0
Ad inam suram interius	0	7	0
Ad montem pedis	1	3	1
Ad talum exteriozem	1	4	0
Ad inam plantam	1	6	1
Conaitudo autem calcis erit	0	9	0

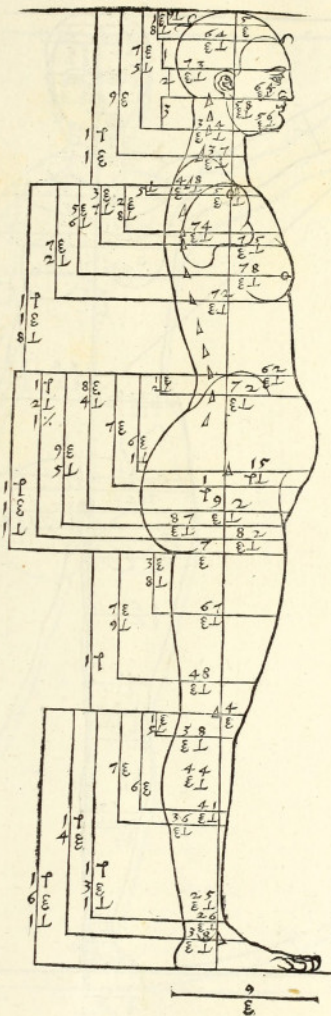
Brachij vero talis.

Ab humero ad cubiti neruam	1	0	0
A neru in iuncturam manus	0	8	3
Ei iunctura ad extremos digi- tos esto	0	5	8

Post haec notabuntur den-
sitates et latitudines corporis.
Densitates iuxta primam li-
neam obliqui corporis ita.

	pericula co numeris	portio L	hustula X
Per verticem esto	0	5	0
Per frontem	0	6	4
Per supercilia	0	7	3
Per nasum	0	6	4
Per superius labium	0	5	8
Per mentum et collum	0	5	6
Collum ibidem obtinebit	0	3	4
Per summos humeros	0	3	7
Per iugula	0	4	8
Iuxta ossa humerozum	0	5	8
Per pectus	0	7	4
Iuxta alam	0	7	5
Per papillas	0	7	8
Infra mammas	0	7	2
Per cinctum	0	6	2
Per umbilicum	0	7	2
Per summum femur	1	0	5
Per inam aluum	1	0	0
Supra pubem	0	9	2
Per pubis initium	0	8	7
Per inam pubem	0	8	2
Per femur iuxta extremas na- tes	0	7	0
Per fuleum in femine	0	6	7
Supra genu	0	4	8
Per medium genu	0	4	0
Infra genu	0	3	8
Per mediam suram	0	4	4
Per inam suram exterius	0	4	1
Per inam suram interius	0	3	6
Per inam tibiam	0	2	5
Per montem pedis	0	2	6
Per imos talos et pedem	0	3	8
Brachium obliquum ita facies.			
Per humerum densum	0	4	4
Per musculos	0	3	8
Per neruam cubiti	0	2	6
Infra eundem	0	2	7
Inferiusqz etiam	0	2	0
Per iuncturam manus	0	1	5
Eo palmæ dabitur	0	1	8

	pericula	numerus	portio	fractura		pericula	numerus	portio	fractura
	l	x				l	x		
At latitudines iuxta alteram lineam aduersi ita.					Per medium genu	0	3	8	1
Per verticem esto	0	5	0	0	Infra genu	0	3	7	0
Per summam frontem	0	6	4	0	Per mediam suram	0	4	3	0
Per mediam frontem	0	6	5	0	Per imam suram exterius	0	3	9	0
Per supercilia	0	6	0	0	Interius	0	3	4	0
Per aures	0	6	5	0	Per montem pedis	0	1	7	0
Per nasum et buccas	0	5	0	0	Per imos talos et pedem	0	2	1	1
Collo iuxta mentum dabitur	0	3	2	0	Sed per extremos digitos cal- cis latitudo erit	0	3	5	0
Per summam scapulas	0	5	6	0	Sum brachium tale ad iunges.				
Per iugula	1	0	6	0	Per musculos humeri latam	0	2	9	0
Per ossa humerorum	1	2	0	0	Supra nexum cubiti	0	2	4	0
Ibidemq; distabunt ipsa in- ter se	0	6	5	0	Infra eundem	0	3	0	0
Per pectus et humeros	1	3	7	1	Atq; etiam inferius	0	2	4	0
Intra alas	0	9	1	0	Per manus iuncturam esto	0	1	8	0
Intra alas a tergo	1	0	5	0	Per palmam	0	3	0	0
Intra papillas	0	6	8	0	Sum deinceps his ita perpe- ctis forma muliebris vtriusq; corporis modi bellula et scitula describetur. Deq; auerso facie es vt saepe monuimus inclu- dens extremis lineis aduersi. Podicisq; assignans rimae Et pandens calcaneum	0	6	0	0
Infra mammas	0	9	7	0	Hoc corpus in circuli line- am centro facto in umbilico in- cludes, vt aliquoties iam de alijs diximus, et in exemplis nostris conspiciere est.	0	2	0	0
Per cinctum	0	8	8	0					
Per umbilicum	1	1	2	2					
Per summum femur	1	3	0	1					
Ibidemq; coxendices distabunt	0	9	5	0					
Per imam alium	1	3	2	1					
Supra pubem	1	3	5	0					
Per pubis initium	1	3	4	0					
Per femur iuxta imam pubem	0	6	6	1					
Iuxta extremas nates	0	6	6	0					
Per sulcum in femine	0	5	6	0					
Supra genu	0	4	2	0					

Cinciput
 Vertex
 Frons
 Supercilija
 Nasus

Mentum
 Summe scap
 pulce
 Cuffi humeri
 Ossa humeroni
 Pectus
 Ala aduersa
 Papillae
 Infra mamas

Cincus
 Umbilicus

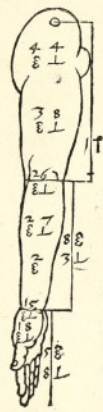
Cūmū femur
 Ima alius
 Supra pubem
 Initium pubis
 Ima pubis
 Extremitate nates

Sulcus femis
 nis

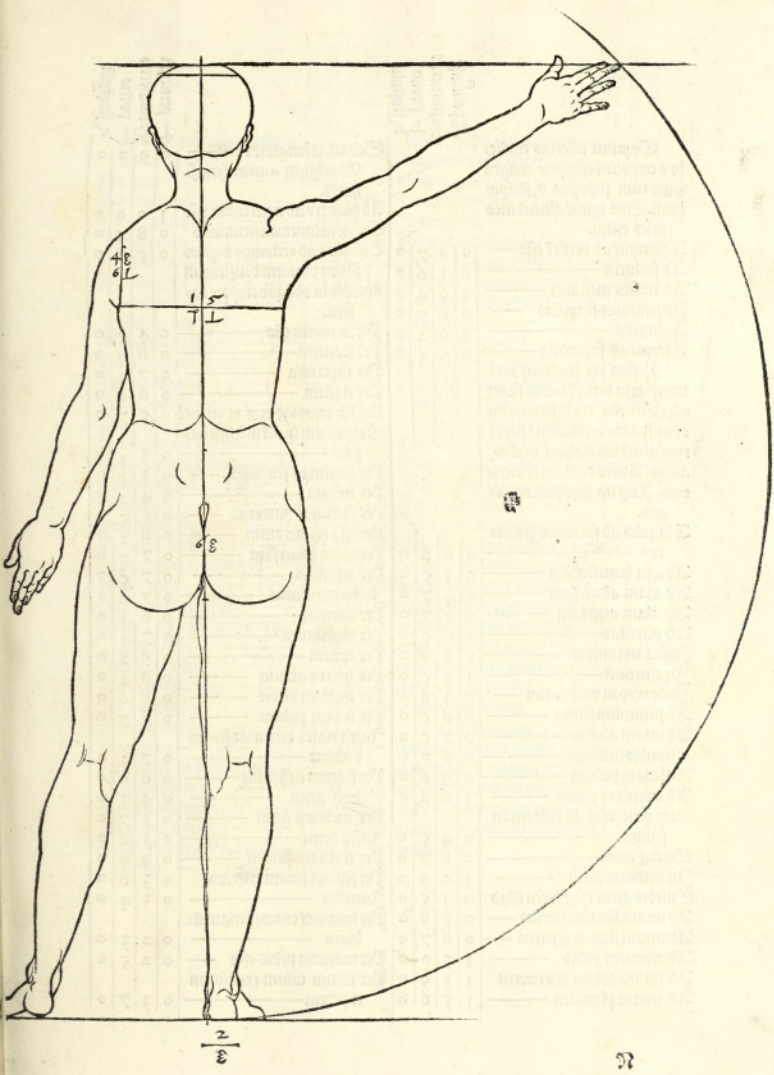
Supra genu
 Medium genu
 Infra genu

Ima sura exte
 rius
 Interius

Mons pedis
 Imus talus ex
 terior
 Planta

Sequitur alterius mulie-
bris corporis descriptio congru-
entis cum superius descripto
virili. Eius igitur altitudines
tales erunt.

A sinapiite ad verticē esto —

Ad frontem —

Ad inam mentum —

Ad summas scapulas —

Ad iugula —

A fronte ad supercilia —

Postea per medium vna
transuersa linea diuides super-
cilia a mento, ita descriptis di-
obus spacijs æqualibus super-
riori attribues nasum, oculos,
aures. Altero buccam et men-
tum. Atq; ita mensurare per-
ges.

A iugulis ad summos hume-
ros —

Ad ossa humerorum —

Ad alam aduersam —

Ad alam auersam —

Ad papillas —

Infra mammas —

In cinctum —

Inde vero in vmbilicum —

Ad summum femur —

Ad inam alium —

Ad pubis initium —

Ad inam pubem —

Ad extremas nates —

Atq; hinc vsq; ad sulcum in
femine —

Supra genu —

In medium genu —

È medio genu vsq; infra illud

Ad inam suram exterius —

Ad inam suram interius —

Ad montem pedis —

Ad inum talum exteriozem —

Ad inam plantam —

pericula
e numeris
partio
frustula

0 0 7
0 0 6
0 0 4
0 0 8
1 0 2
0 2 2

0 0 8
0 1 5
0 4 7
0 5 7
0 6 5
0 8 0
1 2 5
0 1 6
0 6 5
0 7 5
0 8 7
0 9 6
1 0 8
0 4 5
0 8 7
1 0 9
0 1 5
0 5 8
0 6 7
1 3 0
1 3 9
1 5 6

Sed calcis longitudo erit —
Brachium autem huius
modi.

Ab humero ad nexū cubiti esto

Enexū in iuncturam manus

Eniunctura ad extremos digitos

Quum primum densitatem

notabis in obliquo corpore tas-

lem.

Per verticem esto —

Per frontem —

Per supercilia —

Per nasum —

Per superius labrum et ceruicē

Sed collum iuxta mētum ha-

beat —

Per summas scapulas —

Per iugula —

Per summos humeros —

Per ossa humerorum —

Per alam aduersam —

Per papillas —

Infra mammas —

Per cinctum —

Per vmbilicum —

Per coxam —

Per inam alium —

Per initium pubis —

Per inam pubem —

Iuxta nates extremas femori

dabitur —

Per sulcum in femine —

Supra genu —

Per medium genu —

Infra genu —

Per mediam suram —

Per suram inam exterius —

Interius —

Per inam et coactissimam tis-

biam —

Per montem pedis esto —

Per inum talum exteriozem
et pedem —

pericula
e numeris
partio
frustula

0 9 0
1 0 0
0 8 3
0 5 8

0 4 5
0 6 1
0 7 2
0 6 0
0 5 7
0 3 2
0 3 5
0 4 2
0 5 5
0 6 2
0 7 7
0 7 5
0 7 0
0 6 1
0 7 1
0 9 8
0 9 2
0 8 6
0 8 7
0 7 3
0 6 0
0 4 3
0 3 7
0 3 6
0 4 0
0 3 6
0 3 4
0 2 3
0 2 5
0 3 7

Sequitur brachium id fa-
cies densum.

	pericula co numeris positio L X	frustula
Per humerum	0 4 4 0	
Per musculos	0 3 7 0	
Per neruum cubiti	0 2 4 0	
Infra eundem	0 2 6 0	
Per iuncturam manus	0 1 5 0	
Manus ipsa obtinebit	0 1 8 0	
Deinde latitudines aduer- sas ita notabis.		
Per verticem esto	0 4 9 0	
Per summam frontem	0 6 3 0	
Per mediam	0 6 5 0	
Per supercilia	0 6 0 0	
Per aures	0 6 5 0	
Per nasum et buccas	0 4 8 0	
Collum iuxta mentum habebit	0 3 3 0	
Per summam scapulas	0 4 0 0	
Per iniqua	0 8 2 0	
Per finitos humeros	1 0 5 0	
Per ossa humerorum	1 2 2 0	
Interq; hæc spacium fiet	0 9 6 0	
Intra alas	0 8 9 0	
Intra alas auersas	0 9 9 0	
Supra vero per pectus et hu- meros esto	1 3 5 0	
Intra papillas	0 6 4 0	
Infra mammas	0 9 4 0	
Per cinctum	0 8 4 0	
Per umbilicum	1 1 1 2	
Per coxam	1 2 8 0	
Ybidemq; distabunt inter se corendices	0 9 1 0	
Per inam alium esto	1 3 0 0	
Per pubis initium	1 2 9 0	
Juxta inam pubem habeat femur	0 6 4 0	

	pericula co numeris positio frustula
Juxta extremas nates	0 6 3 0
Per sulcum in femine	0 5 3 0
Supra genu	0 4 0 0
Per medium genu	0 3 6 0
Infra genu	0 3 5 0
Per mediam suram	0 3 0 0
Per inam suram exterius	0 3 8 0
Per inam suram interius	0 3 4 0
Per inam et coactissimam ti- biam	0 1 6 0
Per montem pedis	0 1 7 0
Infra talos per pedem	0 2 0 0
Sed per extremos digitos crit latitudo pedis	0 3 3 0
Brachij autem talis esto.	
Per musculos humeri	0 2 7 0
Supra neruum cubiti	0 2 3 0
Infra eundem	0 2 9 0
Inferiusq; etiam	0 2 3 0
Per iuncturam manus	0 1 6 0
Palnce autem dabitur	0 3 0 0
Atq; ita deinceps accemo- dabis præscriptis notatiõibus tenui ductu mulicbem effigie locis suis obliqui aduersiq; cor- poris. Auersum autem habeat extremas lineas aduersi. Sed ibidem rima podicis	0 6 8 0
Calcaneus autem	0 1 9 0
Hoc item corpus in rotun- dationis lineam circini, quæ extremitates manuum pedum- q; attingat includi poterit, et et de alijs supra aliquoties dis- citur, et a nobis in exæptis ex- pressum est.	

In sequentibus describam
 effigiem viri bene longa statu-
 ra et gracilis quae exemplo esse
 possit volenti longissimum cor-
 pus depingere. Huius igitur
 commensuratio talis erit.

A sinapite ad verticem esto
 Ad frontem
 Ad inimum mentum
 Ad summus scapulas
 Ad summus humeros
 Ad iugula
 Hinc vero ad summum pectus
 Infra alam
 Infra alam aduersam
 Ad mammas
 Infra has
 Ad inimum thorax
 In cinctum
 Hinc autem in umbilicum
 Ad sinum coxae
 Ad summum femur sui coxam
 Ad verenda
 Ad extremas nates
 Atque hinc vero ad sulcum fe-
 mialis
 Supra genu
 Medium in genu
 Sed hinc infra genu
 Ad inam suram exterius
 Interius
 Ad montem pedis
 Ad inimum talum exteriorum
 Ad inam plantam
 Sed calcis longitudo erit
 Brachij vero talis.
 Ab humero ad cubiti nexum esto
 E nexu in manus iuncturam
 E iunctura ad extremos digitos

pericula	numerus	portio	frustula
†	o	l	×
0	0	7	0
0	1	8	0
0	7	0	0
0	8	0	0
1	0	0	0
1	0	9	0
0	1	9	0
0	3	3	0
0	3	8	0
0	4	4	0
0	5	5	0
0	7	0	0
1	0	0	0
0	2	0	0
0	2	5	0
0	5	9	0
0	7	5	0
1	0	0	0
0	4	5	0
0	9	1	1
1	1	8	0
0	1	6	0
0	6	2	0
0	6	8	0
1	4	8	0
1	5	6	0
1	7	3	0
0	8	5	0
1	0	6	0
0	8	5	0
0	5	4	0

His altitudinibus ita et de
 monstratum est notatis, desig-
 nabuntur et obliqui corporis
 et aduersi latitudines, primūque
 obliqui.

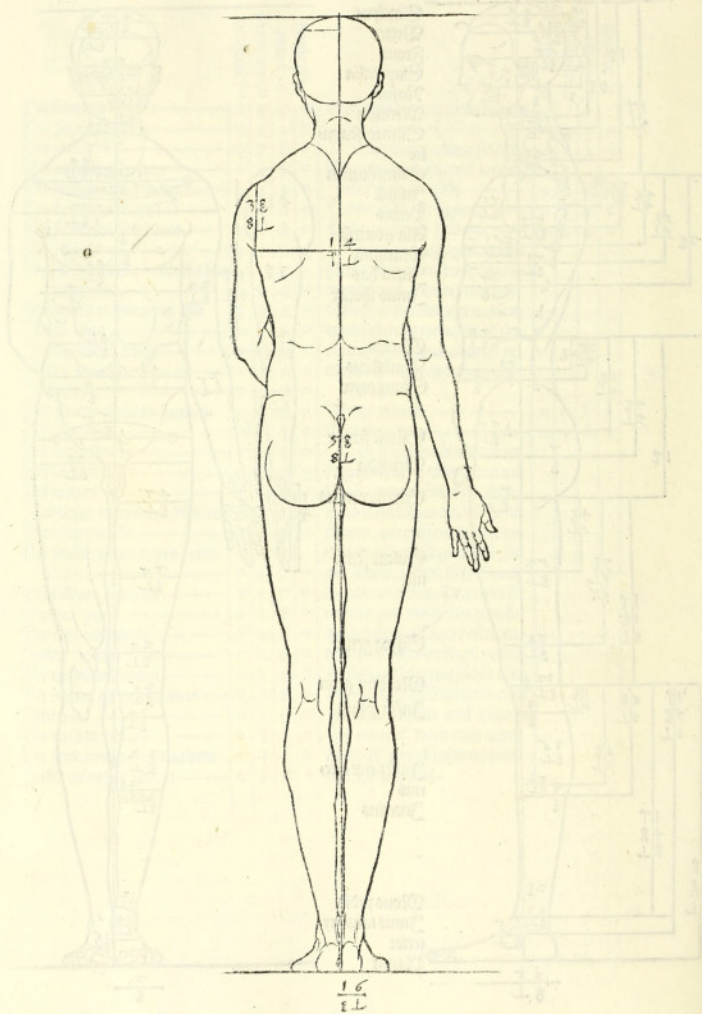
Esto per verticem
 Per frontem
 Per supercilia
 Per nasum
 Per labium superius
 Sed collum iuxta menti ob-
 tincat
 Per summus scapulas
 Per summus humeros
 Per iugula
 Per pectus
 Iuxta alam
 Per mammas
 Infra has
 Per inimum thoracem
 Per cinctum
 Per umbilicum
 Per sinum coxae
 Per coxam
 Per verenda et clunes
 Ibidemque femori dabitur
 Per sulcum feminis
 Supra genu
 Per medium genu
 Infraque ipsum
 Per mediam suram
 Per inam suram exterius
 Interius
 Per inam tibiam
 Per montem pedis
 Per inimum talum exteriorum
 et pedem
 His addes et brachium hu-
 iusmodi.
 Per humerum esto
 Per musculos
 Per nexum cubiti
 Infra hume
 Per manus iuncturam
 Sed palma obtinebit
 Aduersas vero latitudines
 facito tales.

pericula	numerus	portio	frustula
†	o	l	×
0	4	7	0
0	6	1	1
0	6	7	0
0	5	8	0
0	5	2	0
0	3	4	0
0	7	7	0
0	4	3	0
0	5	0	0
0	7	1	1
0	7	5	0
0	7	6	1
0	7	1	0
0	7	0	0
0	5	8	0
0	5	8	0
0	6	0	0
0	7	7	0
0	7	0	0
0	5	4	0
0	5	2	0
0	3	8	0
0	3	2	0
0	3	0	0
0	3	6	0
0	3	4	0
0	3	0	0
0	2	0	0
0	2	3	0
0	3	5	0
0	4	0	0
0	3	0	0
0	2	1	0
0	2	2	0
0	1	2	0
0	1	4	0
0	4	4	0

Per verticem esto
 N iiii

	pericula	numerus	perio	frustula		pericula	numerus	perio	frustula
	↓	↓	↓	↓		↓	↓	↓	↓
Per frontem	0	5	5	0	Sed caeli per extremos digitos	0	3	0	0
Per supercilia	0	5	2	0	dabis	0	2	2	0
Per aures	0	5	8	0	Brachium autem sic fiet.	0	2	2	0
Per nasum et buccas	0	4	3	0	Per musculos humeri latum	0	2	5	0
Per collum iuxta mentum	0	3	1	0	Infra nerum cubiti	0	1	4	0
Per firmas scapulas	0	3	6	0	Per iuncturam manus	0	2	5	0
Per summos humeros	0	8	8	0	Palma autem habebit	0	2	5	0
Per iuge la	1	1	2	1	Atq; ita consequenter effi-				
Atq; ibidem distabunt ossa hu-					gic delineationibus congruis				
merorum	0	9	4	0	is exprimes, triplicis corporis,				
Per pectus et humeros esto	1	3	2	0	ut sepe monuimus et nos feci-				
Intra alas	0	9	0	0	mus subiectis exemplis. Auct-				
Intra alas a tergo	1	4	0	0	sum etiam corpus aduersi ex-				
Intra manus	0	7	0	0	tremis lineis comprehendens,				
Infra has	0	9	6	0	dabis.				
Per sinum thoraca tantum	0	9	0	0	Simæ podicis	0	5	8	0
Per cinctum	0	8	1	0	Calcaneo vero	0	1	6	0
Per umbilicum	0	9	1	0	In huiusmodi commen-				
Per sinum coxæ	0	9	0	0	surationibus animaduertent				
Per coram	1	0	0	0	harum rerum studiosi, Obli-				
Ibidemq; torquidices distabūt	0	7	5	0	quas latitudines quæ sunt de-				
Per uerenda ossa	0	9	9	0	fitates, per totū corporis trun-				
Per femur iuxta nates extre-					cum minores esse aduersis, sed				
mas	0	4	7	0	per totum pedem id est femur				
Per sulcum feminis	0	3	7	0	et crura maiores. Præterea sci-				
Supra genu	0	2	8	0	endum non magni nececi su-				
Per medium genu	0	2	6	0	turum si cui effigies descrip- tibus priorum numerorum partiū				
Infra ipsum	0	2	6	0	mēsuris habeat etiam hoc mo-				
Per mediam suram	0	3	2	0	do exquirere. Memineris et va-				
Per imam suram exterius	0	2	8	0	riationis capitis quæ aliquo-				
interius	0	2	5	0	ties cyposui, nam cum caput				
Per imam tibiam	0	1	2	0	aliter sit tota effigies corporis				
Per montem pedis et talum	0	1	6	0	diuersa apparet.				
Infra talos per pedem	0	1	5	0					

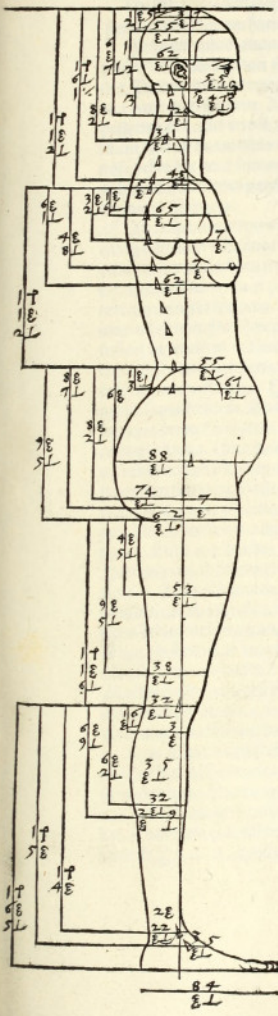

	pericula connumeris partio 1/2	pericula connumeris partio 1/2
Prædescripto corpori virili conueniens in sequentibus mu- suebre adijciam cuius altitudi- nes sunt huiusmodi.		
A incipite ad verticem —	0 0 5 0	Per superius labrum et ceruicē
Ad frontem —	0 1 2 0	Per mentum et collum —
Ad inum mentum —	0 6 7 0	Idemq; obtinebet collum —
Ad summas scapulas —	0 8 2 0	Per summas scapulas —
Ad summos humeros —	1 0 6 1	Per summos humeros —
Ad iugula —	1 1 2 0	Per iugula —
Hinc vero ad summum pectus	0 1 6 0	Per pectus —
Infra alam —	0 3 2 0	Iuxta alam —
Infra alam a tergo —	0 3 9 0	Per papillas —
Ad papillas —	0 4 8 0	Infra mammās —
Infra mammās —	0 6 1 0	Per cinctum —
In cinctum —	1 1 2 0	Per umbilicum —
Hinc autem ad umbilicum	0 1 3 2	Per coram —
Ad summum femur seu coxā	0 6 0 0	Per pubis initium —
Ad pubis initium —	0 8 2 0	Per inam pubem —
Ad inam pubem —	0 8 7 0	Genoi iuxta extremas nates
Ad extremas nates —	0 9 5 0	detur —
Eod hinc ad situm feminis	0 4 5 0	Per situm feminis —
Supra genu —	0 9 5 0	Supra genu —
Medium in genu —	1 1 6 0	Per medium genu —
E medio genu infra illud	0 1 6 0	Infra illud —
Ad inum suræ exterioris	0 6 2 0	Per mediam suram —
Ad inum suræ interioris	0 6 9 0	Per inum suræ exterioris —
Ad montem pedis —	1 4 0 0	Interioris —
Ad inam talum exteriorem	1 5 0 0	Per inam et coactissimam ti-
Ad inam plantam —	1 6 5 0	biam —
Eod calcis longitudo erit	0 8 4 0	Per montem pedis —
Bachij vero talis.		Per inum talum exteriorem
Ab humero ad nexū cubiti esto	0 9 7 0	et pedem —
Enexū ad iuncturam manus	0 9 0 0	Lum brachium accomo-
E iunctura ad extremos digitos	0 5 4 0	dabis.
Post hæc describes et lati-		Per humerum densulum
tudines primumq; obliqui cor-		Per musculos —
poris quæ sunt vt sæpe dixi-		Per nexum cubiti —
mus densitates.		Infra eundem —
Per verticem esto	0 3 7 0	Per manus iuncturam —
Per frontem —	0 5 5 0	Eod palma obtinebit
Per supercilia —	0 6 2 0	Atq; ita perges ad latitudi-
Per nasum —	0 5 5 0	nes corporis aduersi, facisq;
		ita.
		Per verticem esto
		Per summam frontem —
		Per mediam —

	pericula	numerus	perno	frustula		pericula	numerus	perno	frustula
	I	II	III	IV		I	II	III	IV
Per supercilia	0	5	2	0	Intra genu	0	2	8	0
Per aures	0	5	6	0	Per mediam suram	0	2	3	0
Per nasum et buccas	0	4	5	0	Per imam suram exterius	0	2	9	0
Collo iuxta mentum dabitur	0	2	8	0	Interiorius	0	2	7	0
Per summas scapulas	0	3	0	0	Per imam et coactissimam tibiam	0	1	2	0
Per humeros	0	8	5	0	Per talos et montem pedis	0	1	6	0
Per iugula	0	9	8	0	Intra eandem et pedem	0	1	5	0
Ibideriq; distabunt inter se coxendices	0	8	4	0	Sed caeli dabitur per extremos digitos	0	2	9	0
Sed per pectus et humeros esto	1	1	5	0	Verum brachium tale fiet.				
Intra alas	0	7	3	0	Per musculos latum	0	2	2	0
Intra alas a tergo	0	9	0	0	Supra necum cubiti	0	2	0	0
Intra papillas	0	7	0	0	Intra eundem	0	2	5	0
Intra mammas	0	8	0	0	Per iuncturam manus	0	1	3	0
Per cinctum	0	7	3	0	Palma autem habebit	0	2	4	0
Per umbilicum	0	9	9	0	Atq; ita deinceps congruentes et locis suis et serui effigies exprimes, Auersumq; corpus in extrema aduersi includes, assignabisq;.				
Per coxam	1	1	2	0	Podicis rimæ	0	5	5	0
Ibideriq; relinquetur intra coxendices	0	8	0	0	Calcaneo vero	0	1	6	0
Per pubis initium	1	1	4	0	Ducæ omnia licet subiectis in exemplis contempler.				
Per imam pubem	1	1	3	0					
Juxta extremas nates dabitur femori	0	5	8	0					
Per sulcum feminis	0	4	8	0					
Supra genu	0	3	5	0					
Per medium genu	0	3	0	0					

Cinciput
 Vertex
 Fronis
 Supercilia
 Nasus
 Mentum
 Summae scapulae
 Cuius humeri
 Juguli
 Decus
 Ala adversa
 Papillae
 Infra mamas

Cinctus
 Umbilicus

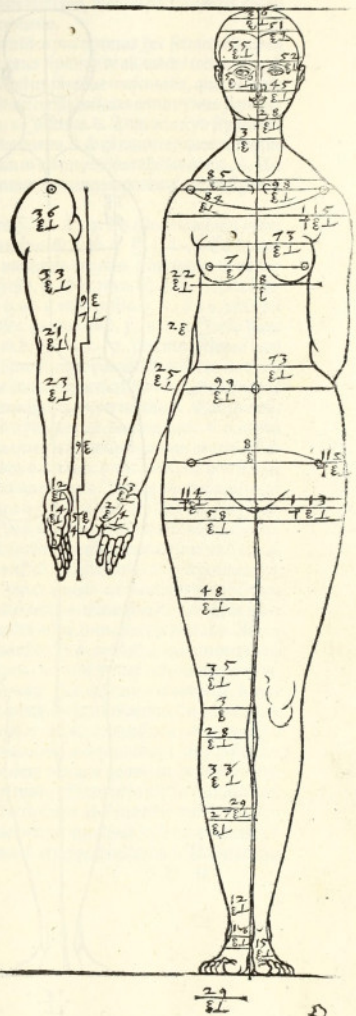
Coxa
 Initium pubis
 Fina pubis
 Extremae nates

Sulcus femoris

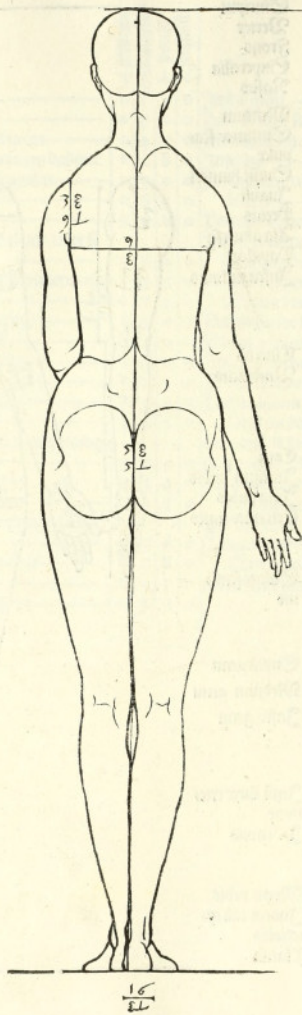
Supra genu
 Medium genu
 Infra genu

Anus surae exterioris
 Interioris

Mons pedis
 Innum tali exterioris
 Planta

①

In fine huius libri propositis duobus capitibus virilibus, illozum figurationem exquilitius et certius quam hactenus feci, docebo, hoc modo.

Principio quadratum constitues et superiori libro præcepimus, hoc serviet obliquo capiti. Sed huius laterum spacia erunt vnius partis septimæ de altitudine totius imaginis. Poteris tamen et octavæ partis facere omnibus similiter conservatis, quæ de septima parte præcipiuntur. Atq; ita notabis quadrati constituti laterum primum signo. a. posterioribus. b. Latus vero superius transversum. c. Inferius. d. Sum deinceps septimam illam partem quam diximus dividens in æquales partes. S. id est quatuordecim quos ut meminisse debes hæc nota innumeris Σ . et numerum in decem positiones huius notæ. $\perp$ Atq; his mensurationes partium in capite exequemur, primum perpendiculares designantes lineas isto pacto.

Ab. a. lineam perpendiculariter retroduces Σ . o. $\perp$. 9. Ea esto. e. tangatq; extremam pupillam et intimas nares. Postea ponas lineam. f. ab. a. Σ . j. $\perp$. 8. Ea tanget extrema supercilia iuxta tempora. Sed oculi proximis angulus constituetur in medio e. f. Sum ponas tertiam perpendicularem eaq; esto. g. ab. a. retro. Σ . 3. $\perp$. 5. Hæc definitur auri iuxta tempora. At quarta quæ sit. h. ab. g. retro postea. Σ . j. $\perp$. o. extrema aurem describet. Post hæc ponas lineam quæ sit. i. profus ab. b. Σ . j. $\perp$. 3. Iuxta hanc insidet in ceruicem occiput. Sum. k. produces ab. b. Σ . o. $\perp$. 7. Hæc tanget supra verticem et infra ceruicem iuxta transversam. d. Ac transversas parallelos quidem ita deinceps impones. Infra. c. Σ . 2. $\perp$. 6. ponatur linea transversa. l. hæc designabit radicem capilli supra frontem. Sum divides. c. l. alia transversa. m. per medium. Eaq; transibit iuxta perpendicularem. f. per verticem. postea divides. l. d. duabus lineis. n. o. in tria æqualia spacia. Linea quidem. n. per supercilia curret et summam attinget aurem. Sed o. immo nasum in auriq; aurem. Postea divides. o. d. linea. p. per medium. hæc tanget summum mentum. Postea divides. o. p. per medium linea. q. Ita superius labrum intra o. q. stabit et inferius intra. q. p. transibitq; linea. q. buccam mediam id est oris symmetriam gen. Postea divides. n. o. linea. r. per medium. Inq; superius spacium totum oculum impones. Sum. r. o. divides in septem spacia æqualia, et infima tria abscondes linea. s. Hæc attinget ad summam narium eminentias. Sed ima auricula comprehenditur intra. f. o. Sum obliquæ duæ lineæ ducentur, una ex angulo qui clauditur linea perpendiculari. e. et transversa. c. in angulum perpendicularis. a. et transversæ. o. Supra hanc frons deducetur intra transversas. l. n. Sed nasus infra, intra transversas. n. o. Altera obliqua descendit ab angulo lateris recti. a. et transversæ. n. retro ad angulum perpendicularis. e. et transversæ. d. hæc definitur verumq; labrum itemq; extremum mentum. Atq; his confectis capitulis forma deinceps exprimitur. Ita ut summum caput ad. h. perpendicularem et latus. c. rotundet. Occipitiū autem intra transversas. l. n. ad latus. b. Colli autem declivis erit densitas id est ab occipitiū et ceruicis commissura ad guttur. Σ . 4. $\perp$. 5. Duæ omnia diligentissime studuimus oculis in sequentibus exemplis subijcere. Sed fieri possit ut tale caput alicubi maiusculum videatur quam latum sit propositæ imaginis ratio. Poteris igitur facere minus hoc modo. Incipit in medio transversam c. m. rotundetur iuxta perpendiculares. g. h. Et occipitiū ad. f. in medio transversam l. n. Sum iuxta occipitiū commissuram curuabis ceruicem in linea. o. facta distantia ab latere. b. Σ . j. $\perp$. 8. Sum retro abduces ad latus. d. et perpendicularem. i. Velim veran-

q; rationem diligenter cognoscas, nō enim temere huiusmodi variationem expositimus. Atq; hæc est vniuersalis descriptio.

Alterius vero talis.

Quadratum similiter constituitur vt supra monui faciens rectorum laterum prius. a. posterioris. b. Sed transverserum superius est. i. inferius. f. Hoc quadratum vniuersum per perpendicularibus lineis insignis, ponetq; vnam ab. a. ductam retro. E. j. l. j. quæ sit. c. Hæc tanget extremam pupillam et inimas nares. Iterum duces retro ab. a. E. 2. l. 2. lineam. d. hæc supercilia definit, et super lineam. f. inimum mentum. Quorum autem anguli iuxta tempora terminabuntur in medio. c. d. Iterum ponet retro ab. a. E. 4. l. o. lineam. e. Hæc attinget aurem vbi et temporibus enascitur, iuxtaq; illam siniciput raudit latus. i. Iterum duces lineam. f. retro ab. a. E. 5. l. o. Hæc terminabit aurem. Et ponet lineam. g. profus a latere. b. E. j. l. o. hæc tanget ceruicem, describetq; commissuram occipiti cum ceruice. Transuersas autem parallelos vt diximus sic facies. Ab transversa. i. deorsū E. o. l. 8. ponatur alia transversa. l. hæc tanget verticē iuxta perpendicularare. g. Iterum ponet infra. i. lineam transversam. m. E. j. l. 4. hæc tanget radicem capilli supra frontem. Postea diuides. m. f. duabus lineis. n. o. in tria æqualia spatia. Linea quidem. n. transibit per supercilia et summam aurem. Sed linea. o. tanget innum nasum et aurem. Iuxtaq; hanc occipitium in ceruicem insidet. Erig; hinc collum densum vsq; ad guttur. E. 4. l. 6. Iterum duces lineam. p. infra. n. E. j. l. o. Interq; p. n. totus oculus comprehendetur et anguli stabunt in medio. Iterum ponet lineam r. supra. o. E. o. l. 5. hæc tanget summam narium eminentiam, at ima auricula peculiari ter exprimitur intra. r. o. Iterum ponet lineam. f. supra. f. E. j. l. o. Hæc tanget summum mentum. Tum diuides. o. f. lineam. t. per medium, hæc transibit per mediam buccam. Atq; ita et duas obliquas duces. Vnam ex angulo perpendicularis. e. et transversæ. f. i. ad angulum perpendicularis. a. et transversæ. o. Alteram vero ex angulo perpendicularis. a. et transversæ. n. ad angulum perpendicularis. c. et transversæ. f. Suprà priorem ducetur frons intra. m. n. Infra autem nasum, intra. n. o. Iuxta alteram exprimitur labium, bucca, mentum. Atq; ita omnibus partibus rectis lineis notatis, tum deinceps formam capitis inscribes, ita vt nos subiecto exemplo declarauimus. Neq; ignorandum similiter posse omnium membrorum mēsuraciones singulatim exquiri de eorū altitudinibus. vt, exempli causa, Ponatur crus a medio genu ad innum talum. hæc erit altitudo. de hac exquires latitudines, vt verbi causa, Curam facies latam parte vna. 4. altitudinis, huiusq; quartæ dimidium duces per talos. Ita vt dixi arbitrio tuo facere in singulis membris et exacte omnia exquirere licebit.

Atq; hic est finis sibi secundi, cōsiderationum rectorum formarum. Vbi a lectoribus veniā petere libuit errorum si qua forte in picturis exemplorum occurrerint. Neq; enim nos celaturæ vitia, neq; typonum signorum deprauationem præstare aut æquum aut vitium nostrarum fuit. Sed de scriptura tamen poterint et illa emendari quam dōni studio et diligentia q̄ emendatissime curauimus edi, correctis inter relegendum excusorum peccatis. Lector bonus et æquus gratiam vt spero operam nostram acceptamq; habebit, malignos et obrectatores non curat vt Greci aiunt Hippocrides.

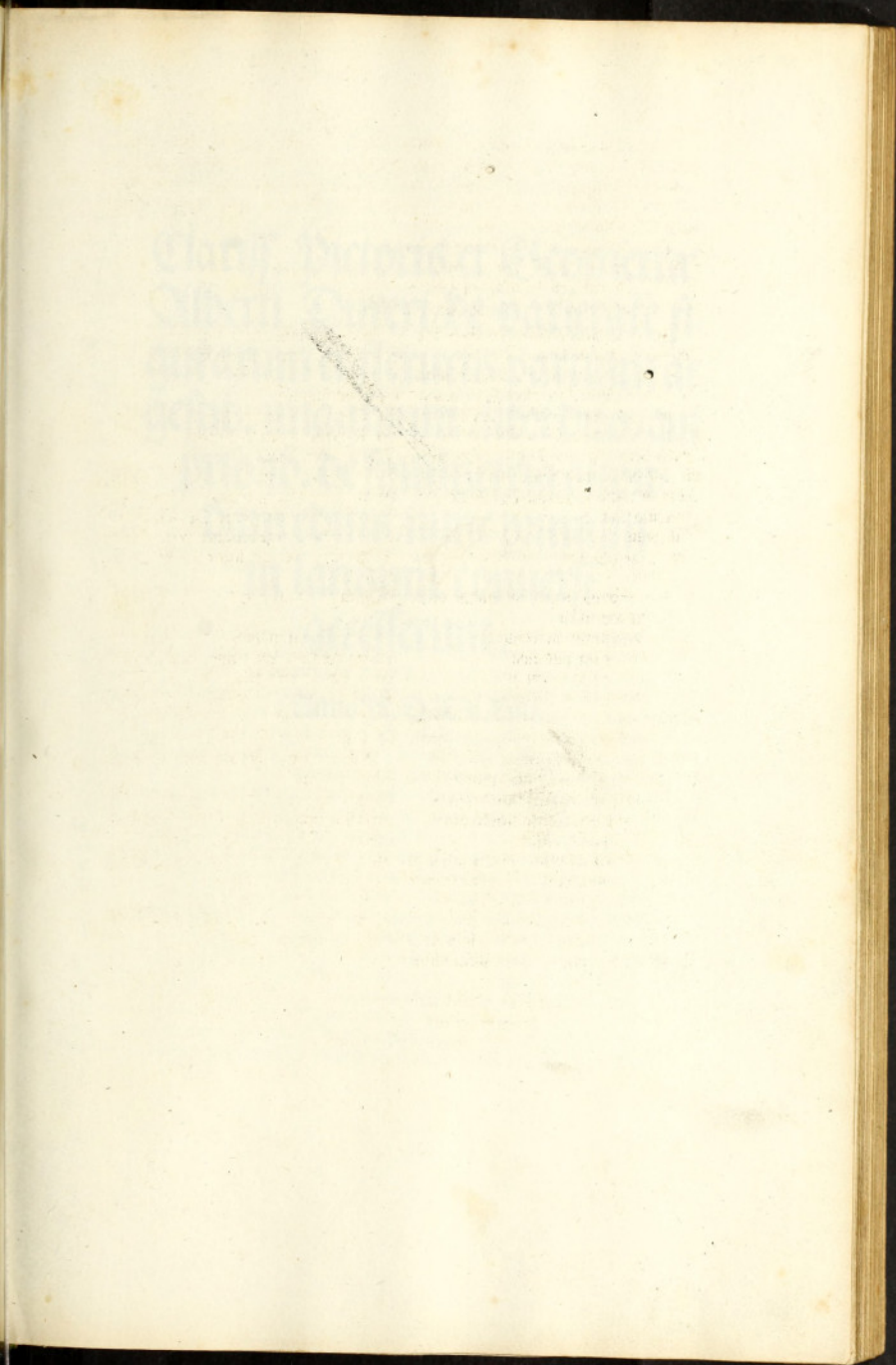
Rogo te qui hæc leges, ne alicubi inter excudendum admissis erratis offendere, max. que ex subiecta correctione emendare liceat. Hanc autem veniam a te debet exorare cū chalcographo infusca res. Cum interpretis in tanta varietate distractus cogitationibus animus, præsertim cum neq; illi neq; huic laboris socius cõtingerit, Nam, ut apud Hoi-merum est Diomedis sententia.

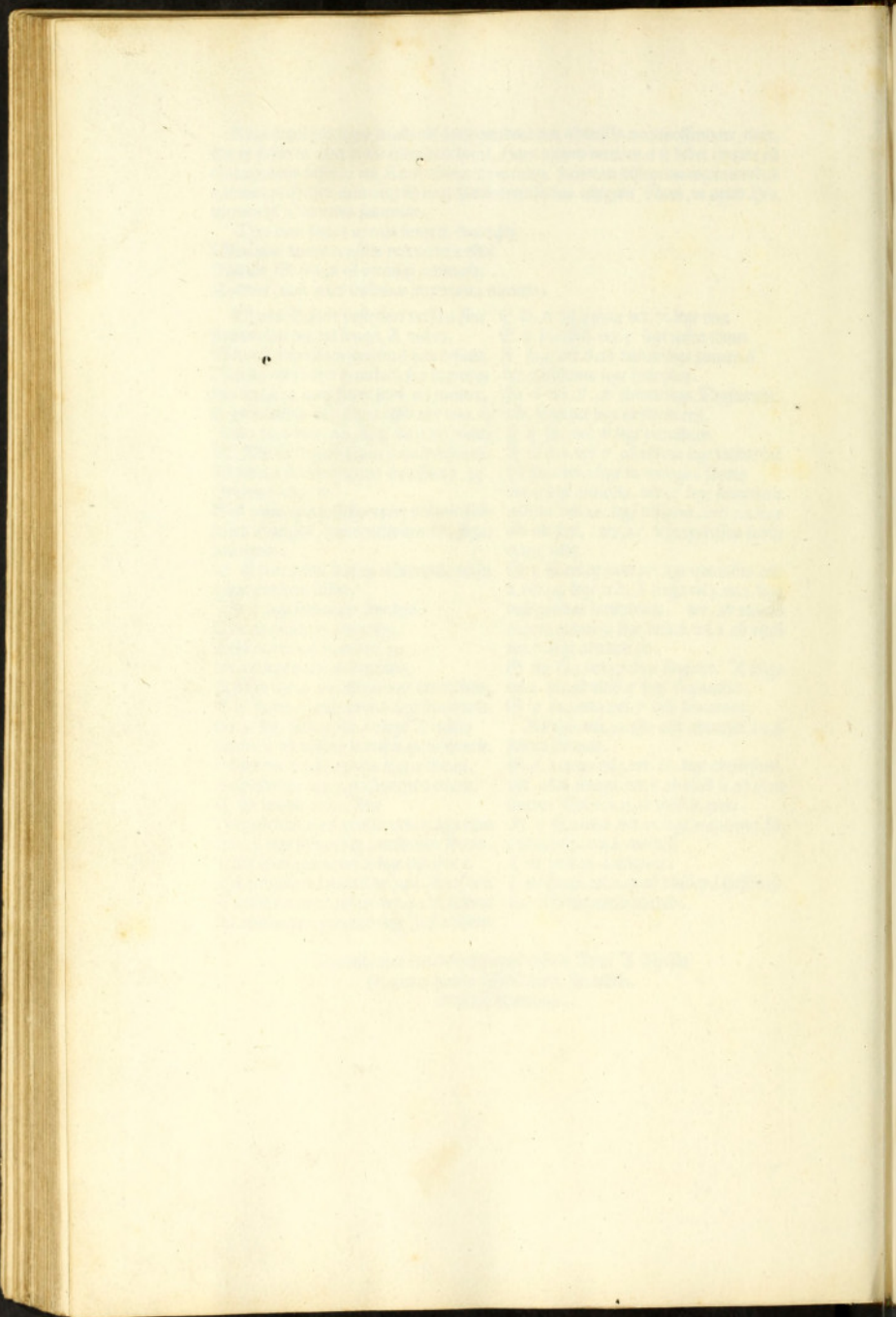
Duo cum socias operas iungere manusq;
 Multiplici vnum consilio præuenter alter
 Diliter, sed solius est peccusq; animusq;
 Rardior, atq; acies infirmæ improvida mentis.

Charta. D. facie posteriori versu a fine septimo lege minus longa, A medio.
 D. ii. p. si impressam scripturã hæc defunt.
 Atq; ita constituto genu loco suo in propo-
 sita imagine, quæ super sunt, ita metiere.
 E genu medio vsq; supra illud esto vna. 2j
 Infra vero vna .40. Atq; ita genu cõclu-
 dit. Medio, et quod supra et quod infra est.
 Ad imam suam ceterius duæ sunt 19
 Interius vna 8
 Sed prius quam in hoc opere pergam sub-
 sciam trianguli, cuius mentionem feci, figu-
 rationem.
 D. iij. facie priori, itemq; columnula versu
 3. lege verticem infra.
 Ver. 5. lege summam frontem.
 Ver. 2j. malo per pudenda.
 Coli. 2. ver. 24. le. vnã 10
 Ver. 25. lege quasi, ut diximus.
 A tergo ver. 4. ab vltimo lege coxendices.
 E iij. fa. col. q3. priore ver. 6. lege summam.
 Ver. 18. lege indeq; ver. 29. lege A cubito
 ver. tertio ab vltimo le. vnus. penultimo le.
 coram. ver. 5. col. secunda lege mediam.
 Fa. posteriore ver. 2. persequendo etiam.
 E iij. vocem. 8. fac. Alæ
 In posteriore. f. col. prima ver. 14. lege item
 ver. 27. lege sulcaturq; peculiariter femur.
 E. v. f. et col. prima ver. 8. lege distabant.
 Col. secunda. v. l. mediã. ve. 14. l. Auersam.
 E. vltimo a tergo. col. vii. ver. 20. le. pubem
 D. vltimo ver. penultio lege Infra illum

E fa. et col. prima ver. 7. lege vna
 E ij. f. 2. col. 1. ver. 5. lege infra illum
 F fa. 1. ver. 8. ab vltimo lege puncto. 6
 ver. penultimo lege huic p. r.
 Fa 2. ver. 8. ab vltimo lege. Digitorum.
 ver. sequente lege ea ferme erit.
 F ij. fa. 1. ver. 18. lege parallelos
 F iij. f. 2. ver. 7. ab vltimo lege latitudine
 G fa. 2. ver. 1. lege in æqualia spatia
 ver. 9. lege auricula. ver. 15. lege summum
 collum. ver. 20. lege designet. ver. 22. lege
 vbi ille sup. ver. 25. lege expressas subij-
 ctiam, reliq.
 G ij. fa. col. q3. 1. ver. 15. lege notatiões. col.
 2. ver. 14. lege. a. b. A tergo col. 1. ver. 3. lege
 vestigandas latitudines. ver. ab vltimo
 quarto quintoq; lege vnus. col. 2. ab vltio
 ver. 7. lege artuum sit.
 G iij. fa. 1. ver. 17. lege singulis. A tergo
 col. 2. ver. ab vltio 5. lege sequuntur.
 G 5. fa. 1. col. 1. ver. 7. dele linearum.
 A tergo. vox. 10. esto alæ aduersæ. 20. l.
 sulcus femoris.
 G. 6. a tergo col. 1. ver. 20. lege aduersam.
 ver. 28. le. imam. ver. 8. ab vltio le. ad illud
 imum. Col. 2. v. 11. ab vltio. le. genu.
 H 5. fa. 1. col. 2. ver. 12. lege requiritur. fa.
 poster. col. 2. v. 11. l. coactiff.
 E iij. voc. 12. l. cingunt.
 E iij. fa. pri. col. 2. v. ab vltio. 7. l. sumi cap
 v. 4. l. in coaptatis manib.

Norimbergæ excudebatur opus æstate Anni A Christo
 seruatore genito M. D. xxxij. In ædib.
 viduæ Duricianæ.

Clariss. Pictoris et Geometrae
Alberti Dureri de varietate fi-
gurarum et flexuris partium ac
gestib. imaginum / libri duo / qui
priorib. de symmetria quon-
dam editis / nunc primum
in latinum conuersi
accesserunt .

Anno M. D. XXXiii.

Ad lectores in sequentes libros prefatio.

Cum de artificio picturae cōpositos libros ab Alberto Dureto, partim voluntate erga ipsum mea adductus, partim etiā coactus amicoꝝ precibus quæ imperij vim habere viderent, in manus accepissem conuertendos in linguam Latinam, Censui fortaniam successus non sane respondere studio meo, eoꝝ singulari cum mihi tum illis satisfaciendi qui nobis hunc laborem imposuissent. Neq; id adeo mirum mihi cogitanti visum, quod non satis explorato pondere subissem sub materiam cui ferrendæ parū sufficerent vires mee. Id me siue in cupiditate gratificandi petentibus ac ne hoc opus, siue negligentia mea principio sane fugerat. Quare sumus eo maiore anxia in processu quo minus et prouisa grauitas et integritas iam erat abijcere semel susceptum omnis. Quod ipsum si facere licuisset, expedita via fuerat qua nos cura molestiaq; liberare potuissemus. Atq; in hac hæsitacione et depressione nostra, vt fieri sole, progressi sumus lentiore gradu, et quasi pedetentim. Itaq; libros primos duos tanq̃ recedentes separatim latinis factos emisimus. Simul vt daremus speciem in disticta nostræ lecturis, simul vt hac in parte decursi spatij paulisper acquiesceremus. Simul etiā, quia esset in reliquis maiore attentione opus, quod sciremus primum qui dem librum ab authore diligenter recognitum, ipsoꝝ illum viuo typis excusum fuisse, cum reliquorum editioni et castigacioni morte præceptus decesserit. Atq; vti nam Deo visum esset, vt illo superstite nobis hæc prouintia data esset, gerere et cupide et vt confido, cum laude voluissemus. Nunc illius desiderio et fuit non nullum lædium, et occasio certe laudis morte ipsius amota est. Hoc autem cum opto, non modo respicio ad me et res meas, sed potius etiam ad illum et famam mortui, a quo sensi me valde diligere, quemq; ego merito ipsius feci maximi. Nec non studiosis quoq; harum rerum vtilia vota facio. Extarent enim profecto hæc scripta ab authore ipso edita, nõ minima parte sui sed vniuersa, ad eum modū composita, vt maxime et doctis ad mirationem et studiosis omnibus fructui essent. Nunc etsi neq; illi parvipendere, neq; hi parum adiuuari poterunt. Tamē illa excellentia curæ et laborationis fortasse requiratur, qua nihil est pulchrius neq; præstabilius. Videre etiam hoc amici Durero nostri, qui inchoata iam excusione operis, et absoluto primo libro cū auctor diem suū obisset, perducere ad finem hunc laborem, cū accurata admonitione, auctorem editi orū non affuisse. Hæc ego etiam hoc loco, in quo vt dixi, quasi posito onere aliquantum acquieuit, recere peturus illud duri lecturis significandum, vt scirent quid a Durero tantum modo informatū, quid per positum haberent. De nobis deque opera nostra supersedebimus in præsentia verba facere, Neque enim cum laudem nullam affectemus, metuendū vt opinor, ne quis qui reprehendere velit, futurus sit. Vt cū ille apud Virgilium ad maximam spem natus puer, imbelles feras nihil moratur.

Spumantemque dari pecora inter inertia votis.

Dyat aprum, aut fuluum descendere monte Leonem.

Ita libenter prætereunt huiusmodi scripta facileque patiuntur latere Aristarchi, a quibus non celebratum sed obscuratum iri nomen suum perspiciant. Quid est autem hoc genere scriptorum, quod ad orationem quidem atinet, non solum icinuius, sed penæ dixit in felicibus, vt misericordia digni, si quid ab hæc forte cōpulsū sint, esse videantur, inuidia certe obnoxiū esse non possint. Sed hæc ipsa pluribus memorauis

mus quam necesse fuerit. Quod autem de miseria horum scriptorum dixi quæ tali argumento talisq; fortuna sua traduceret plane serui accipiunt, si quis minus esse veri putat, licet periculum paucis ipse versibus faciat, nimirum intelliget multo me quam res sit, parcius locutum. Quod superest si qui illa priora forte legissis, facite et hæc cognoscatis. Quæ profecto sunt ab arte instructissima, quo etiã nonne si quid compositioni defuerit, facile compensari potest debetis. Et, si nihil ad hoc usque tempus vidistis in lucem emissum his de rebus melius, æquum fuerit hactenus quidem optima gratis animis amplecti nihil vidisse autem certum habeo. Ut etiã restare huius artis erimia quædam ad huc præcepta veterum, neque funditus illa deleta esse. Ita etiã summa cum cura asseruari arbitror, magis quam ullam Virginem, quas tamen poeta magister morum custodiri iubet multisariam communitis in thalamis. Quod si quando horum prodierit, Deo bene volente, aliquid, etsi, quæ quid fuerit relinquet, etiã Durertiana non nullo in numero. Tunc tamen licet antiquitati venerabili priores iure optimo deferatis. Interea cum quod præ Durertianis petat, nihil citare compertum habeamus, officium vestrum feceritis si hæc ut optima amplecti, meliora cum vestigare cum sperare non desinat. Quas profert ille etiam cum obsecratione suorum vellet mortuus. Cum etiã facile præstiterit multa variaque rerum scientia relictis, tamen hanc etiã ipsam vicit illo in viro animi probitas, ingenuitas, liberalitas, moderatio, sanctitas. De quibus etsi rei magnitudinis experiant, multo minus, multoq; exilis quam par erat, cum a nobis alibi dictum sit, nunc quidem verba facienda nõ putauimus. Ceteræ hanc doctrinam non poterint, ut opinor, contemnere eruditi, cum etiã est arte exulta, tum in usu iucunda, non hoc modo operæ et manuum, sed intelligentiæ potius et iudicij. Quis est enim tam rusticus aut alienus ab omni elegantia sensu, qui non libenter bonam pulchramq; picturam ede implari soleat. Sed inter spectatores discrimine est ingens. Nã imperiti artis nihil neq; exquisitè neq; cûceretudine aliqua cognoscunt. Sed coloribus et nitore tabularum tantummodo capiuntur, horum etiã humaniores argumento. Docti vero etiã particulas et singula latini omnia perscrutant, iudicioq; suo discernunt et perspicunt. Ut illi eorum qui magnam hominum turbam simul saluent, hi autem eorum qui singulos appellerent, similes esse videantur. Sed quoniam existimo statim ubi huius opus erit futurus aliquos qui in ipsum quasi irruant, subq; sua præla abstrahant. Quantum quidem interfuerit studiosorum illud hinc accipere quam aliunde ubi secundum nostram expressum fuerit. Nõ tam dicere facile est atq; ipsa re declaratur. Cum enim bene maior claritas et certitudo consistat in exemplis quã præceptis, neque fieri possit, ut illa traductionibus crebris nõ violent, siue ipsis typis vitiatas, siue negligetè explicans, ut usum et scientiam concedam maximam iis qui transferre volunt, quis non videt quam in proclui errores pendeant, cum nobis compertum sit ab iisdem typis ipsis, expressas iterum figuras diuersas extitisse. Corrupti autem aliorum auctorum scripta sola in scriptione consuevere, huiusmodi in pictura etiã. Quo in genere quoq; sunt cosmographica illa phenomenon et Geographica. Sed de hoc ipsi viderint, ne si in hac parte immoremur, magis distractioni librorum, quam legentium comodis voluisse consulere videamur. Atq; hinc igitur deinceps Alberti doctrinam exponere aggrediemur.

**Alberti Dureri mathematici et pictoris.
De figurarum varietate libri duo.**

Hoc in libro qui de pictura tertius a nobis instituitur, propositum est demonstrare rationes quasdam, quibus superius descriptæ figuræ corporum secundum membrorum et suam et inter se convenientiam variari pro arbitrio vniuscuiusq; possunt. Sive cui opus grandius seu magis exilius forte placeat, Ita quidem vt omnia, alia quam dudum, et diuersa, neq; figuram neq; iam commensurationem pristinam retinere videantur. Atq; hæc similiter in virilibus ac muliebribus nec non puerorum imaginibus exponere decreuimus.

Principio notum intellectumque esse debet, Quibus de rebus figurarum varietates existere soleant, Harum genus est vnum in commensurationibus contractas. Cum autē contraria iunguntur magis illustrata fiunt, quod in similibus non accidit. Huic generi hæc subiiciuntur.

Magnum.	Paruum.
Longum siue prolixum	Breue seu curtum.
Dilatatum seu dilatatum	Contractum.
Crassum	Gracile.

Quæ quidem differentie quantitatis sunt, Et in adijciendo detrahendoue in multo ac modico versantur.

Alterum est genus qualitatis in quo sunt differentie certarum vt inueniuntur. Generice. Constitutionis corporis et modi vt macilentum pingue, durum, leue, Forme vt venustum amabile, Turpe ingratum, Itemque habitus vt curuum, rectum, æquale, inæquale, sublime siue excelsum, humile seu demissum, Notandū Angulosum, Acutum hebes, similiter et erectum, Transuersum, Obliquum, uen postius vnd dextrum, Læuum, aduersum, Auersum, supra, infra.

Per hæc discrimina diuersitates figurarum exquiri poterunt. Quarum nunc deinceps exempla subiiciemus quibus præcipua ac pene sola harum rerum doctrina continetur. Ac primū proponatur differentia magni et parui. De qua dupliciter cogitandum. Primum quatenus hæc est totius erga totum. Quæ vñū magnum dicatur, paruum alterum, in quibus similitudo tamen et quasi eadē facies cōstare potest. Ita in quibus eadem ratio et conuenientia partium ponitur, grandia possunt vel parua describi. Vt in delineationib; fieri videmus. Voluit enī similes vel Negias edes de forma adumbrata in cartis, extruīta et globum longioris diametri similitudinem habere cum altero cuius diameter multo sit breuior, nemo non dicit et sentit. Sed cum hæc differentia animaduertitur in partibus tum consequitur dissimilitudo totius erga totum. Vt si quis truncū corporis constituat grandiusculum, inferiora autem minuscula. Hocque ipsum vsurpari poterit omnibus in membris, Quæ variationes sunt in finite. Atq; his appellationibus magni ac parui vtimur respectu earum rerum de quibus rebus ille ponuntur inter se.

Proxima erat differentia proposita longitudinis et breuitatis. Voleat igit aliquis certam effigiē producere aut corripere, vt, exempli gratia, illā quæ virilis in primo li bro et loco a nobis descripta est, is igitur animaduertet in prolixitate gracilitatē et contractionem, in breuitate vero crassitatem et diffusionem secundum propriam com-

mensurationem, Atque hæc cum sunt utraque in ratione latitudinis et densitatis, spacia quæ in principali figura notata cernuntur, retinenda erunt. Si uero utraque effigies illa in se producta et correpta hæc, accommodata fuerit ad altitudinem principalem imaginis. Tum illa latitudinis et densitatis spacia pro utriusque constitutione, longe diuersissima existunt. At altitudinis spacia iam congruentia maximam dissimilitudinem præ se ferent, propterea quod a principali figura hinc ad proceritatem illinc ad humilitatem discessum. Deque illa graciliora omnia et contractiora cum hac crassiora et distensiora facta fuerint. Atque hæc uia singularum partium altitudines in corpore conuenienter produci aut corripri poterunt intra notatas transversas lineas designatrices altitudinis partium. Quam si maiora inter ualla feceris effigies productior sine minoræ correptior erunt, Quibus, ut dictum est, ratio densitatis et latitudinis non uariatur. Sed illud productum et hoc correptum unam ab altera effigie discerni. Quam postea in noua commensuratione a principali descriptione longe abitur. Id ipsum uero minutim perque singulas partes in producendo ac corripendo exquirere et nimium laborem et sædij habere plurimum. Quare tota in hanc rationem certa doctrina sumus compleri de qua ministerio unius trianguli hæc quæ dixi recte et facile perficiantur. Hoc ita describes.

Lineam unam punctis duobus designabis secundum quam altere duce longitudinis et breuitatis describantur. Hæc est *a. b.* tantæ altitudinis quanta fuerit primæ uirilis figuræ in primo libro. Hanc diuides per altitudinem spacijs linearum transversarum. Nam illis scis ostendi altitudines partium. Ab huius lineæ punctis *a. b.* deduces in propositum alium ad dextram punctum *c.* lineas duas quæ in illo concurrerent, triangulum describant de basi *a. b.* et similiter in eodem puncto *c.* productæ altitudinē omnium partium lineæ concurrentes postea iuxta hanc mediam lineam *αααααααα* unā prolignitatis *f. g.* ad sinistram constitues, alteram decurtationis *d. e.* ad dextram uersus punctum *c.* Quod quæ a media uel hanc uel illam remotius posueris, hoc erit maius prolignitatis uel decurtationis discrimen, per has igitur et ipsas transeunt illæ altitudinis medice lineæ diuidet et ipsas pro unius cuiusque ratione conuenienter, itaque uti res fieri postulat. Huius trianguli figuram expressam subiicimus manu nostra, utile futuram multis et uariis usibus. Et si que nomē illi uarianti. Nam uariantur huius adiumento partes rerum et admirabiles mutationes efficiuntur uel augmentatione staturarum uel diminutione, ut si proposita aliquam effigiem cuius altitudo complectatur spacia quæ essent illius capituli septena ad altitudinē capituli spacijs octonum nouem, denique uel producere uel libeat adiacentes nimirum altitudini quæ fuerit intra caput summum et plantam imam unius, du utrumque capitulum spacia. Quod idem et diminuenda statura accipiendum. Sed si staturam forte ut diximus prolongaris, accommodabis iam etiam productiusculum caput pro eo ac forma eriget proposita imaginis, ut conuenientia et decore custodiatur, idem pro natura rei et in decurtatione seruabitur. Sed tum si metiri uelis, altitudo non paria spacia capitulum atque prius habebit. Hoc loco moneo uolentes uel suppare hanc a nobis demonstratam rationem mutationis, ut in manibus et pedibus separatim a nobis superius descriptis cum magna diligentia et attentione, ut in re nequam facili uersari uelint.

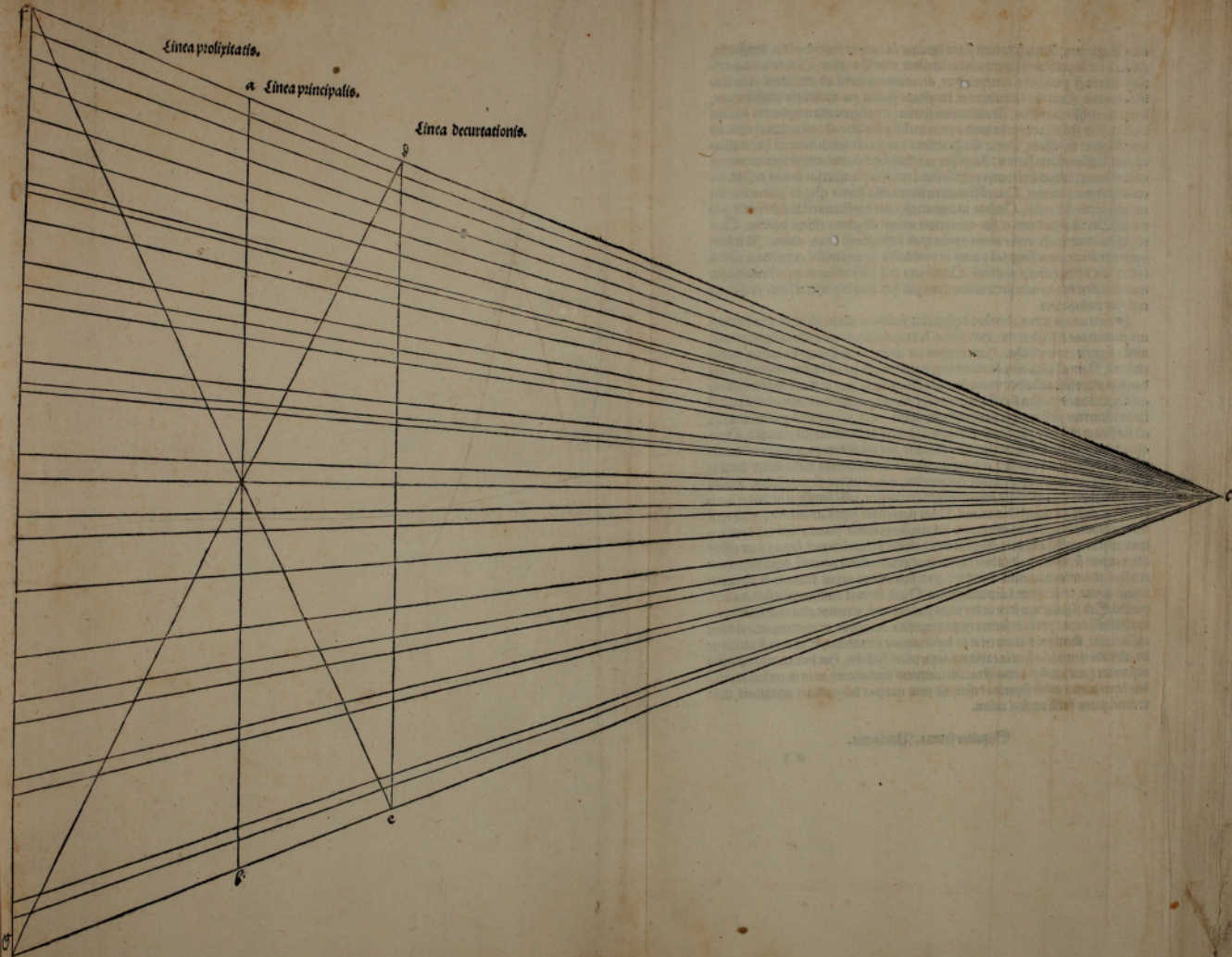
Sequitur forma. Variantis.

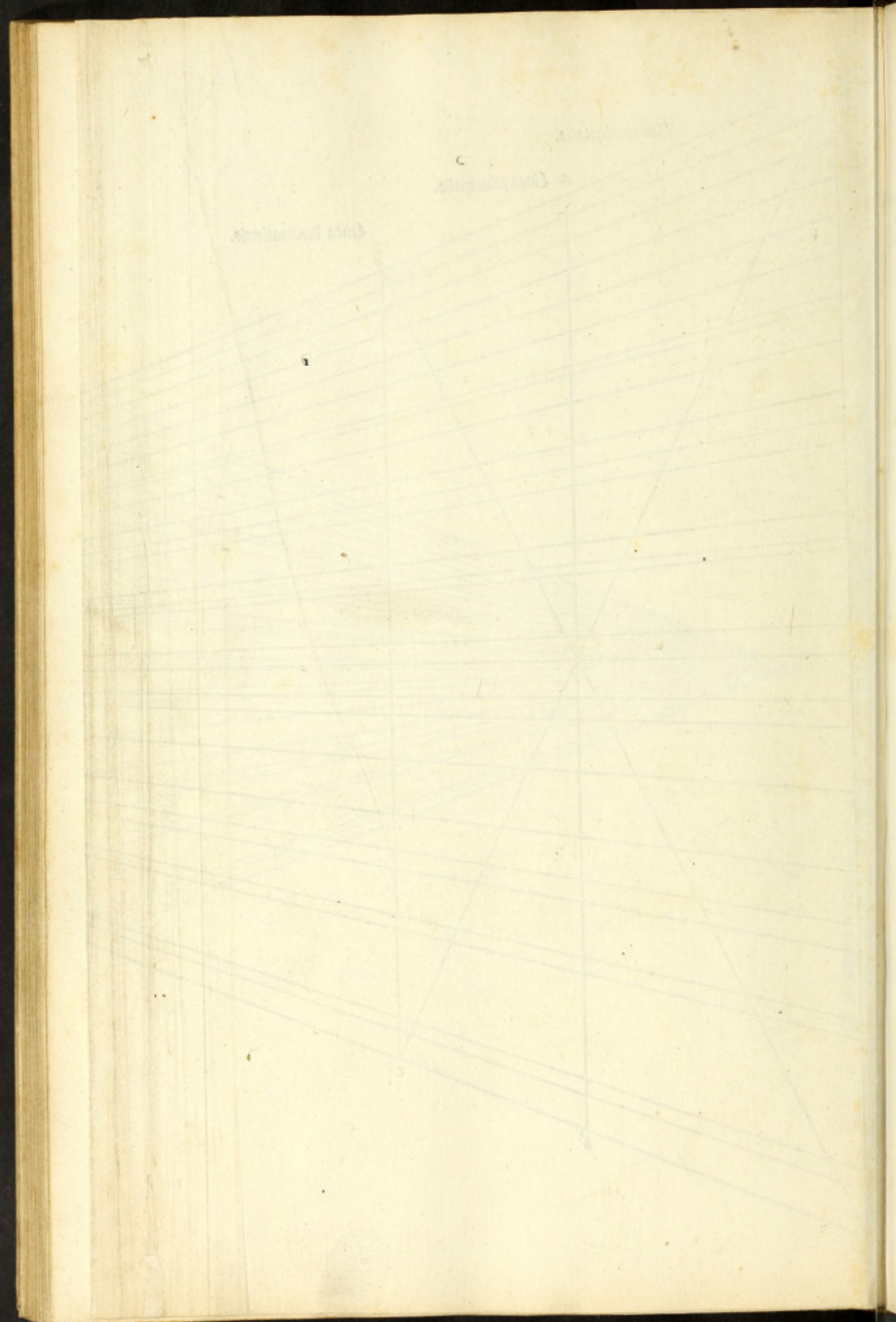

Linea prolificata.

a Linea principalis.

Linea decurrationis.

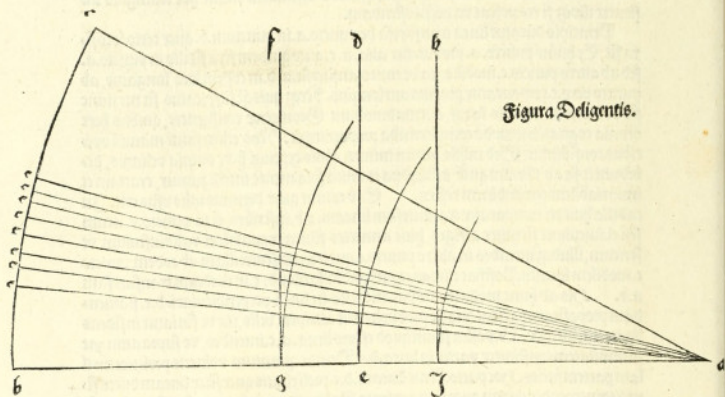

Ita igitur distinctis his omnibus lineis ut est præceptum, deinceps forma imaginis sua cuiusq; inscribatur. Quod nos in præscriptis linearum exemplis ob caræ paritatem facere non potuimus. Sed fecimus per æqualia et congruentia altitudinis spacia in sequentibus, conseruatis debitis commensurationibus singulorum, hæc via et ratione quæ cyponetur, qua in omnibus volentes mutationibus utantur licet bit. Figura autem efficit ad lineam. f. g. erit gracilior et contractior, ad lineam autem d. e. crassior et distensior. Nec minus usus erit huius variationis in illis gracilitatis ac crassitudinis, et contractionis ac distensionis modis, q̄z in his proliratis ac breuitatis. Non autem est ab re et in consentaneum, cunctas imagines quasi æquali in exemplis altitudine describi hoc est, ut vnus altitudo tantum caræ occupet quantum alterius, q̄z tamuis staturæ dissimiles sint. Ita enim in comparatione omnia illustriora et magis euidencia futura sunt. Hac eadem ratione poterit aliquis et in separatis partibus imaginum vti, sic vti aliquid illarum variet, aliquid non variet. Et ut, ac quidem quicquid vni detrahatur, alteri adijciatur necesse est. Idem intelligendum de singulis etiam in imaginis altitudine transfuersis lineis. Et iuxta has attenuationis aut distensionis, itemq; contractionis aut distensionis. Quoties enim iuxta vniam propositam et principalem lineam in Variante hinc atq; illinc alias duas statueris, declaratur omnibus in locis permutatio conueniens, illinc in proliritate hinc in breuitate. Sed nunc deinceps, quo quisq; modo officinam suam hoc triangulo instruere illoq; si res p̄scat vti possit ostendam.

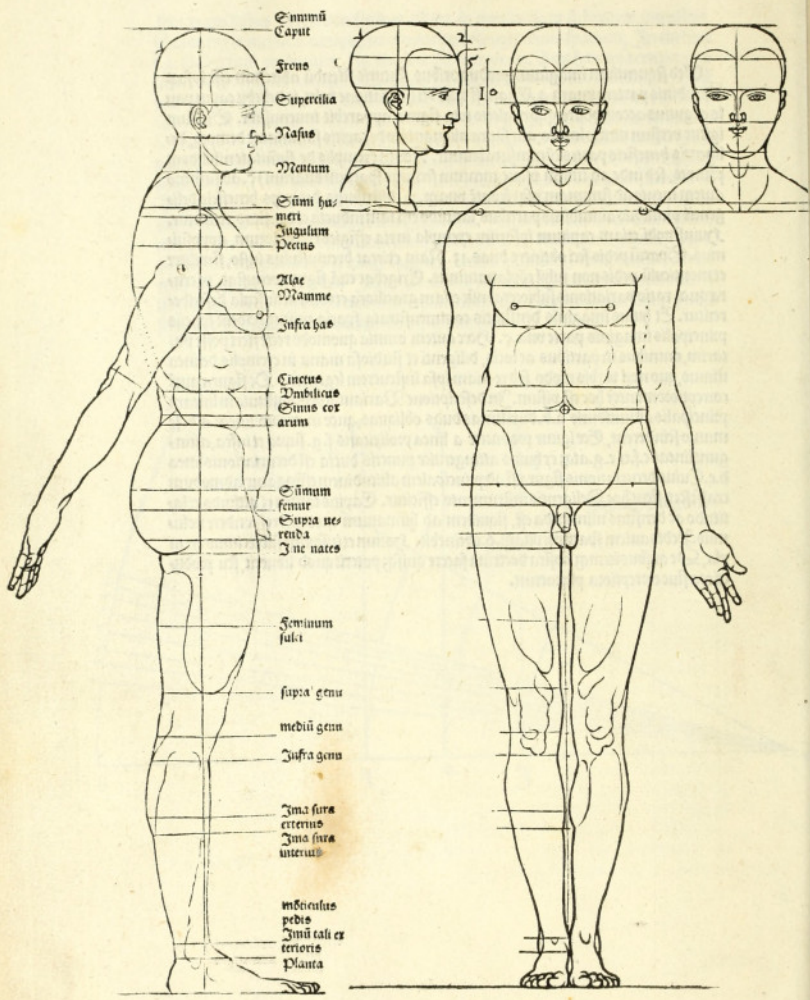
Principio ducatur linea transfuersa de puncto. a. in punctum. b. quæ certo loco fixa sit. Et huius puncto. a. producetura alia. a. c. quæ quidem fixa sit illo in puncto. a. sed ab altero puncto. c. mobilis, ita ut cum transfuersa. a. b. in eodem loco iungatur, ab puncto vero. c. remoueat propius aut longius. Neq; quisq; suspicatus sit me nunc sic de lineis ac punctis loqui, quemadmodum Geometræ consuevere, quibus hæc omnia cogitatione modo complectenda proponuntur. Nos enim nunc manuum operibus consilimus. Sed nihilo tamen minus, q̄zuis exprimi hæc omnia velimus, debent ipsa ad illorum quæ indiuidua et vnica sola mente intelliguntur, exactam et inuariabilem certitudinem referri. Sed eorum quæ diximus talis usus erit. In tabella huic rei comparatæ transfuersam lineam. a. b. inscribes, et in puncto. a. acutum seu clauiculum firmiter affiges, huic annexes filum æquabile et validiusculum ut fericum, illudq; intendes in altero puncto. c. quod repræsentet illam ab eodem puncto. c. mobilem lineam. Post hæc impones perpendiculararem. d. e. in mediam transfuersam a. b. His ad hunc modum præparatis scito in linea perpendicularari. d. e. statuentam propositam partem quam producere aut corripere velis, ita ut finiatur insidens lineæ transfuersæ. a. b. postea filum quod est pro linea. a. c. intendes, ut supra attingat summam partem constitutæ partis in linea. d. e. Deinde quantum volueris proliriores illam partem facies. Hoc pacto. Ante lineam. d. e. proliratis quæ sitæ lineam duces similiter perpendiculararem quæ supra extendo filo lineæ. a. c. infra transfuersa. a. b. definiatur. Hæc sit exempli causa. f. g. sin correptionem facere volueris propositam partem, consequeris hoc ipsum de breuitatis linea, quæ perpendiculariter et ipsa statuetur in transfuersam. a. b. post perpendiculararem. d. e. versus. a. et supra definiatur filo lineæ. a. c. Sitq; hæc, verbi gratia, h. J.

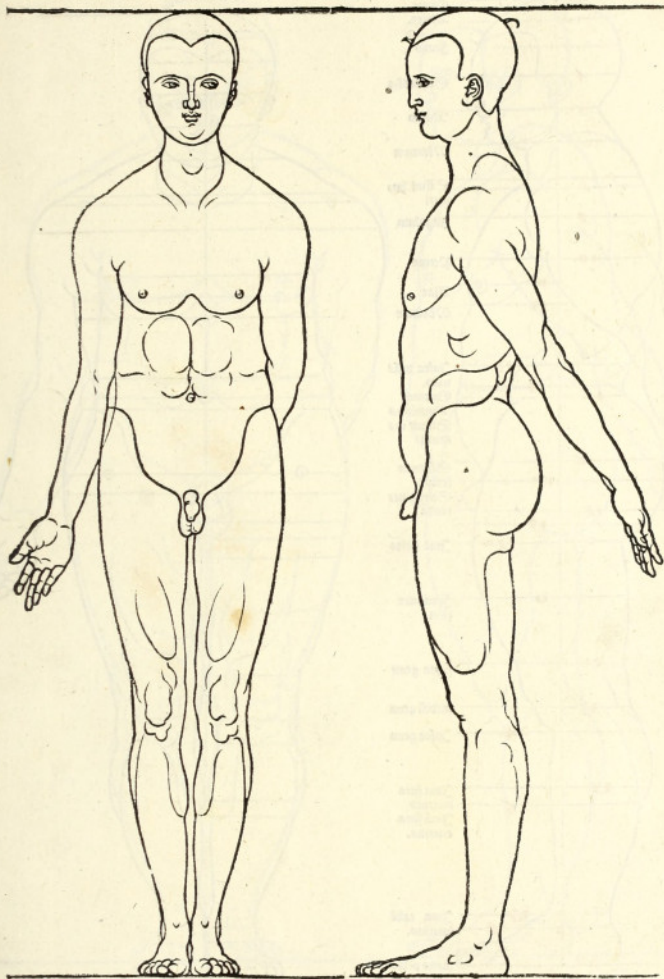
Hoc pacto tribus perpendicularibus ordine in transversam subiectam impositis, Statuetur in media d. e. propositæ et principalis longitudinis spacium, In ceteriore f. g. illud ipsum productum. In vltiore. h. i. correptum. Atq; hæc ipsa conuenienter utrumq; designat linea fili. a. c. cum ad summitatem lineæ. e. d. intenditur. Non vltius esse poteri in rebus innumerabilibus etiã vbi spacioꝝ nomina dici nõ poterunt. Vt si nõ sit nominabile quora quæq; alicuius nota longitudinis pars sit, veluti vna 2. vna. 2. 5. 6. Huius præcepti exẽplũ expressim⁹ inferius, vt oculis etiã legentũ doctri na nostra subiceretur. Atq; huic instrumento nomen placuit indere Deligenti, quod seruat delectũ eoꝝ quæ in quaq; proposita re maiora aliquis minorave facere velit. Atq; ex his præceptis et huius Deligenti admiculo descriptæ sunt paulo post expressæ figuræ viriles gracilitatis et crassitudinis. In his variationibus animaduersendum omnia corpora in productione, addensatione, dilatatione grandescunt, partes habere distantiores et quasi vastiores, contra quæ cumq; corripiantur concurrentes magis et propinquas. Itaq; graciliores staturas aspectu etiã molliores existerent crassioribus. Hoc instrumentum quadrantis plane figuram modumq; præ se fert, quod nos et ipsum curuis lineolis designauimus.

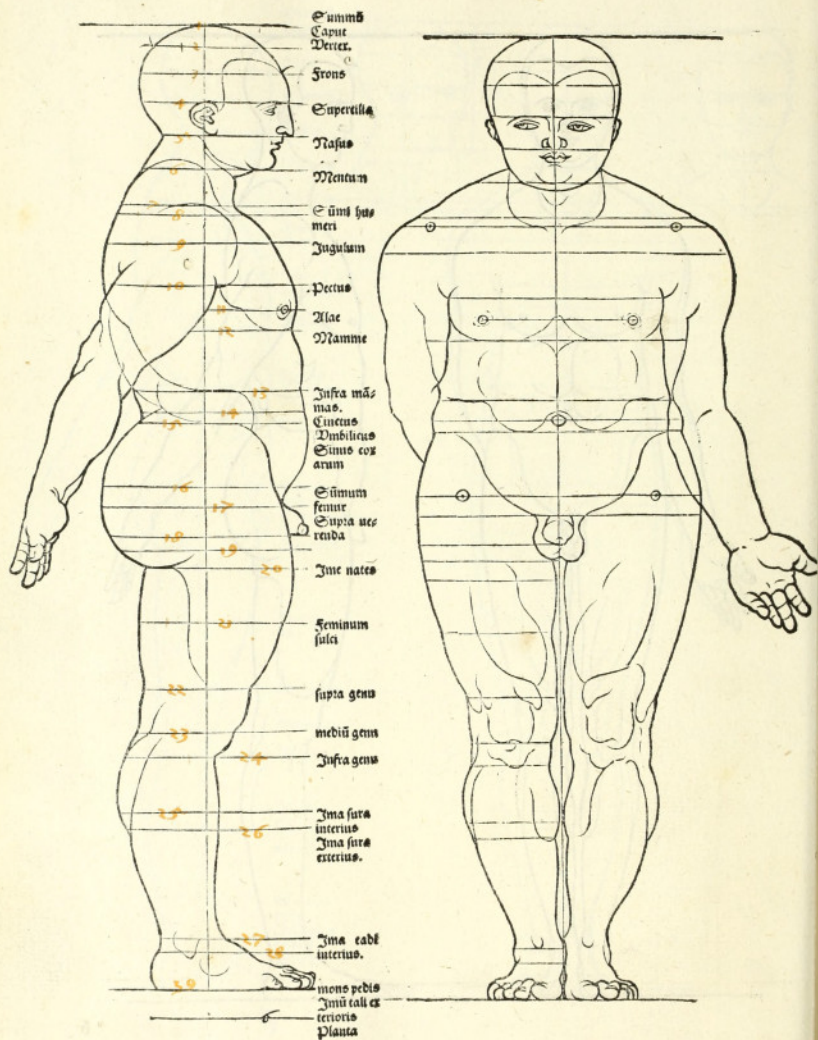

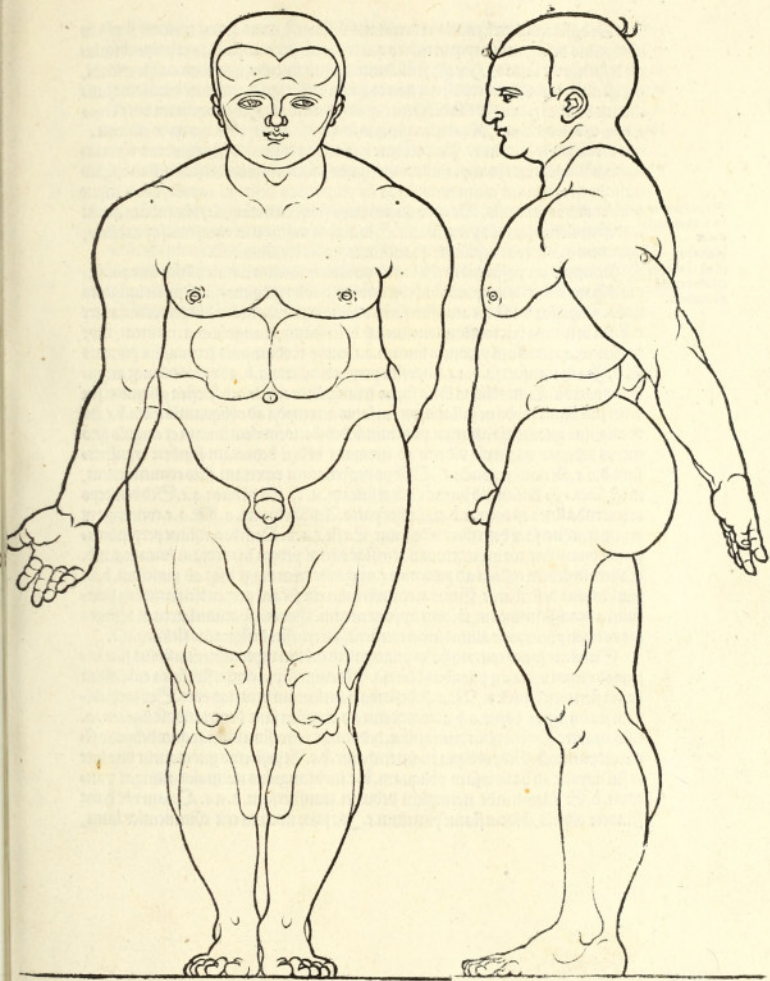
Sed sequentium imaginum productioribus staturis sciendū adiectum esse ipsaz
 altitudinis partem vnam 4. Etiam si quis vti hac ratione volet, is debet caput pau
 lo argutius accomodare, quo neglecto tota figura apparebit inuenustior. Cursum
 igitur versus mento leuato, aut supra aliquantulo de capitis summitate dempto, de
 ligentis beneficio partes cōmensurabuntur. Nos in exemplis de summitate nihil dem
 psimus, sed inde ad imum vsque mentum fecimus spacium duarum 15. ab summo
 autem mento ad summam vsq; frontē vnam. 10. distributis deinceps beneficio deli
 gentis omnibus altitudinis partibus, latitudo eī iam inducta et densitas retinetur.
 Huiusmodi etiam capitū ipsorum exempla iuxta effigies exemplorum, appositū
 mus. Spaciū pedis feci obtinere duas. 13. Nam exerat breuiusculus iusto, similiter
 et monticulū pedis non nihil cōplanauimus. Exigebat etiā figure venustas vt cru
 ra quæ ratio variationis subiecerat nūc etiam graciliora et contractiuscula describer
 rentur. Et huius imaginis densitatis commensurata spacia minus habent spacijs
 principalis imaginis parte vna. 5. Hæc autem omnia quomodo recte fieri posse pu
 tarim, omnibus in partibus ac locis, diligentī et studiosa manu in exemplis deline
 auimus, quo non verbis modo, sed re etiam ipsa instruerem legentes. De figura autē
 correptione monere hoc est visum. In descriptione Variantis per constitutam lineam
 principalis altitudinis a. b. duā lineas duas obliquas, quæ in medio lineæ a. b. se
 inuicem scinderent, Exigitur productæ a linea prolixitatis f. g. supra et infra, atting
 unt lineas c. f. et c. g. atq; ex huius attingentiæ punctis ducta est decurtationis linea
 d. e. Cuius decurtationis figura si ad principalem altitudinem effingatur admodum
 crassifecit, sicut hoc Deligentis instrumento efficitur. Capitis tamen et altitudo et la
 titudo ac densitas minuenda est, siquidem ad humanum modum respondere volu
 mus. Pedis autem spacium vnam. 6. obtinebit. Horum et ipsorum subiectū exem
 pla, De quibus itemq; nostra doctrina facere quisq; poterit quod libuerit, seu produ
 ctiora siue correptiona placuerint.

De differentia profilitatis et breuitatis visum est, nunc quoque tractare supra in libro primo descriptum caput in cubico quadrilatero per transversas et perpendicularas res discretum lineas. Hoc est, si illud intelligatur in cubo, quia ratione huc extendi, hoc est altius depressione reddi, nec non cognosci possit, quid accedente altitudine latitudinis debeat spatium, et illa decedente, quid his accedat. Hæc communiter voce *magis* dicitur. Nos distinguimus, docendi causa, ob longo et prominente.

De his talis est doctrina. Proponatur cubus quadratus, id est, æquilaterum quadrangulum solidum concipiatur animo, huius enim cubi propria est appellatio. Sed altitudo est spatium altitudinis supra in primo libro descripti capitis, quod caput principale nominamus. De cubo autem prius scorsum non nihil explicandum quam ad descriptionem capitis perueniatur. Est autem positum in vniuersulisque arbitrio, quantum attollere ac deprimere quantumque producere illum velit.

Secundum cubum nominari omne hoc est populi ad triangulum ab auctore.

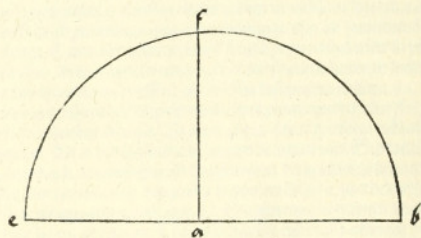
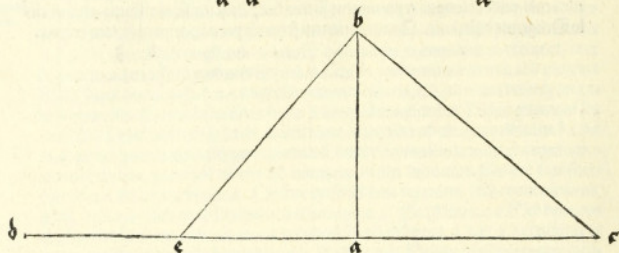
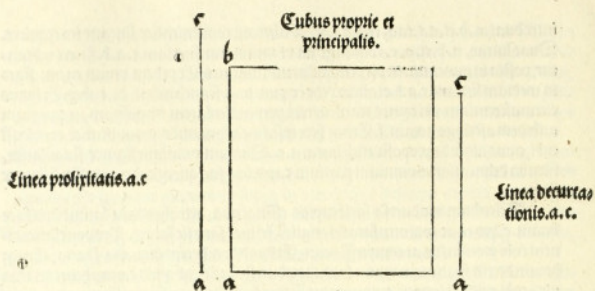
Principio propositi cubi recti lateris primorem lineam notabit infra littera. a. supra. b. hanc ipsam lineam quantum libebit attolles, quodque id altius factum fuerit insignis notis. a. c. postea lineam. a. c. transversam collocabis, et impones in illa perpendiculariter a. b. ita ut norma hac constitutione lineam describatur, et angulum. a. c. terminat, mox de puncto. a. retrosum produces lineam. a. c. cuius productionis terminalis punctus sit. d. Ita in transversa. d. a. c. imposita perpendicularis. a. b. ad rectos utrinque angulos apparebit. Cum obliqua linea supra triangulum concludes. Postea gnomoni seu centri siue lignei modo ne fallaris, vnum latus accommoda ad obliquam lineam. b. c. ita ut angulus gnomonis attingat punctum. b. deinde normalem lineam ex angulo gnomonis deducto, quam vbi videris ad normam ut dixi deductam scindere transversam. d. a. c. ibi notam ponito. e. Quibus perfectis iam reuertam scito convenientem, id est, *transversam* lineam ad lineam. a. b. et lineam. a. c. Ea est linea. a. e. Sed deinceps exquirenda linea est inter. a. b. et. a. c. hoc pacto. Ambas lineas. a. b. et. a. c. coniunge ut vnam transversam describere videantur. Ea sit. e. a. b. Deinde constituat perpendicularis lateri vnam lineam in punctum. a. et insige circum pedem in mediam lineam. e. a. b. et alterum pedem colloca ad punctum. e. atque inde circumage vsque ad punctum. b. ut semicirculus describatur. Cuius circumferentia vbi fecerit perpendiculariter in punctum a demissam lineam, ibidem appone notam. f. hoc erit spatium laterum latitudinis cubi qui principalis altitudinem excesserit, qui excessus designatus sit linea. a. c.

Similiter facies compressurus principalem cubum ut prominentiusculus fiat, nisi quod erunt omnia a prioribus diuersa. Ut enim supra elatio fuit facta cubi altitudo ita fiet nunc humilior. Ut. a. b. describat iam lineam decurtationis. Sed latitudinem ita inuenies. Latus. a. b. accomodetur ad transversam decurtationis lineam. a. c. normaliter. Postea ultra punctum. a. deducatur retrosum linea. a. quæ deductio finiatur puncto. d. Mox obliqua etiam trahatur. b. c. Et postremo gnomonem vno latere sui appone ad hanc ipsam obliquam. b. c. ita ut angulus normalis attingat punctum. b. Et lineam inde normalem deduc in transversam. d. a. c. Quam vbi hanc scindere videris, ibidem statue punctum. e. Ita prior inuenta erit convenientiæ linea,

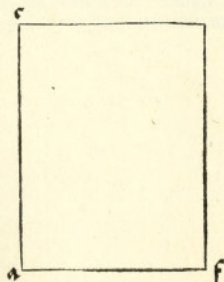

inter duas. a. b. et. a. c. eaq; esto. a. e. Sed alteram conuenientie lineam ita exquires. Duas lineas. a. b. et. a. c. coniunge ita ut vnā transfueris. a. e. b. facere videantur. postea in punctum. a. perpendicularē immites. Et pedem vnum circū figes in mediam lineam. e. a. b. et altero pede ex puncto. e. semicirculū de. e. ibes. Et huius circumferentiā ubi cernes transcurrere perpendicularē impositā in punctum a. ibidem ascribitō notā. f. Erig; hęc ipsa linea longitudo prominentie compressi cubi, cuius altitudo proposita fuit linea. a. c. Quorum omnium figurę singulatim, necnon delineationes omnium partium capitū in suo quoq; cubo expressę subiectę sunt.

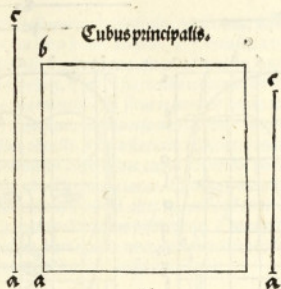
Sciendum in aduersa facie capitis effingenda, detrahendam latitudinis sicē vnā. 7. pro eo ac commensuratio erigit. Vel licet sane sic facias. Proponē latitudinem cubi prominētis ac compressi octies. Et diuide per decem æqualia spacia. Erig; hęc decem spaciōrum vnū latitudo aduersę faciei, ad quod contrahetur quadratura cubi, vnde oblongus et prominens factus fuit. Atq; ita forme lineas ad muniturā lo Deligentis distribuēs. Quam rationem sequeris per variationes in toto corpore.

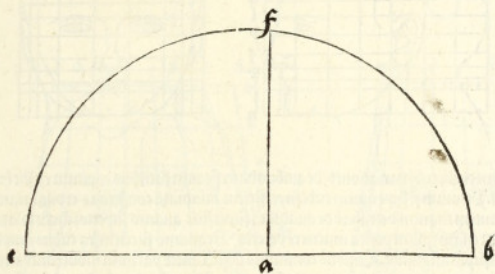
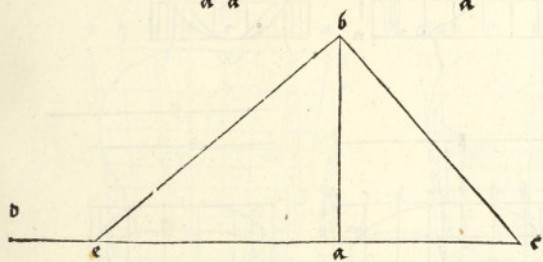
**Cubus oblongus,
id est, status.**

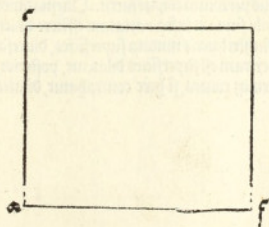
Linea prolixitatis. a. c.

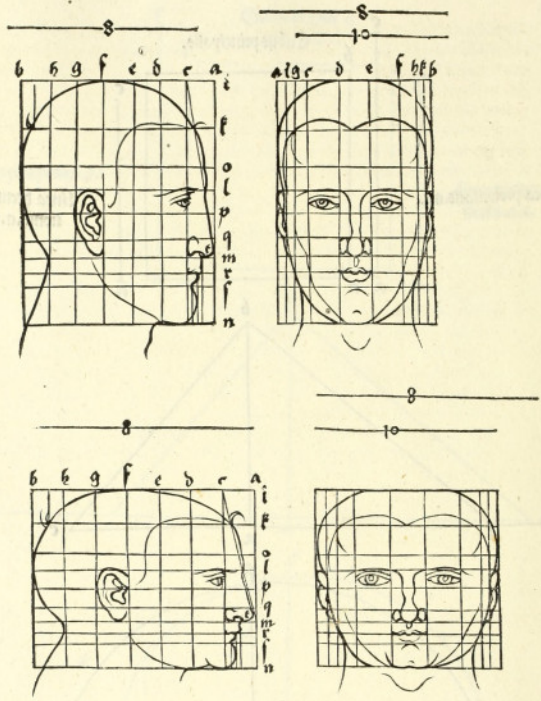

Linea decurtatio
tionis. a. c.

Cubus prominens,
id est, compressus.

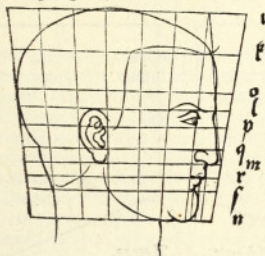

Eunt et alij cubi variationes, de quibus diuersitas in facibus capitum existit huiusmodi. Primum si superiorem cubi superficiem quadratam constituas et dilatatam, infra autem tantum detrahas de quadrata superficie, quanto superior fuerit dilatatio. Idque etiam ipsum postea inuertere poteris. Ut quanto fuerit infra cubus amplior, hoc sit supra angustior. Quibus constitutis postea linee partium inducentur auxilio Deligentis, et deinceps congruentia forma. Ita erit una facies capitis supra amplioris, infra angustioris. Altera autem supra angustioris amplioris infra. Cuius et ipsius rationis usus per totum corpus fuerit. Quemadmodum autem dirimus bifariam superficiem cubi supra et infra variatam efficere diuersas facies, Ita hinc et illinc, id est, dexteri ac sinistri lateris mutata superficies, diuersas facies reddit. Nam si prior, id est, quæ ad dextram est superficies dilatetur, posterior, id est, quæ ad sinistram contrahatur, Itemque contra, si hæc contrahatur, dilatetur illa, Et partium

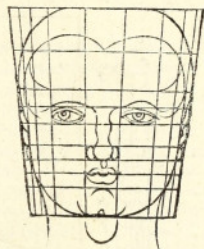
lineæ itemq; forme Deligentis ad miniculo congruenter inscribantur. Erit prioris modi facies, ante quidem seu a fronte amplior, post vero seu a tergo angustior, posterioris autem modi facies, ante quidem angustior, post autem amplior. Quæ omnia in subiectis exemplis cernere licet. Sed de hac ratione poteris vel superne deminuerre, vel inferne quasi recidere quadraturâ cubi, sicut et nos hoc ipsum in exemplis effinximus.

Est et alia ratio si rhombum cubicum facias duobus angulis oppositis acutis, et alteris duobus oppositis obtusis. Hæc bisariam vsurpari poterit. Primum ut anacuti acuti ad frontem et cervicem collocentur, caput posteriore parte sui ac mentum obtusis accipientibus. Secundo si hoc inuertatur. Quorum omnium exempla habes subiecta. Sed prior facies acutam frontem, altera caput posteriore parte sui acutum exhibet. Atq; hæc facies a principali proorsus discrepant. Quicquid autem in cubo defectum fuerit id vniuersum, variato illo, mutatur, siquidem distributio partium conueniens per Deligentem seu Variantem seruata fuerit.

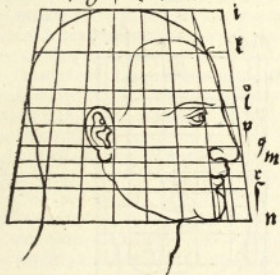
b h g f e d c a

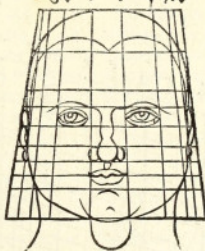
a i g e d e f h b

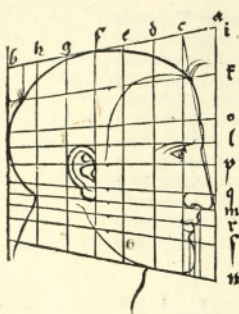

b h g f e d c a

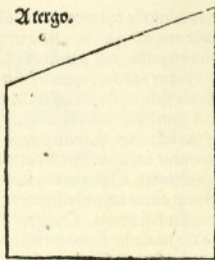

a i g e d e f h b

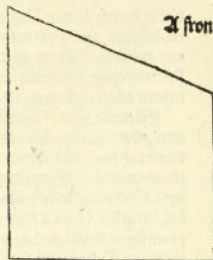

A tergo.

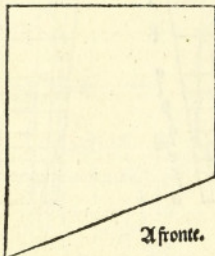
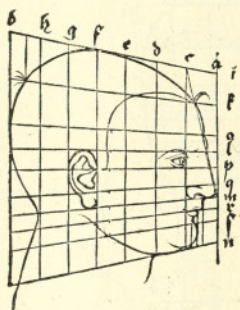

A fronte.

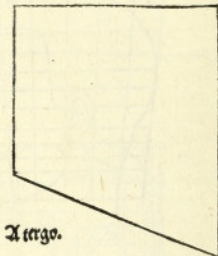

A fronte.

A tergo.

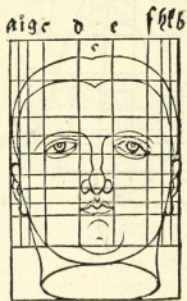
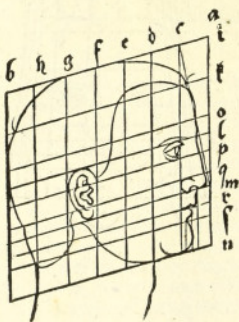
A fronte.

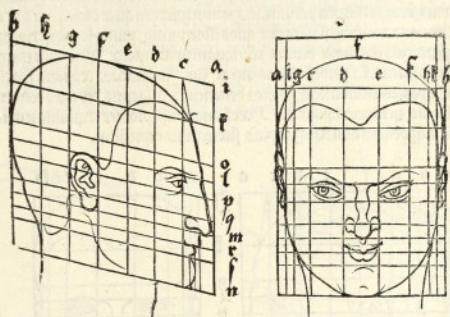

A tergo.

A tergo.

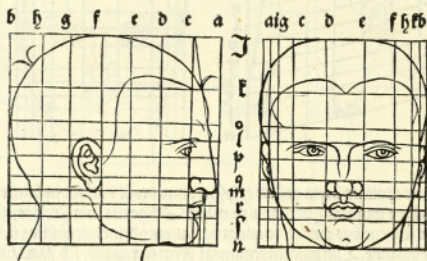
A fronte.

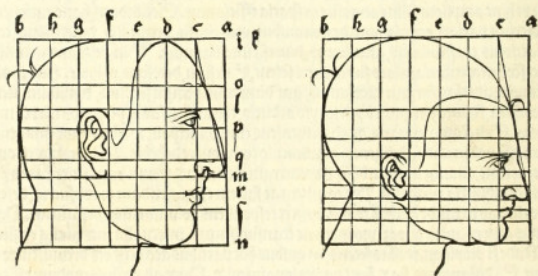

Variationes capitum supra postice ex ipsius omnes cubi variatione ducte sunt, in de principali facie mutata, omnibus partibus Deligentis ministerio conuenienter expressis. In sequentibus autē alias quoq; variationes demonstrabimus in ipsius principalis capitis cubo, Qui quidem remaneat idem et æqualis, sed partium positura diuersa, motis loco suo lineis transfuersis ac obliquis, quibus illarum altitudines designari notum est. Quod ipsum tamen et in variato cubo fieri possit. Hæc via latissime patet ad innumerabiles differentias exprimentas. Sed vt ad rem veniamus. Proponatur principalis capitis facies, Inq; illo notentur primum præcipuarum partium altitudinis transfuersæ lineæ, quæ sunt numero tres. Vna. f. quæ est summa frontis. Altera. l. quæ transcurrit supercilia et supra radit aures. Sed tertia. m. nasum desinit. Hæc igitur lineæ cum loco suo mouentur sursum deorsumue interualforum discrimina existunt, suntq; spacia altiora aut humiliora. Quicquid autem hæc motione linearum vni spacio decesserit, id ipsum accedere alteri necesse est. Isto modo attollere vel comprimere singulas partes in facie quisq; poterit. Quod autem dictum est de motione trium nominatarum, Idem et de alijs. s. r. q. p. o. intelligendum, siue ordine illarum conseruato, id est, vt *cap. de d. c.* maneat. Siue illis obliquatis, quo fit vt hinc ampliora, illinc angustiora spacia efficiantur. Secundum hanc rationem poterunt variari omnia, quæ de nonnibus prolixitatis, breuitatis, distensionis, contractionis, crassitudinis, gracilitatis diuersa intelliguntur. Singulæ autem transfuersæ lineæ trifariam loco suo moueri solent, Sursum, deorsum, oblique. Licet etiam simul vniuersas sursum deorsumue, aut dimidium harum sursum, dimidium item deorsum, fermeq; in omnes partes pro arbitrio, et transfuersas et perpendicularares moueas. Sed si quid mutatis, quod conueniens cum principali, id est, eo vnde mutatum fuit, esse volueris id Deligentis adminiculo componere debebis. Dici non potest quæ occurrant, quantq; admirabilia ijs occurrant qui in hæc rerum exquisitione cum studio et industria versentur. Pro eo autem ac faciem exprimentam proposueris, deseri beæ lineas rectas de quibus forma apta et respondens voluntati tuæ designetur. Distinguis autem antea quoq; pro motione transfuersarum interualla inæqualia existere. Vnde si propinquas illas feceris, in quibus hoc partibus acciderit eæ breuitusculæ fierent. Si distantiores, hæc fierent partes longiusculæ. Quæ ad vtriusq; modum effectæ iuxta perpendicularares in obliqua facie crassitudinis et gracilitatis discrimina afferunt.

Ced qui hæc in manus tractanda susceperit, is etiam cogitabit quid quantumq; sibi mutationis, rerum natura permittat. Horum ipsorum quæ dicta sunt tale est exemplum. Proponatur principale caput, quod libro primo, primo loco descripsimus. Huius perpendicularares linee omnes relinquuntur immotæ, Sed cum transuersis sic ages, ut tres lineas, f. l. m. distribuas intra J. n. In quatuor æqualia spacia, quibus præcipuæ partes includantur. Postea beneficio Deligentis, repones conuenienter reliquas lineas, nempe. o. l. p. q. r. s. Hæc forma mihi propter æqualitatem elegans effusa, Eamq; obliqui aduersiq; capitis subiecimus expressam.

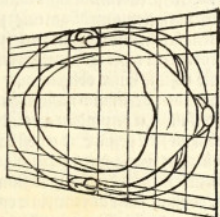
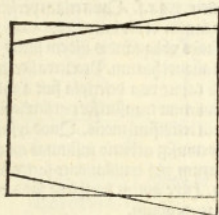
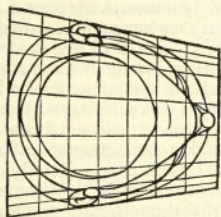
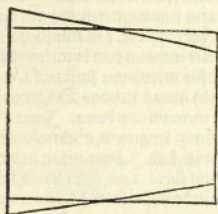

Sed obseruandum faciem in capite alicubi longiusculâ, alicubi vero breuiusculâ esse. Quare scies si facies oris valde proliza sit, capitis testam effici compressiorem. Datur igitur in exemplo tanta altitudo in facie oris, ut linea, f. imponatur in lineam J. utq; postea Deligentis adminiculo reliquæ lineæ intra. f. n. nempe. o. l. p. q. m. r. s. conuenienter distribuantur. Videbis igitur per hanc elationem, radicis capillorum designationem excludi. Contra si faciem oris malueris breuiusculam, videbis testam altiore, et eire acutulam. Sit igitur in iuxta posito differentie exemplo. Ea breuitas in facie oris ut linea, f. stet infra. J. vna parte. 3. totius altitudinis. J. n. Utq; reliquæ lineæ. o. l. p. q. m. r. s. adminiculo Deligentis distribuantur, cernesq; effici quod in subiecto exemplo apparet.

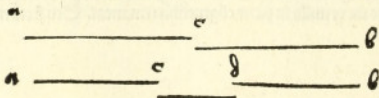
Est et talis capitum variatio. Ut quadrilaterum cubi, principalis ante, id est, ad dextram contrahatur, post, id est, ad laeuam distendatur, ita ⁱⁿ ^{modum} ^{quod} ut quantum vni loco decesserit tantum accedat alteri. Similis ratio est contrarij modi. Si ante distendas, post vero contrahas. Atq; in his ad hunc modum variatis quadrilateris, omnes partes conueniēter, ut fieri debet, distributa, tales facies repræsentabūt, quales in depressio, ut loquimur, fundamentis binis subieciimus.

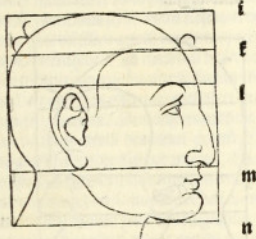
Hoc loco etiam sciendum omnes transversas lineas, quadam certa quam paulo post explicabimus, ratione, posse dimoueri. Ita ut spacia supra fiant longius scula. Quod ipsum et inuertere liceat, et in vtralibet dimidia parte faciei, et in quibusuis transversis lineis vsurpare. Sunt autem maxime euidentes contrariæ. Ut si nunc deorsum trahas, quam prius sursum moueris vel transversam vel perpendiculari rem lineam. Nunc igitur deinceps describam aliquot capitum facies ostensurus exemplis quo modo de præceptis nostris opus eleganter effingi possit. Quo ipso confido me studia cupiditatemq; multorum excitaturum ad alia et maiora et meliora inuenienda, q̄ nos demonstrauerimus. Sed ad rem. Primum sit hoc propositum mutare vniuersas lineas ita ut nulla in parte cōgruentia remaneat. Seu frontem longam

vel breuem, seu nasum longum vel breuem, siue mentum similiter longum vel
 breue esse volumus. Si igitur lineam transuerfam. l. multum sursum moueris ver-
 sus lineam. f. Designabitur frontis spacium breue nasi autem longiusculum, intra
 l.m. contra si lineam. l. deorsum moueris versus lineam. m. includet spacium. f. l. fron-
 tem longum. Sed. l. m. nasum breuiusculum. Si relinquatur linea. l. et moueatur
 sursum linea. m. Nasus quidem erit breuior: in spacio. l. m. sed bucca et mentum long-
 gum. Si in linea. m. deorsum moueatur, Nasus erit longior: in spacio. l. m. bucca vero
 et mentum astrictius. Jam fac ut distent longius inter se lineæ duæ. f. m. Ita ut. f.
 prope. Instauratur. m. vero prope. n. Tum erit caput summum et mentum ac bucca
 breuior: admodum autem frons et nasus longus. Fac contra ut. f. m. transuerse mi-
 nus longe distent inter se, et cernes caput summum et mentum cum bucca longiuscu-
 l. m. euadere, sed breuem frontem ac nasum. Rursus moueatur sursum. f. l. et erit
 caput summum cum fronte breuius. Postea reliquis intra. l. n. lineis Diligentis ope
 distributis erit nasus longus. Itemq; longum mentum cum bucca. Inuerte hoc
 ipsum et habebis excessum in summo caput, frontemq; longiorem. Sed nasum bre-
 uiozem sicut et buccam cum mento. Rursus esto elatio. f. ad. J. linea autem. m. demis-
 sio: ad. l. quæ sit immota. His designabitur pressum supra caput, frons longa, labra
 mentumq; mansula. Inuertatur hoc ipsum ut sit demissio: linea. f. l. et linea. m. ad
 n. Designabiturq; supra caput arduum, frons breuis, nasus longior, bucca et men-
 tum breuiusculum. Possem in harum rerum expositione perq; esse copiosus, sed visum
 est breuitati studere. Hoc obseruabis, qui hæc usurpare uoles, diligenter. Quia dimo-
 uas ad moueasq; lineas inter se, ne rerum nature effingenda vis offeratur utq;
 facies institutæ hominum humanum retineant modum. Sed quæ diximus de lineis
 istis tribus. f. l. m. eadem intelligi debent et de reliquis. o. p. q. r. s. Quin etiam perfectis
 his ad eî variationis modû qui cuiq; placuit. Sic tamen ut ois lineæ ^{propria} res
 manerent, licet in super aliquis variet propositas facies obliquandis iisdem lineis, ut
 vel a fronte vel a tergo declinent, seu diuersæ siue aliquot harum. Præterea licet etiã
 mutetur positus lineæ oblique quæ in principali capite una descripta fuit a radi-
 ce capillorum ad ætinum nasum. Licet etiam mutentur transuerse particulis sur-
 sum deorsumue, et perpendiculares iisdẽ prosum aut retrosum motis. Quod ipsum
 et in obliquis fieri possit. Sed et post has omnes pro cuiusq; arbitrio institutas muta-
 tiones liceat et spacia intra particulas transuersarum, ubi mutilationes factæ fue-
 rint mouere sursum deorsum, prosum, retrosum. Hæc autem perspicue satis dici
 nunq; possunt, quare ad exempla et opus cuiq; est accedendum.

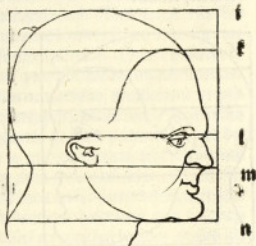
Quia autem diu lineas mutilari, ut intelligatur quid senserim, Sic exempli caus-
 sa proposita linea. a. b. in qua ubi unq; lubitum fuerit notetur punctum. c. Ubi quasi
 fractæ lineæ frustula dimoueantur unum sursum, alterum deorsum. Ita erunt duæ
 particule mutilationis in quas longitudo proposita quasi fracta fuit. Item scriban-
 tur in proposita linea duo puncta. c. d. et rescindatur q̄tum his duobus punctis longi-
 tudinis occupatum fuit, eaq; quasi defracta particula sursum deorsumue moueatur.
 Exemplum subiecinus de transuersis. Sed eadem sunt de perpendiculis et obli-
 quis etiam intelligenda, quarum similiter particule prosum aut retrosum mouean-
 tur. Duo exemplo perfecto poteris et supra descriptas facies aspicere effectas secu-
 dum descriptionem et sententiam nostram.

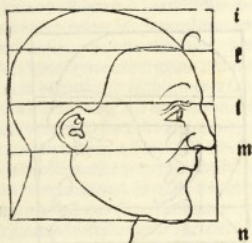
Hæc facies habet tantummodo
 sursum elatum lineam. l.

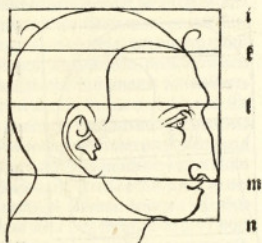
Hæc contra eandem so-
 lam demissam.

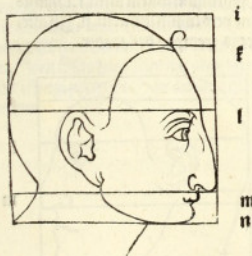
In hac facie sursum mota est
 sola linea. m.

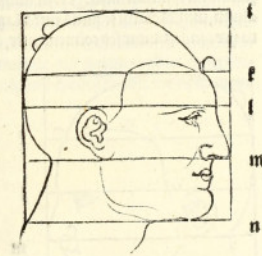
In hac eadem linea. m. sola
 deorsum mota est.

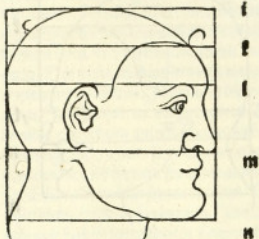
In hac facie linea. f. elatior. m.
 vero demissior est.

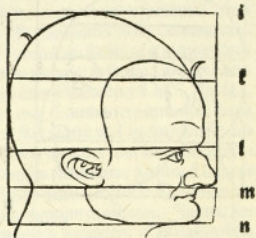
Contra in hac. m. elat' os,
 f. vero demissior.

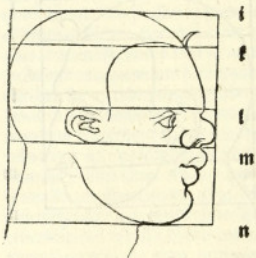
Hæc facies habet duas lineas
f.l. valde claras, sed. m. n. me-
dio. l. n. ponitur.

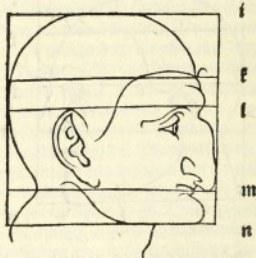
Hæc vero admodum demissam
faciem habet. l. et. m. sed. f. fiat in
medio. 3. l.

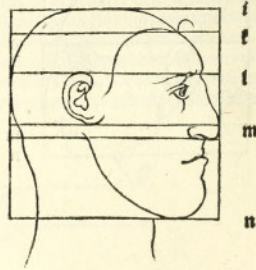
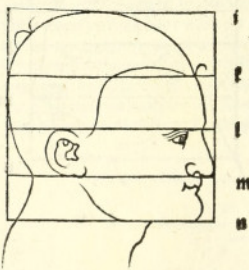
In hac facie est. f. et. m. sur-
sum mota.

In hac contra. f. et. m. mota
deorsum.

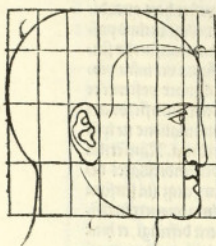

Sunt præter dictas motiones harum trium linearum. f. l. m. et hæc duæ prior, ut
summan spaciū intra. 3. f. sit altissimum, proximum autem intra. f. l. minus
altum, minus etiam sequens intra. l. m. minime vero finum intra. m. n. In altis-
sima hæc: mac: tūtur sed conuenienter, ut subiectis exemplis declaratur.

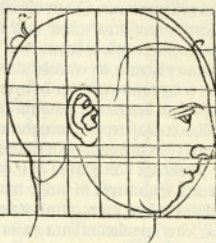

Maxime autem existunt varietates si lineæ rectæ *περὶ ἀλλοι* cum transuerſe
 tum perpendicularares mutilentur obliquentur. Quare ubi vsus poſcet hæc quæ di-
 ſimus mutilata et obliqua diligenter conſiderabuntur, quæ vt intelligi melius poſ-
 ſint. Erponemus ſententiam noſtram exemplo obliquationis. Nam transuerſe ſine
 gulæ hinc vel illinc attolli demittitue poterunt, et perpendicularares ſupra vel infra pro-
 moueri retrahiue. Sed nondum rectæ tamen eſſe illos deſerunt, Quare poſcente re-
 tum inſuper et curuabuntur in ſuſum deoſumue, proſum aut retroſum ſeros ar-
 cus. Nec non et in alternantes illas et quaſi reptiles curuaturas, mutilatione ne ipſa
 quidem præterita. Demonſtrems hæc in frontis et ſuperciliorum linea. Nam et illa
 hinc vel illinc attolli demittitue poterit. Et hæc quanta eſt intra perpendicularares de-
 fringi et ſuſum deoſumue moueri. Etiam ipſa in medio mutilari, atq; ita ſuſum
 deoſumue ſecti in ipſius mutilationis loco, pro re enim nata oculum torquere in eſſi-
 catione ſuſum deoſumue licet. Sed et angulorum linea quæta fuerit deſringi, et hinc
 attolli illinc demitti ſolet, vt obliqua fiat. Sicut videmus in horariolis, quæ compa-
 ſa vocant ſingulam a linea meridiana oblique diſcedere, atq; hac ratione anguli in-
 teriores ceterioresue proſundi magis minusue efficiuntur. Frangatur naſi linea, ita
 narium eminentiæ attollentur demittenturue, quod ipſum debet et de bucca intelligi,
 et maxillis poſteriore parte ſui ſuſum deoſumue motis. Eſt etiam admodum diuer-
 ſum in facieb. obliquis collum propius ad mouere ad mentum, aut longiuſcule retro
 abductum obliquare. Quarum ille quaſi humiles terram ſpectare, hæc ſublime et re-
 ctum intueri videntur. Super eſt aurium locus qui et ipſe ſimiliter moueri poterit, ſuſ-
 ſum deoſum proſum retroſum. Itemq; obliquari in veramq; partem pro cuiuſ-
 uis arbitrio. Hunc etiam ipſum locum ampliuſculum, anguſtiorum, breuiorem, lon-
 giorum, diſtenſiorum, contractionem, facere licebit. Eſt enim in humanis facieb. cer-
 nere alicubi aures quaſi complanatas ad tempora alicubi erectas et eminentes. Ex
 his arbitro: facile ſtudioſos lectores perſpecturos ſententiam noſtram de mutationibus
 rerum propoſitarum, Nam cum viderint quibus rationibus recta et perpendiculararia
 curuari obliquariue ac inæqualia fieri poſſint, ſine labore magno inuenient, et altitu-
 dinum decurtationes. Et craſſa quomodo gracilia faciant, et recta inſlectant. In mu-
 tatas autem lineas ſicut oſtendimus, quis non intelligit, ſi forma deinceps deſcribas-
 tur, quanta diuerſitas futura ſit inter hanc et illam vnde hæc fuerit mutata? Inter
 hæc faciat quiſq; vt diligenter meminerit discriminum ſupra et initio memoratorū,
 ex quibus animaduertet triplicem maxime diuerſitatem aſpectuum in obliqua facie.
 Vnã rectã. Alterã procuruã et obliquatã ſeu fornicatã, vt ſint omnia tanq; in lepuruſ-
 ſi ore quaſi proiecta. Tertiam incuruã, id eſt, lacunatã ſiue repandã. Sed hæc procur-
 uationes et incuruationes nõ modo curuis ſed etiã rectis lineis deſignari poterunt, nec
 integris modo verum etiam mutilatis. Quæ tota ratio verſatur in additione et de-
 tractione. Et hæc triplicis modi diuerſitas, vt dictum eſt, ad infinitas mutationes fa-
 ciet. Nam ipſas has facies aut argutius et acutiuſcule, aut contra ſpiffius et planiuſ-
 ſcule eſſingi poterunt. Hæc autem discrimina triplicis modi ſubicctis exemplis propo-
 ſuimus.

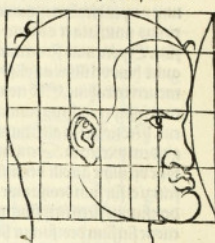
Recta facies.

Orbicularis seu foveata.

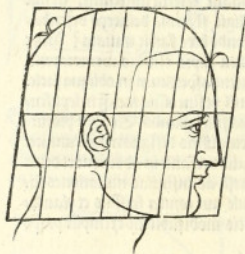

Lacumata siue repanda.

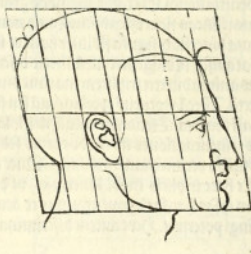

Sunt proeterea duae differentiæ obliquæ faciei quæ sic quasi in Rhombi figura designantur ut relinquatur transversa unaq; supra et infra ^{procedendo} se duo recta latera obliquantur ^{mutuam} tamen et ipsa. Ita ut in comparatione laterum obliquorum linearum supra concurrant infra discedant. Ita erit in priore a fronte angulus supra acutus infra obtusus, cui a tergo respondeat supra obtusus, ut infra acuto acutus. In altera erunt hæc inversa. Duo factio debent de transversis omnes partes distribui. Sed tamen non quadrabunt ad perpendicularum demissæ per transversas lineas. Verum obliquæ omnes eriscent. In prioreq; facie proniusculam formam in altera supinulam lineamentis inductis expriment. Sicut in subiectis exemplis apparet.

Facies prona.

Facies resupinata.

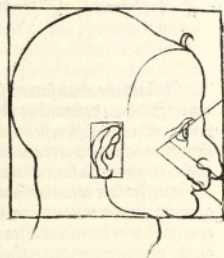
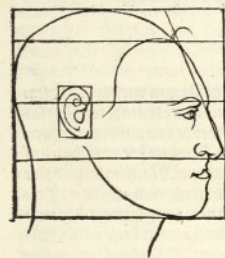
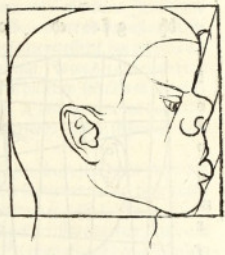
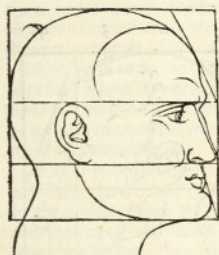
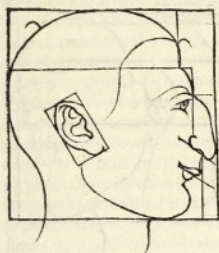

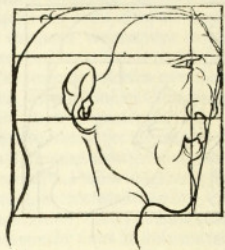
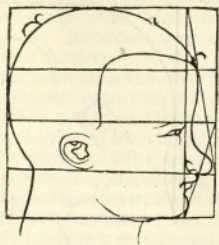
In his sic quemadmodum ostendimus mutatis faciebus, non secus atq; de superioribus tradidimus. Transuersæ omnes et per eas perpendiculariter aut oblique ductæ lineæ rectæ poterunt moueri locis suis. Sed et de motionibus earum linearum, quæ per transuersas perpendiculariter oblique ductæ, partium in latum et densum spacia demonstrant, nunc quoq; deinceps explicandum restat. Nam cum in proposito quadrilatero faciei aduersæ latus prius erectum. a. posterius. b. literæ nota insignitum. Interq; hæc distributio partium per lineas ser harum literarum notis c. d. e. f. g. h. in septem æqualia spacia collata fuerit, pro vniuscuiusq; arbitrio poterit et hæc lineæ protrudi aut retrudi vel omnes vel aliquot, poterunt et ipsis inclusa singulis spaciis profus moueri retrosumme. Atq; ita existunt variationes latitudinum et densitatum, ut facies crassior, gracilior, distensior, contractione appareat, quemadmodum de transuersis longiores et breuiores partes fiebant, Itaq; similiter et hæc in rationem incidit addendi et demendi modus. Sed sciendum, quicquid de rectis et perpendicularibus præcipitur idem et de curuis et obliquis lineis accipi debere. Atq; hæc requirunt attentionem non mediocrem. Velut, hinc enim ordiemur, de frontis circumductione et prokursu quicquid demitur, nasi prominentiæ adijciendum. Eas dem criti et inuersionis ratio. Sed hæc designari licebat per lineas curuas et arcuum huc et illuc comibus versis, itemq; per rectas mutilatas. Atq; ita omnibus partibus facere poteris in facie obliqua. Unde apparet in mutatione figuræ contraria semper concurrere. Et cum vnâ partem protruseris aliquam, alteram propinquam supra aut infra retrudi necesse sit. Deq; hoc efficiuntur discrimina partium ad crassitatem distensionemue, gracilitatem vel contractionem. Nam vero variatis partibus in facie, ut in toto per transuersas lineas duent perpendicularibus aut obliquis. Nō ignorandū vsum esse in singulis partibus etiā minutissimis nō secus ac in tota facie horū discrimina qua de tota facie supra exposuimus. Accedat illa esse aut orbiculari aut lacunatam. Ut exempli causa si frontē rectā, id est, planā orbiculatamue aut lacunatā esse velis. Aut nasum, labra, buccam, mentum, similiterq; omnes partes alias. Et eundem etiam lineam qua capitis obliqui rotunditas designatur vario modo duci posse. Apparet enim in hominum figuris vnius caput planiusculum, alterius acutius, alicuius etiam quasi scroposum. Atq; omnino in tanto naturæ studio diuersa facienda omnia, infinita sunt varietatis etiam istius modi. Dicamus deinceps de obliqua linea, quam nasi designandi causa duci ostendimus. Ea poterit supra reclinari ad lineam perpendiculararem. d. Ut dicitur *de vultu*, inde sit ad transuersam. m. Poterit et erectiuscula duci ex medio. a. c. poterit et proclinari supra ad perpendiculararem. a. In huiusmodi conuenientiam maxime probō, quæ venustatē complectitur, cum quasi aliena et prærupta omnia inuistata et admirabilia videantur. Ita licet, exempli gratia, Dicamus non esse venustam faciem cum elato aut presso vertice, quarum illa caput habet acutus, hæc planiusculum. Relinquitur itaque in medio conueniens rotunditatis caput, quale venustum esse omnes sentiunt. Quod ut dixi, exempli gratia nostræ doctrinæ a nobis est positum, non probationis, media omnia esse optima. Sed, ut nunc hoc recte dicatur. Ut autem in tota facie est inuenustum prolixam illam esse nimis aut minus curuā. Ita de partibus multa est deformitatis discrimina colligere. Veluti frontem esse longiorem, breuiorē, sinuosam, aut quasi scopulosam. Nam nasomibus istis videntur esse longos, nodosos, propendulos nasos.

Contra alij nasci sunt breuibus, intortis, sinis, crispis, glomeratis, supraq; depressis alij, alij extantibus. At oculi alijs paruuli et quasi delitescentes, alijs sunt magni et exerti. Aliqui semi apertis quasi suillum obtinentur, conuenientque magis superiore q̄ inferiore palpebra. Aliqui latissime penitus patentibus oculis aspiciunt. Sunt et quibusdam alta, quibusdam quasi incumbentia palpebris, non etiam nullis propendula supercilia, quæ et ipsa tenuia alijs, alijs densa insunt. Sed labronibus crassa, carnosâ, grandia, glomerata labra sunt. In alijs arguta et gracilia. Aliquibus superius labrum elatius est inferiore, aliquibus contra hoc illo, crassius est etiam sæpe vnum altero. Sæpe intra nasum et labrum altiusculum spacium, alicubi hic in labrum insidere videtur. Præterea est vbi mentum obtusum magnumq; sit, Est contra vbi acutum et paruum. Est et alicubi mentum a collo longius distans. Est et quasi ad collum attritum, alicubi prolixum, alicubi curuum. Quæ suis lineis transuersis, vt indicatum est, designantur. Sunt etiam nonnullæ facies ad scalarum modum inæquales, idq; bifariam, Nam aut supra prominent maxime. Infraq; magis ac magis retrahuntur. Aut inferne prominentes gradatim sursum scandendo recedunt. Hæc mutilatis lineis designantur. De quibus quamuis multa tradi possent, quo pacto etiam in minimis partibus vsurpari possint, Sed hæc tamen ipsa studiosi experiendo facile inuenient.

Hoc loco sciendum permitti vnicuiq; plures facere numero q̄ nos fecerimus, aut etiam pauciores lineas transfuersas perpendicularares et obliquas. Siue maioris certitudinis, seu vitandi laboris causa. Permittitur etiam rectas lineas, si res poscere videretur, vnicuiq; curare pro arbitrio suo. Quæ omnia quo melius et rectius qua de sententia animi mei præscripta sint, intelligi possit, subijcere placuit varia exempla figurarum de quibus memorauimus. Harum diuersitates designatas apparet multis perpendiculis transfuersis, obliquis, mutilis lineis nonnullis et curuis, ad quas postmodo congruentia formæ expressa fuerit. Hæc multum proderint ijs qui absq; exemplo scripturam nostram non facile potuissent intelligere. Sed variationis huius infinita est ratio. Nam et vnus forma transferri in alteram, et miseri omnium a prima ad vltimam poterunt, omninoq; difficile dictu est quid his in rebus licentiae concedatur operi, quod quidem ipsum debet in frequentibus mutationibus versari. Sic aut et nos in exemplis omnes perpendiculares et transfuersas temere dimouimus. Itemq; easdẽ obliquauimus plane vt libido tulit audacissime. Tum deinde formam expressimus congruam vnde quid exierit licet inuicere. Sed non obliuiscendum, si quid oblique faciei de densitate detrahatur, id adijci latitudini aduersæ. Et contra. Nisi si quid adijciatur, huic detrahi oportere. Non autem ignorandum has varietates magis seruire discriminiibus q̄ venustati formæ. Quas plurimas designare vsus causa admodum profuerit. Neq; adeo venusta forma per se, et absq; comparatione ad inuenustam cognosci queat. Qui igitur sciet quid deceat, idem et quid deforme sit sciat necesse est.

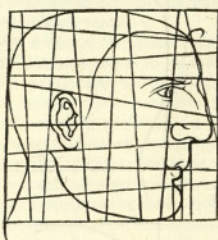

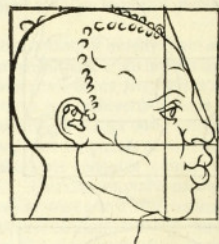

bh gf ed c a

i
e
o
l
p
q
m
r
f
n

1 2 3 4

Restat ut de aduersarum facierum mutatione, deq; illarum varietatibus dicamus. Sed quia de omnibus obliquis faciebus in aduersas, traducendi transfuersas lineas vna ratio est, beneficij nimirum transferentis. Ideo de varietatibus transfuersarum nunc quidem verba facere superuacaneum fuerit. Tantum hoc monebo transfuersas et in aduersa facie obliquari posse, vel omnes vel aliquot. Nam ita facies distorquentur similiter ut cum totius cubi vnum latus demittitur alterum attollitur. Pergamus igitur ad tractationem perpendicularium, quæ cum intra latera a. b. his notentur literis de doctrina nostra. J. g. c. d. e. f. h. k. Et præcipuas in facie partes designent, ut frontem, oculos, nasum, aures, buccam, mentum. Sciendum harum singulas aut aliquot simul, aut etiam vniuersas moueri locis suis posse. Ita quoslonaius inter se distabunt, eo erit partium latitudo maior: quo aberunt propius, eo erit illa minor. Sed et sic describuntur supra uti quasi concurrant, infra discedere a se videantur, aut contra.

Describuntur et flexæ. Tum desinunt perpendiculariter cadere, sed aut oblique aut curuæ sunt. De hac ratione in forma expressa cernes frontem distendi aut contrahi, oculorum inter angulos vastula aut angustia spaciola, interq; eosdem maiuscula aut minuscula intervalia. Poterunt et inæqualiter magnitudine et loco designari oculi, palpebræ, supercilia, Cernes et nasum hic distendi illic contrahi, supra inq; vel infra Eundem et rectum et incuruam, glomeratum aut acutum, teretem aut nodosum, qua parte nares subsunt angustior:em naribus ipsis amplis. Vel contra supra nares distensior:em, naribus ipsis contractis. Idem licet dicamus de distensione aut contractione buccæ, menti, maxillarum. Idem et de singulis partibus quæ supra cõtrahantur, infra distendantur aut contra. Hac via inæqualis distributionis efficiuntur gibbosæ aut distortæ et aliæ multis modis facies, Veluti aut angusto aut spatio ore. Curuis, crassis, paruis, magnis labris, aut etiam inæqualibus. Maxillis distentis, contractis, acutis, obtusis, apparente iunctura aut minus. Hæc omnia et huiusmodi diuersitates studiosus et experientis lector debet enucleare, Unde multa admirabilia poterit eruere, quæ sub his latent. Hoc vero certo nihil est certius. Intelligentes deformitatis et turpitudinis facile perspicere, quid sibi in opere ad venustatem insititum vitandum sit. Duo quis autem longius a prauitate recesserit, hoc propius ad pulchritudinem accedat necesse est. Cui hæc erunt manifesta. Is quid a quo et qua ratione differat facile et plane intelliget. Idq; non solum in picuris, sed illis etiam operibus quæ celo et scalpello elaborantur accideret necesse est. Duce qui tentari hæc ratio ne ignorata, quamuis aliquid concordans et æ quale expresserit, tamen id fortuito non et arte effectum constat.

Sed ad propositum reuertamur. Aliter apparet facies imposta collo proceræ et gracili, aliter breui et crasso. Præterea animaduertenda lineamenta oris, quæ alicubi sunt grandia et plena oculis, naso, mento, alicubi tenuia et pressula. Facies etiam aliter apparent. Si capillatum sit aut rasum caput, capillo crispo aut recto, denso aut tenui, promisso, tonso, cincinato, laxo humido, steco. Si barbatum sit os aut imberbe. Neq; barba eadem quæ de capillo dirimus intelligenda, Horum nonnihil exemplis subiectis declarauimus. Cæterum virilis et muliebris capitis mutandi ratio eadem est, quantum custodiri debet, ut sui sexus naturam verumq; referat. Talibus etiam mutationibus percurri totum corpus poterit, et illius omnes partes perquiri. Sed quod monui, videndū ne virilis ac muliebris sexus confundatur. Neq; etiam ita mutabitur effigies viri, ut quasi virilitas ipsa effeminetur, neq; muliebris, ut ex illo genere imago in virile transeat, absq; enim etiam hoc latissima est mutationum via.

Cum autem omnes animantes in suo genere similes inter se reperiantur. Exus tamen discrimen sere euidens est, ut in hominum genere et bestiarum. Præterea dansda opera, ut hæc etiam sexus discrimina in imaginibus hominum humanum modum retineant. Sicut et omnes bestias nature sue quendam modum retinere videmus. Nunq; enim Leo ita dissimilis est aliorum leonum, ut asinum referat, Neq; vulpula, ut lupus esse videatur, Quare ubiq; generis et nature proprietas conseruanda.

Quid autem dicunt? qui sic loquuntur, ut inquam leoninam aliquem tueri aut
 vestium, Lupum esse vel vulpeculam, vel canem. Cum non certe quadrupedem esse
 sentiant. Neq; etiam simili corpore, aut membris similibus esse aiunt. Sed ita nos
 tant animorum quandam similitudinem. Dum significant sic se illos gerere ut ceru
 torum animalium naturas ingenijs suis referant. Quod ipsum ad membrorum stas
 tum minime pertinet, neq; permisceri hæc debent. Non autem negari potest quin ho
 minum maxima sit inter ipsos dissimilitudo. Sed tamen ita ut generis similitudo
 sibi constet. Idipsum in canum etiam genere apparet. Alij enim grandes, alij parui
 sunt, et secerentis discriminibus inter se differentes, glabri, pilosi, diuersoꝝ colorum.
 Sed non ita tamen dissimiles inter se sunt generis ut similitudinem amittant, vniue
 vulpes aut lupi esse videantur. Ex his patet mutationes et varietates rerum non
 statim etiam naturas illarum euertere neq; confundere, itaq; facile est canis figu
 ram a feræ bestie figura intemescere. De qua differentia, ne iusto sim verbos
 stor disputandi sinem faciam. Sed redeo ad illa quæ initio monui, vndeq; hæc
 sunt nata vitandam confusionem sexus, et in muliere virilitatem formæ, in viro mu
 liebritatem.

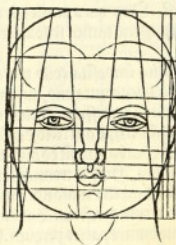
aig e d

e f hfb

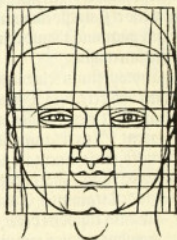
aigc

d e

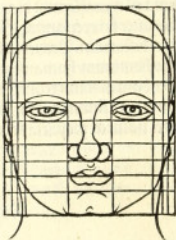
fhfb

aigc d e fhfb

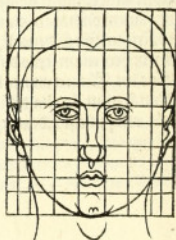

aig e d e f hfb

i
f
o
l
p
q
m
r
f
n

i
f
o
l
p
q
m
r
f
n

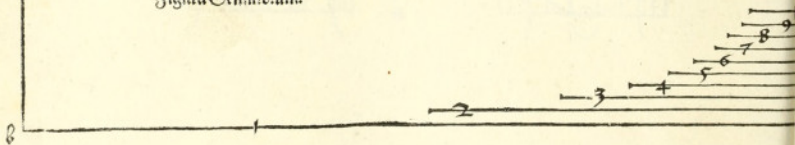
Nunc deinceps monstrabo aliam viam ad mensuram nouam propositæ imagi-
nis. Si quis facere crassiorē graciliorēue, distensiorē vel contractionē voluerit.
Hæc duabus lineis continetur, quibus mutatio efficitur, quomodo supra de lon-
gitudine et breuitate ostendimus, sed aliter hocq; modo. Si propositæ imaginis altit-
udinem habueris, ve illam quæ est eius vnde nouâ effingere volēs facurus per trans-
uersas crassiorē aut graciliorē, distensiorē contractionēue, Jam nota igitur est
altitudinis habitæ linea. Aliam igitur constitues ad mensuram densitatis et latitu-
dinis. Si quidem imaginem volueris exire ampliorē, erit ea linea longior; breuior
autem si angustiorē, quam diuides in suas præcipuas partes beneficio Varians
tis, atq; ita mensurationes accommodabis ad mutationes imaginis propositæ. Ita
conuenienter erunt de linea longiore omnia crassiuscula et distensiora, de breuiore
gracilia et contracta magis. Harum linearum duum figuram inferius expressimus.
Indidimusq; nomen Geminis, propter modum vsusq; duplicis lineæ ad vnā
mensurationem. Hæc descriptio ita se habet. Primum Lineam statues rectam ad
perpendicularum altitudinis notæ, quæ sit. a. b. hæc debebit omnium partium suarum
distinctione esse insignis. Tum infra transversam ad normam adiunges, eaq; erit
breuior; aut longior; pro arbitrio tuo sintq; huius notæ. b. c. Ita habebis trilaterum re-
ctangulum designatum. a. b. c. Hac transversa, beneficio Variantis, aut sane diuis-
ionis cuius ratio in primo libro explicata est, de nouo distincta conuenienter secundū
altitudinis lineam, figura sãm erit Geminorum perfecta, qua poteris ad mensurati-
onem omnium partium densitatis et latitudinis vri.

Geminorum etiam vsus ad mensurationem altitudinis pertinebit. Nam linea
erecta. a. b. si proluxio: facta et beneficio Variantis de nouo distincta per altitudinem
suam fuerit, Jam habebitur mensura longioris imaginis sed gracilioris. Vtra igitur
cumq; harum duum linearum fuerit mutata, in mensuratione propositæ imagi-
nis diuersitatem afferet. Et igitur volēs suâ propositæ imaginis altitudinem constare,
sed graciliorē aut crassiorē modo fieri, Transuersa mutata pro voluntate tua
vtere. Sin densitatem et latitudinem retinere volueris, sed longiorē aut breuiorē
staturam facere, vteris altitudinis lineæ ad oppositum modum mutata. Ita vides
vtrumq; latus Geminorum, rectum inq; et transversum, suas peculiaries fortiri di-
uisiones, pro diuisionis modo exposito initio statim libri primi, hoc etiam loco caue ob-
liuiscaris harum particularum nimis et parum.

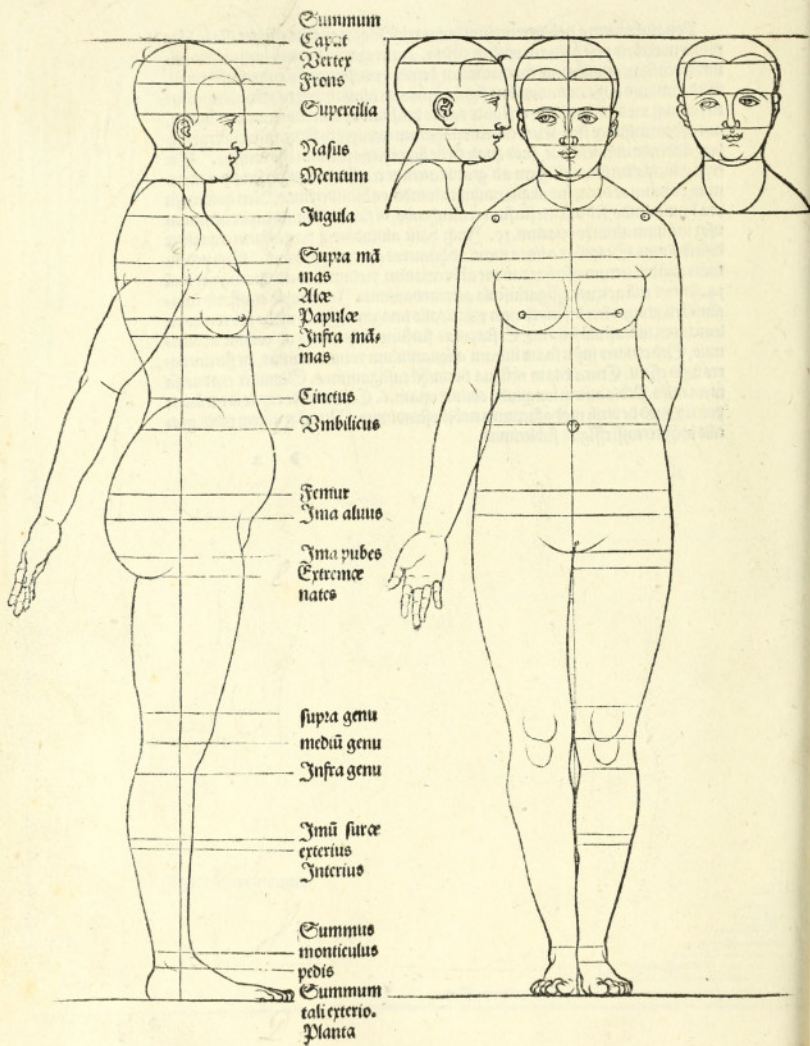
Hac in parte studiosum lectorem admonitum velim, vt animaduertat, sicut de
vsus breuitate facile apparebit, q̄ admirabiles mensurationes de duarum linearum
vnius breuitate, alterius longitudine perfici possint. Multoq; adeo si magis alterus
tra in metiendo punctum moueatur, multoq; maxime si vtraq; Despicianū hoc erit pe-
ritio architecto quod dico, Et mirifice difficultates, vt videntur, hac ratione facillime
applicabuntur.

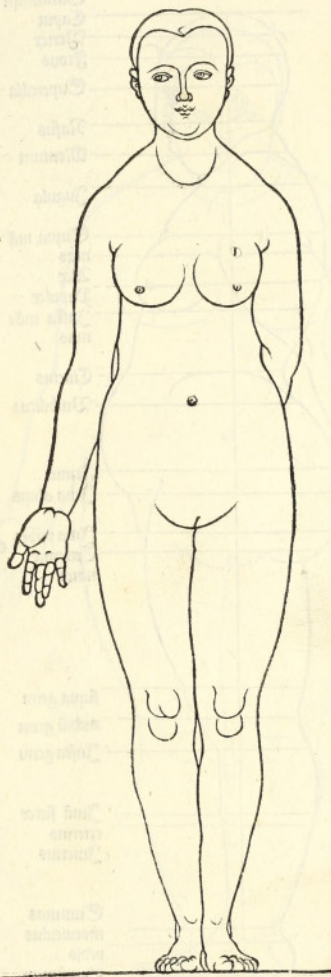
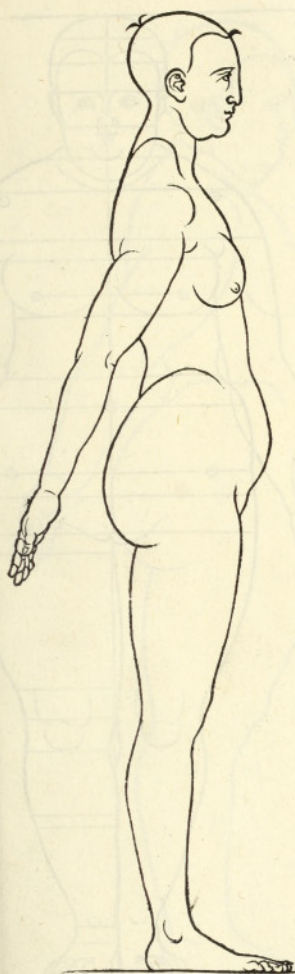
Figura Geminaum.

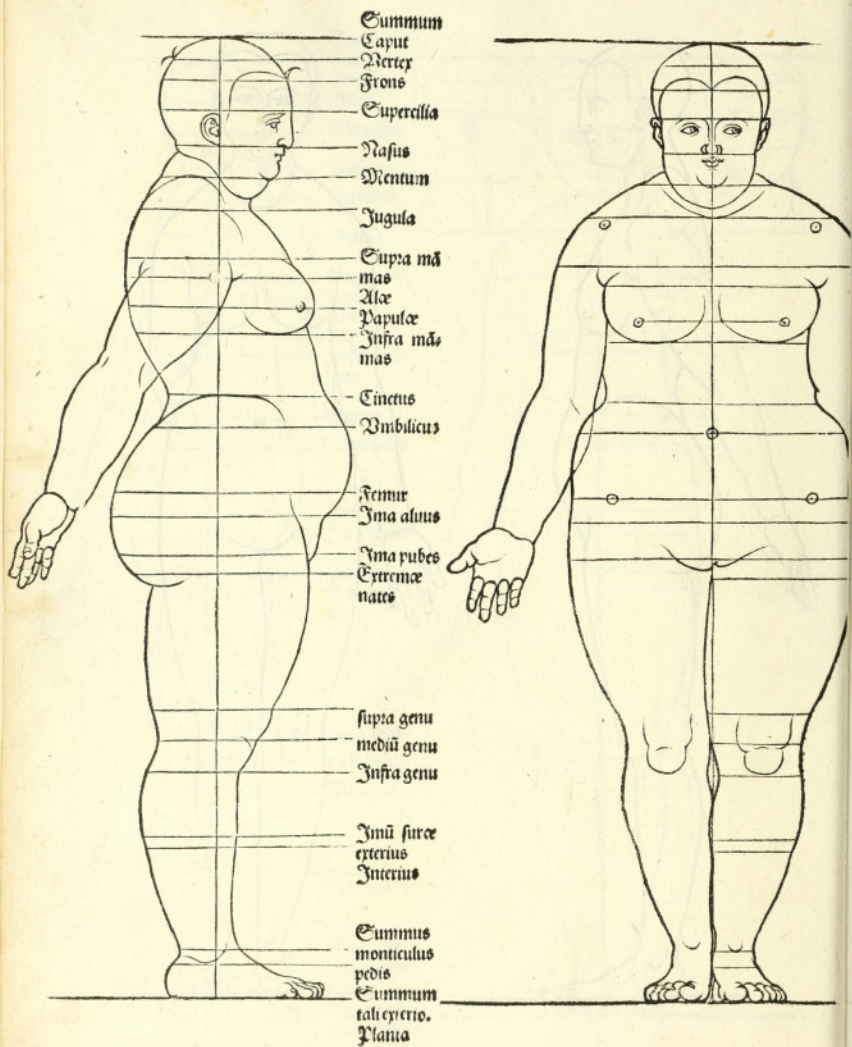

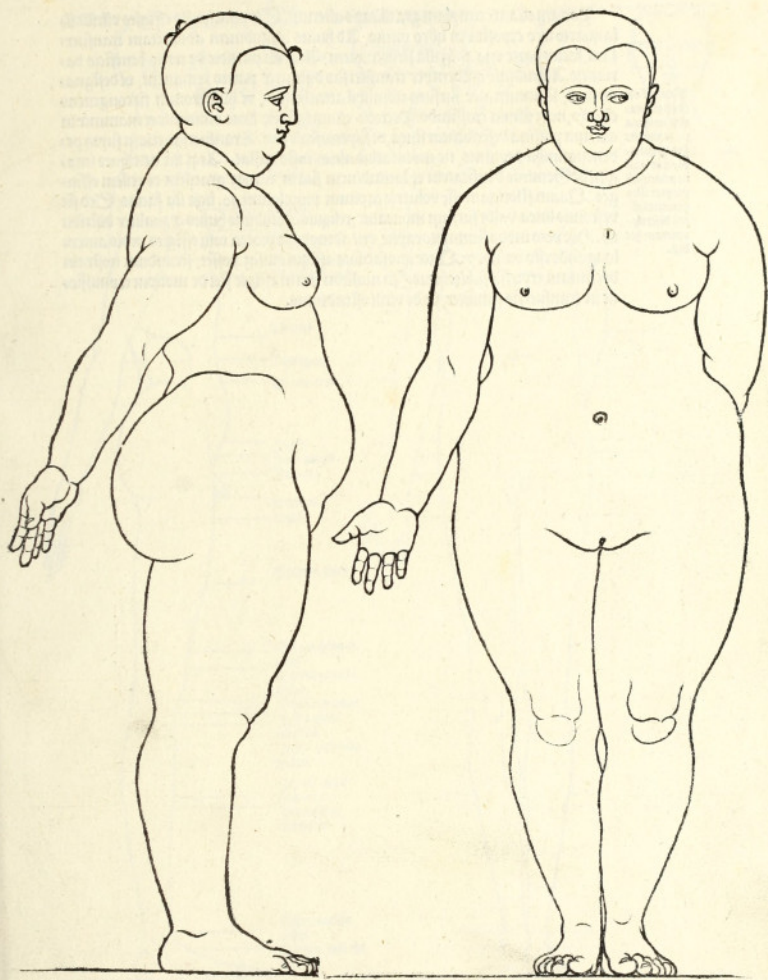
Donatur autem a nobis exemplum huius rei. Sicq; proposita effigies illa in libro primo muliebris post primam virilem efficta. Hanc igitur Geminorum auxilio primum densitate et latitudine contractionem deinde extensorem facere propositum sit. Sed sciendum si his mutationibus figura humana nimium forte a vero alienata fuerit suumq; modum amiserit, ut si quæ partes densitate ac latitudine auctæ nimium, aut eisdem minutæ sint. Tum correctione harum corruptam figuram instaurari debere, addendo minuendoue, quod quale sit de supradictis planum esse confido. Sic ergo principalem illam effigiem ad gracilitatem et crassitudinem perfectam correximus, primum ut de capitis aliquantulum altitudine absunderemus. Non quidem supra deminuendo, sed inferne sursum contrahendo, ut fieret a summo capite ad imum usq; mentum altitudo duarum. 15. Inq; hanc altitudinem partes faciei æqualiter distribuimus. Scapulas a linea menti ad humeros apte protraximus. Sed pedem cuius quadrilaterum esset hac ratione abbreviatum, produximus ad vnā. 13. et vnā 14. Femur etiā ac crus castigatiuscula accommodauimus. In exemplo crassioris imaginis reliquimus fere descriptionem principalis imaginis. Illud modo sub mento paracarculum maiusculi fecimus. Et scapulas sursum ab humeris ad collum adduximus. Sed et nates infra suam lineam aliquantulum rotundauimus, ne succinctiores iusto essent. Crura etiam obliqua nonnihil castigauimus. Similiter et aduersa iuxta talos. Pedis autem longitudo obtinet vnā. 6. Cæterum de capite idem facere poteris, quod de virili modo factum a nobis ostendimus. Vtriusq; autem modi gracillius inq; et crassius effigies subiecimus.

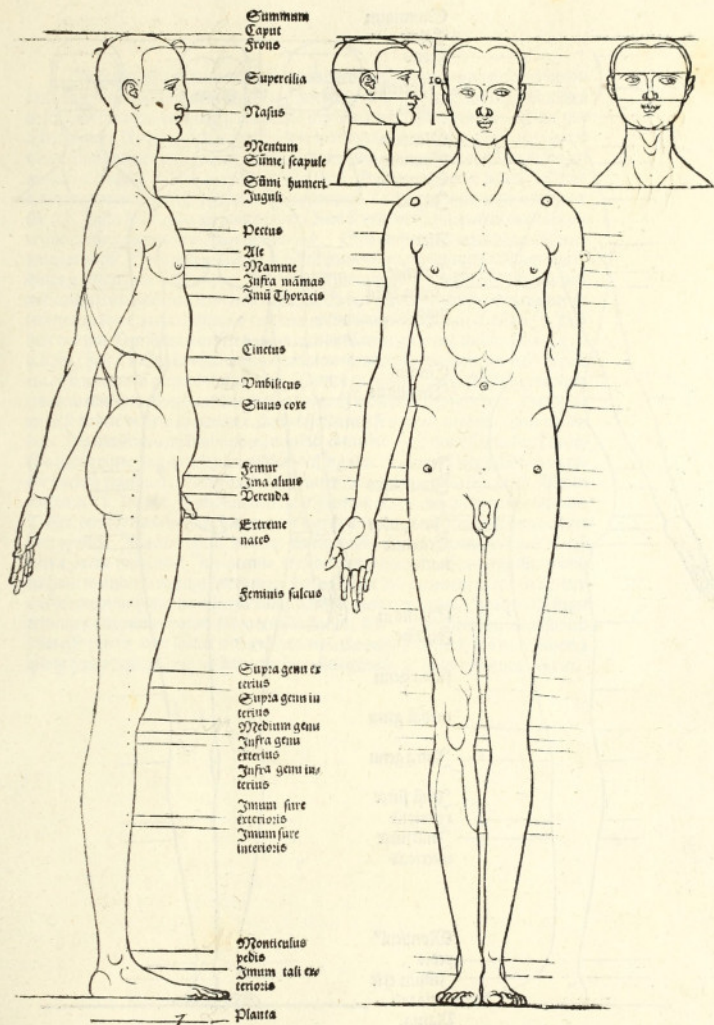

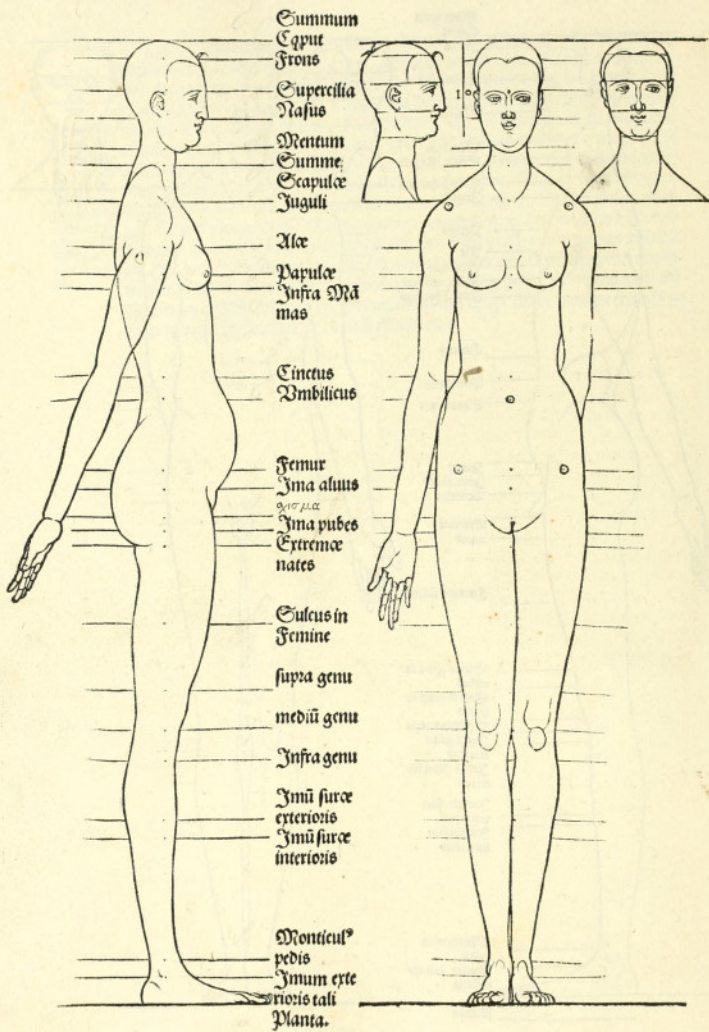

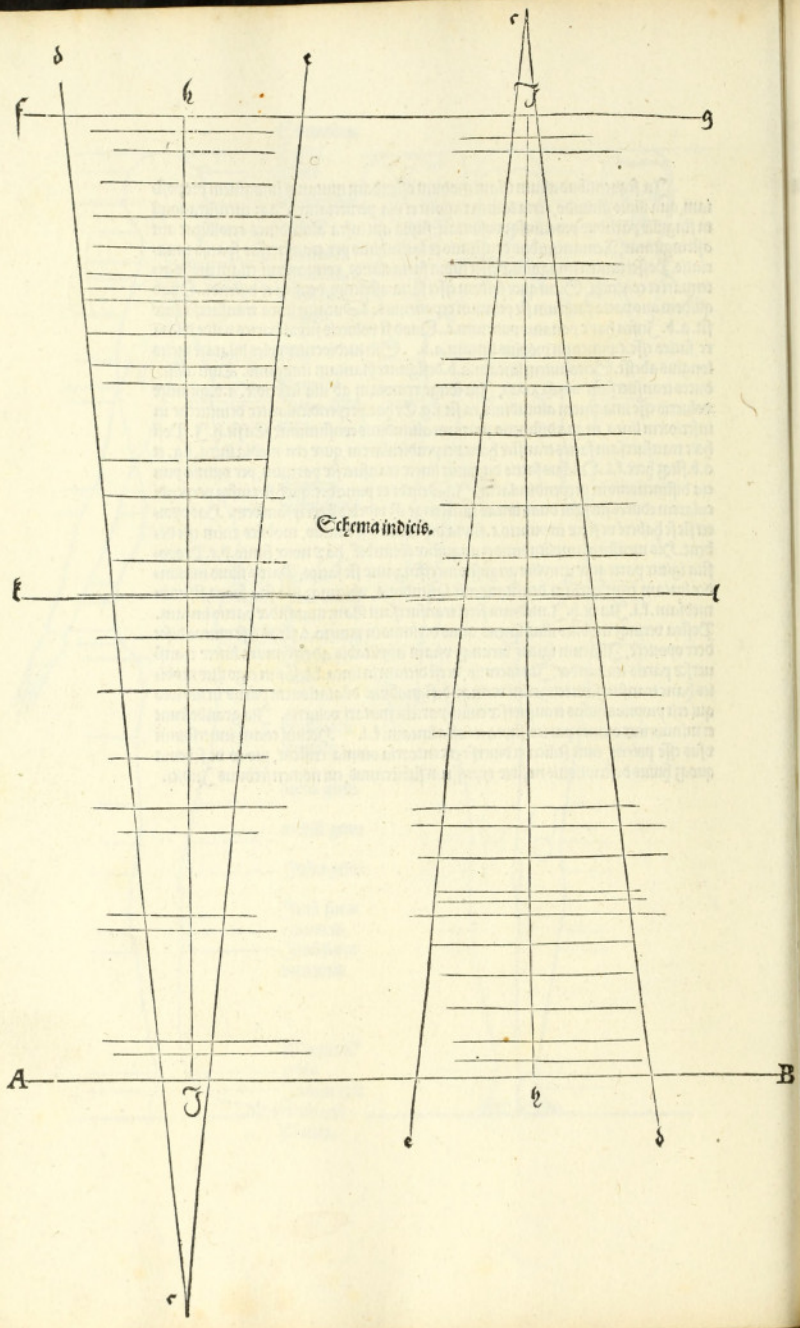
Donam etiam exemplum gracilitatis alterum. Sit principalis effigies vitulle illa quarto loco expressa in libro primo. Ad huius altitudinem adiunctam transuersam facies parte vna. 6. s. illa sit breuiorem. Atq; ita partire de nouo beneficio variantis. Altitudinis quidem per transuersas distinctæ partes remanent, vt designantes sunt. Tantum alæ sursum nonnihil atterantur, vt humerorum sit congruens effigies, neq; nimia crassitudo. Pectoris etiam inferior linea omittetur et mammae in alarum pristina describentur linea, vt superiuscule sint. Transuersas etiam supra pedem nonnihil deprimes, ne monticulus altior iusto existat. Atq; ita attribues imaginem de Geminis densitatem et latitudinem suam, eamq; gracilem et exilem effinges. Quam si longam esse volueris capitum proprio. 10. licet ita facias. Sed sic vt frontis linea valde sursum moueatur, reliquis altitudinis huius æ qualiter distribuatur. Hoc vero modo summo capite, erit admodum proceri colli effigies pedis autem longitudo esto vnus. 7. Quæ quo facilius assequi quisq; posset, secundum nostram doctrinam expressa subiicimus. In muliebri etiam effigie fiet de motione et ommissio ne in transuersis similiter, vt de virili ostendimus.

Nemini of-
ferat plu-
res nomina
in transac-
tione in crea-
tione hoc qua-
in principali
propter illu-
proceritate
eius discretio
poterant hec
dici.

In sequentibus alium etiam modum ostendam mutandi imaginem propo-
 sam, qua illius altitudo, certa tamen ratione et via peruertatur. Eaꝛ mensurationi
 in singulis paribus pro cuiusq; voluntate supra aut infra altitudines extolluntur aut
 astringuntur. Remanentibus densitatis et latitudinis per transversas spacio inua-
 riatis. Possit tamen imago quæ esset supra facta elatior, conuenienti etiam modo at-
 tenuari et contrahi. Sicut quæ ibidem esset facta astrictior, densari et distendi. Quod
 quidem quo pacto futurum sit primum exponemus. Ducatur linea transversa quæ
 sit. a. b. Infra hanc ponatur punctum. c. Quod si uolueris supra partes valde dilata-
 re, facies esse. c. punctum proprius lineam. a. b. Sin mediocriter uoles dilatare facies
 longius abesse. Eties autem lineam. a. b. designare plantam imaginis. Tum aliar-
 duces transversam $\pi\alpha\rho\lambda\lambda\alpha\delta\eta\varsigma$. Ita longe remotam ab illa inferiore. a. b. quantæ
 uolueris esse imaginem altitudinis, ea sit. f. g. Et hac perpendiculariter demittetur in
 inferiorem lineam, in qua distinctio partium altitudinis constituatur. Ea sit. h. i. Post
 hæc transversam facies transire hanc perpendiculararem quæ erit media infra. f. g. et
 a. b. sitq; hæc. k. l. Quibus factis ducentur lineæ transversæ partium, per omnia pun-
 cta distinctionis in perpendiculari. h. i. Deinde ex puncto. c. quod sit infra perpendi-
 cularem educes sursum duas lineas tam longe q̄z uidebis ferre ipsam rem. Has oportet
 esse habere et fixæ in puncto. c. supra discedant a se mutuo, mobiles enim esse des-
 bent. His mensura amplitudinis et angustie cõtinebit, hæc notæ sunt. d. e. Propo-
 sita igitur parte quæ amplior angustiorue effingatur sic facies. Partis illius mutan-
 dæ lineam transversam densitatis aut latitudinis, ubicunq; illa sita fuerit, sistes in
 mediam. k. l. Ita ut. h. i. mediam fecer transversam illam mutandæ partis lineam.
 Postea utrinq; mobiles illas lineas, quas diximus in puncto. c. fixas a se mutuo disce-
 dere oportere, Illarum igitur utrinq; unam applicabis ad extremum lineæ trans-
 uersæ partis mutandæ, Ita iacentis, ut est dictum in linea. k. l. Cum ergo illæ mobi-
 les hanc transversam tetigerint utrinq; designabunt dilatationem partis in illo loco
 qui erit proprius huius transversæ cuius partem mutari uolueris. Ita grandescunt
 et minuantur omnes partes supra et infra lineam. k. l. Horum etiam inuersionum
 usus esse poterit, cum scilicet et diuersæ et contraria omnia eriscent, pro eo ut schema
 quoq; huius descriptionis nostræ expressu. n. subiecitimus, cui nomen fecimus Ind. ci.

Sed ut redeamus ad peruersionem imaginis prepositæ, ad quam et Iudicis et
 huius figura et ratio opposita est, usus requiritur. Proponatur exempli causa Effigies
 vitilis eademque adiuncta muliebris quinto loco oppositæ in libro secundo. Harum
 utriusque linea altitudinis insigniatur punctis distinctionum suarum partium, Huius
 iusque notæ sunt. a. b. postea producatur ex puncto. b. normalis, cuius sint apponatur
 punctum. c. postremo obliqua linea. a. c. latera iungantur. Cum vero de omnibus
 punctis distinctionum lineæ principalis deduces lineas recta in punctum. c. ubi officio
 hoc concurrere debent. Itaque erit instrumentum perfectum ad peruersionem ima-
 ginum, supra infraue extollendarum aut astringendarum. Hoc placuit nomine per-
 uertentis appellare. Nam per ipsum dependentis lineæ mensurationes peruerri con-
 suenerunt. Sed usus erit talis.

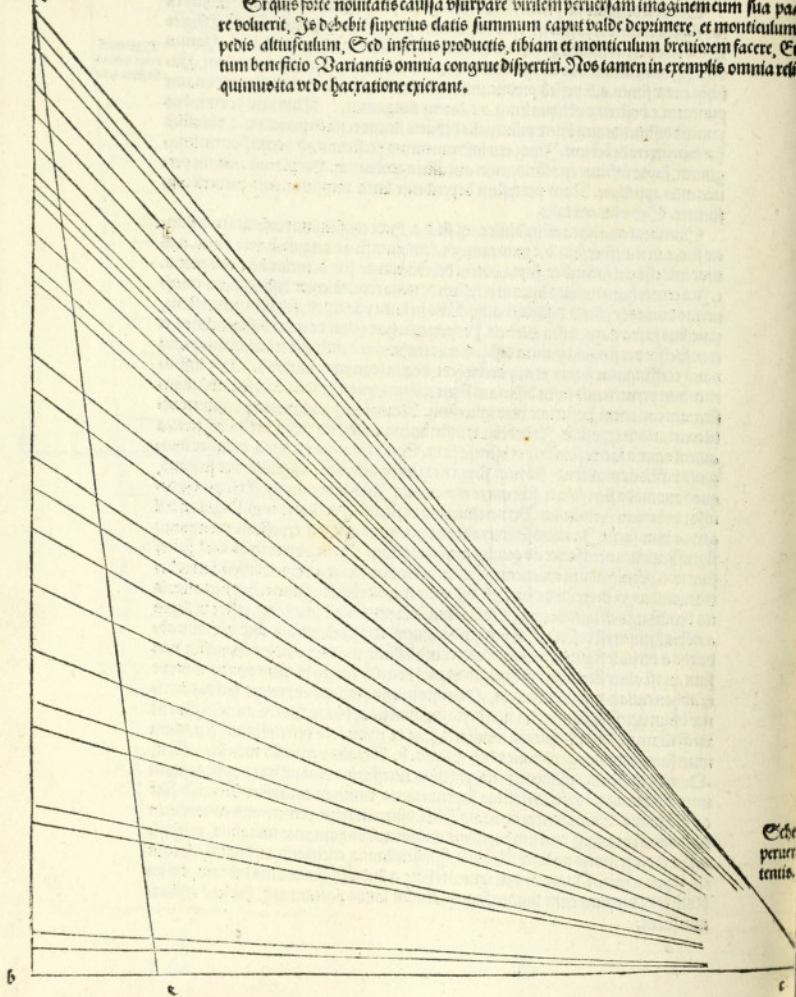
Quærendū
 nam utrius
 sit facti loco

Sumatur alia linea altitudinis eaque sit. d. e. Hæc constituatur inferius cum pur-
 co suo. e. in transversam. b. c. punctumque. c. remotum sit ab angulo. b. una parte. d. al-
 titudinis effigiei faciendæ. supra autem debeat puncto suo. d. incumbere oblique. a. c.
 c. Ita certes hanc nouam lineam et ipsam de nouo conuenienter distinguui, per trans-
 uersas ductas ex punctis distinctæ altitudinis in linea principali, sed cum peruersione,
 partibus supra elatis, infra astricis. Proponatur hæc igitur de nouo distincta linea, et
 transuerse per singula puncta distinctionis trahantur densitatis et latitudinis princi-
 palis, et effingatur forma, et apparebit hæc, de qua loquimur, mutatio. Hoc instru-
 mentum peruertentis infra bisariam figurauimus, priore quidem loco secundum mon-
 strationem rationem, posteriore uero inuersum. Nam si quis mutationem institueret uer-
 sit contrariam oppositæ, Is debet et instrumenti contrario priori postu uel, cætera
 autem omnia facere similiter ut ostensa sunt. Subicimus et exempla mutatiæ ima-
 ginis vitilis ac muliebris, sed neque supra neque infra ampliora angustioraque fecimus,
 quod quomodo fieri solet, schema componentes Iudicis docuimus. Et sequi tricu-
 lusque uoluntati permittitur. Peruertente autem si quis oppositæ et cum singulari dili-
 gentia usus fuerit, In cuius scilicet ratione discriminum supra oppositorum omnium
 significationes necessarie ad occulta artis inueniunt. Is in admirabilibus rebus successum
 non perueniendum experietur. Sed in opere tam longe a uero additionibus et des-
 tractionibus, ut in exemplis factum est, discedere nemo debet. Jam et has licet aliquis
 ita demutatas effigies de nouo et ipsas mensura pericula dimittatur, et fere ut supra
 a nobis factum est describat, Corrigenda autem ubique deformitas quæ nimium ab-
 ductis a ueritate figuris exierit. Hæc enim ad istum modum a nobis proposita non
 sunt quasi aliter fieri non debeant, sed magis docendi causa ut essent omnia tantope-
 re abhorrentia a uero, notabiliora. Omnino autem sentiendum totius huius doctri-
 næ usum necessitatis comode, non deprauationibus applicandum. Cauis igitur ne
 unquam illam pendulam lineam nouitatis, siue ut priore loco descripsimus, seu etiam
 inuersam, nimis longe remoueas ab angulo. b. Ne talis peruersio monstra pariat,
 Quantam autem utilitatem rationis huius necessarius usus afferre poterit, tantam
 immittit prauitatis operi curiositas superuacanea, cum non curabitur Ne quid sine
 causa nimis. Sciendum autem tam solere usurpari hanc peruertentis rationem in
 partibus que in toto. Cæterum de talibus mutationibus humane imaginis, perspicui
 untur et diuersitates naturæ Roboris, Imbecillitatis, celeritatis, tarditatis, alacritatis,
 et pigritudinis. Quare que non ignorari hæc, a studiosis huius artis debeant, cui du-
 bium erit? maxime cum immensum quantum latius pateant atque hoc loco explicas
 tum fuerit.

Supra.

a b

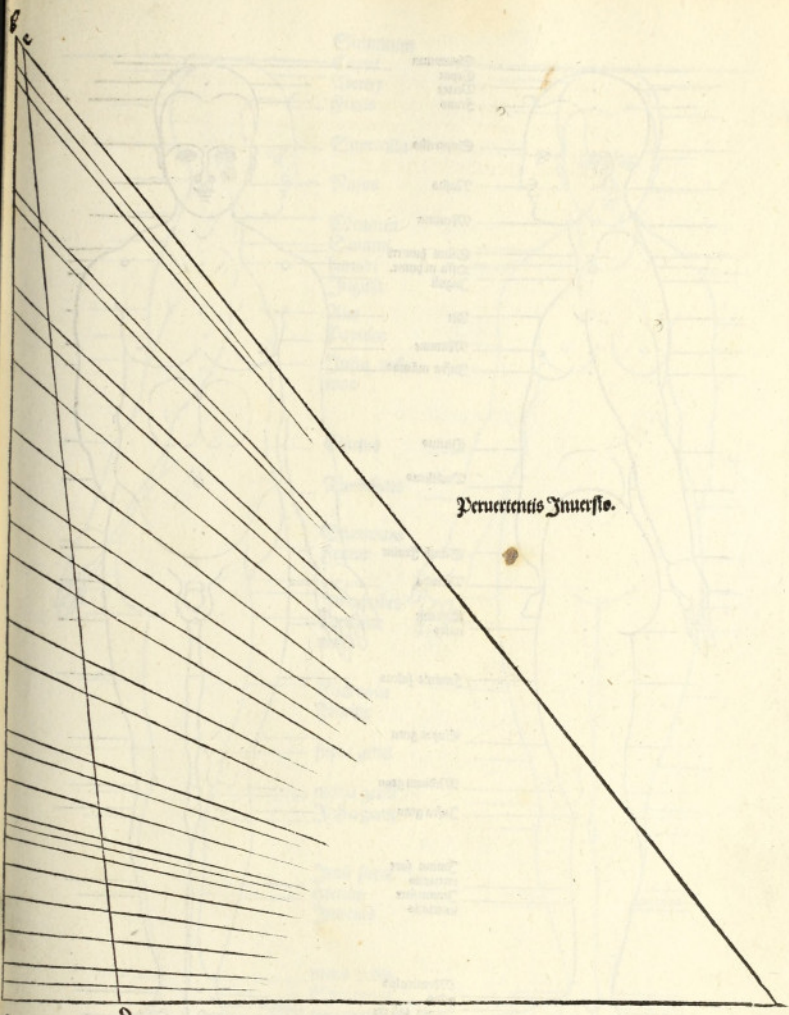
Et quis forte nouitatis causa vsurpare vilem peruersam imaginem cum sua parte voluerit. Is debet superius clatis summum caput valde deprimere, et monticulum pedis altiusculum. Sed inferius productis, tibiam et monticulum breuiorem facere. Et tum beneficio Variantis omnia congrue dissipari. Nos tamen in exemptis omnia resti quimus ita ut de hac ratione experiant.

Infra.

Et
peruer
tenis.

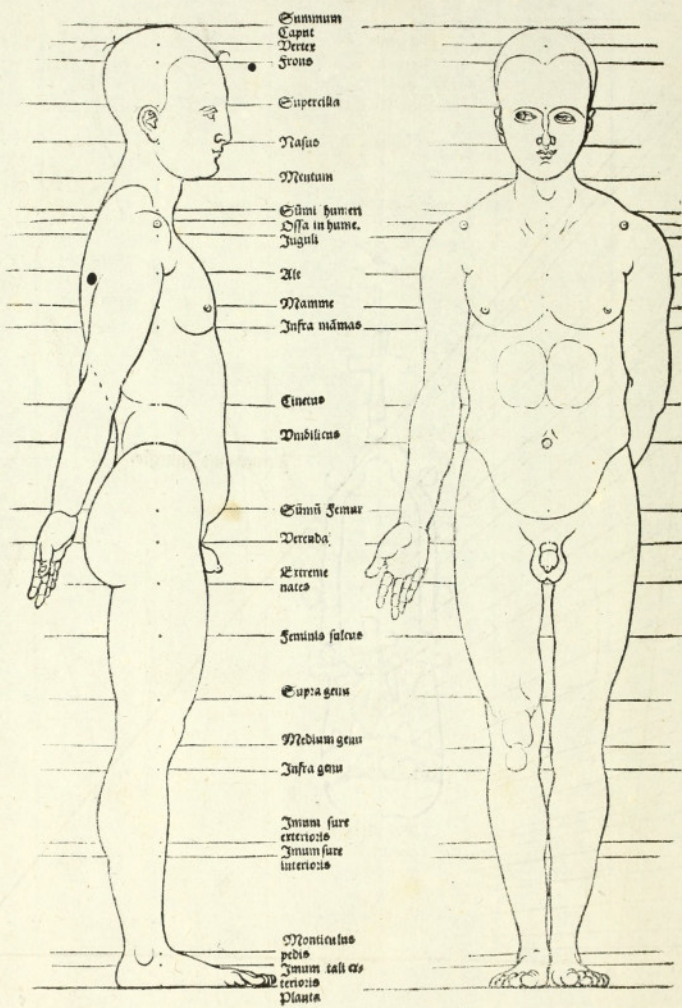
Infra.

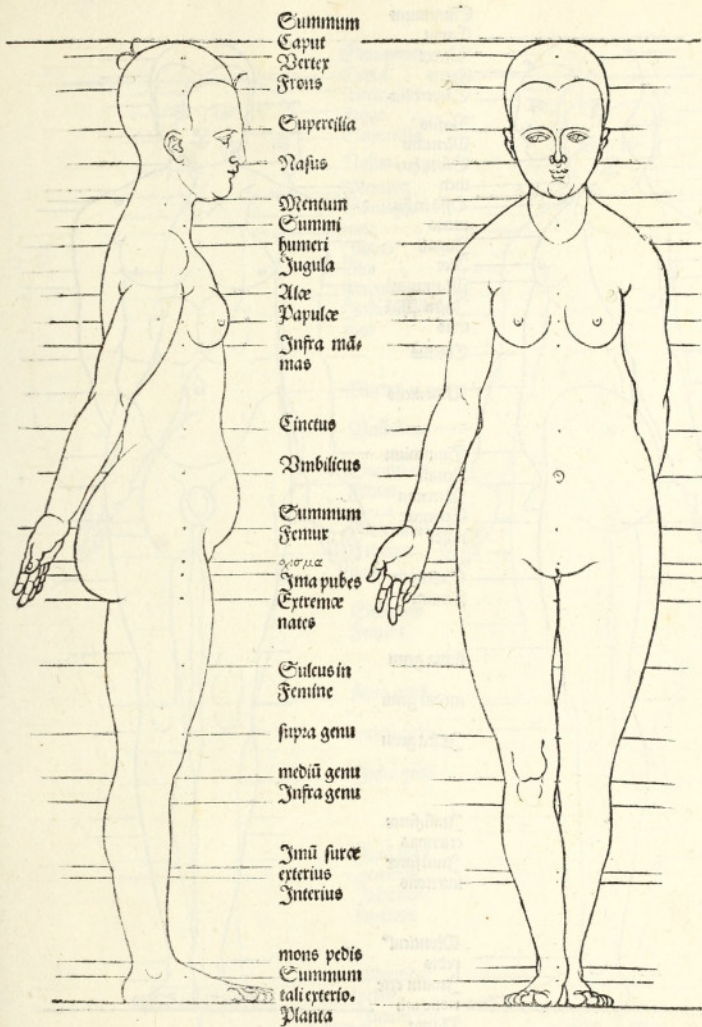

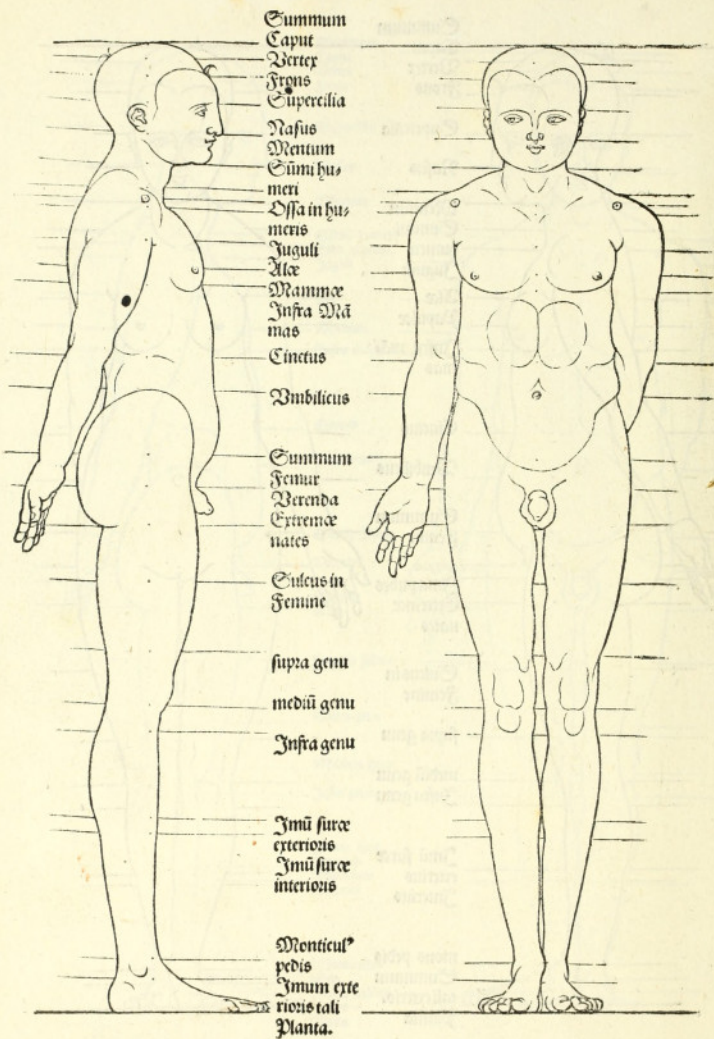
Pervertitatis Inversio.

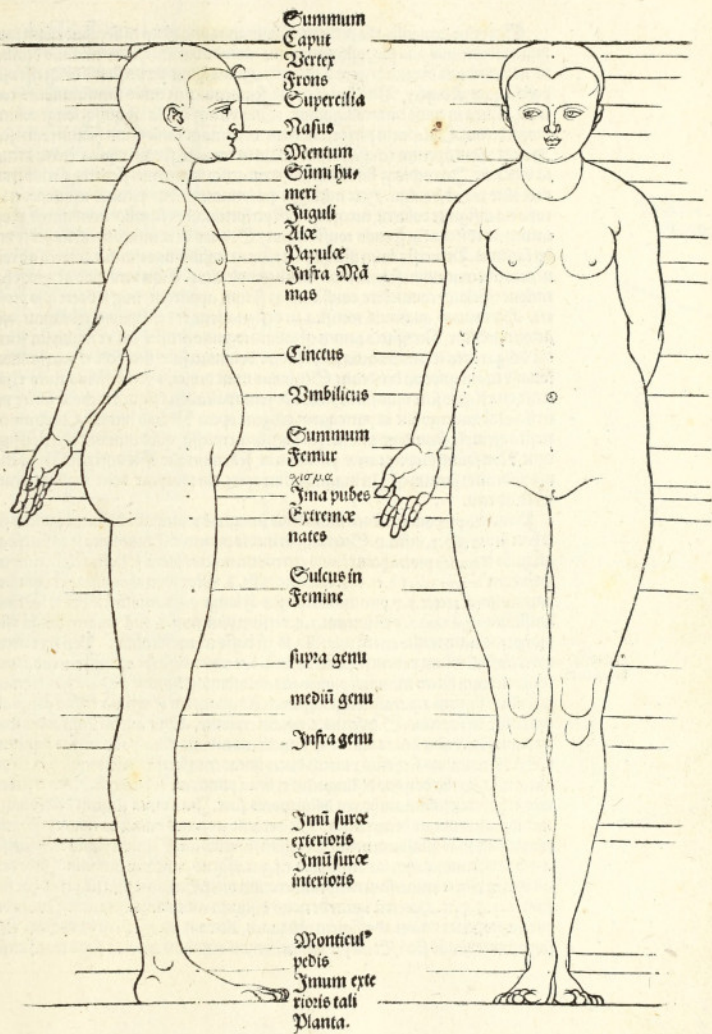
a
Cupa.

c 2

Superius demonstratis peruenienti humanas imagines rationibus etiam nunc
 unam adiciemus, qua propositæ imaginis altitudo varietur. Sed mutatio densita-
 tis ac latitudinis ducetur recte ex Deligente. Huius igitur peruersionis ubiq; esse usus
 poterit, quæ est duplex, Una habet circuli segmentum in cuius mensurationes con-
 ueruo. Altera in cuius cauo colliguntur. Quæ utraq; in viâ q̄ quisq; longè voluerit
 progredietur. Qui autem perspexerit hanc doctrinam facile usum horum cognoscat.
 Hincq; etiam aperitur causa propter quam in conuero speculi regula erecta arcua-
 ta videatur. In medioq; sui latiuscula, contractio: in extremis sferuris, circulo enim
 ut et alice res, obsequitur. Hæc intelligat qui conuenientibus picturis resudines et la-
 cumaria insigunt voluerit, necesse est. Et si perspectiue hoc scientiæ nondum est, prope
 tamen accedit cum in speculo consideratur. Sed nos de mensurationibus per se ver-
 sa facimus. Peruersio enim ista quam exponere institimus mensuram recti ad con-
 ueruum aut concauum segmentum circuli complectitur. Cum vero quid de quoq; hæc
 ratione efficiatur conuere, causa quoq; statim apparebit, inq; se opere ipso profe-
 ret. Hæc autem, quamuis mirifica in designatione et descriptione videantur, vsui
 accommodetur. Necessaria tamen est talium cognitio artificii, qui ex multiplici scien-
 tia deligat apta et conuenientia proposito ac voluntati suæ, licet hæc et præstantio:
 fortasse etiam imperiti derideant. Sed huius nunc deinceps peruersionis ratio expli-
 cetur, quæ si quis scite usus fuerit, multa de principali aliqua figura mediæa facere po-
 terit. Dabitur ergo hæc in parte quoq; diligens opera. Ne quid nimis. Quod autem
 nostra exempla secundum præscriptâ doctrinæ expressa, quod nimium esset non fuge-
 runt. Non solum propter cartæ paruitatem, sed etiam quo esset differentia mutatio-
 nis euidenti: factum est. In magno igitur opere qui usurpare volet, modum seruet,
 Sed ad rem.

Principio proponatur linea altitudinis imaginis principalis distincta punctis su-
 is hæc supra est. r. infra. y. Seceturq; in medio puncto. c. Ex quo linea transfuersa ad
 angulos æquales protrahatur cuius extremum notetur litera. z. Postea claudatur tri-
 angulum *ισοσκελὲς*. x. z. et. y. z. cuius acies sit. z. Non protrahes lineas ex omnibus
 punctis lineæ rectæ. x. y. punctum. z. versus q̄ longe protrahis fuerit opus. Deinde
 constituas *παράλληλον* post lineam. x. y. versus punctum. c. quâ quidem longa vsus
 indiguerit, nam multo erit q̄ prior illa, id est basis trianguli altior. Post hæc circuli
 pro ceterisculi vnum pedem figito in punctâ. z. et altero describe arcum, qui radat pun-
 ctum medium lineæ trianguli principalis altitudinis et lincetur ad *παράλληλον* quam
 post illam lineam. x. y. trahi longè iussimus. Ad quam ubi se conuena huius arcus ad-
 iunxerit, ibi superius. C. inseruius. t. notam exponito. Quæ autem idem arcus fecas
 bit et quasi præcedet lineas ductas ex punctis altitudinis principalis versus punctum
 z. Ex illis omnibus sectionis punctis ducas lineas transfuersas ceteris *παράλληλον* per
 lineam. s. t. ita illa de nouo distinguetur ex linea principali sed diuersæ. Nam et sit bre-
 uior, et habet circulum authorem distinctionis suæ. Ita omnia sursum deorsumq; a
 medio puncto magis decurtantur. His peractis appones omnibus nouæ distinctio-
 nis punctis suas quasdam notas. Primum superius ita. Summit puncti transfuersæ
 a. proximi. b. moy. c. atq; ita deinceps. d. e. f. g. x. c. vsq; ad punctum medium. Tandem vero
 ad imam vsq; transfuersam notis numerorum vtete. Ea igitur ima sit. 1. et ab hac sur-
 sum. 2. 3. 4. 5. x. Hæc erit igitur de nouo distincta altitudinis linea. a. y. Quam du-
 plicem propones vnâ ad efficiem obliquam, alteram ad efficiem aduersam, sicut
 sæpe præcepimus fieri, Et ita per distinctionum omnium puncta suas transfuersas

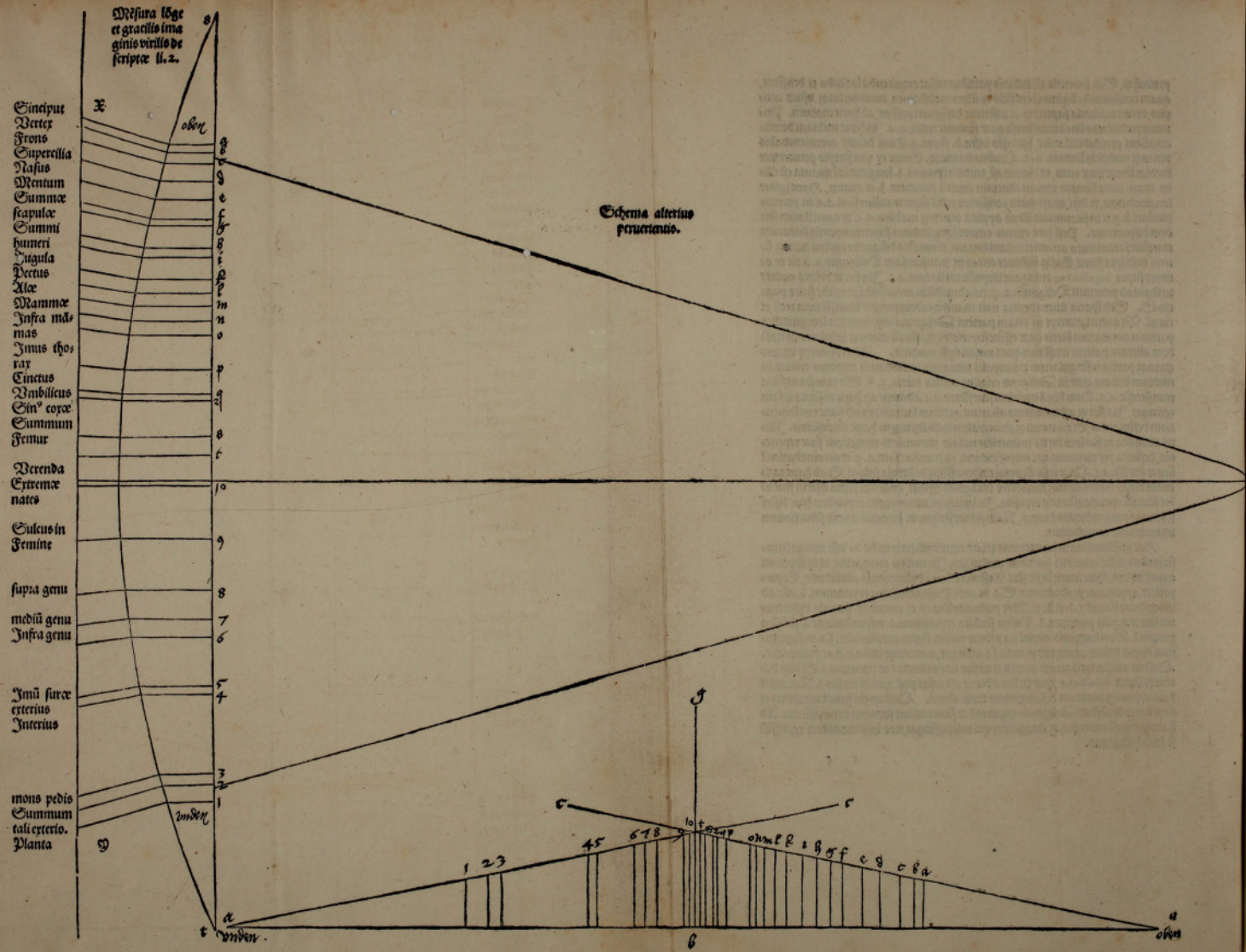
In diuersis
 hoc est dicitur

protrahes. Sed inuentis altitudinis partibus restat exquirenda latitudo et densitas, quam constitues de ligenis beneficio de illius mobili linea, cuius utrimq; usum accipies, et conuenientia superiora ac inferiora designari possint, ad hunc modum. Primum producatur linea transversa quæ finiatur notis. a. a. In hanc mediam demittes aliam perpendiculariter, hæc esto infra. b. supra. g. Tum deinde accommodabis utrimq; mobilem lineam. a. c. Quibus ita uteris. Excipe ex præscripto peruertente medice lineæ quæ recta, ut dictum est, tendit in punctū. 3. longitudinē quanta est illius mari. intra lineam rectam eductam contra punctum. 3. et arcum. Hanc igitur longitudinem, ut dixi, maximam, constitues rectā super transversam. a. a. in perpendiculari. b. g. et in summitate illius applica utrimq; mobiles. a. c. ut cancellatim ibidem dispantur. Post hæc erimes omnes longitudines superioris partis linearum transversarum intra arcum et rectam lineam, et notabis diligenter quibus quæq; litteris inscripta fuerit. Et q; institues rectas in transversam Deligenis. a. a. sic ut omnes supra *πρὸς τὸν ἄνω* attingant impostam lineam. a. c. Ita fiet ut breues omnes tendant ad punctum Deligenis. a. quem ad modū in arcus linea proxime fuerit puncto. S. Sed spacia intercedentia non manent eadem propter diuersitatem recti et curui. Ut autem præcepi in vnam partem Deligenis imponendas longitudines partium notarem litteris quæ essent superiores, ita simili modo et inferiores in eiusdem alteram partem constitues quas notari iussi numeris. Tum deinceps vnam quancq; partium singularum principalis imaginis latitudinem impones rectam in mediam lineam quæ in Deligente erigitur notata litteris. g. b. Sic ut infra inscribat transversæ. a. a. Tum lineā mobilem siue situm. a. c. admoue ad hanc ut supra ipsam attingat. Ita fiet ut ordine omnes aliarum partium latitudines ad hanc consequentiam desinantur. Et quancunq; principalem latitudinem in hanc imposueris. Illius mensura in suo loco litteris numericis notato conueniens mutationi siue reperietur, desinita per memoratam impositionem in transversam. a. a. et accommodationē lineæ seu filii. a. c. Quæ ipsa q; potui euidentissime descripta subici. Et ad hanc rationem binas viriles itenq; multebres imagines effiniri, quarum supra esset in fine libri secundi commensuratio exposita. In brachijs tantum modo et pedibus hinc discessi secutus congruentiam formæ. Nam peruersio hæc in summis et imis seductionem immodicam complectitur.

Hoc instrumentum peruertentis etiam cum inueteris exhibet de usu imago in inferioribus et superioribus partibus productio. In medijs contractio, ut in superiori quoq; visum. Hæc inuersio sic fiat. Resumat lineam distinctionis altitudinis. Et postea apponatur productio. S. t. ut ante. Postea constitue et punctum. 3. Et ad imagine duas lineas. x. 3. et. 3. y. Pro productio lineas ex omnibus punctis distinctionis lineæ. x. y. in punctum. 3. Postea scribito et punctum. c. respondentem a sinistra puncto. 3. Tum longioris circini ita pedem vnum figito ante lineam. s. t. ut segmentum circuli describatur quod puncta. s. t. attingat, et arcuetur intra. x. y. et punctum. c. Quibus autem locis cernes arcum transire lineas ductas in punctum. 3. Ex illis ducentur lineæ *πρὸς τὸν ἄνω*, quæ in linea ducta per ipsas post arcum versus. 3. Nouam et de integro comparatam distinctionem explicabunt. Quibus perfectis latitudines et densitates beneficio Deligenis exquirendæ sunt ratione superius demonstrata. Ad hanc peruersionem quisq; imaginem qui volet effingat, nos instrumentum expressisse satis habuimus.

Mensura labe
et gracillia ima
ginis virilis de
scripte li. 2.

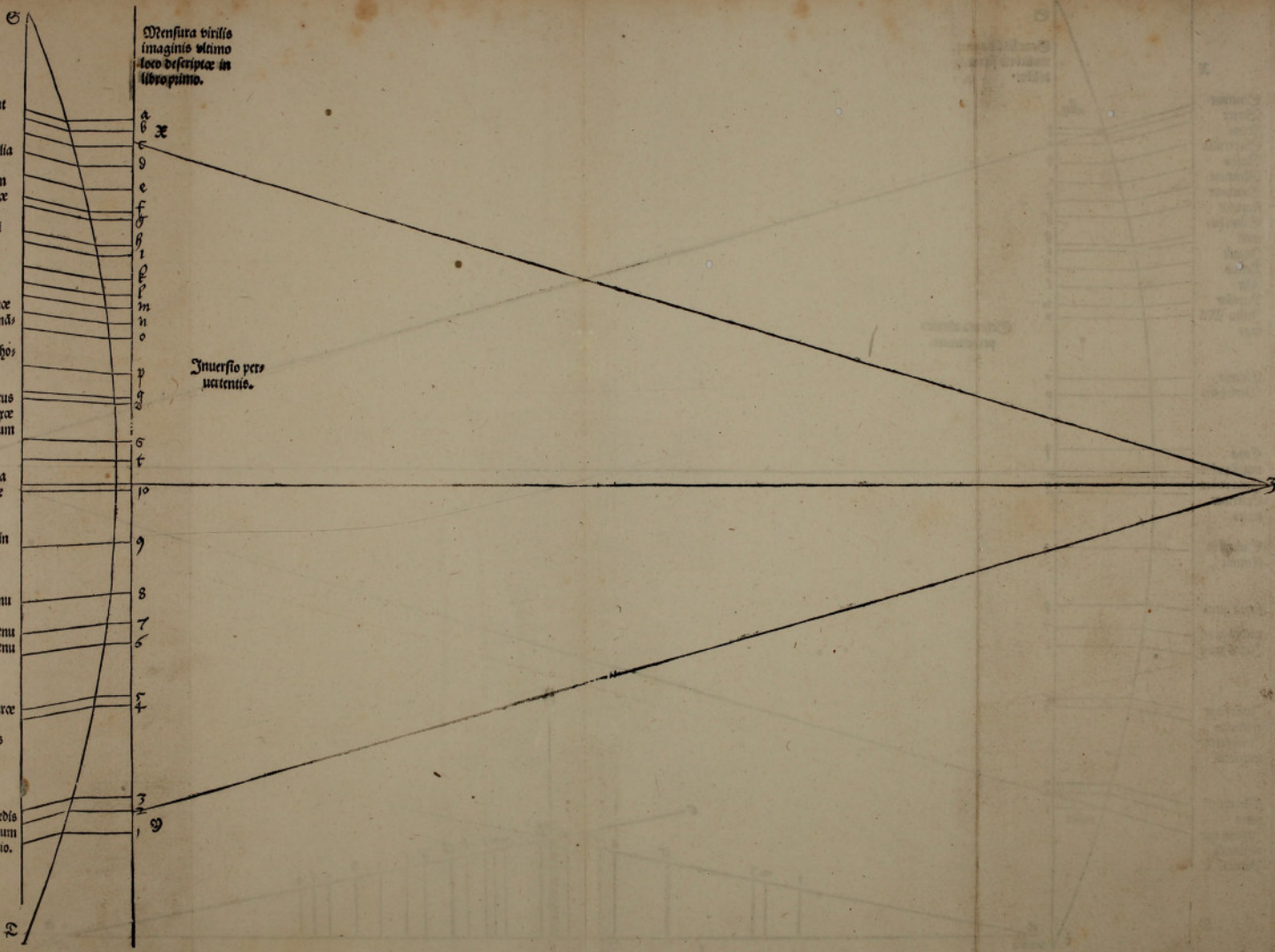

Mensura virilis
 imaginis vltimo
 loco descripta in
 libro primo.

Princip
 Vertex
 Frons
 Supercilla
 Nasus
 Mentum
 Summae
 Scapulae
 Summi
 humeri
 Jugula
 Pectus
 Mx
 Mammae
 Infra ma
 mas
 Inus spo
 rar
 Uinctus
 Umbilicus
 Sin' coxae
 Summum
 Femur
 Derenda
 Externae
 tates
 Sulcus in
 femine
 supra genu
 mediu genu
 Infra genu
 Inu' surae
 merius
 Inuerius
 Inu' pedis
 Summum
 Inu' cetero.
 Mania

A
 B
 C
 D
 E
 F
 G
 H
 I
 K
 L
 M
 N
 O
 P
 Q
 R
 S
 T
 U
 V
 W
 X
 Y
 Z

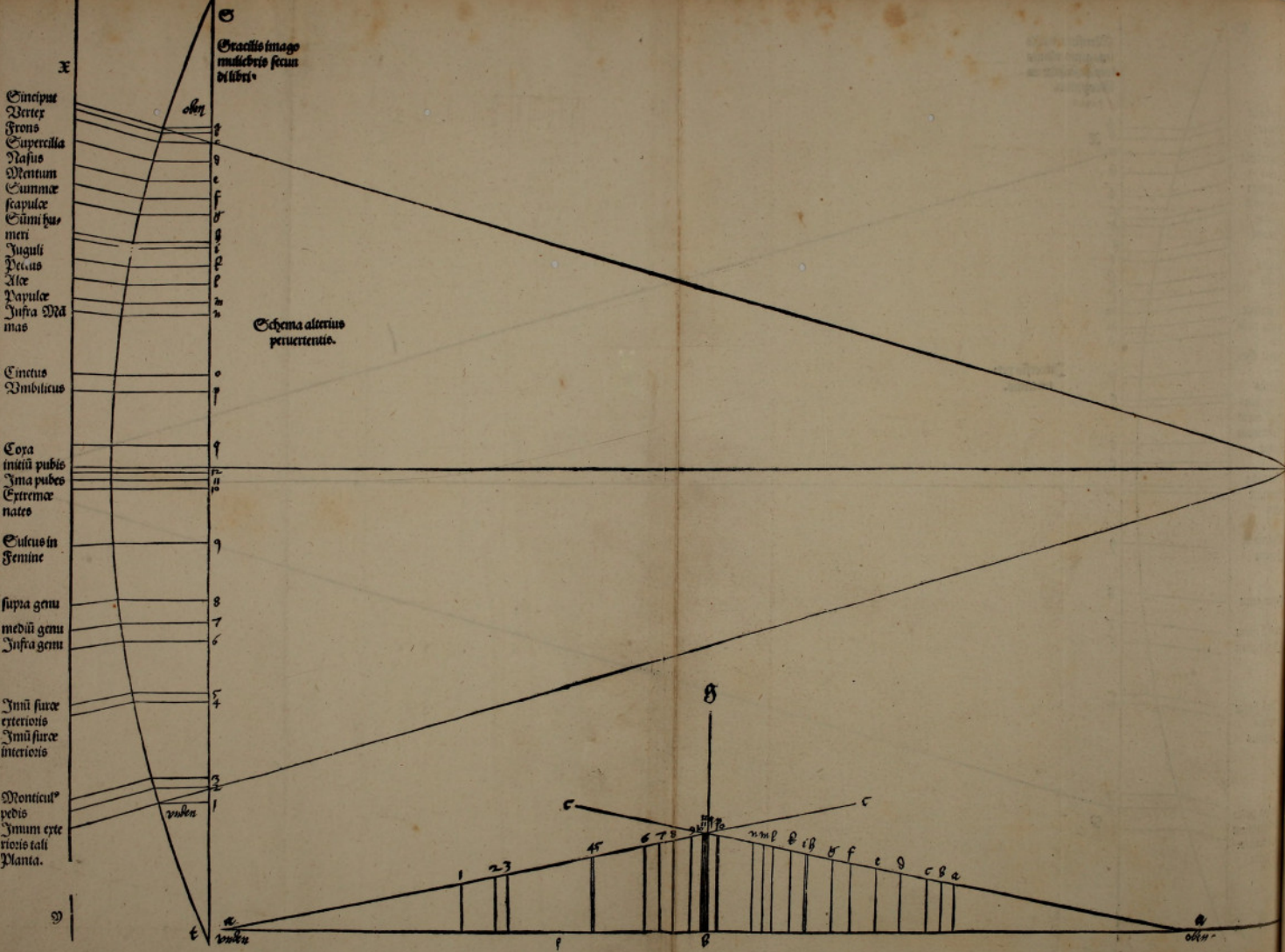
Inuersio per
 ualentio.

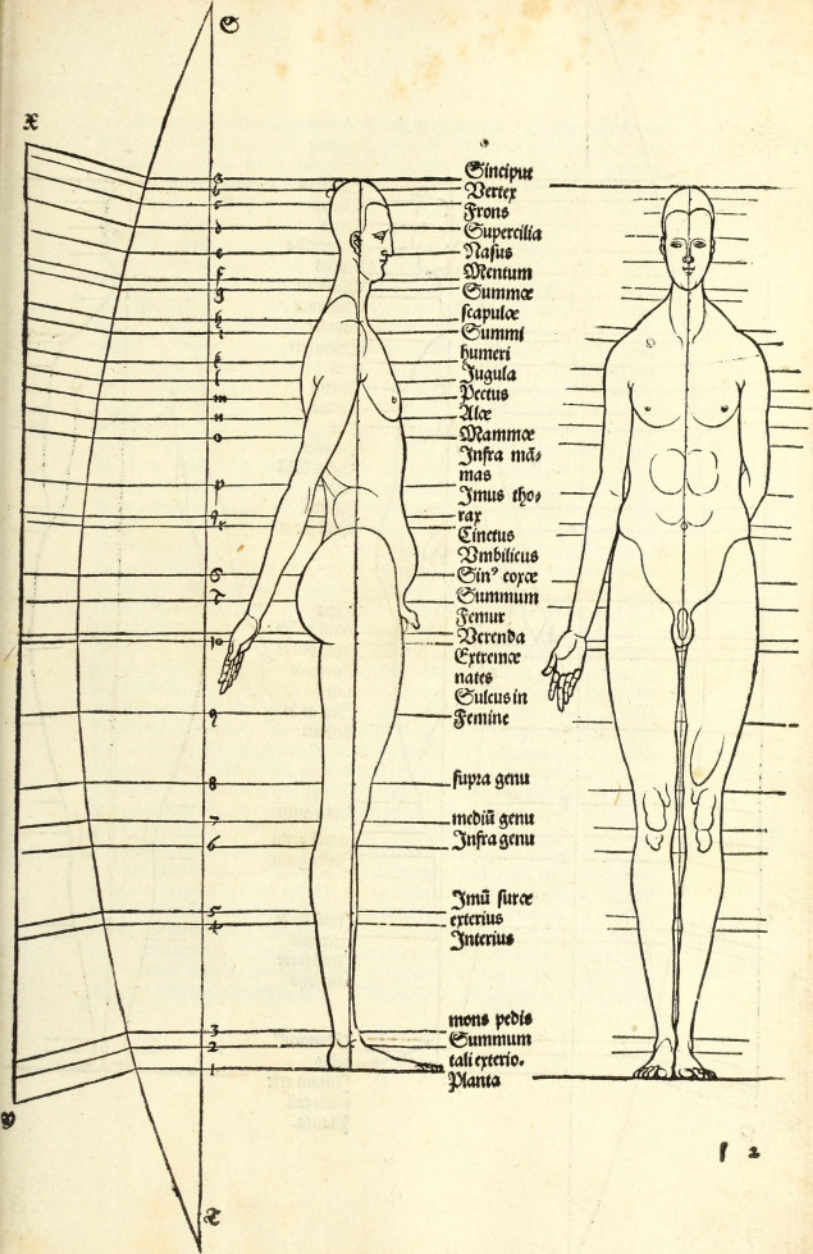

8
 Scrotilis imago
 multibris scam
 dilata

Æ
 Incipit
 Vertex
 Frons
 Supercilla
 Nasus
 Mentum
 Summa
 scapulae
 Summi hu-
 meri
 Juguli
 Pectus
 Alae
 Papulae
 Infra Ma-
 mas
 Cinctus
 Umbilicus
 Coxa
 initium pubis
 Inna pubes
 Extremae
 nates
 Cinctus in
 Femine
 supra genu
 medium genu
 Infra genu
 Inna surae
 exterioris
 Inna surae
 interioris
 Menticul^o
 pedis
 Innum exte-
 rioris tali
 Planta.

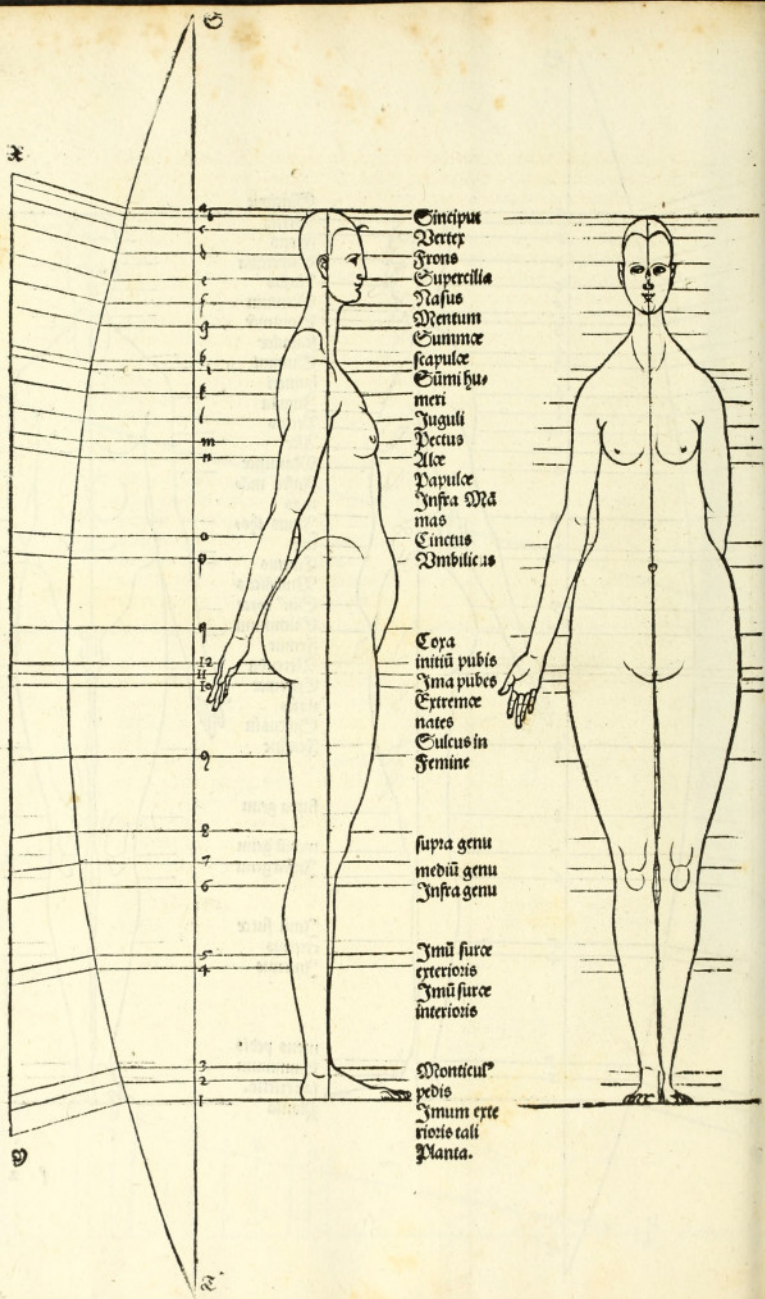
Schema alterius
 peruenientis.

a Principium
 b Vertex
 c Frons
 d Supercilia
 e Nasus
 f Mentum
 g Summitas
 h scapulae
 i Summitas
 k humeri
 l Jugula
 m Pectus
 n Alae
 o Mamillae
 p Infra mās
 q mās
 r Imus tho-
 s rax
 s Cincus
 t Umbilicus
 u Sin^o coxae
 v Summitas
 w Femur
 x Verenda
 y Extremitas
 z nates
 a Culeus in
 b Femine

 c supra genu
 d mediū genu
 e Infra genu

 f Imū surae
 g exteriū
 h Interiū

 i mons pedis
 k Summitas
 l tali exteriū
 m Planta

z

Cincipus
 Vertex
 Fronis
 Supercilla
 Nasus
 Mentum
 Summit
 scapulae
 Summi hu-
 meri
 Juguli
 Pectus
 Alae
 Papulae
 Infra Ma-
 mas
 Cintus
 Umbilicus

Coxa
 initium pubis
 Ima pubes
 Extremitates
 nates
 Sulcus in
 femine

supra genu
 medium genu
 infra genu

Ima furca
 exterioris
 Ima furca
 interioris

Monticulus
 pedis
 Imaum exte-
 rioris tali
 Planta.

z

z

Atq; hæc quidem variationes ita se habent, ut exposuimus. Quas etiam ipsas ef-
 fectas vel per variantem vel Deligentem, Geniuos Indicem peruenientemue, con-
 ceditur vterque etiam variare, accommodanti sive totis imaginibus seu certo partibus
 illarum. Quin et diuersarum imaginum commensurationes misere quis poterit,
 qua ratione rectissime hoc futurum iudicatis, dum quod sibi quodq; alijs placiturum
 sit, exquirat. Sed euadent de huiusmodi missionibus monstrosa, Quare attentione
 erit opus, et magna cura forma in mensuratas partes altitudinis latitudinisq; ac den-
 sitatis inducetur. Nam in extrema notatione altitudinis itemq; per finientes illam
 transfusas indices latitudinis ac densitatis, omnia certam descriptionem obtinent.
 Sed intra has proclines sunt lapsus, quatenus aut interiora iusto aut exteriora linea-
 menta exprimentur. Unde partium consequitur indebita crassities aut attenuatio,
 distensio aut contractio, quæ a nobis breuitati studentibus penitus explanaata descri-
 ptione nostra non sunt, sicut manu ductione demonstrari possent. Venit inter hæc
 igitur nobis in mentem, aliquot imperitos tentantes a nobis ostensam viam ingredi,
 et in opere aberrantes, facturos ut nobis culpam ascribant, nostramq; doctrinam re-
 prehensuros. Et omnino intelligo volentibus hanc nostram rationem vsu parare pri-
 mum omnia difficulta visum iri. Verum his censeo faciendum ut tum viuam corpus
 ob oculos ponant q̄ maxime conueniens ad institutæ effigie commensurationem,
 atq; ita contemplantes nature opus studeant artis ipse finem ad veritatem exprime-
 re, pro virtutis et intelligentia sua, laudantur enim imagines in quibus quasi vita
 agnoscat, et similitudo in exemplari enitescit, præsertim si venustas quoq; affit, nã
 ita maxime apographa laudantur et magni finit ut merentur. Sed in illis discrimi-
 num appellationibus quæ sunt a nobis superius expositæ, Quisq; veretur ut sus-
 bet. Nam et artem sequi quæ veritatem complectitur, asuescere poterit, et absq; illa li-
 bertate quadam seducendi omnia vti. Qui labor intelligentibus ridiculus est. Ne
 contra bene et diligenter facta, Deo ipsi honori, vtilia hominibus, perq; se grata ac
 succunda esse solent. Ille vero contemnendus labor; prauitatis in arte culpandus et
 noxius, et odiosus tam in paruis q̄ magnis operibus inuenitur. Quare cum cura et
 ratione perfici ea par est quæ in lucem quisq; emittere cogitet. Videndumq; Nequid
 naturali veritati vel detrahanur vel apponatur intolerabile. Inuenias etiam qui va-
 riationes ac mutationes suas ita astringant, ut ægerime illos appareant, quod cum
 scisum subterfugiat, non minus q̄ ubi excessu peccatur, improbandum videtur. Me-
 dia igitur quæq; optima sunt. Nos vero quod in exemplis tantas contrarietates ex-
 posuimus. Eo consilio fecimus, quo esset in paruis euidencia maior et illustrior, quod
 ipsum in grandibus imitari velle non faceret rectum. In ijs enim illa rigiditas cœris-
 genda et molliendi erunt ductus, ut feritas videretur et artificiositas appareat. Quis
 autem differentias prauæ et absq; arte designatas animaduertat? Cœterum nemo
 miratus sit tot et tam diuersa artifici perito in mentem venire posse, quibus elaborans
 dis non vitæ ipsius spacium sufficiat, quasq; cogat omittere breuitas illius. Sunt
 enim illa quæ incidunt innumerabilia, et animus artificum simulacris est referendus,
 Quæ omnia incoquita prius cum in humanis tum altarum rerum effectionibus,
 indices prolaturus sit. Si cui forte multorum seculorum vita, et ingenium ac studium
 artis huius vsusq; diuinitus contigerit. Diuino enim beneficio periti cum prius tum
 altarum artium plurimum possunt. Sed cum de diuersitatibus ac variationibus

multum verborum fecerimus. Constat tamen et est in comperto, nullam opus nullamque omnino rem quam homines efficiant, inuariabilem similitudinem alterius operis aut rei obtinere, quin sua sponte discrepent, ut nemo uiuat tam absolutus artifex, qui duo opera per omnia similia, et quae discerni inter se nequeant, efficere possit. Nihil enim profus nostrarum rerum ad tantam similitudinem peruenerit, quantumuis annitatur. Quin hoc videmus si in typum eundem unam cartam imprimamus, et mox alteram, aut in eandem argillam aes fundamus, quae erant in illis differentiae notas inesse quibus discerni multis de causis possint. Quod si hoc usu uerit in hac certitudine, quid in alijs accidere putandum. Verum de tali differentia non loquimur in praesentia, Sed intelligi aliquam uolo quam exprimendam aliquis sibi studiose proposuerit, de qua haec superiora omnia sunt accipienda. Quotiens enim animo opus quis amplexus fuerit, subeunt statim simulacra differentiae, non illius in euitabilis et necessariae, sed huius qua pulchra et turpia discernantur. Quam confesso quatur, de illis differentiae uocabulis superius expositis. Perfecto autem opere sequitur contemplationem oculorum animi iudicium. In quo sententiae diuersorum sece diuersae sunt. Proinde in nostris tantum uolo esse cuius concessum ut si ita uisum sit, mouet nostra et moueat omnia, de quo paulo post disertius loquemur. Hoc modo caueatur ne opus ad nimis alienum ac innaturalem modum abducatur, nisi forte proposito sit monstrare et quasi somniorum gentem effingere, ubi omnium uerum naturae confundatur. Sed ut ad institutum ueniamus. Constituat principio Effigies distincta per transversas suas in spacia altitudinis. Illae igitur transversae sunt certo numero a nobis comprehensae. Sed conceditur cuique plures paucioresue describere. Plures quidem facere exquisitioni et certitudini seruiunt, quod diligentis artificis fuerit. Pauciores uero qui fecerit laborem sane molestiamque minuerit, sed ad eximiam certitudinem non poterit peruenire. Jam licet valde exercitati ne lineas quidem ducant, sed punctis in distinctionibus solummodo utantur, si hoc ipsum intellectus satis fuerit. Atque haec una est linearis mutatio nostrae rationis. Altera similis est mouendarum linearum per totum corpus, demonstratae a nobis in uarietatibus factura in capitibus. Eodem enim et illae totius corporis transversae aut ad mouebuntur propius, aut longius dimouebuntur. Duo illud effecerit breuiores partes, hoc elationes idque totum differentiae est breuitatis et longitudinis.

Non autem negligenda densitatis et latitudinis differentia, quae et ipsa cum per, tum intra transversas uariat. Si enim transversas longiores fecerit, per illas igitur aucta erit latitudo aduersorum corporum, et densitas obliquorum. Sin fecerit breuiores erit ueraque imminuta. Idemque plane et intra illas partibus accidet ut maiores minoresue fiant. Sed hoc loco iterum moneo, Videas per omnia differentiae uocabula Nequid nimis. His autem nostris praecipis si quis forte contigerit ingeniosus Lector ac usurpator, admirabiles perfecit mutationes et variationes figurarum. Atque ex illis haec erunt, humeri lati, Astricta illa, et contracta femora, uel contra, Aut breuissimus truncus, crura longa, uel diuersa illa. Item recta corpora cum brachijs et cruribus uel distorta. Omnino per mensurationem natura hominum patet scit. Quare inde formae et deformitatis ratio petitur, utque opus uenustum aut inuenustum fiat. Debet igitur artificis priusquam ad moueat tabulae manum constitutum de liberatumque esse quid effingere uelit. Ut cum fama quaeratur opere, exquisitionis operis

mis quibusq; et convenientissimis ad illud absoluendū vtzatur. Et si peritus exercita
tusq; artifex in minime subtili ac in eriguo quoq; opere quid possit ingeniū et ars ma
gis ac melius prebarit, q̄ alius in grandi et subitli. Hęc iniustata nouaq; alijs facile
ac soli intelligentes potentes intellectu et manu artifices. Vnde sit vt ab aliquo diurno
spacio de penicula in cartam coniciantur, aut scalpello in furculo exprimantur, quę
laudabiliora melioraq; sint, q̄ alterius grande et annui laboris opus. Quod singula
re sane Dei donum putandum. Ecce enim contigit alicui ingeniū et is successus
operis, vt neq; ipsius seculo, neq; multis sequentibus similem habeat. Quod intelligi
potest de veterum monumentis, quorum etiam nūm fragmenta eruntur. In quibus
tantum est artis, vt nihil nostrarum rerum illis comparari possit. Sed si quis
querat quę sit ratio pulchritudinis in Imaginibus Delectatasse alicui, Quę in
iudicia hominum approbent. Quod alij non concedent. Neq; mihi videatur, si homi
nibus imperis iudicium permittatur. Sed peritiā quę sufficiat quis definit?
In ea enim ego sum opinione, Neminem viuere qui cōtempnissimū animantis sum
mam perfectionem cogitatione animi sui possit complecti, Quo minus hoc facturum
quenq; putarim in homine, quem Deus singulari consilio et modo fabricatus, omni
bus alijs animantibus dominari voluit. Hoc non negauerim ab vno quam alio ele
gantiorē imaginem animo sepe concipi et exprimi manu, quod quare ita sit opti
mis rationibus demonstratur. Sed non ideo ad maximam perfectionem peruenitum
fuiti qua melius fieri queq; nequeat. Hęc enim Ingenij humani viribus non com
prehenditur. Diuina mens nouit, quę sola humanam simili scientia instruere pos
set. Veritatis enim hęc est regula, Quę forma quęq; mensura pulcherrima et
conuenientissima sit, ad quam vnū quiddam non multa congruere necesse est.
Sed querentibus hominibus multa et diuersa incidunt, setariq; contingit pulchra
non vna via, deformatia tamen vbiq; se magis offerunt. Atq; in his nostris tantis erro
ribus non inuenio quam demonstrare veri modi absolutamq; pulchritudinem possi
sim. Cum nihil ce que cupiam quam rudiatem et deformatem nisi forte consulto il
la affectetur a nostrorum hominum operibus recidi, ipseq; si quid possim adiumentu
ti afferre studiose facturis sim.

Sed nunc ad illud de quo aiebam hominū iudicium reuertor, quibus quę nunc
imago maxime pulchra visa est. Et mox aliam antepōit. Is autem artifex laudem
meretur, qui singulorum iudicio probatam effigiem perficere possit, ad quod multum
usus et experientie requiritur. Neq; quicq; melius ad hoc contingere illi posset, quam
habere animo comprehensum veritatis modum, vt rectam et aptam propositio suo
mensuram intelligeret, quam vnā et simplicem esse oportet. Hanc se si quis tenere
proficetur, rem maximam præstiterit si demonstrauerit. Quod mihi in his tenebris
et palpationibus nostris vir posse fieri videtur. Quicquid tamen operis geometrica
ratione explicatum confirmatumq; fuerit, Id tantum habet certitudinis, vt repræ
sentioni nihil loci relinquatur, neq; enim illi contradici potest. Et talem artificem me
rito et diuini omnes venerabuntur, suntq; illę explicationes auditu perq; iucun
de, sed opus spectatu multo iucundius est. Sed dixerit aliquis. Quin igit in hac opti
morum a te inducta desperatione studium scientie ponimus? Inhumanum hoc,
neq; par fuerit propositis bonis malisq;, non meliora capessere, q̄ suis optima negata
sint. Atq; vt quid melius sit in nostra re, id est, effigie quapiam demonstremus, faciem

Dum ante omnia de mensura omnium partium certa et conueniens exquiratur, qua constituta ordine suo ac modo, singulatim partes tam minime q̄ maxime cum magna cura et diligentia perpolentur, si forte vere aliquid pulchritudinis reperire, et proprijs ad metam pertinere possimus. Cum autem, ut dictum est, humanum corpus multis et partibus collectum compositumq; sit, quarum singule suum quendam rectitudinis habent modum, Magnopere amitemur ut intelligamus quid illi ipsi modo contrarium sit, quo melius vitare, et ad naturalem constitutionem quam proprijs accedere concedatur, ad quam quasi recta via omnibus vitibus contentemus, ut opus arte decorq; conspicuum efficiamus, quæ omnia non mediocrem curam atq; attentionem vulgarem postulant. Primum enim animaduertat aliquis nisi illam separatam descriptionem faciei in capitibus superius expositam, certe subtilitatem deprehendet mirabilem, curuarum rectarumq; linearum et aliarum notationum quæ de regulæ ductu non possint describi. Neq; osecitanè perfecturum intelligat illas frontis, genarum, nasi oculorum, buccæ et menti, rotundationes ac quasi globulos aut lacunulas, ut ne quid minutarum particularum omitat, quod non simili cum maximarum cura tractet. Neve minorem diligentiam in singulis effingendis, q̄ in vniuersorum compositione et quasi coagmentatione adhibeat. Equitur cœlum hoc quadrare ad caput debet, neq; breuitate aut prociuitate, crassitie aut gracilitate deformari. Atq; ita consequenter videndum ut in pectoris, alui, tergi, natium, item crurum pedumq; brachiorum et manuum lineamentis omnia diligenter et articulate effingantur. Quæ cum ipsa tum in his minutissima quæq; omnibus suis numeris abseueranda sunt diligentia maxima, neq; enim audiendi qui dicant se properantes non solere insistere operi. Quod nisi in necessitate cum res ipsa aut studium perpetuum motum non fert, concedi non debet. Hoc autè si forte acciderit, tum festinationi ignoscendum, si tamen in hac ipsa vera ratio custodita, sit, et artis cognitio eluceat. Itaq; tota erit imaginis facies a vertice ad calcem consentanea, cuiuscumq; illa modi sit instituta, seu rigidi, siue leuis, carnosii seu macilentii, ne hac in parte caribus exerescere, illa vero deficere videatur. Ut exempli causa, si brachijs tenuis, crura tument, siue a fronte sint omnia plena, a tergo vero minime, aut contra, partium enim volumus esse inter se consensum, non temere prauæq; illas coacervari. Quæ enim conuenientia, eadem et pulchra videri solent. Quare etiam ætatis forma tenebitur. Neq; caput iuuenis, pectus decrepiti, manus pedesq; prouecta ætate hominis faciendum. Neq; a fronte adolescens, a tergo senex exprimitur, aut contra. Quæ enim nature non respondent, praua iudicantur. Proinde rectum fuerit in omnibus ætatibus constituti omnibus et modis custodire conuenientiam partium. In effigie iuuenis, decrepiti, prouecta ætate hominis, macilentii, carnosii, rigidi, molliis. Erigitur adolescentie imago, nitida, succulenta, æquabilis. Senectæ vero rugosa, distorta, inæqualis, consumpta carne. Ad hæc cum laude perficienda, expedit prius q̄ elaborentur ductibus et lineis ad mensurationem omnia describi, ut cognosci possit si quid forte rectitudinis desit. Hæc qui cum attentione et diligentia seruauerit, non illum facile poenitentia operis sui insequetur. Quæ de re postulat ab artifice, delineationum exacta notitia, hæc enim ad ætem momenti plurimum habet. Quod si marine vera mensuratio desinata fuerit, nihil citius est factu q̄ corrumperem, ab indocti alicuius delineationum manu, grassante temere per altitudinem latitudinemq; ac densitatem Imagis

nis. At peritus harum bonam veramq; mensuram nactus, rem etiam in experimentis
 da forma meliorem fecerit. Ceterum quo veritatem mensurationis aliquam adipisci,
 et quantum licuerit de illa in opera nostra pulchritudinem inducere possimus. Nihil
 ego quidem conducibilis inuenio q̄ multorum viua corpora ob oculos ponere. Eaq;
 formosorum iudicio omnium mensuram colligere partium. Omnino enim artis in-
 telligens non exquisiuerit nihil conuenientiae partium in magna hominum multitu-
 dine. Quis autem vnum aliquem ostenderit in quo ad vnguem, ut dicitur, omnia per-
 fecta sint, ita ut nulla quicq; in parte requiratur? Sed hac quoq; in parte memineris,
 ne naturae modos confundas. Sed ut omnia congruant, quod fieri debere paulo ante
 diximus. Vtere ad iuuenum imagines observatione iuuentium corporum. E. mill-
 terq; senilium ad seniles. Idemq; de proeecta etate accipiendum, ut et ad macilentos
 eos, carnosos, rigidos, molles, robustos, imbecilles, similes in viuis naturas conferes.
 Non est dubium quin per singulas partes huic rationi studentibus oblatura sese plu-
 ra etiam sint quam quae fuerint, et elaborare valeant. Nam formositatem rerum
 vix vnq; ars exprimit. Non iam dico eximiam et perfectam, sed exlozamatam nobis, et
 tamen exuperantem vires ingenii et effugientem gnauitatem manuum nostrarum.
 Cum vero, ut diximus, diuersas ad imagines diuersae naturae viuorum corpo-
 rum exquirere sint, offerunt se hominum duo etiam quasi genera diuersitatis. No-
 streum inquam qui albi, et Australium qui nigri a Graecis Aethiopes perhibentur.
 Horum facies inter se dissimiles sunt. Neq; Aethiopum corpora tam grata sunt aspe-
 ctu q̄ nostra, propter in illis nasi tantam depressionem, et labrorum crassitatem, itemq;
 manus, genua, tibias, pedes, nodositate deformes habentur. Sed ego vidi horum cor-
 pora alijs in omnibus partibus tantae conuenientiae, et quae tanto studio naturae per-
 polita essent, ut nihil perfectius fieri posse iudicarem. Verum et in suo genere multae
 se diuersitates offerunt formarum, vtilis ad imagines obseruationis, pro constitutio-
 num varietate. Ita robustiorum grandia sunt in trunco omnia, et quasi Leonina.
 At imbecilles leuia haec habent, neq; tosi sunt, perinde ut illi. Minime igitur robu-
 sti imaginum mollitudinis, neq; imbecillioris lineamenta rigiditatis accommodabun-
 tur. Esti autem macilentiae ac carnositati interdum seruendum, tamen huius rigi-
 ditatis et lenitudinis modus pro arbitrio cuiusq; conseruari poterit. Horum veritas
 in natura et vita patescit. Quibus insistens et oculos intendens, neq; inde ad tuas
 opiniones discesseris, quasi melius quid effecturus, scito enim futurum ut fallaris.
 Proxius enim in natura demersa est ars, quam si extrahere poteris, iam adeptus es
 rores multos vitaueris in opere tuo. Cuius rectitudinem etiam magna ex parte Geo-
 metricis rationibus demonstrare poteris. Sed si quo illae non accesserint, hoc commu-
 ni hominũ iudicio et sententiae relinquendũ est. Ita tamen ut vsũ plurimum posse
 sciamus. Nihil autem certius q̄ quo propius ad vitæ similitudinem opus tuum per-
 uenerit, eo maiorem illud esse rectitudinis laudem inuenturũ. Quare aberit a te opi-
 nionis falsitas. Melius te faciturum quicq; quam fabricato a se Deus operi suo la-
 gnis sit. Ad hoc enim comparati conatus tui sine vitibus inuenientur. Ex quibus
 colligi potest. Neminem posse vnq; de proprio sensu et excogitatione formositatem ex-
 primere. Sed necesse esse ut quod ex animo suo formositatis deprimserit, id totũ an-
 te in illum repositum fuerit studio et sedula diligentiaq; imitatione. Quod proprium
 putandum non est. Sed acquisitionem ac comparatum studio diligentiaq; artificium,

crebro contemplatus et depingendo imitatus fuerit, deq; illarum ratione artifices au-
dierit disputantes. Non tamen quemq; existimare velim in quamuis laudabili opere
non obseruandos errores si qui forte insint, quos et cognosci et emendari rectum fue-
rit. Neq; tibi quisq; persuadeat ut animum ad vnum certum genus et modum ima-
ginum astringas, quas aliquem artificem cognoueris fere fecitasse. Fere autem na-
tura ut opus fere tale sit quale est iudicium animi et ratio. Sed ego te varia libere con-
templari, et ex multis eligere optima. Opinior enim falsitas nemini serme non ob-
strepi. Et quis ausit dicere opus aliquod ita esse perfectum ut nihil melius fieri queat,
cum nemo pronunciare possit, quis formosum hominem viderit, non illo tamen for-
mosiorem inueniri posse. Tutissimū autem iter ingredi optimum fuerit, siue de alio-
rum doctrina, siue propria ad animale exemplum exquisitioe. Sed magistros illos
non probō qui de arte cum verba sine fine facere consueuerint, ipsi suum opus lauda-
bile nullum habent proferre, quales ego scio me vidisse non nullos. Nam hos si fueris
scitulus, in errorem laboris. Quod me etiam tacente clamat prauitas operum ipso-
rum, Separata enim hæc sunt, de opere multum loqui, et illud facere. Non tamen
ideo vito quenq; admittere instructiones imperitorum quozq; fieri enim possit ut ru-
stici tibi demonstrarent peccatū quodpiam operis tui, etsi qua ratione corrigas docere te
nequeunt.

Hoc loco monitos velim ignaros huius artis et discere de nostra doctrina aggressos,
sive ut diligenter cognoscāt quæ a nobis tradita sunt, primumq; pauca proponāt dis-
scenda et efficienda sibi, quibus comprehensis tum deum pergant ad alia. Debet
enim scientia vna cum vsu crescere, ut manus voluntati et intelligentiæ seruiat, vnde
tandem artis et vsus magna certitudo existit, Duce duo et coniungi debent, et separa-
ta nihil valent. Jam imperiti et vulgus ut max. meliora a prauioribus discernere pos-
se videantur. Tamen nemo est qui vere iudicare possit, nisi peritus artifex, qui et ipse
sæpe laudem operibus suis consecutus fuerit.

Sed dicent aliqui, Tantum ne igitur laboris ac operæ ponetur in his mensura-
tionibus tantum impendatur tempus, ut singulatum omnes imagines ad hanc ra-
tionem erigantur? atqui paruo sæpe tempore faciendæ plurimæ incidunt. Non hoc
ne nos quidem præcipimus. Sed hoc doceo parandam studio et diligentia quandā
certitudinem quæ in his solum rationibus consistit, aq; illā adeptis, in manus qua-
dam insallibili libertate, nemo exegerit omnium corporum aut rerum mensiones.

Quin etiā de arte oculi instructi pro regula esse incipiunt, manus autem obsequiosa
est arti, quæ confidentiam parit et potentia sua errores depellit, et falsitatem excudit
operis. Tum et celeritas non deest, neq; scientia plenus diu queres quid facias, neq;
dictum punctum temere proieceris. Talia opera artis laudem merentur, quæ et
amabilia, et libera, et minime anxia, rectaq; videantur. Talia probantur ab omni-
bus quod bonitatem diffusam per omnes partes suas contineant. Sed imperiti et
artis ignari nihil boni rectiq; vniq; elaborauerint, quamuis manus libertatem quæ
maxima esse possit consecuti fuerint. Quin illa tum libertas carcer putandus, cum
ad errores deuinciat. Nihil igitur hoc potest absq; arte, neq; hæc multum sine vsu esse
cerit, coniuncta ergo, ut diximus, hæc esse debent. Vnde manifestum sit cognoscen-
dam studiosis harum rerum, mensurationum rationem, qua perfectæ admirabi-
les successus consequuntur. Neq; enim humanam effigiem regulæ aut circini vno

ductu designari, quare singulatim punctis per partes suas, ut ostendimus, describi
neceffe est. Nihil autem quod mensurationis rectitudine caret probari poterit.

Video accidere posse, ut hæc nostra præcepta aliqui in grandibus imaginibus se-
cuti aberrent imperitia quidem ipsi sua, sed in me culpa translata, quasi de illis
parua quidem recte perficiantur, sed grandia non item. Sed hoc fieri non potest.
Nam si parua laudas, cur reprehenderis grandia? Si enim illa improba sunt, faci-
le concessero grandia reicienda, hæc enim dissimilitudinem illam donitatis et prau-
tatis non admittunt. Ut circulus non minus exiguis rotunditatem suam tuetur quæ
ingens, et quadratum similiter breuibus et prolixis lineis recte clauditur. Congruunt
enim proportionum rationes in magnis non secus ac paruis, velut in cantibus quam
enim octauam vocant, vnius cuiusdam toni est, siue vox tinnula seu obscurior fuerit.

Postremo sciendum demonstratas imagines etiam insuper ac multipliciter quis
dem variari posse, sed ita ut mensuratio profus eadem et imperturbata relinquatur.

Finis libri Tertij.

**Alberti Dureri liber Quartus picturae de
flexionibus et gestu descriptarum
Imaginum.**

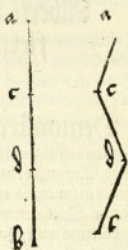
Demonstratis superioribus tribus libris aliquot

rationibus effingendi imagines ad certos et debitos, easdemq; variandi ad diuersos modos. Superest vt indicetur etiam via flectendi illas pro cuiuscumq; voluntate, et vertendi in iuncturis artuum, inq; nexibus membrorum, sic quidem vt natura fere videatur. Quis autem vsus quæue pulchritudo inest illis rectis et rigentibus formis sicut doctrina nostra superiorum librorum designatæ fuerunt? Cæterum quamuis scitum membrum aliquod corporis præstansue sit, tamen de formi gestu dehonefari, et ignobilibus contemptiuq; elegantis quasi compositione commendari solent. Jam membrorum tractatus q̄ admirabiliter a natura in se coagmentata et innexa illa sine, non est huius operis neq; propositi nostri. Eumq; relinquens anatomicis istis, nusq; nisi forte necessitate coactus attingam. Sciendum igitur sic quemadmodum docuimus factas imagines, quæ quidem oblique sunt flecti in spina tota a ceruice vsq; ad eoram per et intra omnes transversæ ductas lineas. Ita tamen vt magis pronas q̄ supinas efficias. Hæc flexio vniuersa designari debet in vltima parte 4. densitatis versus tergum, per et intra omnes, vt diximus transversas, præter q̄ vbi cõpendium flexura est in summi femoris media linea. Ipsum in sua linea genu, versus iuxta tali lineam, et si vsus fuerit in medio sui. Digni per articulos suos flectentur. Brachium flectes in humero, cubiti nexu, iunctura manus. Digtos autem in suis quosq; articulis siue nodis. Sed imago aduersa verumq; in latius flecti consuevit a collo per totam spinam dorsæ, quæ vt facilius animaduertentur flexionum notas in rectis imaginibus, suis vbiq; locis apposuimus figura paruulorum triangulorum aut orbiculorum. Quia vero simplex flexionum ratio non est, quo disertius omnia explicari possent. Differentias illarum aliquot proponendas diximus, de quibus pro intelligentia nostra totam hanc doctrinam exponemus. Est etiam magna cum cura animaduertendum status ipse et facies imaginis quam velimus esse, siue feram seu blandam, quarum illa horridio: et asperior, hæc amabilior: et suauior: esse debet. Sed flexionis differentiarum hæc fere nomina sunt.

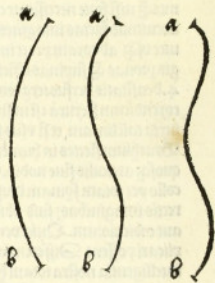
Inflexum	Directum
Curuatum	Contortum
Versum	Dimotum.
Implexum	

Secundum has differentias quas sex nominibus appellauimus corpus humanum flectitur, pluresq; ac pauciores simul pro motu suo. De quibus quæ fuerit sententia animi mei lineis in sequentibus declarabo.

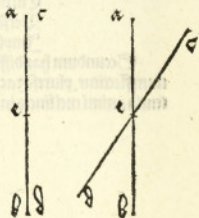
Primum igitur sciendum me sensisse. Inflexum alio
quid dici ad talem modum. Esto linea recta. a. b. inq; illa
notentur duo puncta. c. d. in quibus si inflexeris de recti-
tudine sua lineam in quamlibet partem, sic tamen ut in-
tra puncta designata particulae non curventur, sed ipsis
quasi articulis punctorum fiat inflexio, inflexum te fecis-
se de nostra intelligentia scias.

Secundo curvati aliquid accipiendum, quod rectitu-
dinem suam prorsus amiserit quocunq; modo, late enim
patet. Ut esto linea. a. b. circuli segmentum, aut supra ac
infra, aut supra, in medio, et infra, proq; omnino unius
cuiusq; arbitrio.

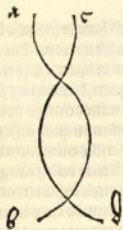

Tertio verum dicimus tale. Esto linea. a. b. et. c. d.
quarum una imponatur in alteram, ut ambae una esse
linea videantur. Postea notetur in medio illarum pun-
ctum. e. et in illo coherentes vertantur, sic uti supra atq;
infra diuarentur.

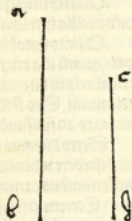

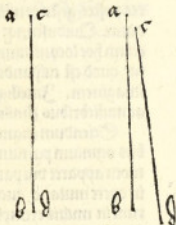
Quarto Implexum dico, vt. a. b. c. d. Implexas
descripsimus quasi cerebellatim.

Quinto, Directum et contortum hoc voco, cum
linea vel explicatur et erigitur, vel quasi complicatur et
contoritur, vt fiat aut longior: aut breuior: quod aliter q̄
duabus lineis vna longiore, breuiore altera, ostendere
non potui.

Sexto, Dimoueri intelleximus, cum duæ lineæ in
se impositæ vt vna viderentur, ita separate essent vt
neutra contingeret alteram. Quod ipsum diuersi mos
di est. Nam in paralelis in omnes partes et vna obliq̄
qua et in curuis accidere, et separatio pro cuiusq; arbi
trio insitui potest. Huius rei exemplum apposuimus,
in designans lineis. a. b. et. c. d.

Sed hæc ut in lineis demonstratur ita memineris et in superficie quam plantam et in mollibus corporibus quæ insuper lata densaq; intelligimus accidere. Latia cili similiter ut lineæ, quas et ipsas complectantur inflecti, curuari, verti implecti, dirigi, contorqueri, dimoueriq; solent. In humano autem corpore quomodo singulatum vsurpentur nunc deinceps docebo.

Primum quod inflexum nominauimus, Est in corpore artuum, id est, iuncturarum. In illis enim membra inflectuntur, quæ tamen retineant rectitudinem suam, ossa si flectere velis, frangas. Quare demonstrauimus hoc de lineis inutilis quæ cetero in punctis cohererent et essent rectorum particularum.

Secundo curuantur in humano corpore verti et carnes. Nam cum in latus, aut prorsus retroque corpus flectitur, Nerui etiam et caro curuantur, ut alibi cauula, conuesiula alibi appareat.

Tertio de membris versionem nominauimus, ut cum caput vertitur, similiter et brachia et pedes, et truncus ipse, atq; adeo pleraq; omnia membra in corpore.

Quarto implexionem scies in neruis etiam et carne accidere in corporis versionem, cum mollia impleta in corpore sunt, ut in collo, trunco, brachio, pede.

Quinto notabis directionem et contorsionem in humano corpore per sepe vsurpanti illa extenuat, hæc inspissat. Cuius rei tale detur exemplum. Est brachiū extenderis ut directum sit. Nimirum intenduntur et nerui, et carnem in longitudinem extenuant. Sed si idem contraxeris ut contortum sit, contorqueatur etiam et comprimatur, caro ad spissitudinem, idq; vsu venit et aliis in partibus.

Sexto dicimus in corpore unam partem ab altera dimoueri, cum quasi separate discedere videntur in latus, aut prorsus, retroq; vsus. Itemq; in curuationibus et inflexionibus carnes dimouentur, et quasi a sese recedunt foras, inro, aut in latus.

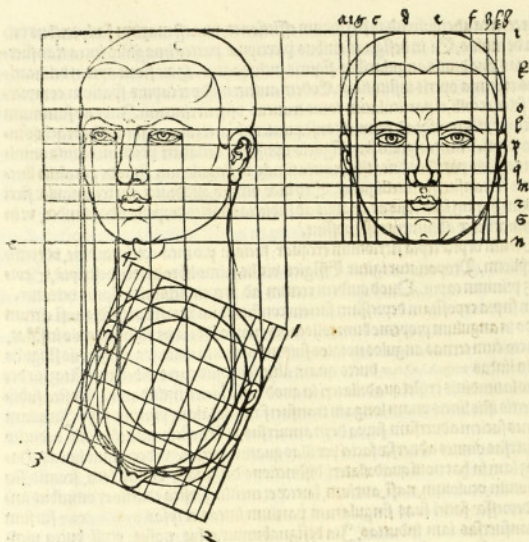
Cæterum seorsum differentie possunt et semel omnes in corporis motu accidere, sic uti membra, inflecti, verti, et separari dicantur. Interea caro et mollia in corpore curuantur, implectuntur, contorquentur, parteq; a se mutuo naturaliter vergi cernuntur.

Ex his igitur quæ demonstrata sunt, suas quisq; imagines, in quo voluerit, et ve res posset gestu constituere poterit. Sed cauendum ne a naturali constitutione disces datur. Quibuscumq; autem rebus vis affertur, illas deformari necesse est. Vitabitur etiam hoc loco nimium et parum. Quibus aut furiosus aut somnolentus imago reddatur quod est culpandum, nisi in proposito forte faciendi ad hunc vel illum modum imaginem. Intelligendum autem horum omnium vsus esse in humanis et viribus ac muliebribus, similiter et bestiarum, ut equorū et aliarum animalium imaginibus.

Sciendum etiam supra descriptas imaginum staturas, Non retinere in flexionibus omnium partium, neq; æquabilem mensuram latitudinis et densitatis. Nam in motu appareat vni parti quasi decedere aliquid spacii et accedere alteri, ita consequitur in opere mutatio, quæ ut rectius perficiantur, elaborandum est studiosis harum rerum in multis exemplis, quæ ad viuorum corporum similitudinem exprimant. Ita cili facile deprehendens omnium partium modum, qui nobilissimus esse debet, ne in opere erretur.

Præterea ad æquandas flexionum effectiones, vna est maxime scilicet in vobis
 via de multis. Si in designationibus præcipue partes imaginis intra transuer-
 sas lineas, quadratis angularibus figuris includantur. Hæc sunt apertè in delineati-
 onibus et prima operis institutione. Eodem autem modo et capitis spacium compres-
 sendi solet, et colli, et particulatim totus truncus, vsq; in cinetum. Inde ad summum
 vsq; femur, et hinc vsq; ad genu, et consequenter tibie et calces. Idem et de brachijs in-
 telligendum. Nam angularibus figuris aptissime declarari poterunt omnia omnis
 bus in corporis partibus lineatim punctatimq; ut singulorum situs de parallelis lineis
 is erectis et transuersis intelligatur. Sed illos omnes quadratos aut rectangulos fieri
 nequeunt, suntq; lateribus et angulis ad subiectas partes corporis adaptandæ, ut in
 intelligentiæ veræ adiumento esse possint.

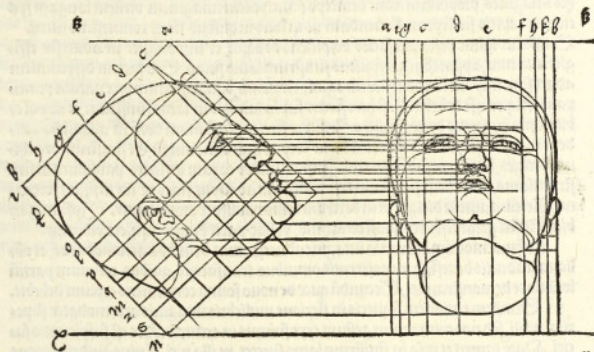
Verum ut præcepta flexionum exequar, faciam pro mea consuetudine, ut exco-
 ptis explicem. Proponatur igitur Effigies virilis primo libro ac loco descripta, Et or-
 sumq; primum caput. Quod quidem rectum ad perpendicularum in laevis vertatur.
 Illam supra erpositam depressam faciem constitues ita ut te spectet, sed quasi circum
 agendo in angulum propemodum collocabis non tamè ita ut plane angulo insistat,
 quo facio cum cernas angulos notatos suis numerorum notis. 1. 2. 3. 4. et ijs singulis
 sursum lineas ^{παραλλήλων} duces quam altis illis vsus egere videbitur. Atq; ita des-
 scriptio latitudinis cristæ quadrilateri in quod versa facies includatur. Postea subis-
 cie erectis istis lineis vnam longam transuersam notatam punctis. 1. 2. In quam
 impones faciem aduersam supra dextram uersus, et beneficio transferentis deductio
 transuersas omnes aduersæ faciei per illas quatuor erectas, ut docuimus lineas. Has
 debisq; iam in hac noui quadrilateri distinctione designata omnia loca, frontis, sus-
 periciliorum, oculorum, nasi, aurium, buccæ et menti. Postea educito ex omnibus an-
 gulis depresso faciei suas singularum partium lineas et ipsas ^{παραλλήλων} sursum
 per transuersas iam indutas. Ita designabuntur et his, nasus, oculi, bucca, mens-
 tus, aures, frens, collum, capitis rotunditas, siue cranium. Apparebitq; in quibus
 et intra quas singulæ partes exprimentæ sint, quarum et expressione forma conuenis-
 ens veræ faciei et quasi respicientis inducetur. At hæc ratio, ut error deuitetur, singu-
 larem poscit diligentiam. Nos ad certius omnia demonstranda ipsius descriptionis
 exemplum subiecimus.

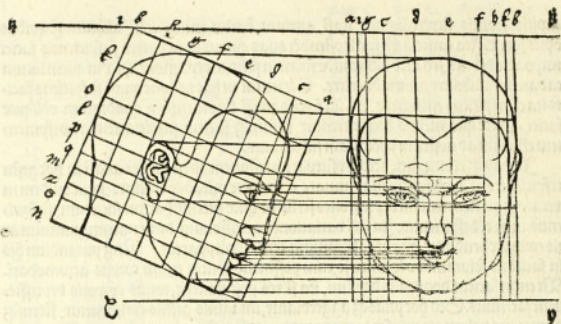

Eodem modo quo principalem faciem vertimus ut quasi respiceret, ita nunc deinceps ostendam rationem qua reclinata vertice et mento elato ita constituatur ille ut quasi suspiciat. Ea esto talis. Oblique faciei quadratum instructum de superiorum scriptorum doctrina. Constitues in posterioris lateris inferiorem angulum in lineam transversam longiusculam. x. y. angulum autem inferiorem prioris lateris ubi mentum inest, eriges. Postea lineam transversam et ipsam longiusculam *transversam ad lineam x. y.* impones supra ut eminentem angulum quadrati attingat, ea sit. s. s. Hinc deinceps adicies adversam faciem suspicientem hoc modo. Intra transversas illas duas longiusculas designabis totius faciei adversae latitudinis spacium lissis perpendicularibus duabus. a. b. Et intra has etiam distribues reliquas lineas suis notis ut in principali sunt postice, nempe. c. d. e. f. g. h. i. f. quibus ipsis latitudinis partes designentur. Dum deinde beneficio transferentis deducito ex obliqua facie omnes lineas transversas in quadrilaterum iuxta positam adversae faciei, summi

capitis, frontis, superciliorum, nasi, aurium, buccae, mentis, colli, aliorumque quibus opus fuerit. Ita cancelli isti facile ostendit quas quibus locis partes suspicientis faciei imponere debeas, sed tunc diligentiae fuerit in formae expressione, quae in quem locum cadant infallibiliter animaduertere. Ceterum ut hac ratione quasi suspiciens facies ita et despicens effingetur. Si ita feceris quasi despicentem, quadratum obliquae faciei, tunc quo melius declararentur, utramque faciem suspicientem ac despicentem efficiam ad nostram doctrinam subiecimus.

In utraque etiam facie licet usurpare versionem, id est, facere quasi in hoc gestu respicientes, Quod ipsum illas mutare, et in opere mirabile videtur. Huic quidem in utramque partem rationi depressiones seruiunt, quae fuerint harum facierum, suspicientis in qua et despicentis. In tali variatione depressionum, dictum mirum quantum artibus comprehendatur, quantaque omnium certitudo appareat. Neque putandum his in faciebus solummodo locum esse, cum possint ad totum etiam corpus accomodari. Ut enim faciem docuimus deprimi, ita si res postulauerit, totius corporis depressionem faciemus. Sed hoc priusquam agrediatur, imaginis gestus constituetur, scruis quoque omnes pro voluntate cuiusque componentur, atque ita singulis e locis et partibus ad depressionem, demittentur perpendiculariter lineae.

Ut autem rectius intelligi possit doctrina nostra flexionum, et quales erant de his imagines, proponam nunc deinceps principalem imaginem virilem longam spaciorum capitis sui septem, flectendam ijs in locis in quibus flecti conueniens fuerit. Sumatur igitur descripta facies despicens obliqua, et imponatur in aduersae effigie truncum, apparebitq; respiciens sinistrum latus suum. Sed faciem despicentem aduersam impones in obliquae imaginis truncum, bisariam enim proparata puncio palis effigies esse debet. Post haec flectes supra lumbos in latus sinistrum, et apparebit elatio: humerus dexter sinistro. Insuper flectes per spinam dorsii in aliquibus quidem transuersis, ne in vna recta linea corpus inclinandum sit. Et sinistrum brachium diriges, sic ut protendi videatur. Infra lumbos coram inflectes paululum in sinistrum latus. Et pedem sinistrum respondentem ad caput figes ut illi insistere videatur. Rectum autem diriges ut in dextrum latus paulisper protendatur. Ipsamq; tibiam infra genu relectes quasi retrahens, ut hac parte digitis insistere videatur.

Ad hunc modum delineata imagine aduersa, tum deinceps accomodatur, et obliqua traductis beneficio transferentis omnibus transuersis, quibus omnium partium loca clare demonstrantur. Secundum quae de nouo forma conueniens exprimi debet.

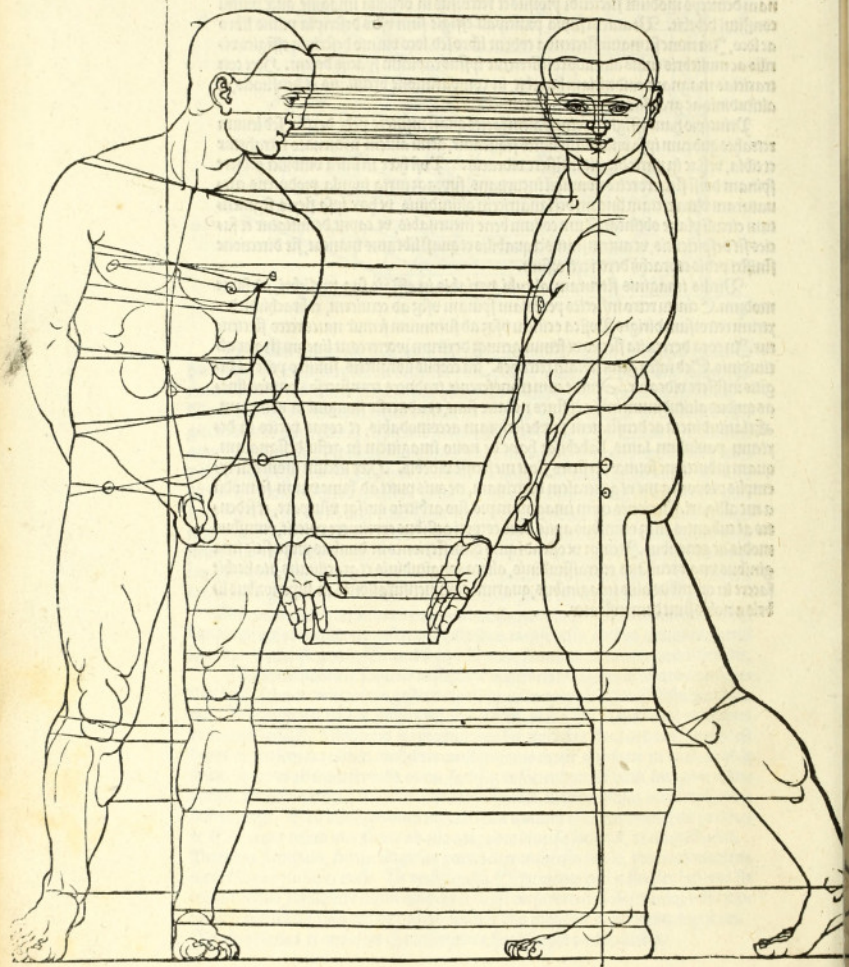
Similem rationem sequeris in flexione muliebris imaginis accomodatae superioris virili, sed nos contrarium gestum expressimus in exemplo. Hoc est suspicientis faciei. Duce tamen et ipsa in sinistrum latus spectet, ut illa viri. Cuius quidem corpus ut in idem latus flecti iussimus, ita praecipimus hoc muliebre flecti in duersum hoc est dextrum, conseruata tamen muliebris constitutionis modo, quo facto in traducendis lineis, decurres ad transferentis opem, faciesq; ut faciendum in virili imagine ostendimus. Horum exempla articulate infra expressimus, quorum quisq; contemplatione instrui possit. Sed intelligendum non ad hanc tantum usus rationem hoc pertinet. Sed viam etiam monstrare ad alia atq; adeo diuersa faciendi, ut cuiq; liberit. Praeterea sciendum, flexas singulas partes in transuersis lineis, pro rei conuenientia viri quoq; insuper posse. Ut verbi causa. Si humerus virilis sinister dexterus sit coram versus, conuertere etiam eandem et quasi versare retro. Dextrumq; velut pro mouere poteris ipsa illa corporis parte tanq; se vna mouente et subsequente gestum. Ita vbiq; facias, et copiosius q; pro scriptura hac vsurpes omnia licebit.

Sed iam percurſa ratione flexionis aduerſe imaginis in verumq; latus, propoſitam dincepo modum ſlectendi proſus et retroſus in obliqua imagine, quæ primū conſtitui debet. Ut autem ſupra principali effigie ſum vs. ſ. deſcripta primo libro ac loco. Ita nunc ſumatur ſlectenda eodem libro ſed loco ultimo deſcripta effigies virilis ac muliebris cuius altitudo conſideretur ipſius capitum ſpacijs decem. Hæc conſtantiſſimas magnam euidentiſſimam habebit, in comparatione breuitatis et denſitatis, et altitudinis ac gracilitatis vtriuſq; maxime.

Principio hanc effigiem principalem facies quaſi inſiſtere pedi dextro, ſed leuim retrahes quo cum ipſo vna etiam nates ſequentur, genu autem incuruato retrahetur et tibia, vt hæc in parte digitiſ inſiſtere videatur. Poſt hæc in linea vmbilici ordiere ſpinam doſi ſlectere retro nonnihil incuruans, ſupraq; iuxta iugula producens curuaturam vltra rectam lineam deſignatricem altitudinis, vt hæc ipſa flexio ſegmentum circuli plane obtineat. Cum collum bene incuruabis, vt caput demittatur et facies ſit deſpicientis, vt autem ſtatus æquabilis et quaſi libratus maneat, ſit directione ſiniſtri pedis et brachij dextri retroſum.

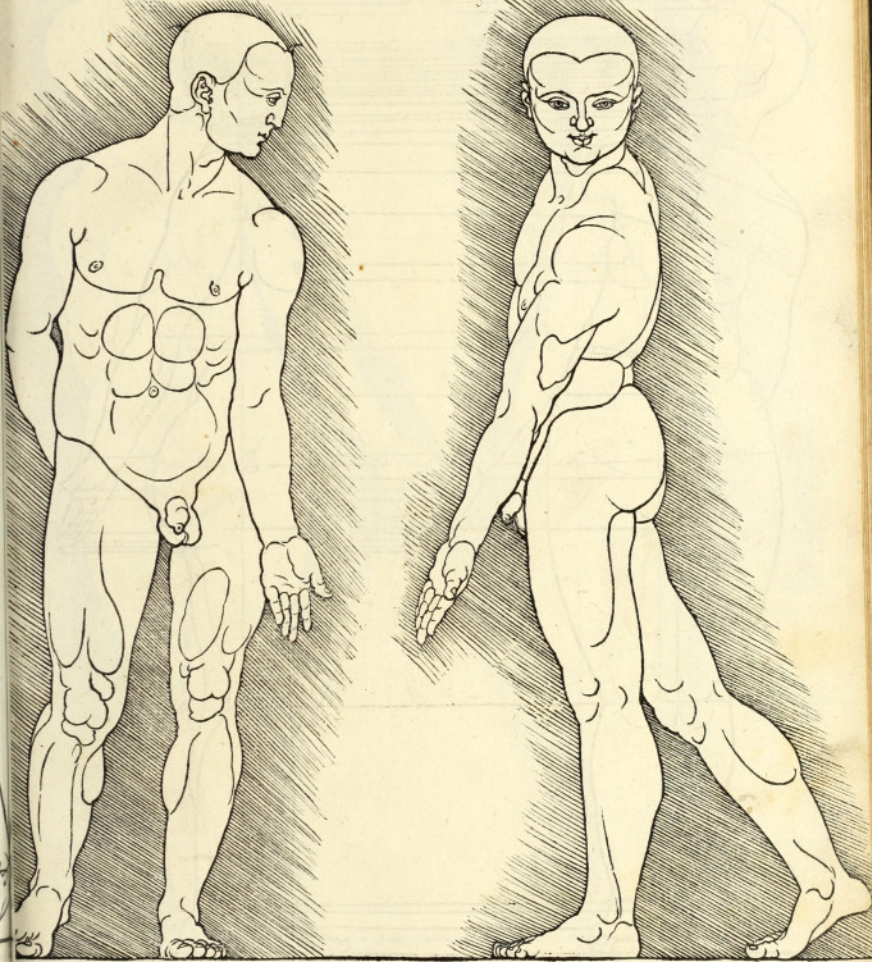
Virilis imaginis ſteruram alicubi variabis in effigie ſua muliebris, ad hunc modum. E cinctu retro inſlectes per totam ſpinam vsq; ad cervicem, et brachium dextrum retroſum diriges. Poſtea e cinctu vsq; ad ſummum femur nates retro ſlectentur. In cora dextra ita ſlectes vt femur genuq; dextrum prætereant lineam fixam altitudinis. Sed infra genu tibiã retrahes. Ita corpus liberaueris, ſiniſtro pede vt digitiſ inſiſtere videatur. Deinde cum tranſferente traduces tranſuerſas omnes lineas quibus altitudinum initia et fines notatæ ſunt, ex aduerſa imagine in obliquam. Et latitudinem ac denſitatem prædeſcriptam accomodabis, et coras vertes in dextrum paululum latus, habebisq; hanc de nouo imaginem in geſtu deſignatam, quam inductione forme perficies ſicut me feciſſe videbis. Hæc iterum moneo in exemplis proponi a me vt generalem doctrinam, ne quis putet ad hunc vnum ſe modum a me alligari. Flexiones enim imaginum pro ſuo arbitrio quiſq; uſurpare, et ſedentes ac cubantes inq; omnibus apertis viuo corpori geſtibus exprimere poterit, omnibus modis ac generibus. Itemq; vt oſtendi quaſdam flexiones in duabus propoſitis imaginibus vna breuitatis et craſſitudinis, altera longitudinis et gracilitatis, ita licet facere in omnibus alijs imaginibus, quarum commenſurationes in ſuperioribus libris a nobis ſunt demonſtratæ.

Imago virilis rustica, cuius altitudo continet septem capitio sui spatia.

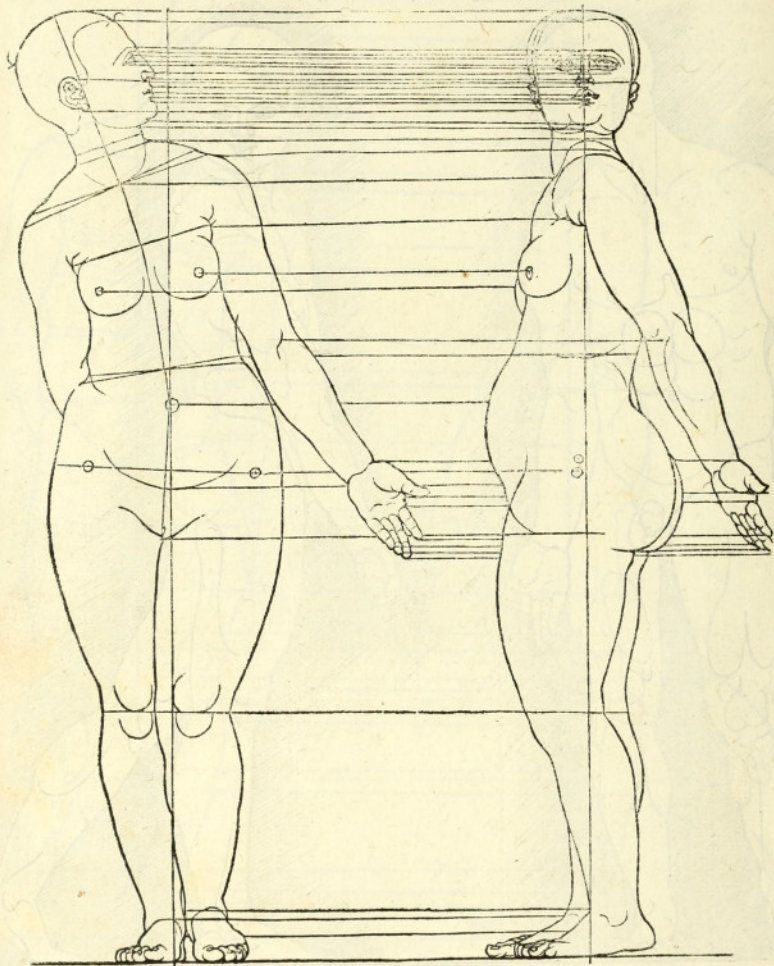

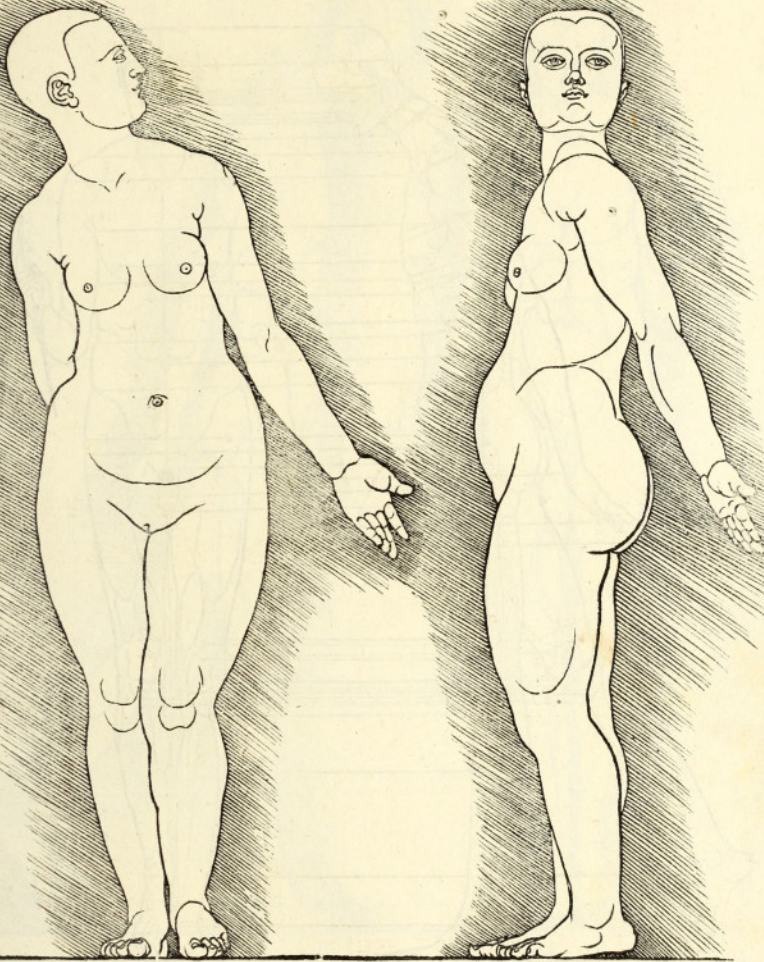
Hoc loco lineae rectae designatrices partium omiffae funt.

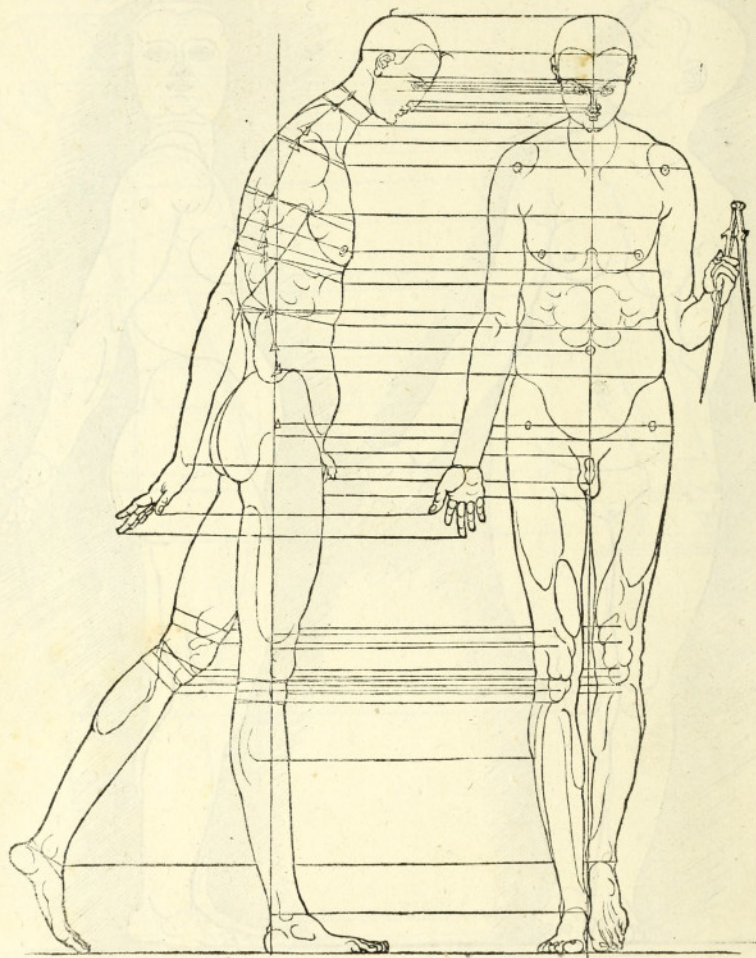

Imago mulieris rustica, cuius altitudo continet septem capitum sui spatia.

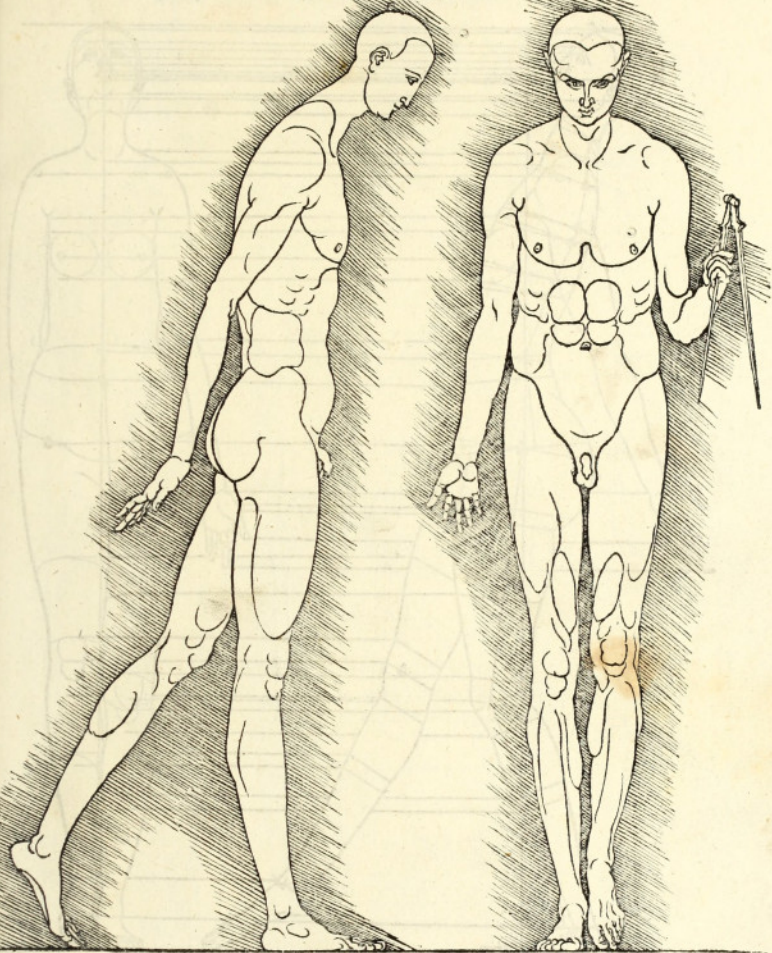

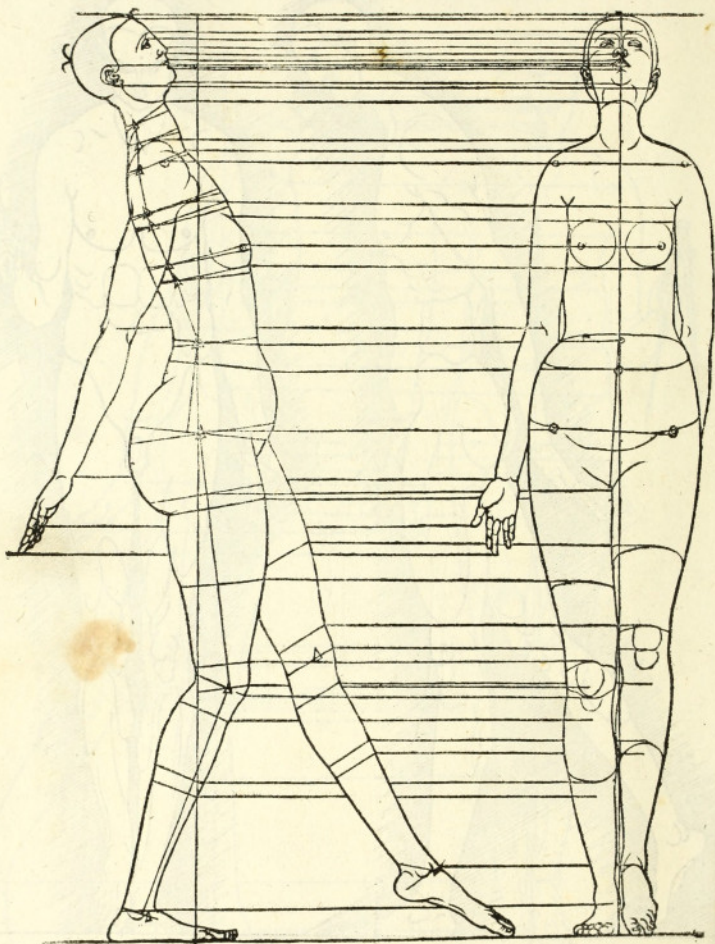
Hoc loco lineæ rectæ designatrices partium omiffæ sunt.

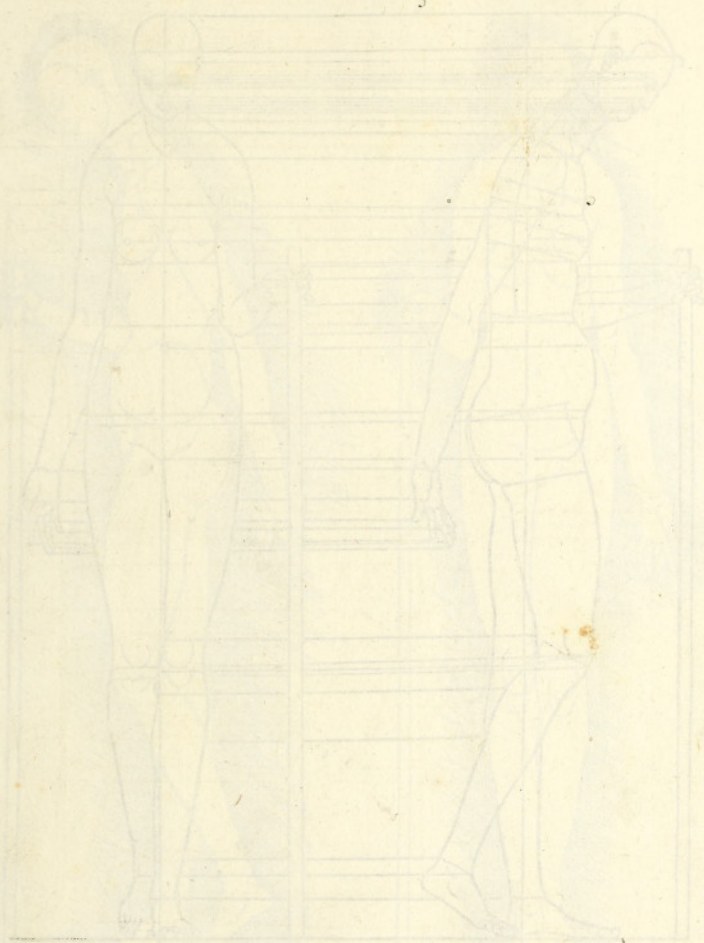

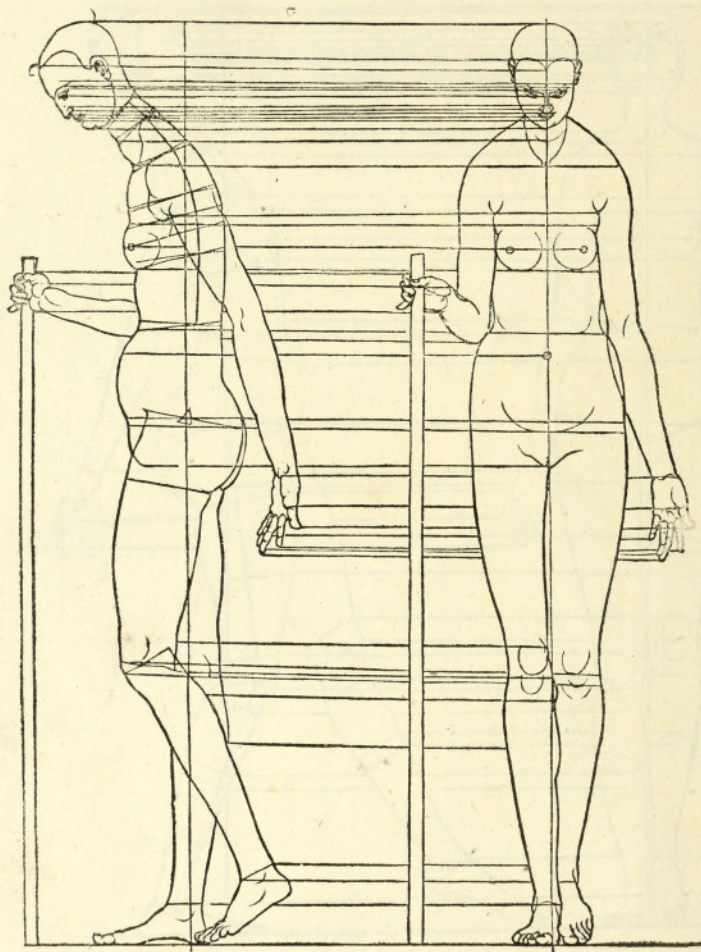
Hoc loco rectæ lineæ designatrices partium omiffæ sunt.

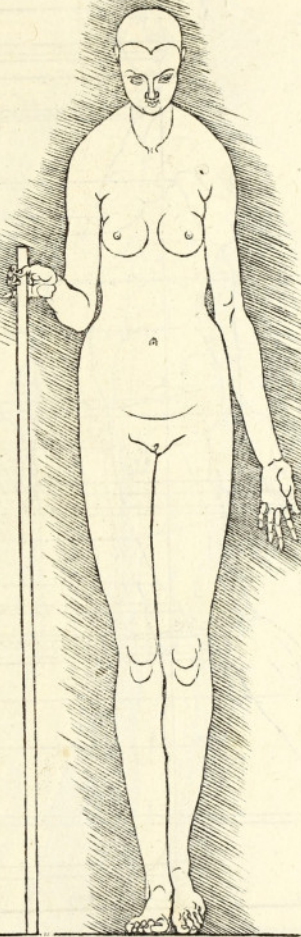
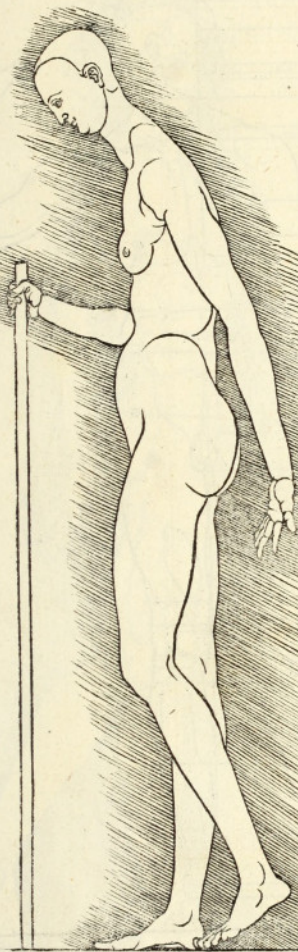

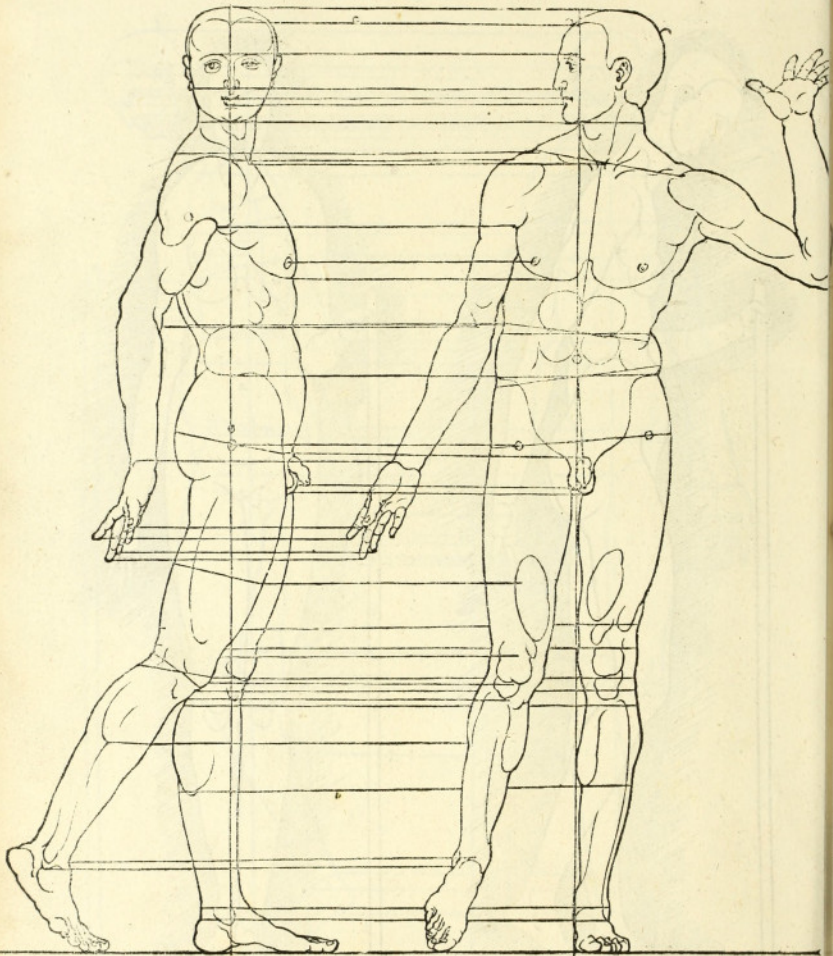

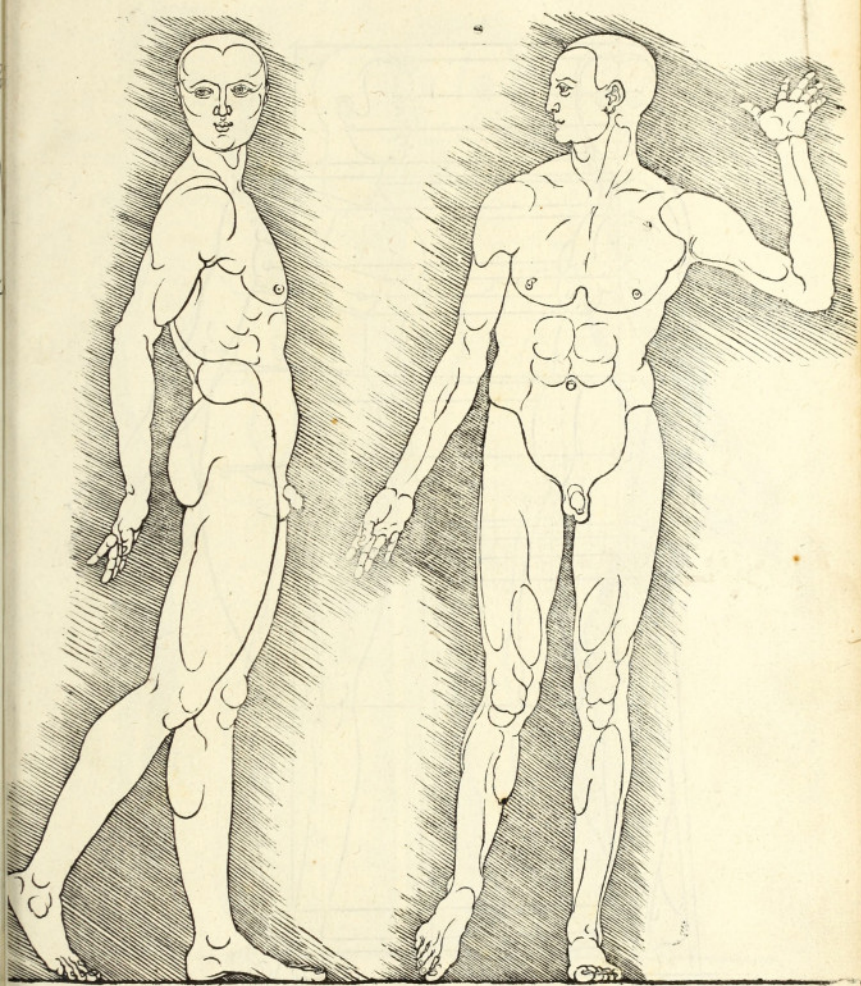
Sequentes imagines fecit eadem flexuras quas ille prior accepit.

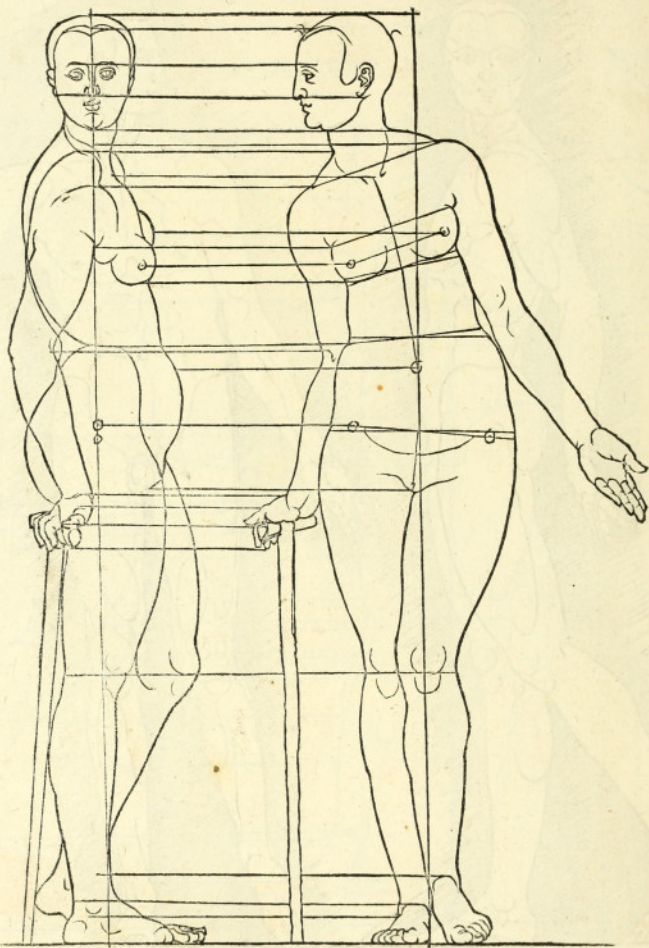

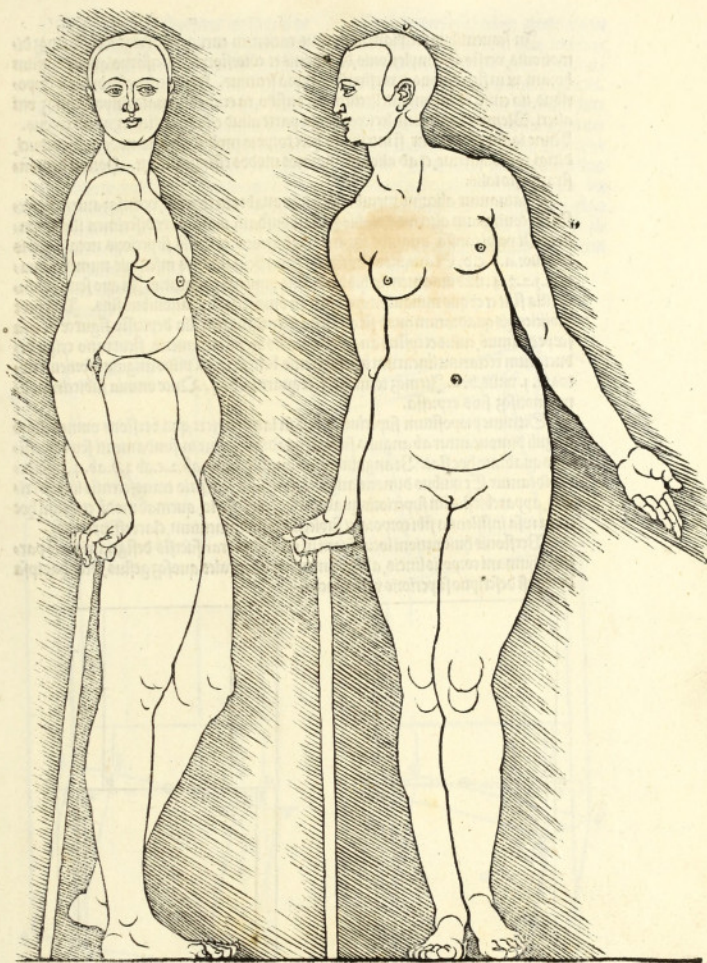

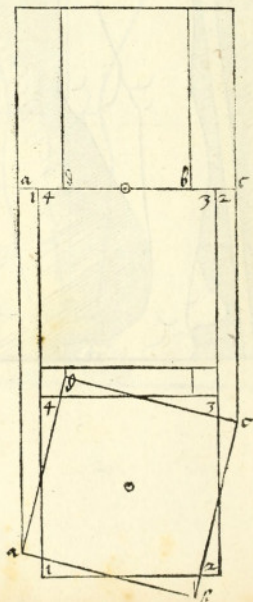
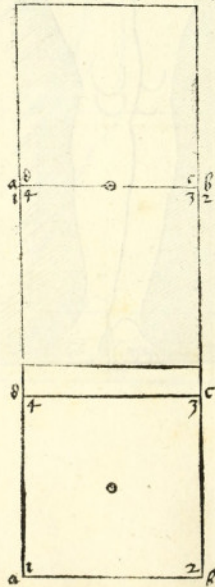

In sequentibus recipiam in manus rationem curuandi imagines. Itemq; di-
 motionis, versionis, inuersionis, directionis et cōuersionis, ostensurus aliquem vsuū
 horum, ut in flexionibus et uersionibus supra fecimus. Hæc declarabo duobus corpo-
 ribus, ita enim rectissime intellectum iri confido, ea erunt quadrata inpositumq; uni
 alteri. Meminerint autem lectores hæc in parte aliud esse superficiem, aliud corpus.
 Nunc igitur cōsideretur, si intelligas hæc corpora mollia esse, quomodo quasi diduci,
 dirigi, contorqueriue, et ad alios memoratos modos effingi queant. Horum demon-
 stratio esto talis.

Statuantur alicuius membri loco duo quadrata corpora, utriusq; autem super-
 ficiem contiguam alterius notabis suis quibusdam punctis, ut discrimen illarū con-
 stet. Ut verbi causa, angulos superficiē inferioris corporis superioris notato literis
 quatuor. a. b. c. d. Et angulos superioris superficiē corporis inferioris numeris qua-
 tuor. 1. 2. 3. 4. medius autem in his ambobus punctis ponatur. o. In quo semper iun-
 cta illa sint et ex quo nunquam excedant, in omnibus tractationibus suis. Post hæc
 subijcietis his quadratum quod sit quasi fundamentum, et illa depressio figuræ de qua
 sæpe diximus, cuius et ipsius angulos notabis literis et numeris, sicut ratio erigit de-
 duciarum rectorum linearum transuerſentis beneficio, ita vnus angulus fortiorum nos-
 tas. a. 1. vnus. b. 2. Itemq; tertius. c. 3. et quartus. d. 4. Quæ omnia subijcimus li-
 neis notisq; suis expressa.

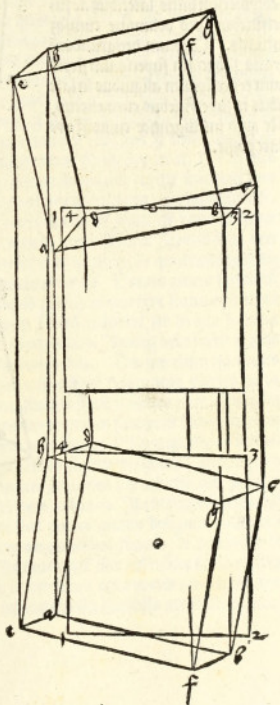
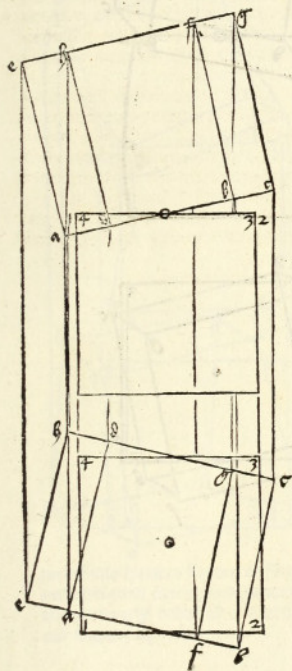
Et nunc propositum superius corpus in latus uertere, qua uersione omnes illius
 anguli dimoucantur ab angulis subiecti quadrati, igitur in fundamenti seu depressio-
 nis quadrato hæc fiat. Ut angulus. a. ab angulo. 1. et. b. ab. 2. c. ab. 3. d. ab. 4. discede-
 re videantur. Ex quibus dimotis angulis si sursum beneficio transuerſentis lineas cri-
 gas, apparebit statim superioris quadrati corporis uersio, quemadmodū et ipsum hæc
 iuxta ipsa insistentia sibi corpora et subiectum fundamentum, clare effinimus.

Versionis huic rationi locus fuerit in omnibus transuerſis designatricibus par-
 tium humani corporis lineis, ad exprimentendos naturales quoq; gestus, deq; hæc ipsa
 ducta est descriptio superioris uerse faciei.

Sed ita verso superiore quadrato ut
 anguli dimoti fuerint, debet studiosus
 harum rerum etiam inclinationem expe-
 riri, ut latera obliquantur, et mox in fun-
 damento subiecto depressionem quoq;
 tentare. Ut autem omnes anguli in hac
 depressione notabiles sint, apponantur
 superioris etiam quadrati superiori super-
 ficiei literae quaedam. Illae sunt. e. f. g.
 h. cum fuerint inferioris. a. b. c. d. Quae si
 rite perfecteris, erit figura omnium tas-
 lis, qualis est a nobis subiecta, explicata
 in fundamento rectis lineis variatione,
 quae perducit beneficio transferentis con-
 sucturunt.

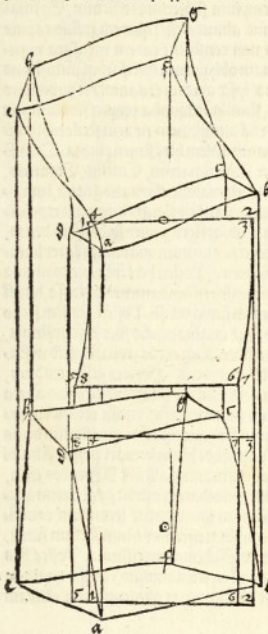
Deinde verso superiore quadrato ut
 ostendimus bisariam et in laus inclina-
 to, tentetur tertia quaedam ratio proclina-
 tionis in aduersum superioris quadrati.
 Punctus autem. o. quem medium feci-
 mus debet semper immobilis remanes-
 re, nisi forte aliquis necessarius usus con-
 mouerit. Ita vertetur quadratum illud
 inq; latus ac prosum simul flectetur, ori-
 de cum fundamenti depressio beneficio
 transferentis erit, tum talis erit si-
 gura qualem infra positum exemplum
 continet.

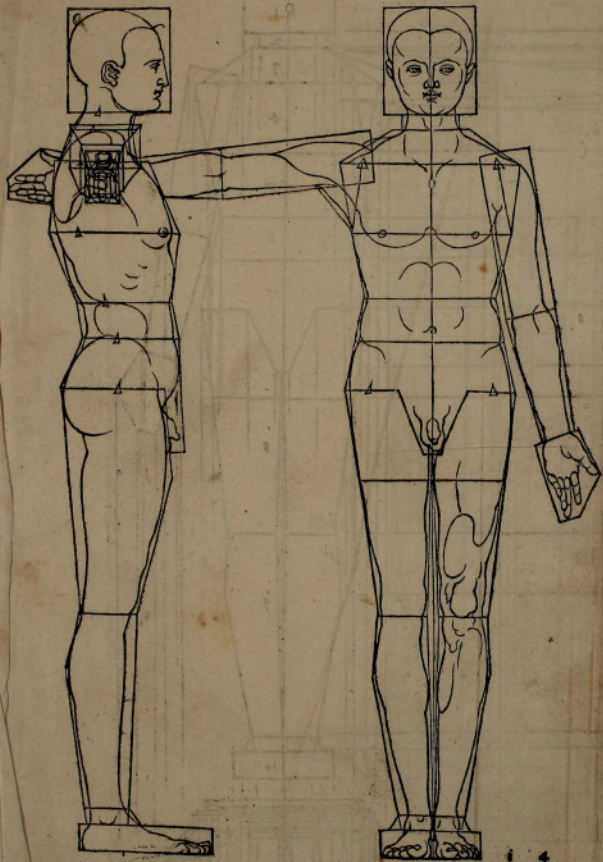
Sed his etiam intellectis differentiis flexuræ et versioris aliorumque motuum demonstratis in quadratis illis corporibus, adhuc tamen restat implexio, cuius cognitio non est negligenda. Iplexio autem accidit lineis lateralibus ab angulo in angulum ductis, cum quibus una etiam superficiem simul implecti contingit. Quæ ratio non est diversa ab illa supra indicata curvationum, nisi quod implexio lineas committet, cum illic quasi terrellatum, ut dictum est ducantur. Iplexionis autem est cuiuslibet usurpatio qua efficitur ut nihil priorum suam figuram retinere videantur. Idem et depressio iis quæ implexa fuerit aliud longe a prioræ fundamentum apparet, quemadmodum in nostris subiectis effectionibus cernere licet. Accidit autem hoc necessario ut mutatio figuræ depressionem altam pariat. Vbi sciendum ea quæ vertantur, in depressione vertenda esse, unde figura erigatur, Quæ autem flectantur in figura esse flectenda, Unde in depressionem demittantur.

Quo autem duobus quadratis corporibus sim in harum rerum demonstrationibus usus. Nemo arbitratus sit non etiam alijs his figuris accidere. Vident enim hoc non quadrata semper, sed interdum elata prolongare, id est, altera quamvis parte longiora, nec non multorum laterum et polygonorum, pro erigentiæ partis et forme designandæ, quo ipso sit ut neq; latera neq; superficies neq; anguli et qualitatem aut rectitudinem retineant neq; quicquid omnium sibi in aliquo corpore simile appareat. Hæc si quis tractanda in manus ceperit intelliget non frustra hanc mentionem a me habitam esse. Cæterum eadem plane est ratio mutaturæ quocumque modo figuræ flectendæ ac versandæ, cum ea quam de quadratis corporibus exposuimus. Eorum autem humanum corpus poterit aliquis hæc sequens in angularem figuram includere, sed in qua summa sit inæqualitas. Idemque usus fuerit in alijs plurimis rebus. Omnes enim naturales res in suo statu designatas poterit iuxta transuersas significatrices partium seu membrorum vertere ac flectere in latus aut prorsum retrosumque. Et loca quadratis vel angularibus figuris designare, gestumque esse fingere imaginis pro arbitrio tuo, stantis, sedentis, cubantis. Ita in propofita imagine licet partes omnes designes quadratis aut angularibus figuris, et postmodo de tuo arbitrio exquiras flexus et versiones. Ita inuenient illic differentiæ supra memoratæ dirigendi, contorquendi, curuationis implexionis, unde operis ratio et via aperitur, quia nihil vtilius ad certitudinem indicari possit studiosis artificij marmoræ aut lingna scalpandi.

Hinc enim deprehenduntur in quaque superficie angulari, ea quae refecari debeant ne plus minusve relaxentur. Sed his non occupantur periti et exercitati artifices, nisi in grandibus et singularibus operibus. Volentque in descripta imagine flectus punctis notare, atque ita mox variatam mutatamque formam de nouo effingere. His de rebus non me fugiat quod difficile sit scriptis doctrinam complecti, quodque lectoris ac discipuli eorum esse possit in hac crebritate punctorum et notarum, et verbositate repetitionum. Verum compendia multa sunt quae in his sequentes minus fatigentur, et facile finem perant, absque quo foret. Difficultas huius artificij insuperabilis esse videatur. Qui se igitur multum usu et experientia harum rerum exercere voluerit, cotidie inueniet aliquid expeditius et facilius. Cui operae nihil optabilius fuerit bono magistro, quae cum absque interprete discenda sunt, multipliciter maiorem laborem fatigationemque parere solent.

Horum quae diximus in imagine vtrius exemplum subiecinus effectum. Ea imago erit illa supra in secundo libro descripta cuius altitudo esset quidem ipsius capitis spatiorum nouem sed facto capite clauisculo, non consulerit eadem mensura nouem numerum capiteum. Huius igitur imaginis formam obliquam aduersamque inclusimus vndique quadratis et angularibus figuris, quae ipsae quidem et clauiores et humiliores de transfuersis distinctioribus ipsarum exeunt, suntque inaequalia propter formam partium quibus accomodantur. Huius imaginis etiam altitudinem nouem sectionibus distinctis in decem figuras angulares. Sectionum autem haec sunt nomina. Transuersa linea menti, Scapularum, Jugularum, Mammarum, Emctus, Corarum, Summi femoris, Veni, Imitali sub tibia. Sed maiore claritatis gratia, imaginis primum formam vndique inclusam quadrangulis figuris linearum expressimus obliquam et aduersam stantem et etiam absque flectu, protenso brachio dextro, sinistro dependente. Sed in parte altera carae carnes tantum quadrangulares lineas non figuras insipientes sibi, omissa formae effigione. Postea haec ipsa quadrangula imposita in se, et includentia imaginem, aspices in se in fundamento depressa, beneficio transferentis ita ut separatim de capite factum supra vidisti. Postea seorsim sectionum illarum singulas orbundationes consentaneas quadrangulis suis descriptimus, quod expiendum est et in aduersa et obliqua effigie. Atque ex hoc apparet quid in singulis sectionibus quadrangulorum superficiei decedere debeat. Hoc loco aduertendum, cum quadrangularis superficies in eadem sectione una est superioris corporis altera inferioris quae in se imposita sunt. Tunc intelligi etiam vtriusque vnam et eandem circumductionem. Quadrangula etiam sectionum seorsim expressita cancellatim lineis distinctissimas, ut si quid versum flectum fuerit, debite de his informari possit. Alicubi enim contingit quadrangula prolongari ut comprimantur alicubi Rhombos effici, tum igitur secundum haec partium formam debite rotundare oportebit, cum autem quadrangula Rhombi sunt consequenter et cancellatim lineae duae secundum eam figuram cadunt. Cum autem aliquid quod amplius esset angustum factum fuerit, vere admodum Varians cuius in prior libro Schema expressimus. Postea has sectiones vniuersas depressas in fundamento quasi coaeruauiimus, omisso quadrangulis, ut perspicui possent qualis esset illarum in se incidentia, et quatenus vna alteram excederet.

Caput

Mentum

Scapulae

Juguli

Mammae

Emiculae

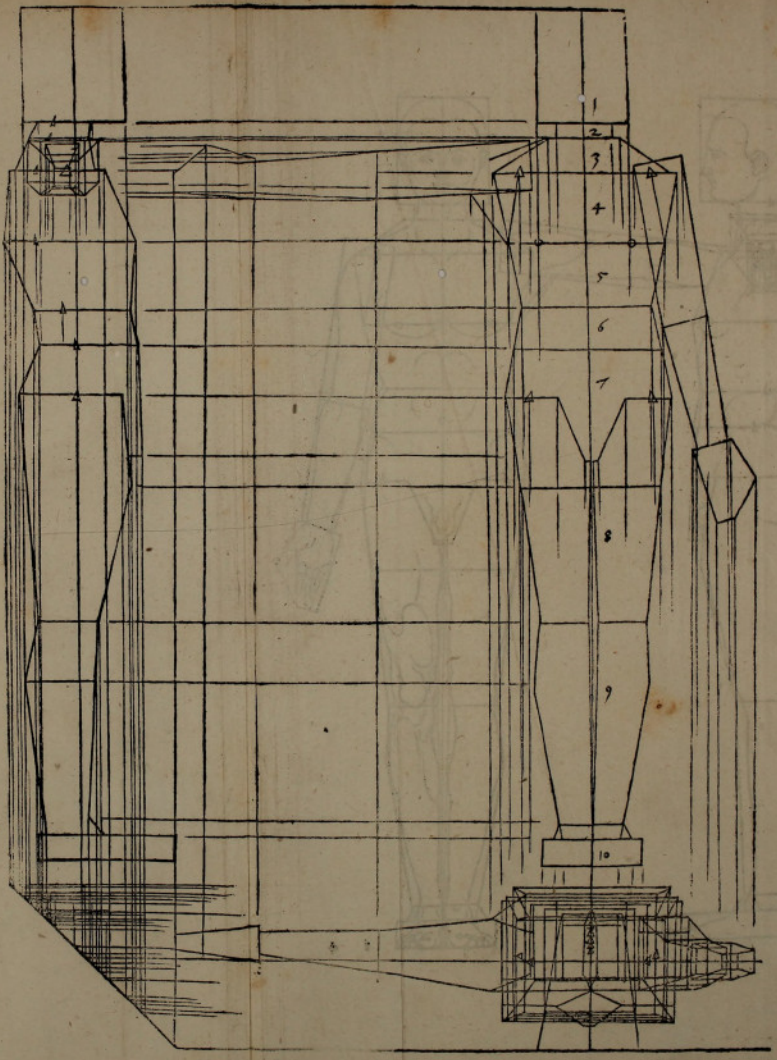
Coxae

Femur

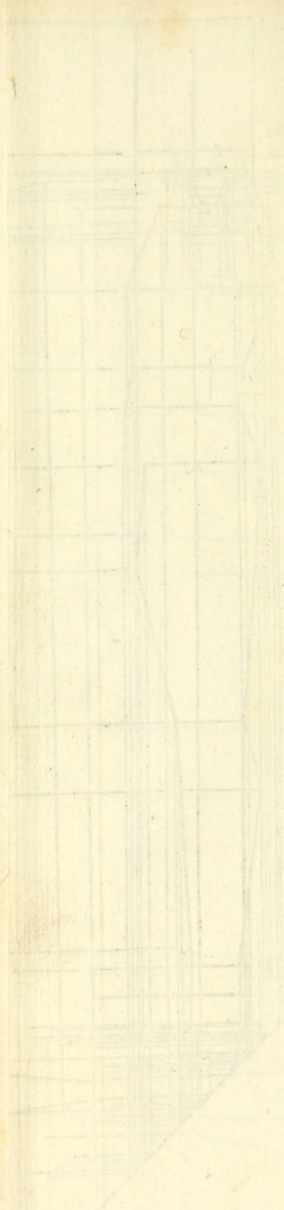
Genu

Manum tali

Plantae

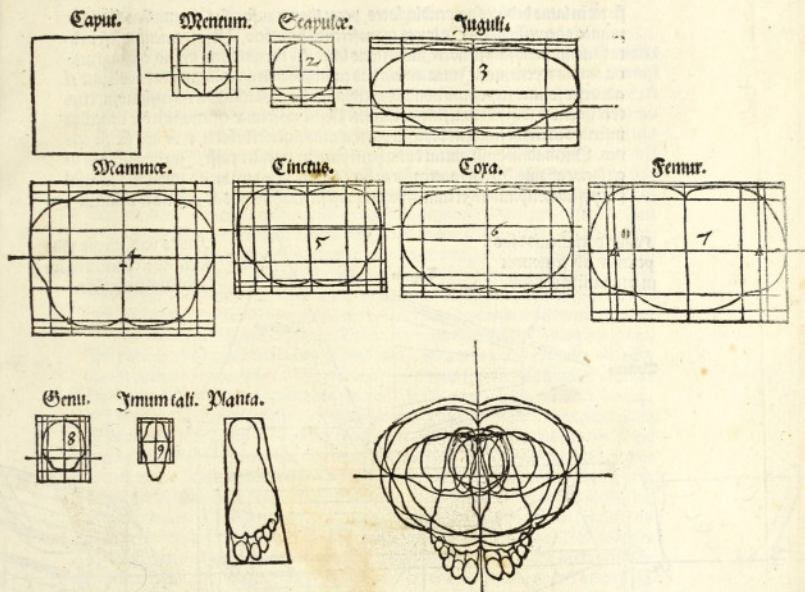

1
2
3

4
5
6
7

8

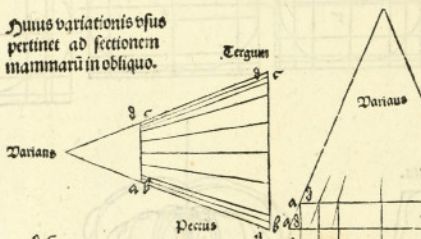
9
10

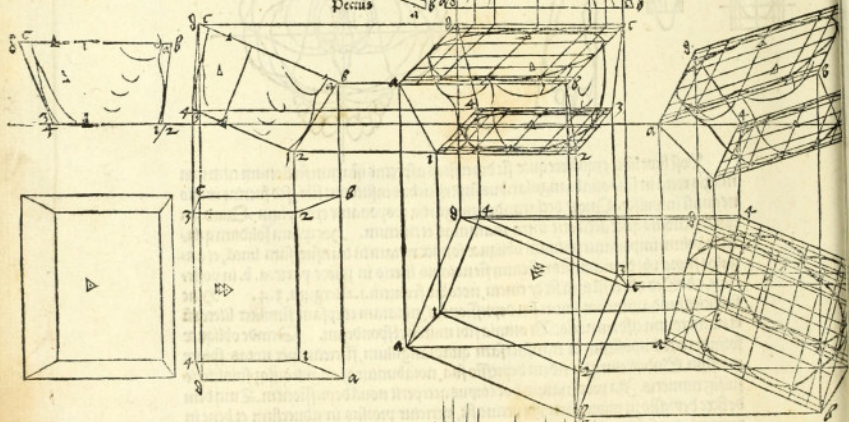
Post hæc libet exquirere quæ sit diuersitas aspectus istarum sectionum cum non
 magis recta in suis quadrangularibus superficibus insisterent sibi, sed fuerint motio
 ne quasi impulsæ. Quorū declarandum gratia proponatur exemplum. Quadrang
 gula sectionis quæ acciderit intera mammas et cinctum. Hoc ipsum solidum qua
 drangulum imponatur primum oblique forme rectam in transversam lineã, et an
 gulos supra ubi de mammis resectum sit notabis literis in priore parte. a. b. in poste
 riore. c. d. Sed ubi resectum sit de cinctu, notabis frontem. 1. 2. tergum. 3. 4. Hinc
 subijcies fundamentum suum seu depressionem, notatam et ipsam similiter literarū
 et numerorum esse in notis. Ne omnia sibi mutuo respondeant. Deinde oblique
 forme recte impostum in transversam quadrangulum, flectetur per notas spine
 profusum. Subijciturq; et eidem depressio sua, notabunturq; anguli quicq; suis literis
 suisq; numeris. Ita proclinatum hoc corpus acceperit nouã depressionem. Eundem
 de hæc depressio in priore parte ubi pectus sit, vertetur profusum in aduersum et bene in
 rectum latus subter memoratam lineam transversam. Quo facto et omnibus notis
 literarū ac numerorū educuntur linee sursum ultra transversam. Quorū per has, ut di
 ximus, erectas lineas ex literis ac numeris suis, traduces transversas et oblique for
 mæ quadrangulo impostum in transversam, ut initio dictum est, idq; transferentis be
 neficio efficietur. Notentur autem quæq; literæ ac numeri, et omnia euidenter con
 stabunt. Atq; ita laterum linee describantur, apparebitq; illa in latus verso. Erigat
 iam hæc pars flexa profusum, et versa in latus. Eum postea ipsa hæc ita flexa et versa
 pars in dextrum latus super transversa flectetur per spine notas. Atq; omnibus ex
 angulorum literis et numeris, huius rectæ partis et flexæ profusum, itemq; versæ et

ficeæ in lateris deduces perpendicularares, perq; illas transfuerfas ex omnibus literis ac
 numeris depressionis ver fce duces transferentis beneficio. Vbiq; cernuntur feffe in li
 teris ac numeris fuis fciñdere, illis in locis laterales circumduces lineas, et congruen
 tia omnia reperientur. Intra autem has cancellos diftribues linearum de obliquo et
 aduerfæ forme fectionum nouatis quadr. angulis, pro latitudine et denfitate fuperio
 re et inferiore, idq; fiet beneficio variantis. Poftremo forme effiçionem per cancellos
 infcribes in erecta fimul ac depreffa parte, qualis infcribi debebit, et vt nos feciffe cer
 nes. Quemadmodum autem docui hanc partem tractari poffe. Ita de omnibus li
 cet faciat aliquis. Neceffe autem fuerit hæc habere præparata, ad imagines in gefu
 fuo pofito corripendas, et cum afpectui quafi fubtrahere quis ac fuffurari voluerit.

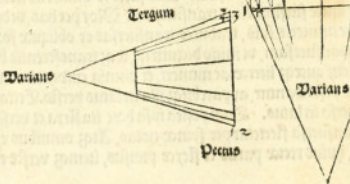
Huius variationis vfus
 pertinet ad fectionem
 mammari in obliquo.

Huius variationis vfus
 fuerit ad fectionem mam
 marum in aduerfo.

Huius variationis
 vfus pertinet ad fe
 ctionem cinctus in
 obliquo.

Huius variationis
 vfus fuerit ad fe
 ctionem cinctus in
 aduerfo.

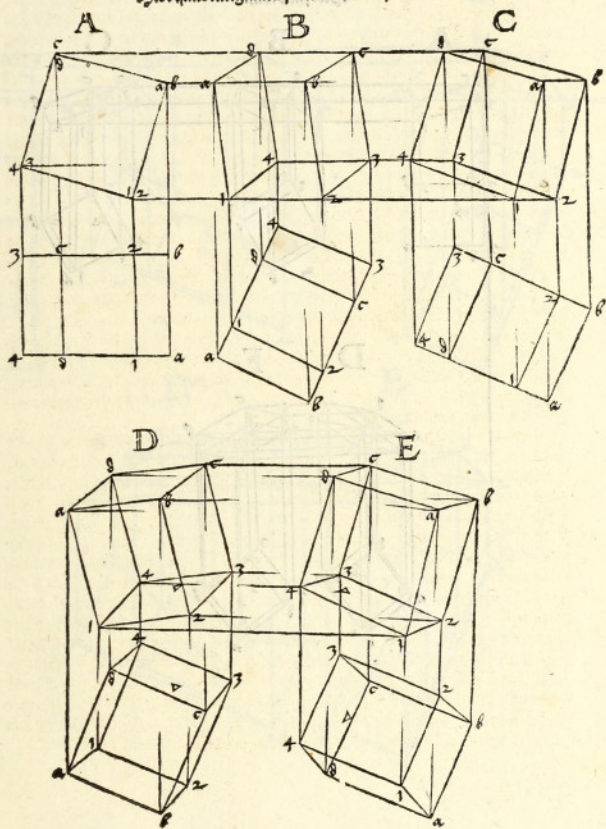
Sed nunc ostensa hac ratione exemplo manusculce partis propositae de humana
 effigie, nempe eius quae esset intra mammas et cinctum, ex quo per omnes partes in si-
 stentes sibi quid fieri deberet intelligi posset, cum de recta linea status variaretur. Exes
 quar eandem nunc deinceps rationem in flexionibus omnium ordine partium in clus-
 sarum quadrangulis suis. Quarum statum et ponemus pro arbitrio nostro et varia-
 bimus relinquentes unicuique libertatem facienda ut ipse voluerit. Et ad hoc quidem si
 quid ante ipso aptum aut utile forte expositum sit, etiam nunc resumemus. Ceterum,
 ut ante quoque monuimus diligentia hac in parte opus est, cum omnium partium in
 suis quadrangulis commotarum alia sit quae dudum forma in descriptionibus, et stan-
 tum et depressarum, primam autem flexi pars aliqua solet profusum aut retrosum,
 Deinde in latus verti, mox etiam flexi in latus, quae omnia ex hac ratione convenien-
 ter deduci consueverunt. Quod autem in sequentibus aliquid prius dictorum repetitum
 inueniatur, sciendum necessitate factum, ut sequens doctrina cum antecessa congrue-
 ret. Aliquantisper etiam cogitavi illo esse unico exemplo contentus, sed verius sum ut
 ex illo partium intelligerentur reliqua. Proponam autem principio, Imaginis initia-
 sem partem, id est, quadrangulum capitis, cuius tractationi erunt similes aliarum
 quoque partium tractationes. Notantur autem primum superiores anguli quatuor li-
 teris, a. b. c. d. Inferiores autem numeris, 1. 2. 3. 4. Ita ut, a. ad 1. b. ad 2. c. ad 3. d. ad 4.
 respondeat. Postmodo spectans obliquam faciem, promotam illam a linea altitudinis
 imaginis flexo profusum ut despiciat. Et hoc depresso efficienda, unde cognoscatur
 quam longa superiora inferioribus prominentiora sint. Haec notantur litera, A. pos-
 sita obuerso contra me depressionem ut aduersa facies fiat et aspicies. Verteque a
 fronte nonnihil in latus dextrum. Atque ita erigo lineas ex omnibus punctis literarum
 et numerorum. Deinde ex literis et numeris iuxta postice obliquae faciei despicies
 A. beneficio transferentis lineas protraho transversas per illas erectas. Vbi igitur ses-
 siones a literis et numeris coinciderint, ibi anguli designantur supra literarum in-
 fra numerorum. Cum autem suis notas lateribus coniunxi, tum apparet aduersa fa-
 cies, de obliqua illa flexa profusum, et versa in latus, cum ipsa erecta tum etiam depres-
 sa. Haecque ipsa notantur litera, B. sed insuper etiam cognoscendum qualis haec ipsa
 pars, B. in effigie obliquata erecta depressaque appareat. Nam scitu opus est
 qualem quicquid in effigie in obliquo et in aduerso formam fortiat. Jam igitur
 hoc pars, B. in aduerso profusum flexa et in latus versa deinceps ita obliquabitur. Des-
 pressionem obuersam contra me ut aspicies fieret, sicut dixi. Hanc reueres et quibus
 liter ut obliqua fiat. Moxque eriges ex huius depressionis literis ac numeris lineas ex
 transferente, ubique iuxta erit aduersa flexa versaque facies, ibi traduces ex omnibus
 punctis numerorum et literarum transversas cum transferente per illas erectas ex
 depressione lineas. Atque ita ubi cernes sese lineas transcurrere, ibi impones notas lite-
 rarum ac numerorum et latera iunges. Ita habebis depressam et erectam formam
 huius partis, cui addes nota litera, C. Ex his deinceps inuenienda est haec eadem pars
 flexa profusum, versa in latus, etiam in latus flexa, cuius rationis aliquid supra attigi-
 mus, sed nunc ita facies. Erectam partem, B. flexas in latus dextrum, iam ante versam
 in idem latus et cum reliqueris illi subiectam depressionem suam, ita postmodo illam
 convenientem huic flexurae efficies. Variari enim oportet ut superiores anguli, a. b.
 c. d. quasi cadant in latus dextrum, Inferiora autem latera, 1. 2. 3. 4. coarctentur quae

admodum et superiora. a. b. et. c. d. Id hoc pacto fiet. De transferente duces ex angulo-
 rum superiorum literis. a. b. c. d. perpendiculares in depressionem, et apparebit sicut
 tim abscisso ac productio linearum. a. b. et. c. d. declarantur enim lineis literarum des-
 missis superne in depressionem. Similiter et demittuntur lineæ ex punctis numero-
 rum. Quibus et ipsis ostenditur quanto arctiora fiant latera. 1. 2. et. 3. 4. in hac depres-
 sione quæ dudum fuerant. Atque ita cerne qualis in depressione flexura et quasi relectio
 erisat ab erecta parte. Hucq; appones notam literæ. D. Quod ipsum, opus fuerit
 perspectum habere, quale in obliquo videatur. Id sic consequere. Huius partis. D. de
 pressionem constituto obliquæ, sicut supra de parte. E. dictum est. Quo facto eriges ex
 omnibus punctis literarum ac numerorum lineas beneficio transferentis postea ex
 parte notata literæ. D. Traduces transuersas per erectas. Et quibus in locis scindi li-
 neas videris. illis appones suas numerorum literarumq; notas. Inductisq; lateri-
 bus habebis formam huius partis obliquam, cui apponatur nota literæ. E. atq; ita
 denum absoluta habebis huius partis obliqua et aduersa quorum in opere usus erit.

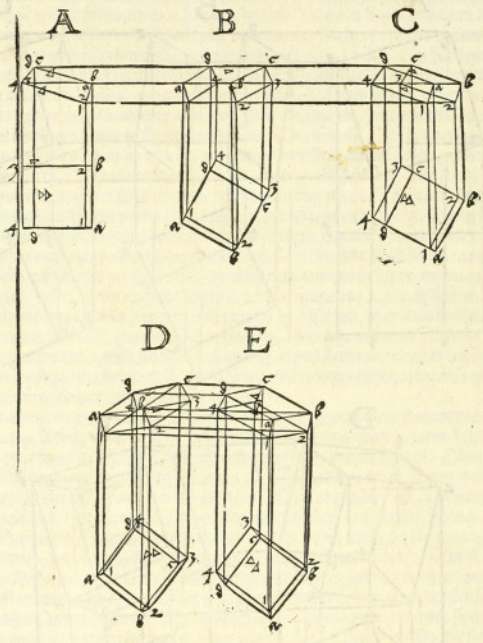
Post hoc propono quadrangulum colli, tractatoq; similiter et ad illum capituli
 modum. Sed paulo minus profusum flectes pauloq; vertes minus in latius minusq; in
 ipsum flectes. Ipsius etiam angulos literis. a. b. c. d. et numeris. 1. 2. 3. 4. insignies.
 Atq; ita apparebunt forme partium erectarum et depressarum, maxime in posteriori
 et ratione notæ. D. et. E. quorum sit in opere usus. Hæc ipsa custodies et in alijs se-
 quentibus partibus imaginis sed inferiores quasq; minus flectes ac vertes, vt in omni-
 bus ordo et consequentia seruetur. Atq; hinc apparebit corporis implexio in latius con-
 uersa inclinatioq; ea quæ profusum quæq; in latius sit.

Cum autem ita progrediendo peruenieris ad partem quæ notatur sectione mam-
 mæ et cinctus. Relinques illam recte stantē, sed conuerteris paululum in latius dextrū,
 et quibus opus fuerit ea exprimes. Triplici autē expressione tantum opus est. Obliqua
 propter primam depressionem quæ vertenda est, et erigenda, et tertia in qua versio
 obliquatur. Et has depressiones notabis literis. C. D. E. neq; ordiere ab. A. vt semper
 D. E. copulentur. Hoc etiam scies si depressionem aduersam vertere velis. Nunq; sus-
 turum vt decipiaris, si primum inclusis eam partem quam versurus sis rectangu-
 lo quadrilatero, atq; ita inclusam partem vna cum quadrilatero vertaris. Aut si ex-
 quisiueris versorem iuxta lineam rectam perpendiculariter, animaduertens angus-
 sine obrusi an acuti partis illius ad lineam exeant, obliquis autem vtere, vt ostensum
 est ad transuersas rectas lineas. Nihilum erit corpus quadrangulum intra sectionē
 cinctus et umbilici, quod in sectione umbilici promouebis seu flectes profusus. Et subij-
 cios illi depressionem suam quæ quia est posterior signabis litera. E. Aduersam autē
 partem notabis litera. D. Bisariam autem solummodo hæc pars exprimitur, quia
 semel tantum flectitur. Et in aduersa quidem cūeducta fuerit erectis et depressione sua
 lineis, et inductis per transferentem transuersis omnia plane recteq; apparebunt.

Hæc quadrangulara pertinent ad caput.

Haec sunt colli.

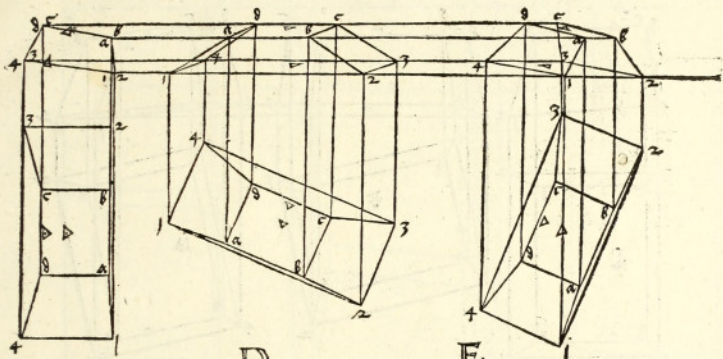

Hæc debentur summis Scapulis.

A

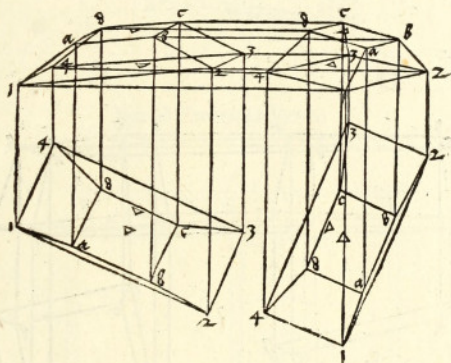
B

C

D

E

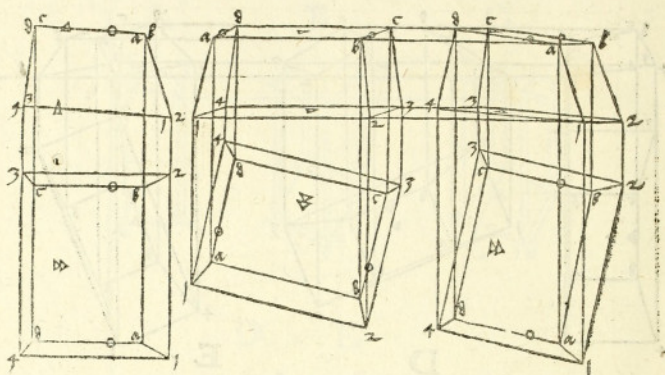

Hæc sunt superiores Thoiata.

A

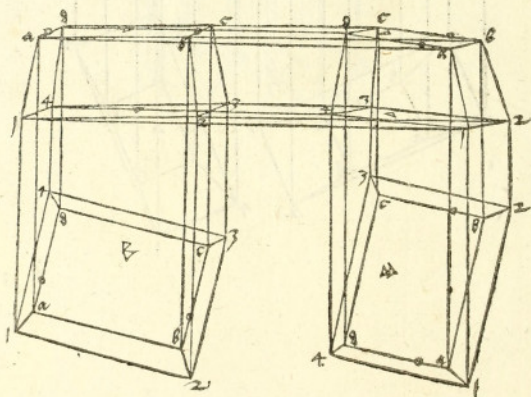
B

C

D

E

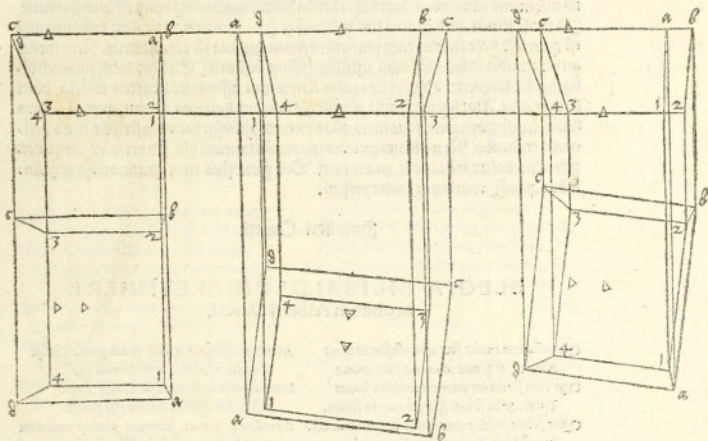

Haec vero inferioris.

C

D

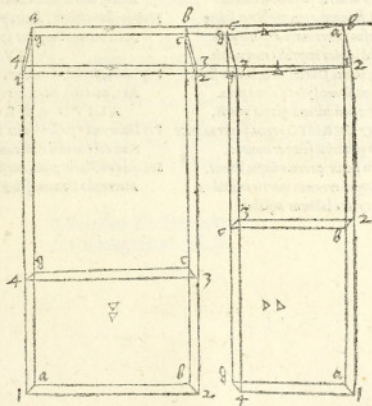
E

Haec sub Circum applicentur.

D

E

Hanc nostram doctrinā si quis vsurpandam in manus susceperit, primum imago
 q̄nes particulatim vt recte commensuratione explicet et apta statuta effingat. Tum
 flectat conuenienter, et suas illis depressiones subijciat, erigatq; inde perspectiuæ ar-
 tis inscriuens rationibus, atq; de his laudabile probandumq; opus efficere studuerit.
 Is facile sentiet quid fructus sibi utilitatq; hinc sperandum sit, neq; dubium mihi
 est quim ipse hæc secutus cum plura tum etiam meliora sit exquisiturus. Neq; me fu-
 git hæc multis in locis difficilia, intellectu vsq; visum iri. Sed his facile studium dis-
 ligentiaq; succurret. Obscuritas enim scriptonum assidue lectionis et cura, vincit
 semper solet. Atq; hoc loco sinitre placuit his de rebus doctrinā meam, quod si Deus
 fauorem aspirarit conatibus meis, alias picturæ pluresq; rationes scriptis meis postea
 modo explicabo. Ne nostrates pictores manuum tantum vsu, sed veris etiam præce-
 ptis artis valere videantur, qua re neq; Deo gloriosius neq; gratius nostris homi-
 nibus quicq; vt arbitror, facere possim.

Sinitis libri Quarti.

ELEGIA BILIBALDI PIRCKEYMHERI
 in obitum Alberti Dureri.

Qui mihi tam multus fueras iunctissimus annis	At nos preseruans aderit quum gratia Christi
Alberte, atq; meæ maxime pars animæ	Hoc duce felices ingrediemur iter
Quo cum sermones potram conferre suauis	Interea moesti lachrymas fundemus amico
Tutus, & in fidem spargere uerba sinam.	Nil quibus afflictis dulcius esse potest.
Quis subito infelix merentem lingua amicum.	Accedentq; preces, summam placare tonantem
Et celeri properas non rediture pede	Que possint, quicq; si pia uota ualent.
Non caput opatum licuit, non tangere dextram,	Et ne quid tumulto desit, spargemus odores
Vltima nec tristi dicere uerba uale	Narcissum, uiolas, lilia, seras, rosas.
Sed uix tradideras languentia membra grabato,	Felix interea somno requiesce beato
Quum mors accelerans te subito arripuit	Dormit. n. i. Christo uir bonus hanc moritur.
Hæc spes fallaces, & mens ignara malorum.	EPITAPHIUM EIVSDEM.
Quon lapsu celeri cuncta repente cadunt.	Albertus postq; pingendo ornauerat orbem,
Omnia Durerio dederat fortuna secunda	Arcuq; tam lepida cuncta repleta ferent.
Ingenium, formam, cum probitate fidem	Nunc restat cælum, dixit, pingatur ut altum.
Omnia sed rursus celeri mors abstulit ausu	Mox terram linquens sycera clara petit.
Tollere sed laudes improba non ualuit	ALIVD.
Virtus namq; manet Dureri, atq; inelicta fama,	Ingenium, probitas, candor, prudentia, uirtus,
Splendebunt donec sycera clara polo.	Ars, pietasq; fides, hic tumultata iacent.
I decus i nostræ non ultima gloria gentis,	ALIVD AB EODEM.
Ductore & CHRISTO regna superna pete	Per lachrymas posset si uita Alberte, reueriti
Illic non uano gaudebis semper honore,	Non corpus uili hoc comeretur humo.
Pro meritis felix premia digna ferens.	Sed quia non lachrymis, nec stendo fits mouentur
Donec nos fragiles erramus mortis in umbra,	Mærendo tantum soluius infirias.
Et miseri cymba labimur instabili	

EPITAPHIA IN ALBERTVM
Durerum, Eobani Hefsi.

Quo situs Albertus tumulo Durerus, eodem
Picturæ ratio nota sepultra iacet.

ALIVD.

Artis & ingenij laudem si facta morentur
Certum est Durerum non ponisse mori.
Ergo sub hoc nondum totus iacet ille sepulcro
Ingenij sumam vivus ad astra tulit.

ALIVD.

Quid properas subsiste parum lecture viator,
Hic sicut Dureri molliter ossa cubant.
Est operæ precium talem spectare ruinam
Cum qua picturæ concidit omnis honor.

ALIVD.

Quid vitam coluisse iuvat quasq; per artes
Quando ea momento mors rapit atra brevi
Par fuit Alberto Pictorum nemo, sed illum
Fata diu summan non potuerunt pati
Prefcidit ergo viri vitam mors solce maligna
Et dixit moriens sic quoq; non morieris.

ALBERTO DVRERI NOBILIS.
pictori & Geometræ in Norico. Q. V.
An. LVII. Ioach. Camer. F.

Filium Alberte tibi, cum neret parca supremum
Et plenum vitæ conglomeraret opus,

M. Beatiss. S.

Memoriae Alberti Dureri, viri optimi, ac ætate sua pictoris absolutissimi, qui non solum primus in Germaniâ picturam auxit, illustravit, ac ad severiorem legem restringit, sed et literis posteritati commendare coepit, ob quam rem, præcipue vero mores compositos, prudentiam ac modestiam singularem, Nurembergensibus suis, imo exteris omnibus fuit charissimus, Suo vero Maximiliano, ac nepoti eius Carolo, Caesaribus, nec non Ferdinando Hungariæ ac Bohemiæ Regi, acceptissimus, qui illum annuo largoque stipendio fouerunt, ac summo prosequuti sunt fauore. Obijt autem non sine magno amicorum desiderio. 8. Idus Aprilis. Anno. 1528. Aetatis vero suæ. 57.

Dilibaldus Pirckheimerus
amico integerrimo. M. P.

Sic pro te fertur rerum natura locutus,
Vltiora petens tempora pauca tibi.
Parcite fatales euoluere pensa forores
Ducitur ex ista gloria nostra colo
Vnus quas rerum vitas ego proceco firmas,
Hic simulæ ueris fingere doctus homo est.
Quid quod nostræ huius vires superantur ab arte
Et natura parens quod nequit iste potest?
Hoc ego continens seror, neq; diuidor, inq;
Veris biens medio uer hiemisq; manet.
Hic ut spectentur uiuos facit inter humati
Hoc antiquus uidet secula posteritas.
Hic frat ut nullus omnis passim omnia quæ sunt,
Quæq; futura putant quæq; fieri facit.
Talia, cum uellet concedere parca roganti,
Abhulerat crimem Persephonea sacrum.

Ιωαχίμ.

οἷς περὶ ἀπὸ Μαύου χεῖρας θαυμαστὸν ἔδωκεν
ἠβραῶν ζῶντας ταύτ' ἰδιόλομὶ βλάπτει,
ὅσοι ἀπὸ δ' ἐμμοῦ τῆς χεῖρας μνηματῶν ἀποτο
καρξάφου ἐργάταις ἐργασασίωται καλῶς,
ἔταξ τῶν ὀφειόντων, ἀπὸ Μαύου ἐμμόνους ἡμῶν
ἀλλὰ καὶ ἄλλοις τοῖς τιθεῖσιν, ἔπορ, ἔμ.

In his libris qui operam lectionis forte posuerit, cum alia inter excubendum admissa et a se animaduersa errata benigne corrigat tum notata a nobis emendet. In quibus praefatione primi libri permutatos versus et confusam sententiam inter excursionem operis. Hoc modo. a. 3. a tergo Versu. 23. lege Non etiam fugiebat me quanto difficilio: esset labor futurus mortuo auctore quibus fuisse uiuo, et quod maxime contrarium esset, occupatus etc. At Versu ultimo et deinceps primo sequentis cartae dele hae verba. Labor futurus mortui auctore quibus fuisse uiuo, et quod max. contrarium esset.

Postea in libro. 3. carta. a. 1. Versu a fine. 2. lege si qui.

a. 2. B. 8. pone punctum ante. m. h. l. 12. punctum ante, relinquet tolle. Tolle et a tergo B. 11. a fine postetur.

a. 3. B. 3. ad dele. B. 12. se. discernit. B. 15. se. totam hanc rationem. B. 24. leg. ^{pro} ^{re} ^{di} ^o ^o B. 26. se. de curatationis. B. 5. a fine se. de curatatione. a. ultimo B. 1. lege productionibus.

b. 1. a tergo Intra imaginem virilem se lege. Infra genu. Ima sura exterius. Ima eadem interius. Mons ped.

b. 2. a tergo B. a fine. 7. se. vt. a. c. deser.

c. 2. supra prima facie se. elatam.

c. 3. a tergo in scriptura intra capita. B. 2. lege sed duo.

c. 4. B. 12. lege hanc non hac. B. 25. se. que non qua. B. 7. a fine se. acutius. A tergo. B. 6. se. labcomibus.

c. 6. B. 20. lege elaborantur. B. 25. lege tenuia.

c. 1. B. 1. lege proposita. c. 4. a tergo. B. 1. lege peruertendi. B. 15. lege nisi vsui ac comod. B. 12. a fine lege appon.

Ad peruertentis diuersionem a scribe. Mens. viril. imagi. ultimo loco deser. in libro. 2. f. 3. B. 19. lege ipsi su. a tergo. B. 9. lege putandum B. 21. dele etc. B. 29. se. Eodem enim modo et.

f. 4 a tergo. B. 17. a fine lege tenuibus. f. 5. B. 14. a fine lege nequaquam.

libro. 3. g. 2. a tergo. B. 5. lege designatae part. g. 3. B. 10. lege nenu.

g. 4. B. 3. lege angularibusue sig. B. 5. a fine lege cranium. A tergo. B. 2. lege illa.

g. 5. B. a fine. 3. lege a garediamur, a tergo. B. 12. lege dextrum autem dirig.

h. 2. columna. 2. B. 2. lege in laus. B. 6. lege semper. f. 5. B. 16. lege alius has sig.

B. ultimo lege scalpendi. A tergo. B. 7. lege facile ad fin. B. 8. lege foret, diff. B. 11. a fine lege sint, tunc intel.

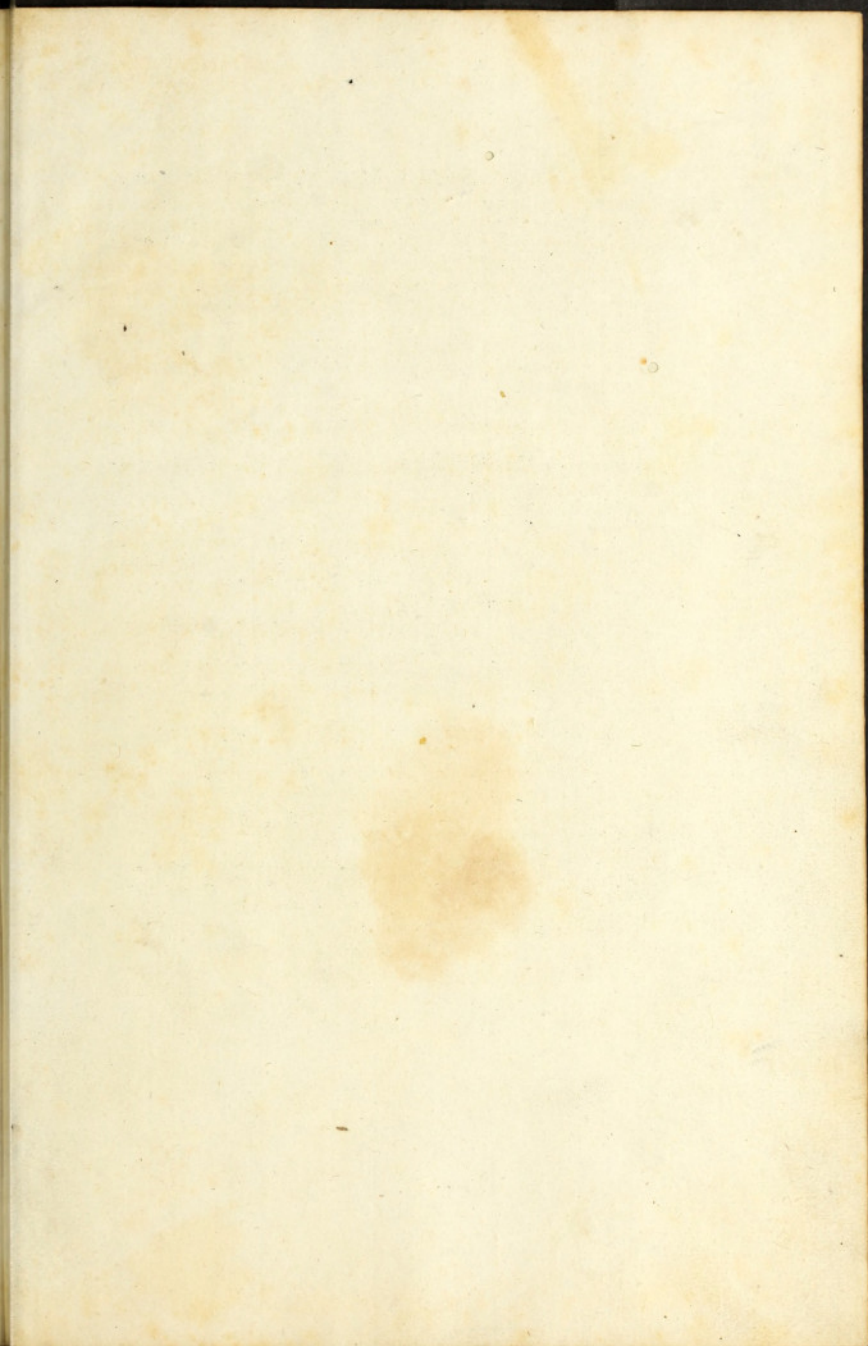
k. 1. B. 5. a fine lege, quomodo etiam in la. a tergo. B. 9. lege oblique,

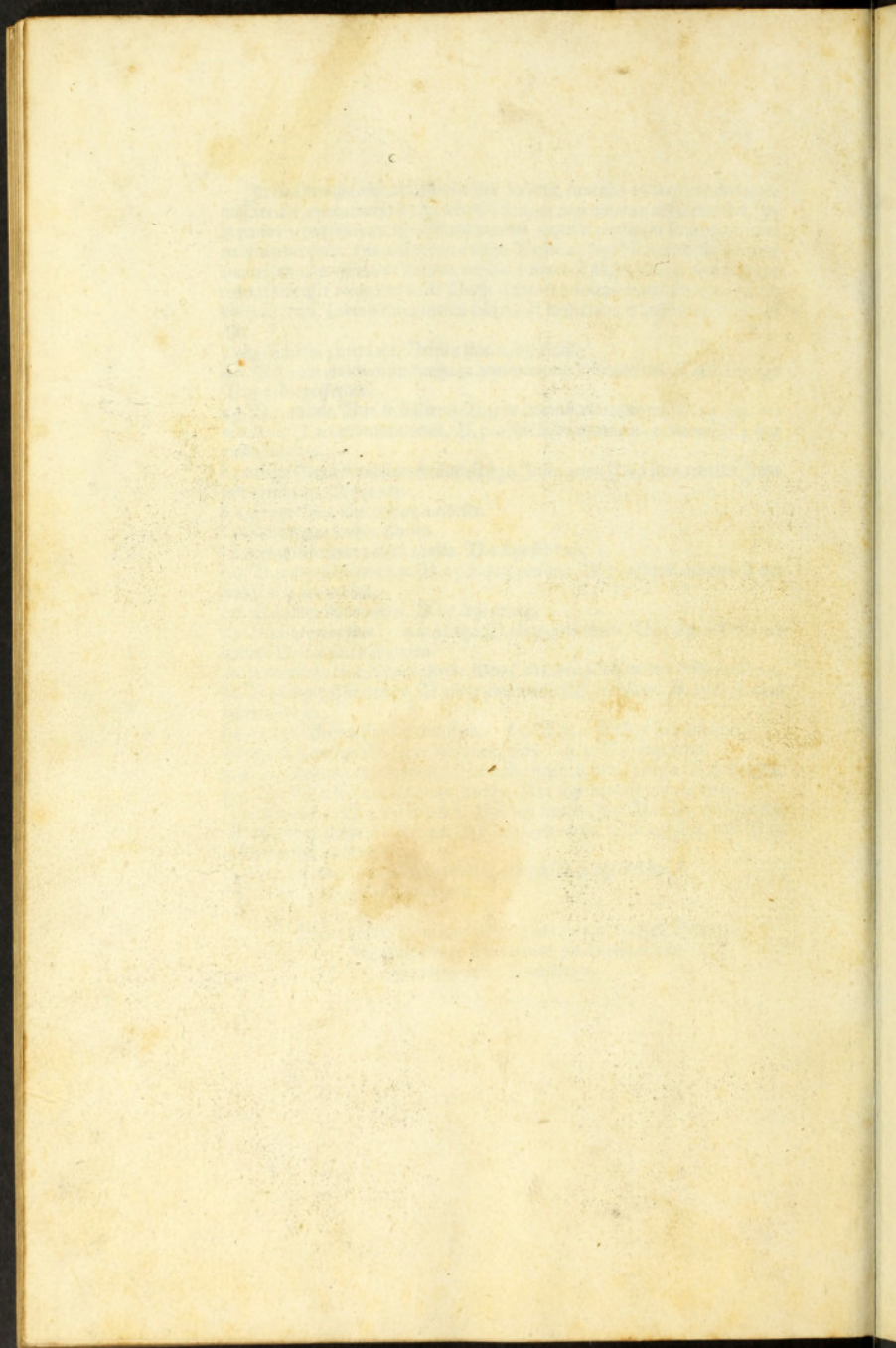
k. 1. a tergo. B. 8. lege assiduitate lecti.

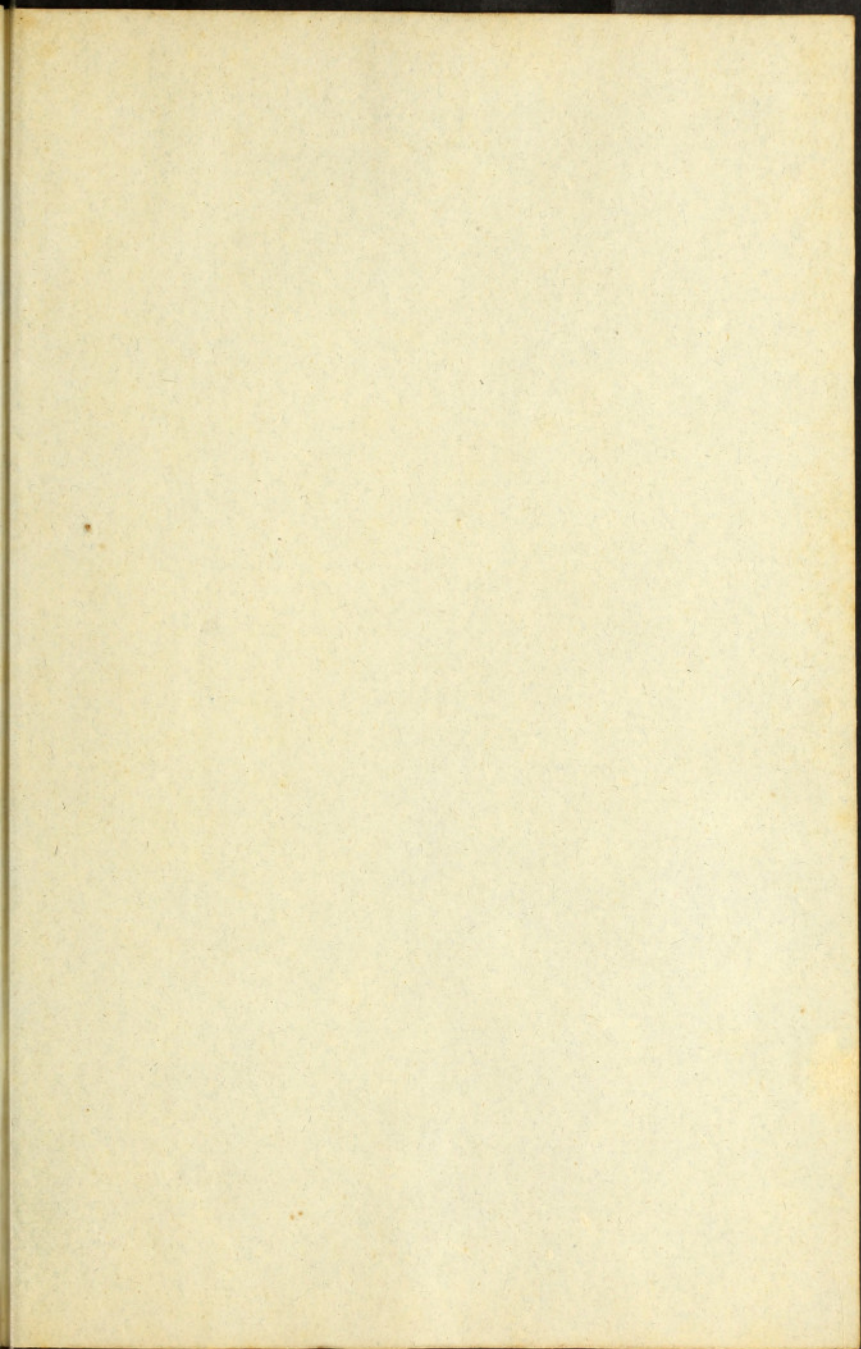
Finiam opus Anno a salutifero partu. 1534. 9. Cal. Decemb.

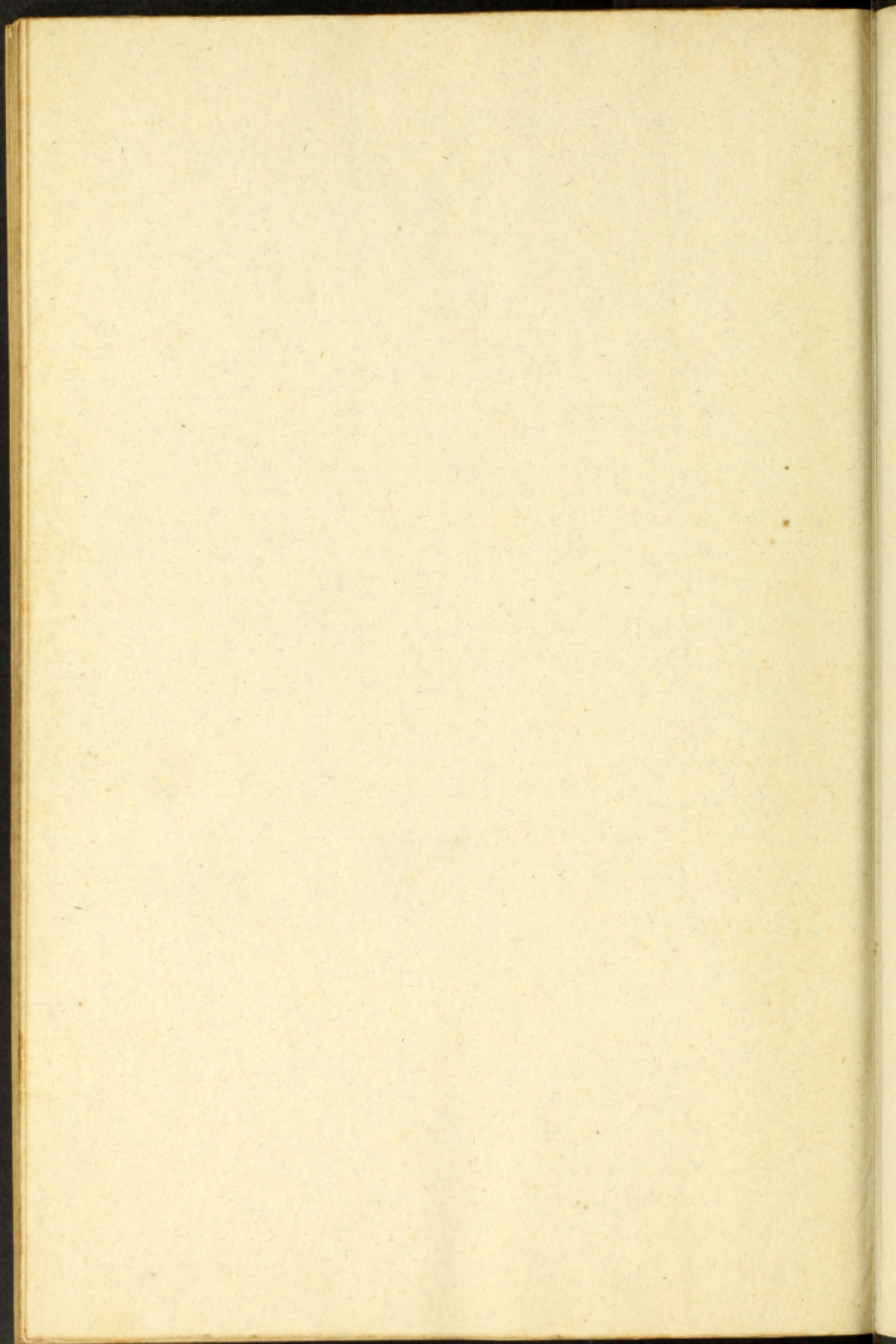
Impensis viduae Duericianae, per Hieronymum

Fornschneyder Norimbergae.

H10521
H10522

